Yavuz BAHADIROĞLU Sunguroğlu Bizans Saraylarında

1. Bölüm

İmtisal-i câhidü fillâh,
Oluptur niyyetim.
Din-i İslâmm mücerred
Gayretidir gayretim
Fazl-ı Hakkı himmet-i
Cünd-ü Ricâlüllah ile
Ehl-i küfrü serteser
Kahreylemektir niyyetim.

AKÇA DEDE'NİN ÖLÜMÜ

Güneş, tepelerin arkasından henüz başını çıkarmıştı. Yeryüzüne yayılan tatlı bir ılıklık ve göz kamaştırıcı bir ışık, 1355 yılının ilk günlerini selâmlıyordu.

Gün, çok sıcak geçeceğe benziyordu. Kuşlar şimdiden cıvıldaşmağa, neşeli bir güne hazırlanmağa başlamışlardı. Gece yağan yağmurun ıslattığı yerler, güneşi görür görmez kurumaya, buharlaşmaya başlamış, kuytu yerlerde bir sis tabakası meydana getirmişti. İki tarafı ağaçlar ve yabani kır çiçekleri ile süslü «Söğüt» yollan, kıvrıla kıvrıla kâh dağ yamaçlarına tırmanıyor, kâh orman içlerine giriyor, âdeta meçhule doğru uzayıp gidiyordu.

Kır atın üstündeki genç akıncı, sık sık başını kaldırıyor, senelerdir uzak yaşadığı bu yerlerin bütün havasını içine çekmek ister gibi derin derin soluyordu. Şahin isimli cins atı, bu yerleri tanımıştı galiba. Uzun uzun kişnedi. Atın yanıbaşmda kuyruğunu sallaya sallaya yürüyen kurt köpeği Duka, üç kere havladı. Genç adam atının yelesine birkaç küçücük darbe indirdi, köpeğine tatlı tatlı baktı.

— Siz de mi bu toprakları özlediniz dostlarım?

Cevap olarak köpekten bir hırıltı, attan da bir kişneme aldı sadece.

— Ne yazık ki, hayvanların dili yok, diye mırıldandı. Yoksa kimbilir şu anda neler söylemek isterlerdi.

Manzarayı içine sindirmek istercesine dikkatle etrafına baktı. Derinden derine birkaç nefes daha aldı.

— Bu yerler, diye mırıldandı... Bu, yıllarca evvel terkettiğim yerler. Sanki dünmüş gibi hâtıralar taptaze. Daha on dokuzunda, içim allak bullak hislerle dolu olduğu halde, akıncı olmak için bu yollardan da-

ha dün geçmişim gibi geliyor bana. Halbuki aradan
koca beş yıl geçti. Harp meydanlannda, gaza alanla-
rında, kale burçlarında ve zindanların rutubetli oda-
larında geçen koca bir beş yıl...

Hayatının bu beş yılı büyümüş, devleşmiş, haya-
linin tamamını kaplamıştı. Taa ucunda ak sakallı Ak-
ça Dede ile birlikte ok gezleyen bir genç görüyordu.
Bu genç kendisinden başkası değildi. Hedefi iyice gez-
lemiş, okunu salmıştı.

«— Aferin Aykut, tam ortadan vurdun...»

Akça Dede büyüttüğü, yetiştirdiği çocuğun ba-
şarısından sarhoş gibiydi. Ellerini tutuyor, sırtını sı-
vazlıyor, yanaklarını fiskeliyordu.

«— Keşke baban da sağ olup bu halini görseydi,»
diye esefleniyordu.

Ama sağ değildi Aykut'un babası. Yıllar önce İz-
mit yolunda Bizanslı Şövalye Selikos tarafından kah-
pece oklanmıştı. Son nefesini verirken Akça Dede'ye :

«— Oğlum sana emanet Akça, Aykut'u sen yetiş-
tir,» diye vasiyet etmişti.

Akça Dede, bu vasiyeti tutmak için yıllarca çalış-
mış, didinmiş, çocuğu büyütmüş, bildiklerinin tama-
mını öğretmişti. İyi bir silahşor yaptıktan sonra da
salmıştı serhat boylarına.

Aykut, atı Şahin'in sırtına atladığı gibi, Akça De-
de'ye, Nine Hatun'a ve Akça Dede'nin kızı Nilüfer'e
veda etmişti. Köpeği Düka'yı da almayı ihmal etme-
mişti giderken. Doğrusu çok faydasını görmüştü onun.

Çeşitli maceralar yaşamış, türlü insanlar tanı-
mıştı. Lâkin iki sima vardı ki, beynine kazınmıştı.
Biri Türk dostu Köse Papaz, biri genç akıncı Çimpe-
li İbrahim... Zavallı İbrahim, Çimpe Beyi'nin kızı Gül
Hatunla evlenecekken akıncı olma ateşi bağrına düş-
müş, bir daha serhatta nefeslenmişti.

Hâtıralar giderek silikleşiyor, kır atın üstündeki
genç akıncı başını iki yana sallayarak kendi kendine
mırıldanıyordu :

— Her şey çok mu değişti? Şu ağaçlar bile ya-
bancı geliyor bana. Dönmekle hata mı ettim? Eski
Aykut olamayacağım galiba, boşa ümitlendim. Hu-
dutların çocuğuyum ben, serhatler yurdum oldu Kö-
se Papaz İstanbul'a mı gitti? İbrahim evlendi mi? Biri
toprağa, öbürü kiliseye mi bağlanacak? Ya ben ne
olacağım? «Sunguroğlu» adını bunca yıl taşıdıktan
sonra yeniden Aykut olabilecek miyim? Bir köylü gi
bi öküzlerin peşinden gidebilecek miyim?

Derin bir nefes aldı:

— Anlayacağız yakında, bakalım değişen bu topraklar mı, yoksa içimdekiler mi? Göreceğiz.

Köpeğin havlamasıyla başını ondan yana çevirdi:

— Ne var Duka?..

Köpek bir kere daha havladı.

— Anlıyorum; doğup büyüdüğün bu yerleri özledin sen de, ama ne yazık ki, düşüncelerini havlamaktan başka şekilde izah edemiyorsun.

Fakat Duka, bu yerleri özlediğinden değil de ilerde bir sürü koyun bulunduğunu sezdiğinden havlıyordu. Süvari bunu ancak sürüyü gördüğü zaman anlayabildi.

Bir tepeciğin üstüne sürdü atını. Kuşluk güneşinin tatlı huzmeleri ile yıkanan Söğüt'e uzun uzun baktı. Kıvrım kıvrım yollan, bacalarından dumanlar tüten evleri ile, bu ilk Osmanlı payitahtı hâlâ güzeldi. Derin derin nefeslendi. Yıllarca evvel bıraktığı bu yerlerin temiz havasını ciğerlerine tekrar doldurabilmenin hazzı içinde mırıldandı.-

— Tekrar geldim işte Söğüt, tekrar döndüm Nilüfer! Tekrar buradayım Akça Dedem, Nine Hatunum; tekrar görüşeceğiz.

Tepeciğin eteğindeki çoban da atlıyı farketmiş, merakla bakıyordu.. Daha iyi görebilmek isteğiyle alabildiğine başını havaya diktiği için üstünden kabalağı düşmüştü. Köpekler, yaklaşmakta olan yabancı kokuyu aldıklarından huysuzlanmağa başlamışlardı.

Kır atlı genç akıncı, bulunduğu yerden elini sallayarak bağırdı:

— Heeey!..

Bu ses, yıllarca savaş meydanlarında attığı gök gürlemesini andıran meşhur naralarının yanında pek

sönük ve gevşek kalıyordu. Ama çoban yine de duymuştu.

— Heeey!.. diye karşılık verdi.

Sunguroğlu atını dörtnala kaldırıp tepeden inmeğe başladı. Bir yandan da sesleniyordu :

— Çoban kardeş, köpeklerini tut, geliyorum.

Çoban, iki köpeğine bir tehdit savurduktan sonra yaklaşmakta olan süvariye bağırdı:

— Bir şey yapmazlar gelebilirsin!..

Bir şey yapmazlar diyordu ama, Duka çoban kö- peklerinin bakışlarını hiç de dostane bulmamıştı. Her ihtimale karşı sahibinin önüne geçti. Muhtemel bir

tehlikeye ondan önce atılmak için hazırlandı. Yıllarca cenk meydanlarında bulunmuş, tedbirli olmayı öğrenmişti.

Sunguroğlu atından inmeden selâm verdi.

Çoban, yabancının kıyafetinden asil bir akıncı olduğunu anlamış, endişeleri dağılmıştı. Cân u gönülden :

— Vealeykümselâm yiğidim, diye mukabele etti.

— Söğüt çok değişti mi çoban kardeş?..

— Daha önce Söğüt'ü tanıyor gibisiniz...

Akıncının gözleri uzaklara daldı bir an. Ağaçların arasından büyüdüğü evi görmeğe çalışıyordu. Fakat yıllar evvel önünde atış talimi yaptığı büyük çınar önünü kapattığı için bir şey) göremedi.

— Burada büyüdüm, dedi sadece.

Çoban meraklanmıştı.

— Adını bağışlar mısın yiğidim?.. Belki tanırım. Ben de doğma büyüme buralıyım.

Sunguroğlu kendi adını söylemeden sordu:

— Senin adm ne?..

Çoban, esmer yüzünde biriken ter damlalarını tarisinin yeni ile sildi.

— Bana Kasım derler akıncı!., diye cevap verdi.

Sunguroğlu, çocukluğunda daima güreş tutup yendiği Kara Kasım'ı o zaman tanıdı.

— Vay be Kara Kasım, sen misin?..

Çobanın şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. Sağa sola dağılan koyunlarına aldırmadan bağırdı:

— Küçüklük unvanımı bile bildiğine göre, ben de seni tanıyor olmalıyım. Yiğidim adım bağışlar mısın?

Sunguroğlu çobana dostça baktı. Esmer yüzünde çocukluk hâtıralarını hâlâ taptaze görüyordu. Unvanını söylemekten kaçınarak sadece ismini söyledi.

— Ben Akça Dede'nin oğlu Aykut!

Çoban, karşısındaki adamın ismini duyar duymaz bir çığlık attı:

— Vay yiğidim vay, demek Aykut ha, demek Aykut ha!..

Sevincinden etrafında pervane gibi dönüyordu. Duka adamın delirdiğine hükmetmiş olacak ki, dişlerini göstererek hırladı. Bununla efendisine fazla sokulmamasmı ihtar ediyordu. Köpeğinin hareketini gören Sunguroğlu:

— O bir dost Duka, diyerek hayvanını teskin etti. Köpek tatlı tatlı kuyruk sallamağa başlamıştı.

— Aykut ha!.. Aykut ha!., diye hâlâ söylenen çobana sordu:

— Akça Dede nasıl?..

Çobanın zıplamaları birden durdu. Gözlerindeki neşeli ifade ânında kayboldu.

Sunguroğlu'nun içi endişe ile dolmuştu.

— Bir şey mi oldu Akça'ya?..

Şimdi çobanın gözlerinde iki sıra yaş parlıyordu. Parmağını ileriye doğru uzattı. Bir tepeciğin üstünde kaynaşan kalabalığa doğru dikti.

— Orada yiğidim, dedi. Henüz gömmeailerse belki yetişirsin!..

Sunguroğlu beynine bir kılıç yemiş gibi sendeledi. Şuursuz bir hareketle atım mahmuzladı, durmadan kımıldayan kalabalığa doğru dörtnala sürdü.

Tepeciğe vardığı zaman taze bir mezarın üstü hemen hemen kapanmak üzere idi. Çabucak atından indi. Süratle mezara doğru koştu.

Bütün gözler aynı anda yeni gelen yabancıya çevrilmişti. O, merakla bakanlara aldırmadan doğru mezara gitti. Saygı ile dizini toprağa koyarak Akça Dede'sini görmek ister gibi içerilere baktı. Ellerini semaya kaldırıp uzun uzun dua etti. Yıllarca titremeden serhadlerde kılıç sallamış bu eller, şimdi acz içinde titriyordu. Her bakışında şimşekler çakan parlak gözler, şimdi yaşlarla buğulanmıştı. En tehlikeli zamanlarda bile heyecanlanmayan kalbi, şimdi rikkatle vuruyordu.

— Akça Dede! diye inledi. Seni görmek için uzun yollardan geldim Akça Dede! Niçin beklemeden gidiyorsun?.. Yaptıklarımı anlatacaktım Akça! Büyüttüğün çocuğun ne olduğunu gösterecektim sana! iftihar edecektin. Trakya'yı fethettik. Babamı şehit eden Şövalye Selikos'u öldürdüm. Daha nice işler ettim. Akça Dedem!.. Beni duyuyor musun?

Fakat Akça Dede, yıllarca emek vererek büyüttüğü çocuğun söylediklerini duymuyordu. O ebedî yolculuğuna çıkmış, fâni âlemle çoktan alâkasını kesmişti. Duymuyordu ama, belki hissediyordu. Belki melekler, kabri üstünde bir delikanlının «Akça! Akça!» diye inlediğini haber vermişlerdi ve belki de bu haberle ruhu mesut oluyordu. Hoca, yanık sesiyle «Yasin» sûresini okumağa başlamıştı. Sunguroğlu diz çökmüş halini muhafaza ederek bu ilâhî nağmeleri

sindire sindire içine dolduruyordu. Bu sesle ruhu açılıyor, karanlık dünyadan kurtuluyordu.

«Küllü nefsin zâikatülmevt» âyet-i kerimesini hatırladı.

«— Elbette ki, her nefis sahibi mutlaka ölecektir,» diye düşündü. «Bize yaraşan Allah'a isyan etmemektir.»

Bu düşünce ile daha da rahatlamıştı. Okunan sûreyi derin bir huşu içinde sonuna kadar diz çökmüş vaziyetini bozmadan dinledi.

Sûre bitip mezar da şeklini aldıktan sonra ayağa kalktı. Etrafına bakıyor, tanıdık bir sima arıyordu. Alargada bir sürü köy kadını toplanmış ağlaşıyorlardı. Bunların arasından birinin fırladığını gördü.

— Ağam, diyen hafif bir inilti duydu. Dudaklarında tek bir kelime düğümlendi:

— Nilüfer!..

Hızla yürüdü. Kendisine doğru koşan genç kızı tutup bir kuş gibi uçurmak arzusu ile yandı. Sonra kendini tuttu. Önünde duran Nilüfer'in gözlerinin içine baktı. Nilüfer artık bıraktığı gibi küçük bir kız değildi. Büyümüş, serpilmiş ve olgunlaşmıştı. Kendisine bakan gözlerinin derinliklerinde, yıllarca içine gömdüğü derin bir hasretin pırıltıları okunuyordu.

— Nilüfer, diye tekrar mırıldandı.

Genç kızın gözleri ağlamaktan kızarmış, göz kapakları şişmişti. Babasının ölümünden duyduğu derin keder, kızarmış gözlerinden damla damla akıyordu.

— Yıllarca bekledim ağam, döndün demek, dedi.

Sunguroğlu cevap veremiyordu. Boğazına bir hıçkırık tıkanmıştı. Yumruk gibi bir şey konuşmasını, hattâ nefes almasını imkânsızlaştırıyordu. Cenk meydanlarında keskin naralar atarak çağlayabilen bir ses, genç bir kızın karşısında tutuluyordu. Hıçkırığını bas-

tırmak için yutkundu. Bunca erkeğin içinde bir akıncının ağlamasını ayıp saydığı için, gözyaşlarını gemlemeye çalışıyordu. Ama muvaffak olamadı. Nilüfer'in annesi de konuştu. Başını onun omuzuna dayayarak sarsıla sarsıla ağlamağa başladı. Bazan kesik kesik:

— Döndüm Nine, döndüm! diyebiliyor, sonra yeniden hıçkırmaya başlıyordu.

Yaşlı kadın, porsumuş yanaklarından ırmak ırmak akan yaşlara aldırmadan:

— Döndün demek, döndün demek!., diye oğlu gibi sevdiği genç adamı bağrına basıyor, gözyaşlarını onunkilerle birleştirerek kuru topraklar üstüne akıtıyordu.

Şaşkınlıkları dağılan ve gelenin Aykut olduğunu artık iyice anlayan köylüler, bu acıklı manzara karşısında gözyaşlarını salıvermişlerdi. Koyunlarını otlakta bırakıp Sunguroğlu'nun peşine takılan çoban da bir kenara çökmüş sarsıla sarsıla hıçkırıyordu.

Neden sonra genç adam sükûnet buldu. Etrafında biriken kalabalığa özür diler gibi baktı:

— Gidelim, Nine, dedi.

Nilüfer de annesinin öbür koluna girmiş, eve doğru yürümeye başlamışlardı, ihtiyar kadın hem ağlıyor, hem anlatıyordu:

— Dün akşam beni birden yanma çağırdı. Senin yakında döneceğini söyledi. Kendi ölümüyle yetim kalmayacağımızı, «Sunguroğlu» gibi bir koruyucumuzun bulunduğunu, üzülmememizi tembihledi. Biz döneceğine ihtimal vermediğimiz halde sırf onu üzmemek için inanmış görünüyorduk.

Son nefesine yakın Nilüfer'in ellerini avuçladı r «Kızım» dedi. «Bana artık emr-i Hak vaki olmak üzeredir. Belki sözlerimin sonunu getiremiyeceğim, onun için kesmeden dinle.» Ve ona da senin döneceğini söy-

ledi. Ağlamamasını, üzülmemesini istedi. Sesi çok zayıflamıştı.

Sunguroğlu, bütün bunları dinlemekle daha çok üzülüyordu ama, dinlemek ve Akça Dede'sinin son günlerini öğrenmek için büyük bir iştiyak duyuyordu.

— Ne kadar hasta yattı? diye sordu.

— Bir hafta kadar. Fakat her zaman aklı başında idi. Son nefesine kadar imam efendi ile birlikte Kur'an sûrelerini okudu. Dün akşam artık tamamen tâkattan kesilmişti. Şehâdet parmağını kaldırmaya kuvveti kalmayınca göz kapağı ile şahadet getiriyordu. Nihayet yatsı ezanı okunurken bir daha gözlerini açtı. Hafif bir tebessümle birlikte dudaklarını kımıldatıyordu. Ezanı sonuna kadar böylece dinledi. Son kelimeleri, duyulan bir sesle tekrarladı. Ezan bitince <îe başı yana düştü. Emaneti sahibine teslim etmişti. O mütebessim çehreyi hiç bozmadan bugün toprağa verdik.

İhtiyar kadın rüzgârın tesiriyle sallanan yaşlı bir çınar gibi, kuvvetle bir kere daha titredi, sarsıldı. Kocasının ölümünü anlatmakla bütün enerjisini, yaşama azmini bitirmiş gibi iki gencin kollarına yığıldı. Bu kadar ıstıraba dayanamamış, bayılmıştı.

Sunguroğlu, yaşlı kadını kucakladığı gibi hızla

yürüdü. Nilüfer de bitkin bir halde peşinden gidi-
yordu.

Az sonra eve gelmişlerdi. Sunguroğlu beş sene ev-
vel terkettiği bu evi bir parça harap buldu. Yer yer
beyaz badanaları dökülmüş, kapkara taşlar sırıtır ol-
muştu. Dış görünüşe çok ehemmiyet veren Akça De-
de, demek son yıllarında bir umursamazlık içine düş-
müştü. Evlâdı gibi sevdiği Sunguroğlu'nun yokluğun-
dan gelen umursamazlık hâkim olmuştu belki işle-
rine, kimbilir?..

İhtiyar kadını köşedeki sedirin üstüne yatırdı.
Endişeli gözlerle hareketlerini takip eden genç kıza:

— Sadece bayıldı, dedi. Endişe edecek birşey yok.
Biraz su getir.

Genç kızdan evvel davranan bir delikanlı, su do-
lu tası koşturdu. Sunguroğlu'na uzattı.

Soğuk su ile Nine'nin bileklerini, yüzünü oğdu.
Biraz sonra yaşlı kadın gözlerini açmıştı. Etrafında
biriken kalabalığa hayretle baktı. Sonra gayr-i ihti-
yarî eli başına gitti. Tülbentinin açılıp açılmadığını
insiyaki bir hareketle kontrol ediyordu. Açılmamış
olduğunu anlayınca rahatladı, hafifçe tebessüm ede-
rek doğruldu.

— Nasılsın nine?..

Yaşlı kadın Sunguroğlu'na gülümsedi:

— Şükür iyiyim oğul, ihtiyar kalbim bunca ıztı-
râba dayanamadı. Akça'nın ölümü öylesine tesir et-
ti ki, bana, ızdıraptan ölebilirim.

— Allah korusun!..

Nine acı acı güldü:

— öyle deme oğul. İnsanlar ölümlüdür. Elbet ko-
ruyan da öldüren de Allah'tır. Biz buna inanmışız.

Sunguroğlu başını önüne eğdi. Elbette buna ken-
disi de bütün kalbiyle inanıyordu. Yalnız Akça De-
de'den sonra, birdenbire Nine'sini kaybederse büyük
bir darbe olurdu. Bunu göze alamıyordu.

— Sen istirahatına bak Nine. Elbette öldüren de
yaşatan da, bu dünyayı yaratan da Allah'tır. Her şey
onun iradesi ile olur. Bu dünyada ölüm de vardır:
Öyleyse metanetimizi muhafaza etmemiz lâzım. Al-
lah'a karşı isyan ediLmez.

Delikanlı birden şaşılacak derecede sakinleşmiş-
ti. Yaşlı kadını bir müddet teselli etti. Başını yavaş

yavaş yastıklara gömen Nine, nihayet uyudu kaldı.
Deminden beri delikanlının başucunda duran köy imamı Alâüddin Hoca, Sunguroğlu'nun omuzuna elini koydu:
— Gel yiğidim, namazı camide kılalım...
Delikanlı yavaş yavaş doğruldu. Hocanın peşinden dışarı çıktı.
— Çok severdik kendisini. Rahmetli, kimseyi incitmez, kimse ile küs durmazdı. İyi bir müslümandı. Beş vakit namazını camide kılardı. Her zaman içli dışlı idik. Sonra, senin gibi bir yiğidi yetiştirdiği için, çok büyük insandı Akça...
Delikanlı mahçub olmuştu. Yüzünün kızardığını göstermemek için başını öte yana çevirdi:
— Bizim neremizde yiğitlik hocam... Bir gariban gezginci işte!..
Hoca bilgiç bilgiç başını salladı. Sesini mümkün olduğu kadar alçaltarak ağzını Sunguroğlu'nun kulağına yaklaştırdı:
— Ben Söğütlü Aykut'tan değil, Sunguroğlu'ndan bahsediyorum.
Delikanlı titrediğini hissetti. Burada kendisinin «Sunguroğlu» olduğunu kimsenin bilmediğini sanmıştı. Telâşla etrafına baktı.
— Merak etme yiğidim. Bu sırrını benden başka burada bilen iki kişi daha vardır. İhtiyar ninenle kızı. Akça'nın sırdaşı idim ben. Ne derdi olursa bana açar, istediği zaman gelip içini dökerdi.
Sonra birden sözünü değiştirdi:
— Ne güzel ders okuyordun oğlum, hay gidi günler!..
Aykut'un, Sunguroğlu olmasında bu hocanın da

büyük payı vardı. Yıllarca kendisine din ilmi tahsil ettirmiş, çeşitli sahalarda yeteri kadar bilgi vermişti. Hocasının ellerine sarılıp öptü.
— Allah sizden razı olsun hocam. Verdiğiniz dersler her zaman ezberimde. Akça Dede ile birlikte verdiğiniz terbiyeyi de ölünceye kadar muhafaza edeceğim.
Camiye gelmişlerdi. Sunguroğlu abdestini aldı. Her gelen hoş - beş ediyor, hal hatır soruyor, başsağlığı diliyordu.
Çocukluk arkadaşları ile sohbet etti. Bunlardan çoğu eski haşarılıklarından kurtulmuş, halim - selim birer çiftçi olmuşlardı.
Namazdan sonra da uzun uzun sohbet ettiler. Hattâ Rumeli fethinden ve o fetihte çok yararlıklar gös-

teren; Selikos gibi bir Osmanlı düşmanı kahpe şövalyeyi tepeleyen Sunguroğlu'ndan bile bahsettiler.

Delikanlı, Sunguroğlu adının her geçişinde sararıyor, acaba anlarlar mı diye endişe ile etrafına bakıyordu. Fakat endişesi boşuna idi. Kimse Söğütlü Aykut'un Sunguroğlu olabileceğini aklının köşesinden bile geçirmiyordu.

Müsaade isteyip ayağa kalktığı zaman Alâüddin Hoca:

— Artık burada kalırsın herhalde Aykut oğlum? dedi.

— Kalırız hocam; izninizle artık burada kalacağız.

Söğütlüler sevinçle karşılık verdiler:

— Başımızla beraber oğul, başımızla beraber...

Eve döndüğü zaman komşuların dağılmış olduğunu görerek sevindi. Yıllardır hasret kaldığı insanları doyasıya görmek, bu evin havasını teneffüs etmek için sabırsızlanıyordu.

Nilüfer, kapı eşiğine oturmuş, Duka ile bir şeyler konuşuyor, ipek gibi tüylerini okşuyordu. Ali Dayı, her zaman yaptığı gibi elindeki kazmaya dayanmış, genç kızla Düka'nm oynaşını seyrediyor, ara sıra duymayan kulaklarını kabartıp duymak ister gibi başını ileriye doğru uzatıyordu. Akça Dede, kendisine yardım etsin diye bu sessiz ihtiyarı tutmuştu. Az zamanda bu eve karşı derin bir sevgi ile bağlanmış, her işinde Akça Dede'ye yardımcı olmuştu. Onun ölümünden sonra da ana-kıza, bütün kuvvetiyle yardım edeceğine kendi kendine defalarca söz veriyordu.

Köpek nedense genç kızı yadırgamamıştı. Sunguroğlu'nun geldiğini anladığı zaman tatlı tatlı uludu.

Genç adam Ali Dayı'nm omuzuna dostça vurdu :

— Nasılsın Ali Dayı?., diye hatırını sordu.

Yaşlı adam söylenenleri duymadığı için sadece sırıtarak baktı.

Sunguroğlu, köpeği ile oynamaya devam eden genç kıza döndü:

— Duka seni hatırladı galiba Nilüfer?

Genç kız başını kaldırdı. Yanıbaşmda duran delikanlıyı farkedince ayağa kalktı:

— Hatırlamaz olur mu ağam? Yıllarımız beraber geçmişti. O vefasız değildir!..

Nilüfer, ince bir anlayış içinde Sunguroğlu'nu vefasızlıkla itham ediyordu. Delikanlı "bunu anladı:

— Bazı vefakârlar vardır ki, duygularını kalple-

rine gömerler ve onu kendilerinden bile saklamak mecburiyetini duyarlar Nilüfer. Çüniü Din ve Millet bizden fedakârlıklar bekler, dedi.

Birlikte kapıyı geçip eve girdiler. Nilüfer'in annesi uykusuna devam ediyordu. Sunguroğlu onu işaret ederek:

— Nasıl?., diye fısıldadı.

Nilüfer annesine baktı:

— İyi dedi. Namazını kıldıktan sonra tekrar uyudu. Zavallı ihtiyar anam, kaç gecedir babamın yanı başında beklemek için uyumamıştı.

Genç adam, doğruca odasına yürüdü. İçinden bir his odasını bıraktığı gibi bulacağını söylüyordu.

Biraz sonra odada idi. Çocukluğunu ararcasma etrafına baktı. Daha dün gibi yakın bir geçmişti, işte şu çividen akıncı elbiselerini indirerek üstüne giymiş, Akça Dede'nin karşısına geçmişti. Dede'nin beş yıl evvel söylediği sözler hâlâ kulaklarında çınlıyordu.

«— Hay yiğidim hay! Bak a hatun, böyle yüz oğlum olsa da yüzünü cihad meydanına salsam gam yemem...»

Hayaller yine gözünün önünde oynaşmaya başlamıştı. Bu oda, genç adamda tatlı hatıralar uyandırıyordu. İzmit seferinde Bizanslı Şövalye Selikos tarafından arkadan oklanan babasını hatırladı. Rumeli seferinde babasının katili olan Selikos'u bir kaç kılıç darbesiyle öldürüp Osmanlıları büyük bir belâdan kurtardığını düşündü.

Sonra hayali daha gerilere gitti.

* * *

Bir gece, Akça Dede işte şu yatağın kenarına ilişmiş, babasının macerasını anlatmıştı. O zamana kadar babasının ne şartlar altında şehit olduğunu bilmeyen genç adam için, bir dönüm noktası olmuştu bu.

Akça Dede bütün bunları anlattıktan sonra yere diz çöktürmüş elindeki kılıcı omuzuna koyarak:

«— Her yiğidin bir namı vardır,» demişti. «Serhadlerde sen de babanın namıyla anıl. Nefsinde onun şanım yükselt. Sana "SUNGUROĞLU" namını veriyorum.»

Söğüt'e on sene evvel, daha dokuz yaşında iken Âkça Dede'nin kucağında ve "AYKUT" ismiyle gelen çocuk, on yıl kılıç - kalkan talimi yapıp tam bir akıncı

olarak yetiştikten sonra kurt köpeği Duka yanında olduğu halde, atı Şahin'in sırtında "SUNGUROĞLU" namıyla birlikte buraları terketmişti.

Doğruca Bursa'ya gitmiş, Orhan Gazi'nin oğlu Şehzade Süleyman Paşa ile görüşmüş, orada rüyaları gerçekleşmiş akıncı kafilesiyle birlikte serhadlere kanat açmıştı.

Yıllarca kılıç sallamış, düşman kellesi düşürmüştü. Serhad arkadaşı İbrahim'i hatırladı. Rumeli Fethi'nde büyük' yararlıklar gösteren bu Çimpe kahramanı şimdi ne yapıyordu?..

Onunla Şarköy Zindanları'nda geçirdiği günler aklına geldikçe hep yüzünü buruşturur, sonra kurtarıldıkları günü hatırlayıp, daima gülerdi.

Onları zindandan kurtaran Köse Papaz, bütün tazeliği ile gözlerinin önünde canlanıyordu. Kaya Hanı'nm bu gedikli müşterisi, bütün daleverelerinden bir anda vazgeçmiş, Osmanlıların sadık bir dostu olmuştu.

Onu her hatırlayışta, birkaç kıldan ibaret olan köse sakalı, ellinci yaşma rağmen her zaman pırıl pırıl parlayan gözlerinin cin gibi bakışları, ince uzun boyu gözlerinin önünde canlanırdı. Şövalye Selikos, Papazın Bizans'tan kovulmasında büyük bir rol oynadığı için ona karşı müthiş bir kin duyardı. Belki de bu kin, Osmanlılara yakınlaşmasının sebeplerinden biri idi.

Sunguroğlu onu hiçbir zaman gerektiği kadar tanıyamadığını itiraf ediyordu. Müslümanlara karşı hizmeti şeref sayar, çoğu zaman bir Osmanlı gibi düşünür, hattâ kendileri namaz kılarken o, bir köşeye oturarak huşu içinde yapılan ibadeti seyreder, bazan

da kendini tutamıyarak ağladığı olurdu. Böyle zamanlarda Sunguroğlu, ona müslüman olmasını teklif eder, o ise başını sallayarak:

«— Galiba dinini kabul edeceğim,» diye müphem bir tarzda gülümserdi.

Rumeli Fethi sıralarında, Selikos öldüğüne göre İstanbul'a girmesine artık bir mani olmadığını söyliyerek oraya dönmüş, hizmetlerine oradan devam edeceğini söylemişti.

Sunguroğlu bu odadan ayrılmasının üstünde yılların geçtiğini bir türlü kabul edemiyordu. Hadiseler o kadar peşipeşine gelişmiş, öylesine hızlı bir hayat temposuna ayak uydurmağa mecbur olmuştu ki, ona bütün bunlar, bir hafta içinde olup bitmiş gibi geliyordu.

Beş yıl evvel üstünden çıkardığı elbiseler bile hâ-

lâ astığı çivinin üstünde duruyor, bu intibaını kuvvetlendiriyordu. Yıllar, odasının durumunu hiç değiştirmemişti.

Sunguroğlu, geçmişin puslu havasına dalmış gitmişti... Ali Dayı ile Nilüfer'in odaya girdiklerini duymadı bile.

Genç kızın sesini işittiği zaman hayretle başını çevirdi. Hayatında ilk defa görüyormuş gibi gelenlere baktı. Sanki, maziden dönmekte zorluk çekiyordu.

Nilüfer bir şeyler anlatıyordu :

— Babam bu odanın böyle kalması için hep İsrar ederdi. Günde muhakkak birkaç kere buraya gelir, sanki karşısında sen varmışsın gibi elbiselerinle konuşurdu. Sunguroğlu'nun yiğitliğini her duyuşta memnun memnun başını sallar:

«— Biz bu memlekete Sunguroğlu gibi bir evlât yetiştirdik,» diye övünürdü.

— Ne hükmü var. Son nefesinde bile yanında

bulunamadık. Bize bunca emeği geçen ihtiyar dedemizden helâllik alamadan yolcu ettik.

Nilüfer'in gözleri buğulanmıştı:

— Öyle deme ağam. Seni her anışta, her isminin geçtiği yerde:

«— Hay benim koca arslanım. Sana verdiğim emekler, ananın ak sütü gibi helâl!» derdi.

Gözlerinde yeniden yaşlar parlamağa başlamıştı. Elini yüzüne kapadı. Hıçkıra hıçkıra ağlayarak dışarı fırladı.

# # #

Bizans için için kaynıyordu. Söğüt'e kadar erişen haberlere göre, her geçen gün biraz daha artan bir isyan dalgası, bu köhnemiş eski imparatorluğun her yanını sarmıştı. İmparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos, damadı olan Türk Sultanı Orhan Gazi'ye Bizans topraklarını satmakla itham ediliyordu. Halk tarafından istenmeyen adam ilân edilen Kantakuzinos, ne yapacağını şaşırmış ve Orhan Gazi'ye elçiler göndererek Rumeli'de aldığı toprakları iade etmesini rica etmişti.

Orhan Gazi bu isteğe sadece dudak bükmüş:

«— Rumeli bize Allah'ın bir ihsanıdır. Zelzelede yerle bir olan o beldeleri yeniden imar ettirdim (*). Binlerce Türk'ü Anadolu'daki topraklarından çekip oralara yerleştirdim. Şimdi bu kadar insanın yerinden yurdundan olmasına Allah razı olur mu? Zinhar,

değil Rumeli'nin tamamını, bir karış Osmanlı toprağını dahi Bizans'a terketmeme imkân yoktur. İmparator kayınpederim Yoannis Kantakuzinos'a söyleyiniz : Toprak verilmez alınır,» demişti.

CO 1354 yılında Rumeli'yi baştanbaşa yıkan büyük zelzele.

Orhan Gazi, bu şahane cevabı ile açıkça Bizans'a meydan okuyordu.

Bu sözler Bizans İmparatoru'nun kulağına ulaştığı zaman titredi. Osmanlılardan ve Osmanlı Hükümdarından hiç bir yardım göremeyeceğini dehşetle idrak ediyordu. Damadı Orhan Gazi'ye güvenmekle hatâ etmişti. Şimdi başının çaresine nasıl bakacağını kara kara düşünüyordu.

Esasında Bizans İmparatoru Altıncı Yoannis Kantakuzinos'un Orhan Gazi'ye güvenmesi bahis mevzuu olamazdı. Osmanlı korkusundan halâs olmak için kızı Theodora'yı Orhan Gazi'ye vermiş ve bir andlaşma imzalamıştı. Ancak, Cenevizlilerle Venedikliler arasında başlayan bir harpte Orhan Gazi'-nin müttefiki olan Cenevizlilere karşı Venediklilerle ittifak ederek bu andlaşmayı bizzat İmparator bozmuştu. Bundan başka da Türk beldelerine, gizlice desteklediği şövalye gruplarını saldırtmış, Osmanlı kızlarını kaçıran Tekfurlara bir şey dememişti.

İmparator Yoannis Kantakuzinos, kızını Orhan Gazi'ye vermekle, bu altmışlık arslanı avucunun içine alabileceğini zannederek büyük hatayı işlemişti. Devletleri ve milletleri mevzubahis olunca, hiç bir Osmanlı Beyi'nin şahsî ve ailevi durumunu kaale almayacağını bilmiyordu.

Bizans tam bir keşmekeş içinde yuvarlanırken, Osmanlı payitahtı olan Bursa'da bir toplantı aktediliyordu.

Orhan Gazi, bir kere daha beylerini yanına çağırtmış, son durumu müzakere etmek üzere hepsinin toplanmalarını emretmişti. Artık herkes Orhan Gazi'ye rahatlıkla «Padişahım» diyebiliyordu. Para bastırılmış, devlet işleri yeniden tanzim edilmişti. Devlet,

şehir şehir valiliklere bölünmüş, mülkî taksimat yapılarak idare tam ve eksiksiz tahakkuk ettirilmişti.

* * *

Her toplantıda olduğu gibi büyük oda yine beylerle dolu idi. Ak sakallı ihtiyar beylerden, henüz ye-

ni bıyıkları çıkmış genç akıncı beylerine kadar herkes derin bir sükût içinde Orhan Gazi'nin söyleyeceklerini dinlemeye hazırlanmışlar, gözlerini ona dikmişlerdi.

Büyük kurucu Osman Bey'in cesur ve gözü pek oğlu Orhan Gazi, ellerini göğsünde kavuşturmuş, tahtın önünde duruyor, kartal bakışlarını tek tek beylerinin üstünde gezdiriyordu.

Neden sonra büyük divan odasını dolduran, kubbeleri çınlatan gür sesi bir bomba gibi patladı:

— Beylerim, Paşalarım, Ulu Osmanlı büyükleri. Bugün, burada bir beyliğin temsilcileri değil, koca bir Osmanlı Devletini idare eden mes'ul kişiler olarak toplanmış bulunuyoruz. Yıllardır arzuladığımız Rumeli'de artık sancağımız dalgalanmaktadır. Anadolu'dan göç eden Türkler, bu beldeye yerleştirilmiş ve kısa zamanda bu belde böylece kısmen de olsa Türkleştirilmiştir. Artık Bizans kapıları aralandı demektir. Bu köhne imparatorluk, dahilî çatışmalar ile her geçen gün biraz daha çöküyor. İmparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos devrilmek üzeredir. Bizden yardım dileyince ne cevap verdiğimizi hepiniz duydunuz. Saraylarında kız oynatmak, şarap içmekten başka marifeti olmayan ve devlet idare etmeyi bunlardan ibaret sayan bu adamlar, imparatorluğu elleriyle yıkıyorlar. Biz bu yıkımı çabuklaştırmalıyız. Eğer Bizans, bir daha dirilecek olursa iolay kolay ele geçmez.

Gazilerim! Kostantiniyye'deki casuslarımız vasıtasıyla aldığımız bazı haberleri anlatacağım. Her gün yeni ihtilâller çıkmaktadır. Üç - beş kuruşla tahrik edilen çapulcu sürüleri her gün sarayın üzerine yürüyor. Kan gövdeyi götürüyor. Sarayda her dakika yeni bir cinayet işleniyor. Halk sokağa çıkamaz olmuş. İmparatorun askerleri yakaladıklarını asî diye idam ediyorlar. Bozcaada'da sürgünde bulunan eski imparator Beşinci Yoannis Paleoloğos, baş kaldırmak için fırsat gözlemeye başlamıştır. Son aldığım haberlere göre İmparator Kantakuzinos, Edirne Valiliği'nde bulunan oğlu Matheos Kantakuzinos' u saltanat şeriki olarak ilân etmiş. Bizans'ta şimdi baba - oğul birden imparatordurlar. Fakat şuna inanıyorum ki, Altıncı Yoannis, pek kısa zamanda Beşinci Yoannis'e yenilecektir. Çünkü halkı kandırmış ve kendi etrafına çekmeyi başarmıştır. Bizans askerlerine gelince, onlar için kim başa geçerse geçsin farketmez, asker milleti muzaffer gelene itaat eder. Yakında İmpara-

tor Altıncı Yoannis'in oğlu Edirne Valisi ve saltanat ortağı Matheos Kantakuzinos'la, halen Bozcaada'da sürgün bulunan Beşinci Yoannis Paleoloğos arasında mücadele başlayacaktır.

Derin bir nefes aldı. Kartal bakışlarını tek tek beylerinin üstünde bir kere daha dolaştırdı. Ve sözlerine devam etti:

— Büyük Osmanlı Beyleri, şimdi size soruyorum: Bu mücadelede devletimizin yeri hangi tarafta olacaktır?..

Burada tekrar sustu. Gitti yerine oturdu. Saatlerce uzayacak olan bir münakaşa, böylece açılmış oluyordu.

Balabancıkoğlu söz istedi:

— Bir şey söylememe destur var mı Beyim?..

— Söyle Balabancıkoğlu...

— Bizans'tan gelen haberler kat'î midir?..

Orhan Gazi tereddüt etmeden cevap verdi:

— Elbette, Kostantiniyye'de mu'temet bir adamımız var.

— Adını öğrenebilir miyiz? Eğer mahzuru yoksa tabiî...

— Ne mahzuru olacak?.. Siz beylerimizden gizlimiz saklımız olabilir mi ki?.. Bizans'taki adamlarımızın başı, çok kurnaz bir papazdır. Hatırlar mısınız bilmem, geçen yıl yine böyle bir toplantıda iken askerler casus sanarak bir adam tutmuşlardı. Yüzünde birkaç kıldan ibaret bir sakalı vardı. Sunguroğlu'nun yanından geldiğini söylemişti...

Birkaç Bey baş salladı:

— Hatırladık sultanım.

— İşte o adam; şimdi Kostantiniyye'de bulunuyor. Ayasofya Kilisesi'nde papazdır. Ve birçok malûmatı bu meslek sayesinde edinip bize gönderiyor.

— İhanet etmiş olamaz mı?

Bu söze Süleyman Paşa isyan etmişti:

— Hayır, diye cevap verdi. Bu papaz bize ihanet etmez. Sunguroğlu'na büyük hizmetlerde bulundu. Sırf bize faydalı olabilmek için tekrar memleketine döndü.

"Sunguroğlu" adını duyunca Hacı tlbey dayanamadı :

— Sunguroğlu'nu çok zamandır gözümüz görmez oldu, dedi. Bu kahramanı tekrar serhad boylarında görmek isterdik. Acaba nerede olduğunu bilen var mı?..

Süleyman Paşa izahat verdi:

— Söğüt'e gitmişti... Halen de orada bulunduğunu tahmin ediyorum. Bir haberci gönderirsek der-

hal geleceğinden şüpheniz olmasın.

Sözü Evranos Bey aldı:

— Sunguroğlu bu işlerin adamıdır. Söğüt'te bir çiftçi olamaz o. Böyle bir şey düşünmüşse kendine yazık ediyor derim. Hem kendine, hem bize. Devletinin kendisine en çok muhtaç bulunduğu şu sıralarda rahat döşeğinde yatamaz. Bence Bizans'ta onun gibi kuvvetli bir adamımızın bulunması çok iyi olacaktır. Madem Süleyman Paşa onun nerede bulunduğunu biliyor, derhal getirtmesi lâzımdır. Ben bunu teklif ediyorum.

Orhan Gazi «gelir mi?» demek ister gibi oğluna baktı.

Süleyman Paşa sadece:

— Getirtelim, demekle iktifa etti.

Bu bahis burada kapanmış fakat, Bizans İmparatorlarından hangisine yardım edileceği konusu tartışılmağa devam edilmişti.

Uzun uzun meselelerin muhasebesi yapıldıktan sonra, Sunguroğlu'nun Bizans'a gönderilmesine ve onun göndereceği raporlara göre hareket edilmesine karar verildi.

* * *

2. Bölüm

Kimi hançer olmuş, kimisi mızrak;
Yüz değil, bin değil, kırk er geliyor,
Her biri ufukta bir şanlı bayrak,
Gözümün önüne sejer geliyor.

SUNGUROĞLU'NUN DÖNÜŞÜ

Adam neredeyse atından yuvarlanacak gibiydi. Yorgunluk her tarafından akıyordu. Atı ise adım atamayacak raddeye gelmişti. İkisi de derin derin soluyor, her nefes verişte bir daha geri alamayacaklarını sanıyorlardı.

İki gündür durmadan, dinlenmeden yıldırım gibi at sürmek hem binicisine, hem hayvana pahalıya mal-olmuştu. Söğüt'e yaklaştıkları zaman ikisi de işte bu halde idiler, adım atacak mecalleri kalmamıştı.

Yorgun süvari, işinin ehemmiyetini idrak ettiği için bütün gücünü kullanıyor, at sırtında tutunmaya çalışıyordu. Sonunda at dayanamadı. Mütemadiyen dörtnala koşmaktan bıkmış gibi oracığa yığıldı, kaldı.

Binicisi ne kadar uğraştı ise de hayvanı yattığı yerden kaldıramadı. Kabalan şiddetle acıdığı için, yaya yürümeyi bir türlü göze alamıyordu. Belki bu

kadar yorgun düşmezdi ama İzmit'ten Bursa'ya kadar yine böylesine delice at sürerek gitmişti. Oradan da Süleyman Paşa'nın emrini alır almaz daha hayvanın kolanını gevşetmeden Söğüt yoluna düşmüştü. Vazifesi en kısa zamanda Sunguroğlu'nu bulup Bursa'ya getirmekti.

Yanıbaşmda birinin dikildiğini farkedince başını kaldırdı. Bunun bir çoban olduğunu görerek durumu izah etti:

— Atım hastalandı da!..

Çoban, hayvanın kan içinde olan böğrüne baktı:

— Ama ne hastalık, dedi. Böylece delicesine at sürdüğüne göre mühim işlerin var demektir.

Çobanın merakına aldırmayan süvari sordu:

— Sen Söğütlü müsün?..

— Evet; gözümü burada açtım ve bu yaşıma kadar burada yaşadım. Adıma Kara Kasım derler...

— Benim adım Saltuk, Orhan Gazi'nin akmcılarmdanım. Bir iş için Söğüt'e geliyorum. Burada Sunguroğlu diye biri var mı?..

Çoban tereddüt etmeden cevap verdi:

— Yok...

— İyi düşün, burada olması lâzım!..

— Düşünmeye ne hacet yiğidim! Yıllarca Söğüt'te otururum ve burada hiç bir zaman böyle bir adamın yaşamadığını bilirim...

Saltuk iyice şaşırmıştı. Kendisine Sunguroğlu'nun burada bulunduğunu söylemişlerdi halbuki.

Her ihtimale karşı bir kere daha sordu :

— Son zamanlarda buraya bir akıncı gelmedi mi hiç?..

— Ha, bak o geldi işte! Akça Dede'nin oğlu Aykut geldi. Senelerdir kayıptı. Geldiği gün de Akça'nın ölüsüyle karşılaştı. O kadar üzüldü ki, sorma...

Sözlerin sonunu heyecandan dinlemeyen Saltuk, Sunguroğlu'nun kendi memleketinde eski ismini kullandığını, şöhret olmasın diye lâkabını sakladığını hemen anlamıştı.

— Bir atın var mı?., diye sordu.

— Var, ama pek akıncı atı değil.

— Olsun. Beni köye götürsün kâfi. Al şu parayı

ve hemen atı buraya getir.
Kara Kasım elinin tersiyle uzatılan keseyi itti:
— Para istemez, dedi. Sizin sayenizde buralarda rahatça koyunlarımızı otlatıyor, çiftimizi sürüyoruz.
Fazla münakaşayı yersiz bulan Saltuk, işi uzatmamak için sesini kesti. Biraz sonra at gelmişti. Sütçü beygiri gibi bir şeydi ama, birkaç fersahlık yolu pekâlâ teperdi:
Eğersiz ata bir sıçrayışta atladı:
— Yahu eğeri vursana be adam!..
— Lüzum yok. Söğüt şuracıkta. Atıma iyi bak, yürüyebilecek hale gelince Söğüt'e getir. Sen de atını Aykut Bey'in evinden alırsın tamam mı?
— Tamam yiğidim, merak etme...
Saltuk, aradığını bulmanın sevinci içinde yorgunluğunu filân hep unutmuştu. Atın yelelerinden tutup mahmuzladı.
— Hadi deeeh!..
Cılız hayvan birinci mahmuza bigâne kalmıştı fakat, evvelkinden daha sert bir mahmuz daha yeyince can havliyle ileri atıldı.
Çoban akıncının ardından bakakalmıştı. Başını iki yana birkaç kere salladı:
— Allah Allah! Şu akıncılar da tuhaf insanlardır vesselam, diye söylendi.

Birden kafasında bir şimşek çaktı:
— Yahu dur bakalım. Bu adam benden kimi sormuştu önce?..
Bir süre düşündükten sonra nihayet çıkarabildi:
— Sunguroğlu be, Sunguroğlu'nu sormuştu!
Elini dizlerine vurdu:
— Sunguroğlu yahu. Deli mi bu adam ne?.. Sunguroğlu'nun Söğüt'te işi ne? Çiftçilik mi yapacak ki?.. Kimbilir arslanım şimdi hangi kâfirin kellesini uçurmakla meşguldür!..
Sunguroğlu'nun namı Söğüt'e kadar bir efsane halinde gelmişti. Aykut'un bu adam olduğundan kimsenin haberi yoktu. Hoca Alâüddin müstesna.
Çobanın düşünceleri burada bitmiyordu. Başka işi olmadığı ve hazır düşünülecek bir şey bulduğu için devam etti:
— Peki bu akıncı Sunguroğlu'nu sordu. Öyle birinin burada olmadığını söyleyince birden ümitsizleşti. Sonra Aykut Bey isimli akıncının Söğüt'te bu-

lunduğunu duyunca aradığını bulmuş olmanın sevinci yüzüne vurdu. Ben insanların yüzlerine vuran hisleri iyi okurum. Hattâ koyunların bile. Sakın bu Aykut Sunguroğlu olmasın?.. Olur mu be?.. Bunca kahraman kim, Aykut kim?.. Gerçi bu da akıncı ama Sunguroğlu başka. Ya adamın yüzündeki, aradığını bulmuşlara has sevinç ne olacak?.. Halbuki Sunguroğlu'nu sormuştu. Hele şu koyunları süreyim. Atı da yedeğime alayım...

Eğilip hayvanın kuyruğunu büktü:

— Kalk bakalım, hasta olacaksın. Terin soğumadan yola düşelim.

Birkaç ıslıkta koyunlarını peşine takarak Söğüt yoluna girdi.

* * *

BİZANS SARAYLARINDA

33

Bir müddet sonra Saltuk Söğüt'e girmişti. Önüne ilk çıkan ihtiyar bir adama sordu .-

— Dede bakar mısın biraz?..

Yaşlı adam, eğersiz atın üstündeki yorgun akıncıya tuhaf tuhaf baktı. Deli olup olmadığını kestirmeğe çalışıyordu.

— Aykut Bey'in evini biliyor musun?

— Ne yapacaksın?..

Saltuk kızmıştı.-

— Turşusunu kuracağım, diye bağırdı.

Sonra bu yaşlı adama karşı saygısızlık yapmanın doğru olmadığını anlayarak özür diledi:

— Kusura bakma, dedi. Çok yorgunum, ne dediğimi bilmiyorum.

Durumu birkaç cümle ile izah etti:

— Bursa'dan geliyorum. Orhan Gazi'nin akmcısıyım. Adım Saltuk, Aykut Bey'i derhal görmem lâzım.

Yaşlı adam bu kadarını kâfi görmüş olacak ki, gülümsedi:

— Gel peşimden, dedi, yürüdü.

Az sonra bir evin önünde durmuştu. Akıncıya döndü:

— İşte aradığın akıncının evi bu. Kendisi burada mı bilmem...

— Bir yere mi gitmiş ki?..

İhtiyar adam başını iki yana salladı:

— Şimdi herkes tarlasmdadır. Başka nereye gidecek?.. Akça öldüğü için bütün işler ona kaldı. Bir ihtiyar kadınla genç bir kıza bakıyor.

Söylene söylene kapıyı vurdu. Cevap alamayınca seslendi:

— Aykut Bey, Aykut Bey...
Kapı aralandı, yaşmaklı bir kadın başı uzandı.

— Sen misin Harun emmi? Buyur, içeri gel...

— Yok kadın, girmeyeceğim, tarlaya gidiyorum da... Bu yiğit Aykut oğlumuzu sordu. Evi göstereyim dedim.

Yaşlı kadın, Saltuk'a tuhaf tuhaf baktı. Gözü pek tutmamış olacak ki, sordu:

— Niçin arıyorsun arslanımı?..

Saltuk:

— Ben onun serhad yoldaşıyım, diye konuştu. Kendisini pek göreceğim geldi, Orhan Gazi'nin de selâmlarını getirdim.

Atından indi, ihtiyar kadının yanma varıp kulağına eğildi:

— Ben Sunguroğlu'nu arıyorum, diye fısıldadı.

Yaşlı kadın bu kadarını kâfi görmüştü:

— Arslanım tarlada şimdi, dedi. Ama neredeyse gelir. Hele sen içeri buyur, var istirahat eyle.

— Bekleyecek vakit değil Nine. Söyleyeceğimi söyledikten sonra geri döneceğim.

Nine inanmaz gözlerle baktı:

— Bu halinle mi evlâdım?..

Saltuk hakikaten pek bitkin durduğunun farkında idi. Öylesine yorgundu ki, diri görünmek elinden gelmiyordu. İster istemez eve girdi. Yaşlı kadının hazırladığı ılık suya ayaklarını soktu. Sonra sedire uzanıp beklemeye başladı.

Çoban bu sırada sürüsü peşinde, elinden geldiği kadar süratle Söğüt'e dönüyordu. Sunguroğlu'nun çalıştığı tarladan geçerken merakını yenemeyerek kara sabanıyla çift süren delikanlıya doğru bağırdı:

— Sunguroğlu!..

Sunguroğlu boş bulunmuş, ansızın sesin geldiği yana dönmüştü.

Kara Kasım birden gülmeye başladı. Artık bütün

şüpheleri zail olmuş, Aykut Bey'in Sunguroğlu nammdaki kahraman akıncı olduğuna kanaat getirmişti. Çocukluk arkadaşının bu kadar büyük bir akıncı olduğunu anlaması, iftiharla, doldurmuştu içini. İyiden iyiye kasılmaya başlamıştı.

Kara Kasım'a doğru yürüyen Sunguroğlu'nun gözlerinde şimşekler çakıyordu. Gelir gelmez :

— Kimden öğrendin?., diye sordu.

Kara Kasım kıs kıs gülerek cevap verdi:

— Atını çatlatır gibi süren ve sonra da benim atı alarak eğersiz üstüne atladığı gibi seni aramak için Söğüt'e doğru uçan Saltuk isimli bir akıncıdan.

Delikanlı, Saltuk ismini duyunca keşfedildiğini filân unutmuştu :

— Vay! Saltuk burada ha!., diye hayret etti.

Saltuk buralara kadar sırf kendisi ile görüşmek için gelmiş olamazdı. Atını çatlatırcasma sürdüğüne göre, muhakkak mühim bir iş olmalıydı.

— Şimdi nerede?., diye sordu.

— Buraya uğramadıysa muhakkak evdedir.

Çoban başka şeylerin peşinde idi:

— Sen Sunguroğlu'sun demek!.. Benim çocukluk arkadaşım, Sunguroğlu'ymuş vay canına! Peki bunu neden söylemedin şimdiye kadar?.. Lâyık olduğun muameleyi yapardık sana...

Sunguroğlu çobanın söylenmelerine cevap vermedi. Öküzlerin yanında dikilip ne konuştuklarını merak eden Nilüfer'e seslendi:

— Ben eve dönüyorum Nilüfer, sen Ali Dayı ile gelirsin.

— Bak Kara Kasım. Bunca "arkadaşlığımız vardır. Benim Sunguroğlu olduğumu kimseye söylemeyeceksin anladın mı?.. Bunu senden bir arkadaş olarak rica ediyorum.

Çobanın ağzı kulaklarına varıyordu:

— Başımı kesseler kimseye bir şey söylemem merak etme, diye teminat verdi.

Verdi ama Söğüt'e girer girmez verdiği sözü unuttu ve bütün köyü bir anda velveleye saldı.

Sunguroğlu dönüş yolunda düşüncelere dalmıştı. Muhakkak mühim şeyler oluyordu. Belki de Bizans'a taarruz edilecekti. O kadar istiyordu ki bunu, bu uğurda her şeyini feda edebilirdi. Netice olarak, nihayet kendisini hatırladıklarına memnun oldu. Gerçi Söğüt'e geldiği daha üç ay bile olmamıştı ama gaza meydanlarından uzak geçen bu üç ay kendisine üç yıl kadar uzun geliyordu.

Nihayet eve geldiği zaman alacağı haberleri düşünüp heyecanlanıyordu. İçeri girince arkadaşını sedirin üstünde uzanmış buldu. Neredeyse yorgunluktan kendinden geçmek üzere idi.

— Kalk bakalım koca Osmanlı. Beni buralarda bile bulup rahatıma kastedeni öyle kolay istirahate komam.

Arkadaşının sesini duyan Saltuk, şimşek gibi

doğruldu:
— Vay benim arslan kardeşim! diyerek fırladı, boynuna atıldı.
İki arkadaş, iki kader yoldaşı, sanki birkaç ay değil de, birkaç asır birbirlerinden uzak kalmışlar gibi iştiyakla kucaklaştılar.
Ayrıldıklarında Saltuk, arkadaşını bir müddet süzdü. Kıyafetini yadırgamıştı:
— Vay be! Seni çiftçi elbiseleri içinde de mi görecektim? Kanadı yolunmuş kuşa dönmüşsün.
Saltuk, akıncı elbisesinin koLlarma dikilen kanatları kastediyordu. Sunguroğlu güldü:
— Hakikaten kanadımız yolundu Saltuk.

— Yahu ne iştir... Hayatının en verimli devresinde, milletinin sana en çok muhtaç bulunduğu bir zamanda kayıplara karıştın!..
— Yo Saltuk; iş bildiğin gibi değil. Buraya Akça Dede'mi ziyarete gelmiştim. Beş yıldır ayrı kaldığım sevdiklerimin helâlliğini alacak, doğup büyüdüğüm yerleri tekrar görecektim. Geldiğim zaman Akça Dede'min mezarı ile karşılaştım. Geriye genç bir kızla şu ihtiyar nine kalmışlardı. Elbet bunları bırakıp gidemezdim. Kendilerini geçindirecek birine ihtiyaçları vardı. İşte bu himayeyi yapabilmek için kaldım.
Saltuk arkadaşının hislerini iyi anlıyordu. Anlıyordu ama, göz göre göre Osmanlı Devleti'ni böyle bir kahramandan mahrum da edemezdi. Bir çıkar yol bulması lâzımdı.
— Söğüt'te yaşaman şart mı?..
Sunguroğlu bu soruya şöyle cevap verdi:
— Memleketimin her karış toprağı ecdad kanıyla yoğrulmuştur. Her köşesi benim için aynı kıymettedir.
— Peki Sultan'dan niçin bir yer istemedin?..
— Biz yaptıklarımızın karşılığını bekleyen nankörlerden değiliz yiğidim. Sen bizi iyi tanıyamamışsın, yazık...
Saltuk bir pot kırdığını anlamıştı:
— Onu demek istemedim. Bunca boş yerlere yerleştirilmek üzere gönüllü aileler aranırken niçin müracaat etmedin?
— Bilmem, aklıma gelmedi.
— Benim aklıma geliyor, derhal Orhan Gazi'ye söyleyeceğim; sana münasip bir yer bulur.
— Olmaz öyle şey! Sultan'ı şahsî meselelerimle meşgul edemem.
Saltuk sert bir çıkış yaptı:

— Öyleyse derhal Söğüt'ü bırakıp benimle geleceksin. Orhan Gazi'nin emri böyledir.

Sunguroğlu hem seviniyor, hem üzülüyordu. Tekrar gaza meydanlarının açıldığını görerek seviniyor, yaşlı kadınla Nilüferi yalnız nasıl bırakacağını düşünüp mahzun oluyordu.

— Hele bir düşünelim, deyiverdi.

Saltuk tekrar yumuşamıştı:

— Düşünmeğe zaman yok Sunguroğlu. Derhal Bizans'a gönderileceksin. Kabul edip etmemekte serbest olduğunu da söylememi istediler.

Bu sefer Sunguroğlu kızmıştı:

— Demek Bursa'dakiler bir vatan hizmetini tepebileceğime ihtimal verebiliyorlar! Sesi birden titremeye başladı:

— Orhan Gazi'nin takdirine mazhar olmak ne büyük bahtiyarlık. Beni hatırladı ha, Allah ondan razı olsun.

Sunguroğlu neredeyse ağlayacaktı. Saltuk ise gülüyordu :

— Kabul ediyorsun öyleyse...

— Elbette!..

— Sağol!..

Konu burada kapanmıştı. Müşterek hatıralarından bahsetmeye başladılar.

İki arkadaş tekrar buluşmanın sevinci içinde eski günleri anarken dışarda olup bitenlerden haberi yoktu. Oysa Söğüt çalkalanıyordu. Aykut Bey'in Sunguroğlu olduğunu bilmeyen kalmamıştı. Ne kadar erkek varsa toplanmış, evin önüne birikmişlerdi. Hep bir ağızdan tekbir alıyor, Sunguroğlu'nu methedici sözler söylüyorlardı. Her taraf bir bayram havasına bürünmüştü. Söğüt'ten Sunguroğlu gibi bir kahra-

manın çıkmış olmasını kutluyorlardı. Saltuk sesleri duyunca:

— Sunguroğlu artık, Osmanlı diyarında bir efsâne oldu, diye gülümsedi. Sen onu öldürmeğe güç yetiremezsin. Sunguroğlu saban tutmak için değil, kılıç sallamak için doğmuştur.

Sunguroğlu işten nasırlaşan avuçlarına baktı:

— Galiba öyle, diye arkadaşına hak verdi.

Saltuk hemen o gece gitmek istiyordu. Sabaha kadar kalıp istirahat etmek için ne kadar uğraştılarsa kâr etmedi. Akıncıya birkaç saatlik dinlenme kâ-

fi gelmişti. Fakat atı hâlâ yorgun görünüyordu. Köylüler hemen başka bir at temin ettiler. Aykut'un efsanevî kahraman Sunguroğlu olduğunu öğrendikten sonra, ona nasıl hizmet edeceklerini bilemiyorlar, aşırı bir saygı gösteriyorlardı.

Saltuk gittikten sonra uzun uzun düşündü. Artık, bu köyde kalamayacağını anlıyordu. Kendisine gösterilen aşırı saygı, silik bir köylü olmasını engelleyecekti. Söğüt'ten mutlaka gitmesi lâzımdı.

İki kadın Sunguroğlünun bir karar vermek üzere olduğunu bildikleri için rahatsız etmekten çekinerek sessizce dolaşıyorlar, ev işlerini görüyorlardı.

Söğüt'te bayram hâlâ devam ediyordu. Halk işini gücünü bırakmış Sunguroğlu gibi bir kahramanı yetiştirmiş olmanın sevincini doya doya tadıyordu.

Delikanlı avluya çıktı. Dışardakiler onu görünce yeniden tezahürat yapmaya başlamışlardı.

Canı sıkıldı. Ulu çardak ağacının dibinde uyuklayan Düka'ya doğru ilerledi. Birkaç aydır bu hayvan da tembelleşmişti. Önüne dia çöktü.

Zeki hayvan sahibinin geldiğini anlayınca başını kaldırdı.

— Nasılsın bakalım koca maskara?..

Köpek bir iki kere uludu, kuyruğunu salladı.

— Anlıyorum. Bu durgun hayat senin de sinirlerini bozdu. Galiba Saltuk doğru söylüyor Duka. Biz çiftçi olmak için yaratılmadık. Sen de tavşanların peşinde koşacak bir köpek değilsin!..

Duka, sahibinin ne demek istediğini anlamış gibi tekrar uludu.

— Peki Duka, özlediğin hayata yeniden dönüyoruz,, sevinebilirsin.

Sunguroğlu'na, köpek neşelenmiş gibi geldi. Arka ayakları üzerine kalkmış, zıplamaya başlamıştı.

Etrafına biriken kalabalığa gülümseyerek baktı. Ağır adımlarla ahırın yolunu tuttu.

Şahin, sahibinin geldiğini anlayınca birkaç kere uzun uzun kişnedi. Ön ayaklarını tahta zemine sürttü. Neşeyle eşindi. Sunguroğlu atı ile de birkaç dakika yarenlik ettikten sonra tekrar eve girdi. Ninesinin yanıbaşına oturdu:

— Nine, dedi. Sen bu işleri iyi bilirsin. Hislerimi takdir edeceğinden eminim.

Yaşlı kadın zaten böyle bir şey bekliyordu. Yorgun akıncının bazı haberler getirdiğinden emin olduğu halde ne olduğunu sormamış, Sunguroğlu'nun an-

latmasını beklemişti.

— Gidiyor musun oğul?., diye sordu sadece.

— Gidiyorum, Nine. Yalnız ben değil hep beraber gidiyoruz. Razı olursanız başka yerlerde yaşayacağız.

Nine hiç itiraz etmedi :

— Gerçi, dedi. Kalan birkaç senelik ömrümü doğduğum bu yerde geçirmek isterdim ama, olmuyor işte. Madem sen arzu ediyorsun oğul, biz de geliriz. İşine mani olmak istemeyiz. ELbette milletin, senden daha çok şeyler bekler.

Sunguroğlu mukavemetle karşılaşacağını sanıyordu, oysa, umduğu olmayınca şaşırdı. Sonra sevincinden ihtiyar kadının porsumuş ellerini avuçlarının içine alarak uzun uzun öptü.

— Beni anlayacağınızdan emindim Nine. Ve eminim ki, Akça Dede'm bizden böyle bir hizmet bekliyor. O asla çiftçi olmama razı olmazdı.

— Olmazdı oğul, olmazdı. Böylece onun ruhunu şâd edeceğimizden ben de eminim.

Sunguroğlu'nu kucaklayıp alnından öptü.

Nilüfer de bu sırada sudan dönmüş testiyi köşeye koymuştu. Yaşlı kadınla delikanlıyı bir şeyler fısıldarken bulunca şüphelendi:

— Ne oluyor ana?.. Bir şey mi oldu ki?..

Endişesi gözlerinden okunuyordu. Sunguroğlu'-nun yanında bulunduğu günden beri, onu tekrar kaybetme korkusu daima uykularını kaçırmıştı.

Kara sabanın peşinden giderken zaman zaman gözleri dalan delikanlının serhad boylarını düşündüğünü biliyor, hiç bir zaman bir çiftçi gibi kaygusuz yaşayabileceğine inanamıyordu.

Gitti anasının dizi dibine çöktü:

— Bir şey mi var ana?., diye endişeli bir sesle tekrar sordu.

İhtiyar kadın biricik kızının başını şefkatle okşadı :

— Yok kızım, dedi, bir şey yok. Baban da öldüğüne göre artık Söğüt bize dar gelmeğe başladı. Başka yerler görmek ister misin?..

Kara gözleri Sunguroğlu'nun gözlerini aradı. Sanki bu bakışlar .-

«— Sen de geliyor musun?» diye soruyordu.

— Ben de geliyorum, dedi Sunguroğlu. Hep beraber gideceğiz. Yeni, güzel yerlere. Orada da çifti-

miz çubuğumuz bulunacak, orada da tarlalarımız,, öküzlerimiz olacak.

— Nereye gideceğiz?..

Sunguroğlu başını eğdi. Henüz bunu düşünmemişti. Nereye gideceklerini o da bilmiyordu ama, inanıyordu ki, Bursa'dakiler kendisine münasip bir yer verirlerdi.

— Sultan Orhan Gazi, bize neresini lâyık görürse oraya, dedi.

Alıştıkları yerlerden ayrılmak iki kadına tabiî pek zor geliyordu. Ama Sunguroğlu'nu hizmetten alıkoymamak için mutlak bir itaat gösterdiler.

* * *

Ertesi akşam Bursa'dan bir elçi daha geldi. Şehzade Süleyman Paşa Sunguroğlu'na hitaben bir nâme göndermişti. Nâmede, «Hemen yanındaki ağırlıkları bırak, yalnızca canlıları alıp tez Bursa'ya ulaş...» deniyor, dualar ediliyordu.

Bu mektubu kadınlara da okudu. Hemen hazırlıklara başladılar. İki gün içinde her şey tamamlanmıştı.

Köylüden ayrılmak çok zor oldu. Bir türlü bu kahramanı bırakmak istemiyorlar, burada oturduğu takdirde bütün ihtiyaçlarını göreceklerini, canla başla yardımcı olacaklarını söylüyorlardı. Sunguroğlu bu iyi kalpli insanlara candan teşekkür ediyor, Sultan buyruğu olduğunu, gitmesi lâzımgeldiğini, ilk fırsatta tekrar geleceğini söylüyordu.

Sunguroğlu tekrar atının üstünde idi. Gözlerine yine delici bakışlar yerleşmiş, yüzüne eski sertliği gelip oturmuştu. Bunu farkeden Nilüfer anasını dürttü:

— Bak ana, dedi. Bambaşka bir insan oluverdi bir anda.

İhtiyar kadın uzun uzun baktı:

— Oldu ya kızım, dedi. O şimdi tekrar Sunguroğlu oldu.

Kadınlar, iki öküzün çektiği, üstü bir tente ile örtülü arabanın içinde idiler. Böylece yakıcı güneşin tesirinden korunuyorlar, rahatlıkla yol alıyorlardı.

Sabah erkenden yola çıktıkları halde öküzlerin yavaş gitmeleri neticesi ancak ertesi sabah Bursa'ya girebildiler. Sunguroğlu'nun Bursa'da hiç tanıdığı yoktu. O, evlerde oturanlardan ziyade, serhadlerde

ok gezleyenleri, kılıç üşürenleri tanıyordu. Arabayı Süleyman Paşa'nm evi önüne çekip atından indi. Paşaya geldiğini haber vermek üzere kapıya yürüdü.

İri kıyım iki asker mızraklarını birleştirip yolunu kesince kızdı. Böyle şeylere alışık olmadığı için teşrifat kaidelerine boş veriyordu.

— Ne salmazsın bre?., diye gürledi.

— Kimsin?..

Adını söyledi. Nöbetçiler birbirlerine baktılar. Sonra kuvvetli bir kahkaha çınladı. Göbeklerini tuta tuta gülüyorlardı.

— Vay! Sen Sunguroğlu'sun demek?!.

Delikanlı şaşırmıştı. Böyle bir karşılama beklemiyordu. Adamlar düpedüz onunla alay ediyorlardı. Dayanamadı. Omuzlarından tuttuğu gibi tolgalı kafalarını şiddetle birbirlerine vurdu. Ne olduklarını anlayamadan külçe gibi yere yıkıldılar.

Hadiseyi gören birkaç asker kargılarını uzatarak üstüne geldi. Sunguroğlu bas bas bağırıyordu:

— Bre üstüme varman, kardeş kanı akıtmak istemiyorum!

Biri:

— Kimsin?., diye bağırdı.

— Sunguroğlu dedim. Ne anlamaz şeysiniz.

Belki yerde sereserpe yatan iki nöbetçi gibi onlar da inanmamışlardı buna. Sunguroğlu'nu çok başka şekilde efsaneleştirmişlerdi. Karşılarında duran adam ise alelade bir akıncıdan farksızdı. Şu kadar ki, biraz kuvvetli pazuları ve fazlaca uzun bir boyu vardı. Sunguroğlu olmak için bu kâfi değildi ki!..

Pek inanmadılar ya, inanmayanların akıbetini gördükleri için alay da edemediler.

— Ne arıyorsun?..

— Şehzadeyi göreceğim...

— Pekâlâ; sen bekle, gidip haber verelim...

— Uzun yoldan gelirim, biraz çabuk olun...

Nöbetçilerden biri süratle merdivenlere atıldı. Süleyman Paşa'ya haber vermeyi aklından bile geçirmiyordu. Sabahın köründe paşayı rahatsız etmek abes olacaktı. Ama ya bu adam hakikaten Sunguroğlu ise...

Nöbetçi ne yapacağını düşünüp dururken gürültüden uyanan Süleyman Paşa kapıya çıktı. Kapının önünde tereddütle bekleyen nöbetçi ile burun buruna gelmişlerdi.

— Ne var, ne oluyor?..

Nöbetçi selâm durdu.
— Efendim bir adam geldi de gürültü çıkardı.
— Kimdir?..
— Sunguroğlu olduğunu söylüyor!..
Süleyman Paşa, birden köpürdü:
— Bre izansızlar, Sunguroğlu'nu kapılarda mı bekletirsiz; tez içeri alın!..
Nöbetçi derhal çekildi. Az sonra Sunguroğlu ile Paşa karşı karşıya idiler.

— Gel bakalım kahramanım, özledik seni.
Sunguroğlu Şehzade Süleyman Paşa'nm ellerine sarılarak öptü:
— Biz de özledik şehzadem, dedi. Akıncı milletine serhadlerden ayrı yaşamak yaramıyor zinhar, döndük yine...
«Döndük yine» demekle yalnız olmadığını ima etmek istemişti. Şehzade bunu hemen anladı.-
— Ağırlıkların nerede?., diye sordu.
— Kapıda izninizi bekler şehzadem...
—? Yanında kimler var?
— îki kadın sadece.
— Hemen bir ev tahsis etmelerini söyleyeceğim.
Kapıya dönüp seslendi.-
— Nöbetçi!..
Gelen nöbetçi saygıyla selâm verdi.
— Dışarda arabada bekleyen iki kadını hemen içeri alınız. Eşyalarını da...
Emri verdikten sonra akıncıya döndü :
— Bir ev bulana kadar misafirim olursunuz.
— Emredersiniz şehzadem.
— Artık merak etme. Onları en iyi şekilde yerleştireceğiz...
— Sağolun!..
— Otur şöyle, anlat bakalım neler oluyor Söğüt'te?..
Sunguroğlu Süleyman Paşa'nm derhal söze geçmek için zemin hazırladığını anlamıştı.
— Söğüt'te ne olacak?., dedi. Devletlerine dua ederek geçinip gidiyorlar işte!.. Asıl buralarda ne var ne yok; Bizans'ta neler oluyor?..
Süleyman Paşa güldü. Elini boşlukta salladı.
— Ohoo! Bizans ayrı hikâye. Senin Köse Papaz Ayasofya'ya rahip oldu haberin var mıydı?..

— Saltuk'tan öğrendim...

— Doğrusu aferin, iyi haberler ulaştırıyor bize. Papaz olması çok bilgi toplamasına yardım ediyor. Zaten cin gibi bir adam.

Sunguroğlu Köse Papaz'm pırıl pırıl parlayan gözlerini görür gibi oldu.

— Öyledir, diye tasdik etti.

Sunguroğlu, hemen o gün Orhan Gazi tarafından kabul edildi. Vazifesi anlatıldı, Bizans'a gidecek, oradaki durumu sık sık Bursa'ya rapor edecekti. Sırası gelince de karışıklıklar çıkaracak, daha sonra Bursa'dan verilecek bir emirle, Bozcaada'da sürgünde bulunan eski Bizans İmparatoru Paleoloğos'u kurtarmaya ve tekrar Bizans tahtına geçirmeye çalışacaktı.

Köse Papaz, Ayasofya Kilisesi'nde görevli idi ve Sunguroğlu'na bu işte büyük yardımları dokunabilecekti.

Vazifesi çok zor ve tehlikeli idi. Yine de herkes bu vazifenin lâyıkiyle ancak onun tarafından başarılabileceğine inanıyordu. Bu inancı boşa çıkarmamak için var kuvveti ile çalışacak, zaman zaman iç harbi körükleyecek, hattâ isyanlar bile hazırlayacaktı.

Sunguroğlu, daha evvel Bizans payitahtına hiç gitmediği için nasıl bir yer olduğu hakkında bilgisi yoktu. Kostantiniyye'yi görmüş olan birkaç kişi ile görüştürüldü. Ayasofya'nm yeri iyice tarif edildi. Orada Köse ile buluşacaklar, duruma göre hareket tarzını tesbit edeceklerdi.

Bütün bu işler böylece halledildikten sonra Orhan Gazi son sözlerini söyledi:

— Yanındakileri merak etme. Sana İzmit'te oğlumuz Halil Bey'in sancağında arazi verdik. Ayrıca bir .ev hazırlamaları için bugün bir ferman gönderdik.

Kostantiniyye'ye çok yakın olan bu yerde oturmak istersin diye düşündük. Bu işlerin bitiminde oğlumuz Halil Bey'e de yardımın dokunur umarız.

Orhan Gazi bu karanyle ne derece anlayışlı bir insan olduğunu bir kere daha ortaya koymuştu. Sunguroğlu tantanalı kelam etmesini beceremiyordu. Onun için sadece:

— Sağolun Sultanım, dedi.

Süleyman Paşa ile birlikte evine gittiler. Teferruat üzerine malûmatı ondan alacaktı. Yolda Süleyman Paşa:

— Sen en kısa zamanda yola çıkarsın, dedi. Kadınların ise pek yakında İzmit'e hareket edecek bir kervanla gönderilecekler.

Delikanlı bu habere çok sevindi. Kadınları İzmit'e

kadar nasıl götüreceğini düşünüp duruyordu.

Eve geldikleri zaman gizli muhavereler için ayrılmış kuytu bir odaya geçtiler. Orada Süleyman Paşa, Bizans'ın son durumu hakkında bazı malûmatlar verdi.

— Bizans bugün tam bir keşmekeş içindedir yiğidim. Esasında bizim yardımımızla İmparator olan Altıncı Yoannis Kantakuzinos (*), taht şeriki Beşin-

(*) 6. Yoannis Kantakuzinos, Orhan Gazi'nin yardımı ile İmparator olmuş ve kızı Theodora'yı bir minnet borcunu ödercesine Orhan Gazi'ye vermişti. İmparator 5. Yoannis Paleoloğos'u da Bozcaada'ya sürmüş, Edirne Valisi hüviyetinde olan oğlu Matheos'u imparatorluğa ortak iâln etmişti.

Bazı davranışları yüzünden Orhan Gazi'nin muhabbetini kaybetmiş ve bir andlaşma ile dost olan iki devletin arası akrabalık sıhriyetine rağmen açılmıştı.

ci Yoannis Paleoloğos'u hal'edip Bozcaada'ya sürdü ve Edirne Valisi olan oğlunu saltanat ortağı olarak ilân etti. Halbuki halk Kantakuzinos'u, devleti Osmanlılara peşkeş çekmekle itham ediyor ve çekilmesini istiyor. Bu durumda çaresiz kalınca bize müracaat ederek yardım istedi. Rumeli'nin geri verilmesini rica etti.

— Vay köpek vay!..

Sunguroğlu hiç istemediği halde, bu tabir ağzından gayr-i ihtiyarî çıkmıştı.

Paşa güldü:

— Tamam dediğin gibi işte. Kılıçla aldığımız yerleri veremeyeceğiz cevabını alınca kudurdu. Daha sert bir haber gönderdi. Bunun üzerine pederim Orhan Sultan:

«— Yer verilmez, alınır...» diye haber gönderdi.

— Ömrüne bereket...

— Bakıyorum sert cevaplar hoşuna gidiyor. Eh ne de olsa akıncı ruhu taşıyorsun. Neyse, gelelim sözümüze. Şimdi Bizans'ta kan gövdeyi götürüyor, her gün çarpışmalar var. Halk korkudan şimdilik sinmiş durumda. Kuvvetli bir adam önlerine geçerse onları istediği cihete sürükleyebilir.

Saraydakilere gelince: İmparator da dahil günlerinin sayılı olduğunu bildikleri için kalan ömürlerini işret içinde geçiriyorlar. Korkudan uykuları kaçıyor, karyola altlarında, odun depolarında yatıyorlar. Hoş, Bizans İmparatorlarından hiçbiri bir gece bile olsun

korkusuz yatağında yatamamıştı ya, şimdiye kadar. Her an hadım edilerek «Prenkipis» (*) Adalanna sü-

(*) Marmara adaları. Bizans'ta çıkan isyanlar neticesi düşen imparatorların çoğu hadım edilerek bu adalardan birine sürülüyor, manastırlara kapatılıyordu.

rülmek korkusu içinde yaşamışlardır. Kilise de vazifesini yapamaz hale gelmiştir. Bazı papazlar menfaatleri için her türlü kötülüğe âlet oluyorlar. Kendi dinlerini kendileri bozuyorlar. Artık böyle bir devletin yeryüzünde daha fazla payidar olmasına ne imkân, ne de lüzum var!.. Mutlaka kısa zamanda yıkılacaktır. İşte biz bu yıkılıştan faydalanmalıyız. Anlıyorsun değil mi Sunguroğlu?

— Anlıyorum efendim; siz devam ediniz...

— Anlatacağım, Bizans halkı her zaman İmparatoru devirmeğe hazırdır. Başlarına kuvvetli biri geçince hemen ayaklanıverirler. İsyandan evvel başka milletlerde görülen derin sükût, veya kahredici kargaşalık, Kostantiniyye halkında pek görülmez. Ancak başlarını bulduklarında her zaman gizli gizli kin duydukları İmparatora bütün yıkıcılıklarıyla saldırırlar. Yakar, yıkar ve geçerler. Bunun için de en uygun yer, at yarışları yapılan hipodromdur (*). Orada şimdiye kadar sayısız isyan başlatılmış ve birçok imparator başı uçurulmuştur. İmparatorlardan başı yastıkta ölebilme saadetine erebilen hemen hemen yok gibidir. Ya hadım edilerek, veya gözleri oyularak adalara sürülmüş, yahut da uyurken kendisini korumakla görevli varenkler tarafından boğazlanmıştır.

Bizanslılar düşene ehemmiyet vermezler. Onlar daima yüksekte olana yaltaklanırlar ve sevmeseler bile mutlaka itaat ederler.

Sunguroğlu hayretler içinde idi. Bunca kargaşalıklar içinde hâlâ ayakta durabilen bir devlet tasavvur edemiyordu.

(*) Hipodrom meydanında çeşitli yarışlar tertiplenir, muvaffak olanlar bir yıl boyu Bizans kahramanı ilân edilirdi. Sultan Ahmet'te hipodromun kalıntıları hâlâ vardır.

— Acaip, diye mırıldandı.

— Evet, acaip ki ne acaip. Sen orada daha ne acaiplikler göreceksin. Hele bir git. Bizans'ın ve Bizanslıların müştereken sevdiği yalnız tek şey vardır, o da!..

Biraz durdu. Tiksintiyle yüzü buruşmuştu.

— O da altındır yiğidim, diye devam etti sonra. Altının hatırı için yapmayacakları şey yoktur.

— Allah Allah!..

— Hayret ediyorsun değil mi?.. Bu kadar alçalan bir milletin nasıl hâlâ ayakta kaldığına hayret ediyorsun. Ama yıkılışını pek yakında göreceğiz. Bu temelleri çürümüş imparatorluğun parçalanması geniş yankılar uyandıracak, büyük hadiseler doğuracaktır. Öyle küçük beylikler gibi sessiz sedasız göçüp gidemez.

Biraz daha durdu. Elini sakalında gezdirdi.

— İşte sen içten, biz dıştan bu yıkılışı hazırlayacağız. Vazifenin ehemmiyet derecesini anlaman için bunları söylüyorum. Artık ne yapacağın, nasıl hareket edeceğin sana kalmıştır. Dilediğin gibi hareket etmekte her zamanki gibi yine serbestsin. Sana şimdi bir serbest kâğıdı da vereceğiz. Bizans Başpiskoposu'nun mühürünü taşıyor. İmparatorun mühründen daha geçerlidir. Çünkü İmparatorların ne zaman değişeceği belli olmaz. Piskopos ise daima yerindedir ve giden İmparatoru lanetlediği gibi geleni takdis eder, hiçbir fark gözetmez. Bu kâğıdı Köse Papaz gönderdi. Kimbilir seni görünce nasıl memnun olacaktır?.

Sunguroğlu kâğıdı alıp koynuna soktu.

— Destur verirseniz yarın şafakla yola çıkacağım. Artık bize eğleşmek yaraşmaz. .Yolcu yolunda gerek.

— Nasıl istersen yiğidim. Sana sonsuz güvenimiz vardır. Şimdiye kadar aldığın işleri iyi neticelendir-

din. Osmanoğullarını Selikos gibi bir hainden kurtardın. O şimdi Bizans'ta olsa, ne yalan söyleyeyim rahat çalışabileceğini ve muvaffak olacağını bu kadar garantiye bağlayamazdım.

Sunguroğlu, babasının katili müthiş düşmanını tekrar hatırladı. Kendisinden yediği kılıç yaraları ile Gelibolu Yarımadası'nın serin toprakları üstüne serildiği geceyi tekrar bütün tazeliği ile gözlerinin önüne getirdi.

Derin bir iç geçirdi. İki alev parçası gibi yanan gözlerini şehzade Süleyman Paşa'ya çevirdi.

— öyle, diye mırıldandı.

— Şimdi sana birkaç kese altın vereceğim. Bunu gerektiği yerde kullanmakta tereddüt etme. Gerekirse yine göndeririz.

— Nasıl haberleşeceğiz?

Şehzade güldü, Sunguroğlu nun sırtını sıvazladı:

— Köse Papaz'ın kendine mahsus usulleri vardır, ondan her şeyi öğrenirsin.

— Tamam öyleyse, merak etmeyin. Yarın şafakta hareket ediyorum.

— Bir dakika, Bizans'a rahatça girebilmen için onlar gibi giyinmen lâzımdır. Güzel Rumca konuşuyorsun. Senin için bir Bizans elbisesi vereceğiz. Böylece elindeki emri de gösterdin mi tamamdır, kimse şüphelenmez.

Süleyman Paşa nöbetçiye seslendi, içeri girince:

— Bana Akdemir Bey'i çağırınız, diye emretti.

Az sonra Akdemir Bey elinde bohça taşıyan bir askerle birlikte çıkagelmişti.

Şehzade Süleyman bohçayı askerin elinden alarak Sunguroğlu'na verdi.

— Bunun içinde Bizanslıların giydiği cinsten urbalar vardır. Ceplerden birinde dört kese altın bula-

caksm. Şimdi gidip hazırlıklarını tamamlayabilirsin.

Sunguroğlu deminden beri aklını kurcalayan bir suali sormadan yapamadı:

— Acaba Yörük İbrahim'den bir haber var mı?

Süleyman Paşa güldü:

— Nicedir bu suali sormanı bekliyordum. Arkadaşını da yanına almak isteyeceğini düşündük. Çimpe'ye haber saldık. Zavallı İbrahim, hani bir zamanlar Selikos'un adamlarının elinden kurtardığınız kızla, evlenmek üzere idi. Çağırdığını duyunca düğünü yarım bırakıp hareket etti. Seni İzmit'te bekleyecek.

Genç akıncı hayretle Şehzadenin yüzüne baktı.

— Ben mi çağırmışım?..

— Biz çağırdık ama, habercimiz onu güvey libası içinde görünce senin ismini kulağına fısıldamayı daha uygun gördü.

— Sonra?..

— Sonra üstündekileri çıkardığı gibi akıncı kıyafetini giydi ve apar topar İzmit yoluna düştü.

Sunguroğlu nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu. Şükranlarını anlatmak için kelimelerin âciz kaldığını görüyordu. Nihayet aklına gelen en güzel şeyi söyledi :

— Allah sizden razı olsun şehzadem.

Süleyman Paşa tekrar güldü. Ayağa kalktı. Karşısında dimdik duran bu kahramanlık timsalini kucakladı.

— Senden de Sunguroğlu, dedi. Allah, dini yolunda çalışan bütün kullarından razı olsun.

Şehzade ile hemen oracıkta vedalaşıp hazırlıklarını tamamlamak üzere kendisine ayrılan odaya geçti.

* * *

Bizans, Sunguroğlu'na anlatıldığından daha be-

ter bir yerdi. Baba - oğul İmparatorlar (6. Yoannis Kantakuzinos'la, oğlu Matheos Kantakuzinos) İmparatorluğu tam bir keşmekeşe çevirmişlerdi. Baba İmparatorun verdiği fermana oğul İmparator uymuyor, oğul İmparatorunkini baba İmparator meşru saymıyordu. Birinin meşru saydığını öbürü gayr-i meşru ilân ediyor, birinin verdiği bir emre uyulmasını öbürü yasaklıyordu. Baba Kantakuzinos, oğlunu ortak aldığına bin pişmandı. Halk, hangi emre uyacağını artık kestiremez olmuştu. En sonunda rahatlığı hiçbirine uymamakta bulmuş, bunun neticesi olarak da bir sürü çapulcu, vurguncu türemişti. Her an izbe sokaklarda adam boğazlanıyor, sahilde katledilen insanların feryatları taa karşı kıyılardan duyuluyordu. Kimse rahat yaşayamaz olmuştu. Kimse yarma güvenle bakamıyor, herkes, her zaman cellât satırını boynunda hissediyordu.

Babanın evlâda, evlâdın babaya itimadı kalmamış, saray mensupları canlarını kurtarmak için birbirlerini gammazlama peşine düşmüştü.

Bu halde bile eğlenceden gayri şey düşünmeyen saraya, halk da uyuyordu. Her zaman düğün bayram yapılıyor, sızana kadar şarap içiliyor, yüz kızartıcı ahlâksızlık gösterileri marifet sayılıyordu. Asker başıboş kaldığı için sağa sola saldırır olmuştu. Genç kızlar, taze gelinler hattâ yaşlı kadınlar sokak ortasında zorla kaldırılıyor, sonra ya boğuluyor, ya da sur kulelerinden aşağı, denize atılıyordu.

Göz göre göre Bizans İmparatorluğu temelinden çöküyordu. Çatılarının gümbürtüsü etrafı sarmıştı. Asırların İmparatorluğu Bizans çürümüş leş gibi kokuyordu. Bu gidişle daha birkaç sene bile yaşayamazdı. Devlet işleri tamamen sürüncemede bırakılmış, saray kendini zevke ve sefahate vermişti.

Bunun neticesi olarak da halk sefalet içinde, pe-"rişandı. Parayla namusunu satanlara her sokak başında rastlamak mümkündü.

Sunguroğlu işte karşısında böyle bir Bizans payitahtı bulmuştu. Her gün çatısı biraz daha çatırdayan, temelleri biraz daha çürüyen köhne bir payitaht!..

* # *?

3. Bölüm

Osmanlı adı her duyana ler zer e sandır,
Ecdadımızın heybeti ma'rûj-u cihandır,
Fıtrat değişir sanma, bu kan yine o kandır,
Gavgada şehadetle bütün kâm alırız biz,
Osmanlılarız, can veririz, nâm alırız biz.

AYASOFYADA BİR MÜLAKAT

Küçüktü oda. Yerdeki minderlerde bağdaş kurmuş üç kişi oturuyordu. Odanın her tarafı Isa ve Meryem tasvirleriyle dolu idi. Yerde halı veya kilim namına bir şey yoktu. Yalnız iki ayı postu birleştirilmiş ve gelişigüzel ortaya atılmıştı. Küçücük pencereden yıldızlar görünüyordu.

Üçünün de üstünde papaz kıyafeti vardı. Gören üç papazın dini mevzularda sohbet ettiklerine yemin edebilirdi. Halbuki konuşmaların dinle, imanla bir alâkası yoktu. Siyasetten, devlet işlerinden bahsediliyordu.

Papazlardan iriyarı olanı, başındaki kukuletadan rahatsız olmuş gibi geri itti. Gür uzun saçları arasında bir müddet parmaklarını dolaştırdı. Sonra fısıltı halinde yeniden konuşmasına döndü:

— Bilmem siz ne dersiniz. Anladığım ve birkaç ay içinde gördüğüm kadarıyla Bizans çöktü çöküyor. Orhan Gazi'nin dediği gibi bu yıkılıştan azami istifade etmemiz lâzımdır. Sözün kısası bu Payitaht Bizans'a lâyık değil. Tam Osmanlılara yakışacak bir yer.

triyarı papazın yanındaki genç tasdik etti:

— Haklısın yiğidim...

Konuşulan dil Türkçe idi. Konuşanlar ise Sunguroğlu, İbrahim ve Köse Papaz'dan başkası değildi. Köse, Kaya Han'da kaçak papaz olarak yaşadığı günlere nisbetle biraz şişmanlamış, kendini toplamıştı. Gözlerindeki şeytanî pırıltı ve dudaklarmdaki müstehzi tebessüm hep aynı idi. Hiç sesini çıkarmıyor, sadece gülerek söylenenleri dinliyordu. Her zamanki serseriliği üstünden atmış, gevezeliği bırakmış olmalıydı.

— Haklıyız haklı olmasına da, gel bunu Bizanslılara anlat. Herifler öyle gönül rızası ile burasını teslim etmezler bize.

— Zorla almasını biliriz!

— Biliriz ya, Kostantiniyye öyle kolay zaptedile-

cek bir yer değildir. Şu herifler şimdi birbirlerini boğazlıyorlar ama, Osmanlılar surların dışına çadır kurmaya başladıkları an birleşiverirler.

Köse Papaz ellerini ovuşturdu:

— Bakıyorum kısa zamanda Bizans'ı bizden iyi tanımışsın.

Sunguroğlu da tebessüm etti:

— Seni tanıdığım kadar papaz efendi. Yahu dur bakalım, bıktım ikidebir papaz tabirini ağzıma almaktan. Zorla değil ya, bu isimden hoşlanmıyorum. Doğru dürüst ismini söyle de bilelim.

Papaz otuz iki dişini göstererek güldü:

— Şimdiye kadar bilmediniz de ne oldu sanki. Yine de bilmeyiverin.

— Olmaz. Artık bilmek istiyorum.

— Öyleyse söyleyeyim. Adım Jozeftir. Peder Jozef derler burada...

— Gel Jozef efendi, şu ismini Yusuf yapalım.

Sunguroğlu bir kere daha Köse Papaz'a İslâm Dini'ne girmesini teklif ediyordu. Adam bir müddet düşündü. Sonra iç geçirdi.

— Galiba olacak,* dedi.

Müslümanlığa karşı içten içe bir sevgi duyuyordu. Akıncıların bir zamanlar Gelibolu kıyılarında, abdest alıp huşu içinde namaz kılmalarını hâlâ unutamamış, içinde namaza karşı büyük bir muhabbet uyanmıştı.

Bu sefer İbrahim söze karıştı:

— Galiba, galiba diyerek her zaman atlatıyorsun bizi. Oluversin bitsin artık.

Papaz bir kere daha:

— Olacak, diye teminat verdi.

Sunguroğlu, dinde zorlama olamayacağını bildiği için papazın gönlü ile Müslüman olacağı günleri beklemeye karar vererek sözü değiştirdi.

— Eh, üç aydır buradayız ve daha arpa boyu kadar yol gidemedik. Bu gidişle Bursa'ya eli boş dönmekten korkarım.

Papaz cevap verdi:

— Öyle bir muhakemeye varma bir kere. Üç aydır hurdasın ve öyle işler çevirdin ki, bir ordu bir yıl kalsa yapamazdı.

— Çok büyütüyorsun. Edirne'ye gidip İmparator şeriki Matheos Kantakuzinos'a kendisine yardımcı olacağımızı söylemek o kadar büyük bir iş olmasa gerek.

— Ya sürgün imparatora da aynı şeyleri söylemene ve iki imparatoru Altıncı Yoannis Kantakuzinos'a karşı ayaklandırmana ne diyelim?..

Sunguroğlu arkadaşı İbrahim'i işaret etti:

— Hep bunun fikri idi.

İbrahim şaşırmıştı. Herhalde Sunguroğlu bu işlerden bir övünme payı çıkarmamak için işi üstüne atıyordu; sesini çıkarmadı.

Papaz kısık bir kahkaha attı:

— Zaten sen hiçbir şey yapmazsın, hep kendi kendine oluverir ne hikmetse!..

— Şimdi ne yapacağız?..

Bunu Sunguroğlu soruyordu. Cevabı Köse Papaz verdi:

— Bir ay sonra başlayacak olan at yarışlarına kadar sessiz sedasız bekleyeceğiz. Hele yarışlar bir başlasın, gerisi kolay. Yeter ki sen kendine güven.

Sunguroğlu papaza dik dik baktı:

— Ben Allah'a güvenirim Jozef efendi, kendime değil.

— Onun için de kazanırsın ya... Bizanslılar gibi kendine güvensen hava alırdın...

İbrahim :

— Sunguroğlu bütün yarışlara iştirak edip kazandı diyelim, o zaman ne olacak?,, diye sordu.

Köse Papaz kurnazca göz kırptı.

— Dananın kuyruğu kopacak, dedi. Halk o günkü muzaffer Bizanslıyı selâmlamak için. kuyruğa girecek. Burada her şey kuvvetle ölçülür. Kim daha çok kuvvetli ise onun ardından giderler.

Böyle kuvvetli bir silâhşoru kim kaçırmak ister. İmparatoru devirmek isteyen âsiler mutlaka saflarına çekmeye çalışacaklar. Böylece onların kimler olduklarını öğrenip, dost ve düşmanlarımızı tayin ede-

ceğiz. Sonra İmparatorlardan birine yardım etmek durumu doğunca da, kime karşı, kimin yanında olacağımızı bilecek, düşmanlarımızın toplandıkları yeri icabında imha edebileceğiz.

İbrahim:

— Güzel usûl, diye tasdik etti.

— Evet, güzel, diye mırıldandı papaz, Sunguroğlu'nun tasarladığı şey nasıl güzel olmaz ki?..

Sunguroğlu kaşlarını çattı:

— Amma da yaptın ha!.. Hipodromda bir yarış yapılacağını sen söylemedin mi?..

— Ben söyledim. Ama yarışlara iştirak etmen benim aklıma gelmedi.

— Neyse, .bir ay pısırık pısırık oturacak değiliz ya, bir şeyler yapmak lâzım.

— Elbette, diye tasdik etti Köse Papaz, sonra sesini alçalttı ve konuşmasına fısıltı halinde devam etti.

Bir süre böylece konuşulduktan sonra Sunguroğlu ile İbrahim kalktılar. Kukuletalarını başlarına takıp gözlerine doğru iyice eğdiler. Geldikleri gibi gizlice Ayasofya'dan çıktılar. Hiç kimsenin kendilerini görmediğinden emindiler. Yola çıktıkları zaman bir gölgenin kilise duvarlarından atladığını ve peşlerine takıldığını farketmemişlerdi bile.

Papaz elbiseleri giymiş iki Osmanlı akıncısı Ayasofya Caddesi'nden sağa saptılar. Bu karanlık bir sokaktı. Ucu da «Meşe Caddesi»ne çıkıyordu.

Bir süre hiç konuşmadan yürüdüler. Gizli evlerine ancak birkaç adım kalmıştı. Birden önlerine dört karaltı çıktı. Ellerinde, ay ışığında pırıl pırıl parlayan kılıçlar vardı.

İçlerinden biri sırıtarak:

— Papazlarda para çok olur, dedi. Hele keselerinizi şöyle bir yoklayalım bakalım, ne var ne yok?

İki arkadaş, paralarını üstlerinde taşıyacak kadar budala değillerdi. Zorla olmasa bile hiyle ile kaptırabileceklerini düşündüklerinden kaldıkları evin döşemesini kaldırmışlar, gizli bir göz yaparak yerleştirmişlerdi.

Sunguroğlu bir eli ile pelerinin yenini açıp kılıcının kabzasını kavrarken:

— Biz fakir papazlarız, bizde para ne gezer?., diye cevap verdi.

Bu cevap, soyguncuyu tatmin etmemiş olacak ki, sesi daha beter sertleşti:

— Milletten topladığınız bunca parayı ne yaptınız? Fakir-fukaraya dağıtacağız diyerek kanımızı emiyorsunuz. Sökülün paraları, yoksa!..

Sunguroğlu rahatlamıştı. Adamların birden yolunu kesmesi tanınmış olma ihtimali ile önce ürpertmişti onu. Alelade çapulcu olduklarına kanaati gelince neşelendi. Müstehzi bir sesle :

— Hakikaten paramız yok, dedi. Gelin arayın isterseniz.

Süratle kılıcını çekti, hızla indirdi. Üstünü aramak için birkaç adım yaklaşan çapulcu, kof bir gürültü ile yere devrildi.

Yıllarca serhadlerde düşman kelleleri üstüne bir ölüm âleti olarak dolaşan bu kılıç, şimdi tekrar işliyordu.

Sunguroğlu'nun yumuşak başlılığını bir türlü hazmedemeyen İbrahim, nihayet arkadaşının süratle kılıcını çekip birini yere devirmesi ile derin bir nefes almış, yıldırım hızıyla kılıcını işletmeye başlamıştı.

Papazların kılıç çekmesini bir türlü kavrayamayan adamların şaşkınlıklarından istifade ederek, ilk hamLede iki kişinin canlarını cehenneme havale ettiler. Diğer ikisi ise ne olursa olsun, arkadaşlarının in-

tikamım almak için var kuvvetleriyle ve bütün maharetleriyle dövüşmeye devam ediyorlardı.

Sunguroğlu, aylardan beri ilk olarak bir kavgaya giriyordu. Paslanmak üzere olan kılıcının pası böylece silinecekti. Memnun ve mesut, maharetle kılıç sallamağa başladı.

Kuvvetli ve şaşırtıcı ataklar yapıyor, karşısmdakileri çileden çıkarıyordu.

İbrahim de hâlâ eski formunu muhafaza ettiğini görerek neşelenmişti. Elindeki ağır Osmanlı kılıcını bir tüy hafifliğiyle sallıyor, karşısındakine göz açtırmıyordu.

«Ayasofya Caddesi» ile «Meşe Caddesi»ni birbirlerine bağlayan karanlık sokak, şimdiye kadar belki hiç şahit olmadığı bir manzaraya sahne oluyordu.

Kılıç şakırtıları her tarafı sarmıştı. Ama kimse bu gürültüye gelmiyordu. Saray varenkleri böyle şeylere alışık olduklarından ve kuvvetlinin mutlaka galip geleceğine, kuvvetsizin ise yardıma lâyık olmadığına inandıkları için kılıç şakırtılarına bigâne kalıyorlardı. Halk ise gece kolay kolay sokağa çıkmaz, ancak çapulcular izbe yerleri tutar, yolunu şaşırmış birini bulup soymak için fırsat gözlerlerdi.

Sunguroğlu ile arkadaşı da böyle fırsatçıların eline düşmüşlerdi. Biraz evvel Ayasofya duvarlarından atladığını gördüğümüz gölge de, bir binanın arkasına sinmiş, olacakları merakla beklemeğe başlamıştı.

İlk vuruşta iki baş devirdiklerini görünce hayretle dudaklarını ısırdı. Takip ettiği kişilerin öyle küçümsenecek kıratta olmadıklarını ilk defa görüyordu. Alimallah ellerine bir geçerse başına gelecekleri düşününce iliklerine kadar titredi. Üstündeki zangoç elbisesinin yeni ile yüzünde biriken ter tanelerini sildi.

Bu arada İbrahim kuvvetli bir kılıç darbesi ile

rakibini haklamış, pabucun pahalı olduğunu gören Sunguroğlu'nun rakibi ise tabanları kaldırmıştı. İbrahim kılıcını kınına sokarken:

— Amma da tabansızmışlar, diye söylendi.

Gölgedeki adam büyük şeyler keşfetmenin huzuru içinde ellerini ovuşturuyor, pis pis sırıtarak, alacağı altınları hesaplıyordu.

Bir müddet etraflarına bakman iki akıncı, köşeye iyice sinmiş bu adamı yine farkedemediler ve emin adımlarla kaldıkları eve girdiler.

Zangoç tekrar ortaya çıktı. İki arkadaşın girdiği evi, beynine nakşetmek ister gibi uzun uzun baktı. Sonra ağzı kulaklarına varırcasına sırıtkan bir çehre ile Ayasofya Kilisesi'nin yolunu tuttu.

* * *

Ayasofya Kilisesi'nde o zamana kadar görülmemiş bir oyun sahneye konuyordu. İmparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos'u devirmek için planlar hazırlayan, aldığı haberleri Orhan Gazi'ye ulaştırmak için çırpman ve hizmetlerine karşılık hiçbir maddî ücret talep etmeyen Papaz Jozef ile, Altıncı Yoannis Kantakuzinos'un yerinde kalması için casusluk yapan, alacağı altınlardan başka hiçbir şey düşünmeyen Zangoç Nikola, kaderin bir cilvesi olarak Ayasofya çatısı altında birleşmiş, birbirine zıd iki kutba hizmet ediyorlardı. Köse Papaz, zangoçtan hiç şüphe etmiyordu. Zaten sık sık görüşmezlerdi. Yalnız «hiyleci herifin biri» olduğunu biliyordu, o kadar.

Halbuki Nikola'nm gözü Köse Papaz'ı, kiliseye gelmiş olduğu günden beri tutmamıştı. Uzun zaman Türklerle kalan bu adamdan her şey bekliyordu. Nihayet bu gece beklediğini bulmuş, iki şüpheli şahısla görmüş, sonra da adamların evlerini öğrenmişti. Çok

usta kılıç kullandıklarına da şahit olmuş, böylece alelade papazlar olmadığına kanaat getirmişti.

Kirli ellerini bir kere daha ovuşturdu. Belki bu, hayatının en mühim işi olacak, daha zangoçluk yapmak mecburiyetinde kalmayacaktı.

Yatağına uzandığı zaman kafası hâlâ alacağı altınları hesaplıyordu. Öğrendiklerini bir kere daha hafızasından geçirdi. Hayır, bu malûmat tamam değildi. Papaz kılıklı, iyi kılıç kullanan iki adam. Acaba bunu Varenkler Komutanı Şövalye Sarı Todori hazretlerine söylese, kimbilir kendisi ile nasıl alay ederdi? Belki de kızıp boynunu vurdururdu. Öyle ya, Bi-

zans'ta iyi kılıç kullanan çok papaz vardı. Asayiş bozulduğundan beri papazlar da ya hançer veya kılıç taşıyordu.

— Allah kahretsin!., diye söylendi.

Altın keseleri gittikçe hayal olmağa başlıyordu. Ne yapacaktı? Yatağında doğruldu. Bir müddet karanlık odaya göz gezdirdi. Sonra kalkıp mumu yaktı.

— Söndürsene şu mumu yahu!..

Bu ses zangoçu ürküttü. Sonra odada yalnız olmadığını hatırlayarak aksileşti:

— Uyuyamıyorsan başka yerde zıbar...

Köşedeki yataktan bir baş çıktı. Uykulu gözlerle etrafına baktı. Bu, Zangoç Nikola ile aynı odayı paylaşan Zangoç Mihaliç'ti. Arkadaşları ona «Şeytan» derlerdi. Bu sözü her telâffuz ettiklerinde o, bahsedilen şeytanı yanından uzaklaştırmak için istavroz çıkarırdı.

Oysa Mihaliç, hiç de göründüğü kadar saf değildi. Her işi merak eden, her şeye burnunu sokmak isteyen bir gençti. Müthiş bir ihtiras sahibi idi. Bir gün

mutlaka zengin olacağına inanır, o günü sabırla beklerdi.

Nikola'nm kendisini terslemesine kızarak bağırdı •.

— Gece yarılarına kadar sokaklarda kırıştırıp beni rahatsız ettiğin yetmiyormuş gibi şimdi de uykumu kaçırıyorsun. Madem mum yakmak geliyor içinden, niye dışarı çıkmıyorsun?..

Nikola sesini yükseltti:

— Gayet basit. Çünkü ben burada kalmak istiyorum.

— Ben de burada yatmak istiyorum.

— Öyleyse zıbar, beni rahatsız etme.

Mihaliç cevap vermedi. Nikola boğa kadar güçlü bir adamdı. Mihaliç ondan hep çekiniyordu. Kendisi gibi zayıf, nahif on kişiyi rahatça tepelerdi. Nikola'yı hiç sevmezdi. Ayrıca kendisinden güçlü kuvvetlidir diye ona karşı bir kin de duyardı.

Gözlerine ışık girmemesi için yorganı başına çekti. Tam uyumağa hazırlandığı sırada Nikola'nın sesini duydu:

— Şeytan!..

Yatağın içinde bile istavroz işareti yaptı.

— "Şeytanlar tepsin seni, beni rahat bırak!..

Nikola'nm sesi, her zamankinin aksine çok tatlı çıkıyordu:

— Bana yardım eder misin?
Gitti, yorganı başından çekti aldı.
— Ha, yardım eder misin bana?..
Mihaliç:
— I-ıııh!.. etti.
Nikola, Mihaliç'in kendisi gibi, altına karşı zaafı olduğunu biliyordu.
— Ama bu işin ucunda keseler doLusu altın var, biliyor muydun?..

Altının ismi bile Mihaliç'in bütün mukavemetini eritmeye kâfi gelmişti. Kulak kabartmaya başladı.
— Eğer bana yardım edersen kısa zamanda ikimiz de zengin olduk gitti demektir. Ha, zengin olmak istersin herhalde?
Mihaliç içini çekti:
— Elbette isterim, kim istemez ki?..
— Herkes ister şüphe yok. Ama biz, herkesten daha çok lâyıkız buna...
— Ne yapmamı istiyorsun?
Nikola söyleyip söylememekte bir an tereddüt etti. Sonra:
—? Söyleyeceklerimi kimseye anlatmayacağına İsa ve Meryem üstüne yemin et önce...
Mihaliç'in öyle köklü bir dindarlığı yoktu. Hayatı boyunca o kadar çok yemin etmiş ve bozmuştu ki, papazların sözlerine artık inanmıyordu. Yemini bozanın çarpılacağını söyleyen papazların dediği doğru olsaydı, Mihaliç'in ağzı şimdi çoktan ensesinde olmak lâzım gelirdi.
Tereddüt etmeden yemini bastı:
— Bütün azizler başına yemin ederim ki, kimseye hiç bir şey söylemeyeceğim.
Bu yemin Nikola'nm son tereddütlerini de silmişti.
— Yeni gelen papaz var ya, hani Türkelinde sürgün olan papaz...
— Peder Jozef?..
— Evet o.
— Ee?..
— İmparator ondan şüpheleniyor anlayacağın. Takip edilmesini istiyor...
— Hangi İmparator?..
— Hangisi olacak? Bizans imparatoru...

Mihaliç hayret eder göründü.

— İyi ama Baba İmparator mu, Oğul İmparator mu, sürgün İmparator mu, hangisi?.. Bizans'ta İmparatordan bol ne var?..

Nikola'nm canı sıkılmıştı.

— Bizim tanıdığımız bir İmparator vardır, Baba İmparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos...

Mihaliç safça güldü:

— Böyle düşündüğüne memnun oldum.

Nikola sevindi.

— Sen de onu mu tutuyorsun?..

— Benim için pek farketmez. Giden ağam, gelen paşam. Ama Baba İmparatoru severim.

— Aferin sana. Bak, şimdi anlaşacağımıza inanıyorum!..

— Ey, anlat bakalım.

— Anlatacağım, İmparator bizden yardım istiyor.

— Peder Jozef'i takip etmemiz için mi?..

— Evet...

Mihaliç şaşkın şaşkın başını sallayıp gözlerini kırpıştırdı.

— İyi ama bunca varenkler ne güne duruyor? Niçin onlara vermiyor bu işi?..

— Amma da kaz kafalı şeysin be!.. Sana şeytan diyorlar ama şeytanla uzaktan yakından hiçbir akrabalığın yok, alığın birisin...

— Oho, sen beni şeytanla akraba mı sanıyordun?

Nikola sabırsız bir el hareketi ile muhatabım susturdu :

— Akraba filan sandığım yok, azıcık anlayış bekliyorum senden o kadar. Kilisenin içindeki bir adamın varenklere takip ettirilemeyeceğini bilmen lâzım. Sonra bütün ruhban sınıfı imparatorun üstüne çullanır. Zaten pek muhabbetleri yok.

Nikola'nın sözleri doğru idi. Hakikaten kiliseye asker sokmaya imkân yoktu. Ancak ibadet için girebilirlerdi. Ruhanî sınıfının sarsılmaz bir otoritesi vardı ve bütün gelmiş geçmiş imparatorlar zoraki bile olsa; bu otoriteye saygı duyarlardı.

Bu mazeret Mihaliç'in de aklına yattı:

•**• Haklısın galiba, diye söylendi.

— Elbette haklıyım. Nihayet bunu kalın kafana sokabildiğime memnunum. Yoksa sabaha kadar seninle uğraşamazdım.

— Yahu ne biçim adamsın be?.. Hem kızıyor azarlıyorsun, hem yardımımı istiyorsun...

Nikola yumruklarını sıktı:

— Bu biçim adam işte, beğenemedin mi?..

Mihaliç, sıkılmış yumruklardan birini beyni balâsına yememek için gayr-i ihtiyarî başını iki eliyle örttü.-

— Yok, dedi. Dünyada beğendiğim nâdir insanlardan biri de sensin. Çünkü sen, altın kazanmanın yollarını iyi biliyorsun.

— Anlaştık demektir öyleyse. Ne kazanırsak ortak olacağız tamam mı?

— Tamam!..

Nikola bu teminatı verirken, böyle bir ortaktan zamanı gelince bir hançer darbesi ile kurtulmasının çok kolay olacağını düşünüyordu.

Ne var ki, saf görünüşlü Mihaliç de, daha başka cepheden, başka hesaplar içinde idi.

— Peki benim vazifem ne olacak?..

— Papazı gözden uzak etmeyeceksin. Geceleri odasına bazı adamlar aldığını gördüm. Saati saatine bana ulaştıracaksın, oldu mu?..

Mihaliç ellerini çırptı:

başa katetti. Âz sonra odasında bulunuyordu. Karyolasını düzelten on üç yaşlarındaki çocuğu görünce beyninde bir şimşek çaktı. Elini köse sakalına götürüp şeytan şeytan güldü. Sonra çocuğun yanına gidip kırmızı saçlarını okşadı.

— Senin adın ne yavrum?

Ayasofya papazlarının oda hizmetlerini gören çocuk, tuhaf tuhaf Köse Papaz'a baktı. Şimdiye kadar kendisi ile hiçbir papaz ilgilenmemiş olduğu için yadırgamıştı.

— Adım Koçini muhterem peder. Ama arkadaşlarım bana daima Koço derler...

— Neden ismini söylemezler de takma isim verirler?..

Çocuk utanarak başını eğdi:

— Şey, muhterem peder. Dudaklarım biraz çarpık da!..

Çocuğun dudaklarına dikkatle ancak o zaman bakan Köse Papaz, dudaklarının biraz değil, tamamen çarpık olduğunu farketti. Zaten kolay kolay eli ayağı düzgün çocuğu kimse kilise hizmetine vermezdi.

Çocuğun yanağını sıktı.-

— Kim demiş çarpık diye?.. Çok güzel bir çocuk olduğunun farkında değil misin?.. Senin kadar güzel çocuk belki Bizans'ta bir tane daha yoktur. Arkadaşların yalan söylüyor...

Çocuk, esasında yalanı papazın söylediğini bili-

yordu ama, hani söyledikleri hoşuna gitmiyor da değildi. Birden papaza içinin kaynadığını hissetti.

Papaz ise yeni işler tasarlıyordu. Sabahtan beri düşündüğü şeyi bu çocuk sayesinde yapabileceğini sanıyordu. Zangoç Mihaliç'in getirdiği haberden sonra uzun uzun düşünmüş, Sunguroğlu'nu bu durumdan nasıl haberdar edebileceğini kestirmeye çalışmıştı.

Tekrar Koço'nun saçlarını okşadı:

— Cennete gireceğini biliyor musun yavrum?..

— Hayır muhterem peder!..

— Öyleyse ben söylüyorum, bana inan. Geleceğini çok iyi görüyorum, büyük bir papaz olacaksın.

Koço, işte buna inanmak istiyordu. Cennete girmeye pek hevesli olmasa bile papaz olmak için can atıyordu. Köse Papaz'm ellerine sarıldı:

— Doğru mu aziz pederim, papaz olacağımı görüyor musunuz sahiden?..

— Elbette görüyorum yavrum, hem büyük bir papaz olacaksın.

Köse Papaz'a, çocuğun muhabbetini kazandığı kanaati geldiği an, hemen önüne bir kâğıt çekip yazmaya başladı. Arada sırada ördek kanadını hokkaya batırıyor, eli seri hareketlerle işliyordu.

İşini bitirdikten sonra kâğıdı katladı. Deri bir muhafaza içine koyup çocuğa uzattı.-

— Bak yavrum, şimdi hatırıma geldi. Bir dostumla buluşacaktım fakat vaktim yok. Sen şu mektubu arkadaşıma götürür müsün?..

Çocuk dışarı çıkmak için zaten bahane arıyordu. Mektubu papazın elinden kapar gibi aldı.

— Ama yavrum çok dikkatli ol. Mektubu başka kimseye vermeyesin.

— Ölürüm de vermem muhterem peder, merak etmeyin siz...

— Aferin sana...

Elini kuşağına soktu. Çıkardığı bir çeyreği Koço'nun avucuna tutuşturdu. Sonra gideceği evi ve mektubu vereceği adamı bir güzel tarif etti.

Çocuk bir anda kapıyı açtığı gibi dışarı fırlamıştı.

Papaz yatağa uzandı. Derin bir iç çektikten son-

ra dudakları arasından şu kelimeler fırladı:

— Başını belâya soktun Nikola Efendi!..

* * *

Zangoç Nikola sabahtan beri köşede bekliyor, Sunguroğlu'nun kaldığı evi gözetliyordu. Kimsenin girip çıkmadığını görünce canı sıkılmaya başlamıştı. Pancurları sıkı sıkıya kapalı pencerelerde bir şey görmek için ne zamandır boşuna bakmıp durmuştu. Ne evin içinde, ne dışında hiçbir hayat emaresi görülmüyordu.

«— Gece çıkmış olacaklar,» diye düşündü. Saatlerdir boşuna beklediğine hayıflanarak yumruklarını sıktı.

Nikola boş yere hayıflanıyordu. Sunguroğlu ile İbrahim içerde idiler. Yalnız tavan arasındaki küçük bir pencereden bütün dikkatleri ile sokağı gözetliyorlardı.

Çünkü Nikola'yı farketmişlerdi. Sunguroğlu bir ziyaret yapmak için sabaha karşı evin arka caddeye bakan kapısından çıkmış, bir saat kadar sonra geri döndüğünde evini gözetlemeye çalışan Nikola'yı görmüş, şüphelenmişti.

Gözetlendiklerinden emin olduktan sonra yolunu değiştirerek Nikola'nin hayalinden bile geçirmediği arka kapıdan eve girmişti.

Bu ev bir zamanlar Köse Papaz'm hususî olarak yaptırdığı gizli evi idi... Birçok badirelerden, bu ev kellesini muhafaza edebilmişti. Bu ev olmasa Selikos'-un kılıcı çoktan başını gövdesinden ayırmış olacaktı.

Sunguroğlu ile arkadaşı geldiği zaman, bu evi

onlara tahsis etmiş, kendisi kilisedeki mütevazi odasında kalmaya başlamıştı.

Sözün kısası, Nikola ava giderken avlanmıştı.

Tatlı tatlı esnedi. Hiçbir şey görmeden uzun süredir beklemek uykusunu getirmişti. Gitmek için bir iki adım attı.

Sunguroğlu tavan arasında adamakıllı sıkılmıştı. Fakat adamın bütün hareketlerini görebildiği için buna aldırmıyordu.

İbrahim'i dürttü:

— Herifçioğlu gözetlemekten bıktı galiba, gidiyor.

O arada sokağın öbür başında bir çocuk silueti farkettiler.

Nikola da çocuğu görmüş, tanıdığı için ona doğru yürümeğe başlamıştı. Yanma geldiği zaman sordu :

— Nereye böyle küçük Koço?..

Çocuk papazın telkinlerinden sonra güzel oldu-

ğuna bir parça inanmış olacak ki, kızdı:
— Bana Koço deme...
— Vay, sen Koço değil misin?.
Koço ayağını vurdu:
— Muhterem peder çok güzel olduğumu, ilerde büyük bir papaz olacağımı söyledi...
— Kim söyledi?
— Kim olacak, peder!..
Nikola cin gibi bir adamdı. Çirkin bir çocuğa güzel olduğu söylenmişse mutlaka bunun altında bir şeyler aramak icap ederdi.
— Hangi peder?..
— Ayasofya papazlarının en iyisi, peder Jozef.
Nikola'mn dudakları birden kısıldı.
Sunguroğlu'nun uzun zaman kıvrılıp yatmaktan vücudunun bir yanı uyuşmuştu. Tam yatış vaziyetini

değiştirmek üzere iken vazgeçti. Çocuğun bulundukları evi parmağı ile işaret ettiğini ve Nikola'nm dönüp tekrar eve baktığını görmüştü.
— Bir şeyler dönüyor galiba, diye söylendi.
İbrahim cevap vermedi. Olanları o da görüyor, merakla bekliyordu. İkisinin de dişleri sıkılmış, gözleri parlamaya başlamıştı. Avının üstüne atılmaya hazırlanan kaplanları andırıyorlardı.
Evet, bir şeyler dönüyordu. Koço, Köse Papaz'dan bir mektup getirdiğini Nikola'ya söylemiştir. Şimdi Nikola gökte aradığını yerde bulmanın neşesi içinde çocuğu kandırmak için diller döküyordu.
— Bak Koçini, yavrum. O mektup bana gelmişti. Muhterem pederle ben sözleşmiştim, ver onu bana...
Çocuk elini arkaya sakladı:
— Hayır. Muhterem pederin tarif ettiği adam sen değilsin. Hani senin burma bıyıkların, uzun boyun, geniş omuzların?.. Hani göster bakalım...
Nikola, bu şekilde çocuğu kandıramayacağını anladığından daha tesirli bir yola başvurdu. Nasılsa efendisinden keseler dolusu alacağını düşündüğü için altını sarfetmekte bir mahzur görmüyordu. Elini kuşağına atıp bii' kesf» çıkardı.
— Bak, bunun yarısını sana verebilirim...
Çocuk gözlerini altın kesesinden ayıramıyordu. Kesenin yarısına sahip olmak ona çok cazip geliyordu. Geliyordu ama, öbür tarafta papazlık da vardı.
Bir tercih yapmak için düşündü. Altınlar yanıbaşmda duruyordu. Papazlık ise uzak bir rüya idi.
Koço'nun mukavemeti erimeye başLamıştı. Bakış-

larının değiştiğini gören Nikola, için için seviniyordu.
— Hadi ver şu mektubu...
Çocuğun gözbebeklerinde son bir tereddüt daha gölgelendi. Nikola'nm kalbi heyecanla bir kere da-

ha vurdu. Eli yavaş yavaş hançerine gitti. Koço, mektubu satmaya razı olmadığı takdirde onu öldürüp almaya karar vermişti.
Fakat çocuğun tereddüdü uzun sürmedi.
— Ver kesenin yarısını, al mektubu, dedi.
Zangoç memnun memnun sırıttı. Ağzı kulaklarına varıyordu.
İbrahim sıkılmış dişlerinin arasından fısıldadı.-
— Vay canına!.. Yarım kese altın ettiğine göre mühim olsa gerek. Bu mektubu çocukla gönderen adamın aklından şüphe ederim ben. Kime yazılmıştı acaba?
Sunguroğlu gözlerini sokaktan ayırmadan cevap verdi:
— Kime olacak, bize...
İbrahim bir yerine iğne batmış gibi zıpladı. Başı alçak tavana vurmuş, canı adamakıllı yanmıştı.
— Nereden biliyorsun?..
— Görmüyor musun, çocuk mütemadiyen bizim eve bakıp duruyor. Bir alâkası yoksa niçin bakacak? Mektubu, veren adam evi iyi tarif etmiş olsa gerek. Bu adam da eminim bizim Köse Papaz'dan başkası değildir. ..
— Köse Papaz mı?..
— Aptallık etme, bizim burada bulunduğumuzu ondan başka kim bilir?..
İbrahim'in aklı yeni yeni başına gelmeye başlamıştı.
— Öyle be!., diye mırıldandı.
Bu sırada dışardaki mübadele bitmiş, Koço, elindeki altınlara, Nikola da mektuba baka baka aksi istikametlere doğru uzaklaşmaya başlamışlardı.
Sunguroğlu yerinden fırladığı gibi merdivenlere atıldı.

— Koş İbrahim, kaçıracağız!..
İbrahim de arkasından seğirtti. İki arkadaş şimşek gibi arka kapıdan çıkıp sokağa atladılar.
Sunguroğlu bir köşe başında arkadaşını durdurdu :
— Bu yana geliyordu, bekleyelim.

Kafasında çarçabuk bir plan kurdu. Nikola köşeyi dönmek üzere iken birden bire önüne fırlayarak ona çarpacaktı. Bu arada şansı yaver giderse mektubu yürütecekti.

Sokak tamamen tenha idi. Zaten kenar bir mahalle olduğu için pek insana rastlanmazdı.

Köşeden burnunu uzatmış sabırsızlıkla avım bekliyordu. Gözlerine iğne ucu gibi ince bir parıltı gelip oturmuştu.

Nikola az sonra göründü. Mektubu açmış okumaya çalışıyordu.

Sunguroğlu belli belirsiz bir sesle arkadaşına fısıldadı :

— Allah bize yardım ediyor.

İbrahim, dövüşeceklerini umduğundan elini kılıcından ayırmıyordu.

— Bir kılıçta hallederim ağam, diye fısıldadı.

— Sakın ha!.. Öyle bir şey yapayım deme, bize adamın dirisi lâzım...

Nikola iyice yaklaşmıştı. Neredeyse köşeyi dönmek üzere idi.

Sunguroğlu tam atılmaya hazırlandığı sırada birden durdu. Sokak başından kahkahalar geliyordu. Dört varenk konuşa gülüşe kendilerine doğru yürüyorlardı.

— Allah kahretsin, diye söylendi. Görülmemek için iyice duvara sindiler.

Fakat bu sesi Zangoç Nikola duymuş, onlardan

yana bakmıştı. Yüzünü gizlemeye çalışan bu iki adamın, Ayasof ya'da gördüğü adamlar olduğunu derhal anladı. Anlar anlamaz da şimşek gibi geriye döndü. Dövüşmeyi göze alamadığı için kaçmayı düşünüyordu. Arkasına dönünce peşindeki varenkleri farketti. Parmağıyla köşeyi işaret ederek:

— Yakalayın şunları! diye bağırdı.

Varenkler aniden şaşırdılar. Sunguroğlu ile arkadaşını görmedikleri için aval aval bakıyor, adamın aklından zoru olup olmadığını düşünüyorlardı.

Zangoç ikaz etti adamları.-

— Şu köşenin ardmdalar, yakalayın!..

İnanmamakla beraber koştular. Bütün bunlar çok kısa bir zaman içine sığdığından iki arkadaş kaçmaya fırsat bulamamışlardı. Esasında böyle bir şeye alışmadıkları için akıllarından bile geçmemişti.

Varenklerin subayı köşeyi döner dönmez akıncıları gördü. Kılık kıyafetlerinden bir asilzade intibaını veren bu adamlara birden saldıramadı. Duruşlarına

bakıp biraz da buna cesaret edememişti.
— Kimsiniz?., diye bağırdı.
Buna Sunguroğlu cevap verdi. Kollarını çaprazlayıp göğsüne kavuşturmuş, bacaklarını germişti. Uzun kılıcı yere değiyordu.
— İki Bizans asilzadesiyiz.
Nikola kudurmuş gibi bağırdı:
— Yalan!.. İmparator düşmanıdırlar...
Sunguroğlu kızmış gibi yaptı:
— İmparator düşmanı sensin, yalancı maskara... Ne zamandır bu casusun peşindeyiz. Tam kıstırıldığını anlayınca bu hiyleye başvurdu, kurtulacağını sanıyor böylece.
Varenklerin başı olan subay, bir Nikola'ya, bir iki arkadaşa bakıp duruyordu. İki akıncının kılık ki-

yafetleri yanında Zangoç'unki dilenci kıyafetini andırıyordu. Üstelik, iki arkadaşın oldukça kuvvetli bir görünüşleri vardı. Bir tercih yapma durumunda kalınca Zangoç'u yakalamayı daha uygun bulan subay, bu sefer Nikola'ya. döndü:
— Sen kimsin?..
Nikola zangoç olduğunu söylemek istemediği için kekelemeğe başladı. Subayın şüphesi iyice artmıştı. Asilzade kılıklı, dev yapılı iki kişi yakalamaktan, kılıksız birini yakalamayı daha kolay ve çıkarına uygun buluyordu.
Sunguroğlu adamın bakışlarındaki peşin hükmü okuduğu halde, şüphelerini takviye etmek için konuşmasına devam etti:
— Bu adam söylediğim gibi casus herifin biridir. Elindeki mektubu okuyunuz isterseniz. İmparatorun emriyle günlerce takip ettik. Tam suçüstü yakalamak üzereydik ki siz geldiniz.
Varenklerin komutanı, Nikola'nm elindeki mektubu almayı o zaman akıl etti.
İbrahim yan gözle Sunguroğlu'na baktı. Papaz eğer isim zikretmişse işler sarpa saracaktı. O zaman mücadeleye girmekten başka çare kalmıyordu.
Sunguroğlu subayın yanma gidip göz ucu ile mektubu okumağa başladı:
«Aziz dostum... Takip edildiğimizi haber vermek için bizzat gelemedim. Çünkü bu takdirde hep birlikte yakalanabilirdik. Bu mektubu bir çocukla gönderiyorum. Bunun da bazı tehlikeleri olduğunu biliyorum ama, ziyaretime geldiğiniz takdirde hep beraber yakalanabileceğimizi düşününce, başka, çare bulama-

dım. Bu gece Valekerna Sarayı'nın önündeki büyük çınar ağacının altında buluşalım.

Köse»

Mektup sadece «Köse» diye imzalanmıştı. Sunguroğlu derin bir nefes aldı. Böylece mektubun kim tarafından, kime hitaben yazıldığını anlamaya imkân kalmıyordu.

Komutan da okumayı bitirmiş, dik dik Nikola'ya bakıyordu. O, ağzında bir şeyler geveleyip, anlaşılmayan sözler mırıldanıyordu.

Sunguroğlu, parmağını Zangoç'un burnuna doğru uzattı. Dik ve sert bir sesle varenklere emretti ?

— Yakalayın şunu!..

Varenkler gayr-i ihtiyarî bu emre itaat ettiler. Sert verilen her emre boyun eğmeye öylesine alışmışlardı ki, her emir verenin asil olduğuna mutlaka inanıyorlardı. Bu otoriter ses karşısında komutan da bir şey diyemedi.

Kıskıvrak yakalanan zangoç tepmiyor, kendisini kurtarmaya çalışıyordu. Fakat varenkler adamakıllı sıkı kavramışlardı. Bacaklarını bile zorlukla sallayabiliyordu.

Sunguroğlu mektubu almak için elini kumandana uzattı:

— Bu iyiliğini Başkumandan Sarı Todori'ye anlatacağım, dedi.

Kumandan, mektubu almak için uzatılan eli saygıyla sıktı. Varenklerin başkumandanından «Sarı Todori» diye bahsedebilen bu adam, gözünde daha da büyümüştü. Mutlaka imparatorun yakınlarından biri olacaktı. Belki de tebdil gezen bir prensti kimbilir? Önünde iki kat olup bir kere daha eğildi:

— Lütfedersiniz kiryos (*) dedi...

(*) Kiryos: Bey, bay demektir. Bizans'ta daha ziyade asillere böyle hitap edilirdi.

— Şimdi kumandan, şu mektubu ve esiri bana vermenizi rica ediyorum. Malûm bu bir sırdır. Aramızda kalmasını istirham edeceğim. Askerlerinize de lütfen söyleyiniz gevezelik etmesinler. Yakında hepinize nişanlar verdireceğim.

O kadar ciddî konuşuyordu ki, İbrahim bile neredeyse inanacaktı. Hayatında bu kadar güzel blöf yapabilen bir adam daha tanımamıştı.

Kumandanın gözlerinden bir tereddüt ışığı geçti. Mektubu vermekten çekindiği belliydi.

Bunu anlayan Sunguroğlu hemen taktik değiştirdi :

— Saraya kadar bana refakat ederseniz daha çok memnunluk duyacağım kumandan. Böylece gözlerinizle durumu görürsünüz.

Kumandanın içi rahatlamıştı. Bir kere daha yerlere kadar eğildi:

— Şeref duyarım kiryos, dedi.

Hep beraber Valekerna Sarayı'nm yolunu tuttular. İbrahim olanlardan bir şey anlamıyordu. Sunguroğlu, hakikaten kendini İmparatorun adamı mı sanmaya başlamıştı?..

Arkadaşının yanlış bir şey yapmayacağına inandığı için fazla düşünmeden yürüdü. Subayı ortalarına almışlardı. Arkalarından da üç askerle Nikola geliyordu.

Meşe Caddesi'ni geçip ağaçlıklı bir yola girdiler. Etraf iyice tenha idi. Arasıra kemikleri çıkmış bir köpekten başka kimse geçmiyordu yoldan.

Sunguroğlu bir ara başını çevirip subayın solunda yürüyen arkadaşına baktı ve belli belirsiz bir göz işareti çaktı.

İşaretin «hazırol» anlamına geldiğini anlayan İbrahim'in endişeleri zail olmuştu. Neredeyse saraya

yaklaştıkları halde kuzu kuzu yürümelerini aklı almıyordu. Tetikte beklemeye başladı.

Sunguroğlu ile kumandan konuşuyorlardı.

— Ne dersin kumandan?.. Seni bütün varenkle- -rin başı olarak görmek isterim...

Kumandanın sevinçten ağzı kulaklarına varıyordu :

— Lütfedersiniz.

Artık bu adamların çok asil bir sınıfa mensup olduklarına aklı iyice yatmıştı. İstedikleri her şeyi Vasileas C*) hazretlerine kabul ettirebileceklerine inanıyordu.

— Sen bu mevkiye lâyıksın kumandan. Hele şu işi neticelendirelim, senin için Vasileas'a bizzat rica edeceğim.

Kumandan mütemadiyen eğilip doğruluyor, büyük Prens zannettiği adama hoş görünmeye çalışıyordu. Bütün Bizanslıların içine sinmiş olan kölelik ruhu adamda öylesine sırıtıyordu ki, Sunguroğlu tiksinmişti. İnsanların ikbal için, istikbal için, bu kadar alçalabilmelerini havsalası almıyordu.

— Ama kumandan, dedi. Yüksek mevkilerde olanların her an başına bir şey gelebilir. Daima tetikte bulunmak ve kafayı çalıştırmak gerek.

— Çalıştırırım kiryos...

Sunguroğlu arkadaşına tekrar belli belirsiz bir göz işareti yaptı:

— Fakat kumandan çalıştıramadmız, onun için bu kafanın kırılması gerekir...

Bu sözler bir işaretti. İbrahim şimşek gibi çektiği

(*) Bizans İmparatorları "Vasileas", İmparatoriçeleri "Vasiliyasa", Prensesleri de "Prinkipisa" diye anılırlardı.

kılıcını durmadan reveranslar yapan riyakâr kumandanın kafasına havale etmişti.

«Gık» bile diyemeden yere yığıldı. Sunguroğlu derhal adamın elindeki mektubu kaptı, kuşağına soktu. Süratle kılıcını çekerek ne olduklarını anlayamayan üç varenkin üzerine yürüdü. Sert bir sesle bağırdı :

— Kuzu kuzu şu adamı teslim edin yoksa cümlenizi kumandanınıza yoldaş ederim. Cehennemde bol bol başkumandanlık rüyaları görürsünüz.

Varenkler şaşkınlıklarından ne ellerindeki adamı bırakabiliyor, ne de kılıçlarını çekebiliyorlardı.

— Hadi şu adamı verin bize!..

Varenklerden biri kendini çabuk toparladı. Kılıcını kınından sıyırırken bağırdı:

— Çekin kılıçları, tuzağa düştük!..

Sunguroğlu bir kahkaha attı:

— Ha, şunu hileydiniz!..

^ Sonra birden ciddileşti:

— Çekecekseniz çekin şu kılıçları da bitsin artık. Çok fazla eğleştik.

Varenkler artık casus olmadığını anladıkları zangoçu bıraktıkları gibi şaşkınlıktan kurtulmuş ve kılıçlarını çekmişlerdi, içlerinden en iriyarı olanı bağırdı:

— Bu numarayı yanınıza bırakmayacağım, biçeceğim sizi soytarılar!..

Sunguroğlu sesinin en alaycı tonuyla cevap verdi:

— O kadar yüksekten atma arslanım, sonra tepetaklak gidersin.

— Geberteceğim!..

— İşim var daha!..

— Pişman edeceğim sizi...

— Zahmet etme yavrum, zaten pişmanız; iyice vakit kaybettik zira!..

Sesi tekrar sertleşti:
— Haydi bakalım hep beraber gelin, tek tek sizinle eğleşmeye niyetim yok.
Varenkler ilerlediler. Gerçi üç kişi idiler ama, doğrusu iki adama karşı çıkmaya pek cesaretleri yoktu.
Onlar konuşup dururken, zangoç tabanları yağlamıştı. Varenklerin galip geleceğine aklı yatmadığı için en iyi çareyi kaçmakta bulmuştu. Sunguroğlu bunu görünce bağırdı:
— Fırla İbrahim!..
İbrahim, o kadar anî bir hareketle ileri atıldı ki, varenklerin hiç biri müdahaleye fırsat bulamadan, Nikola'ya yetişti. Sunguroğlu da varenklerin bir anda arkalarına dönmelerinden istifade ederek önlerine geçmiş, arkadaşı ile onlar arasında aşılması güç bir kale gibi dikilivermişti.
— Ne bakmıp duruyorsunuz be?., diye bağırdı. Ömrünüzde koşmaca oynayan hiç mi adam görmediniz?..
Koşmacanın bu türlüsünü ömürlerinde hakikaten görmemiş olan varenkler, bir kere daha şaşırmışlardı. Ellerinde yalın kılıçlar öylece Sunguroğlu'na bakıyorlar, ne zaman önlerini kestiğini kestirmeye çalışıyorlardı.
Onların saldırmayacaklarını anlayan Sunguroğlu :
— Ananelerimi bozmaya beni mecbur etmeyiniz, dedi. Hadi, gelecekseniz gelin artık, ne nazlanıp duruyorsunuz?..
Göz ucu ile arkaya baktı. İbrahim çoktan Nikola'yı esir almıştı.
— Ormana götür İbrahim, diye seslendi. İyice bağla ağzına da tıkaç koy. Bu adamların işini bitirince gelir, seni bulurum.

— Peki ağam, dedi İbrahim, Zangocu ormana sürükledi.
Varenkler de karşılarında tek kişi kaldığını görünce bir parça cesaretlenmiş, ilerlemeye başlamışlardı.
— Hah şöyle, gelin bakalım. Gelin biraz oynaşalım!.. Bir an evvel işi bitirmek istiyor, durmadan tahrik ediyordu. Saray yolunda bulundukları için her an bir varenk müfrezesi çıkabilirdi.
Kılıçlar çatışmaya başlayınca rahatladı. Karşısındakinin çetin ceviz olduğunu daha ilk kılıç dokundu-

ruşta anlayan iriyarı varenk, rakibini tek başına hak-
layamayacağını kestirince arkadaşlarına seslendi:

— Korkaklar ne bekliyorsunuz?..

Sunguroğlu güldü:

— Doğru söyledin asker bozması, hakikaten kor-
kaksınız, hepiniz!..

Adamın gururuna dokunmuştu bu söz. Gözleri
döndü, kuvvetli bir kılıç darbesi indirdi.

— Al, bundan şimdiye kadar kimse kurtulama-
mıştır.

Sunguroğlu yana sıçrayarak bu ölüm darbesini
boşa çıkardıktan sonra mukabil hücuma geçerken:

— Ben senin bildiklerinden değilim, diye karşılık
verdi...

Arkadaşlarının yalnız başına dövüştüğü adamı,
üç kişi olunca rahatlıkla haklayabileceklerine inan-
maya başlayan varenkler de kavgaya girdiler. Sun-
guroğlu nihayet onları kendine çekebildiği için mem-
nun :

— İyi, dedi. Üçlü olunca daha iyi oLuyor...

İstediği olmuş, üçünü de kavgaya sokmuştu. Şim-
di bütün ustalığım kullanıp, Akça Dede'den öğrendi-

ği oyunları tatbik ederek bir an evvel karşısmdakile-
ri saf dışı etmek kalıyordu.

Süratli ve maharetli oyunlarla adamları bir müd-
det bunalttıktan sonra ilk atağı yaptı:

— Bak bu Akça'nm usulü...

İriyarı varenk bir sallandı, ellerini delinmiş bo-
ğazına götürdü, öküz gibi böğürerek yere serildi.

Şimdi karşısında iki kişi kalmıştı. En iyi kılıç kul-
lanan varenk, öbür dünyayı boyladıktan sonra bun-
ların haklanması Sunguroğlu için çocuk oyuncağı idi.

Kılıcını birinin daha üzerine gönderirken :

— Kendini kolla, diye gürledi. Yoksa işin bitiktir!

Fakat varenk kendini kollayamadı. Bir anda kar-
nından fışkırmaya başlayan kana baktı, faltaşı gibi
açılmış gözlerini bu kocaman deliğe dikti:

— Vurdu beni, diye inledi, düştü kaldı.

Üçüncü varenk ölümünün yaklaşmakta olduğu-
nu iyice görüyordu. Kaçmak, en iyi hareket tarzı ola-
caktı. Fakat Sunguroğlu'nun seri darbelerinden aman
alamıyordu.

Nihayet son çareye baş vurdu. Kılıcını fırlatarak
ellerini havaya kaldırdı:

— Kıyma bana, diye inledi.

Sunguroğlu'nun son darbeyi vurmak için kalkan
eli havada kaldı. Nefretle adamın yüzüne baktı, tik-

sintiyle yere tükürdü:

— Tüh senin erliğine be!.. Bir de İmparatoru korumakla görevli seçme askerlersiniz güya; er olan ancak ölür, aman dilemez. Teke tek ne güzel dövüşüyorduk.

Varenk cevap vermedi. Şu anda hayatının bağışlanmasından gayri bir şey düşünmüyordu. Bizans askeri menfaati için, canı için köpek gibi yalvarmaktan zerrece çekinmezdi.

Sunguroğlu bir kere daha yere tükürdü:

— Pis canını bağışlayacağım madem, bir işe yara.

Parmağını yerde yatan cansız vücutlara çevirdi:

— Hemen şunları kaldır, orman içine doğru çek. Hadi sallanma.

Adam emri ikiletmeden seğirtti. Canının bağışlanmasından doğan yeni bir kuvvetle cesetleri bir bir ormana taşıdı.

Her ihtimale karşı Sunguroğlu peşinden gidiyor, fırsat bulup tabanları yağlamaması için gözden ırak etmiyordu.

Bu iş de bittikten sonra adamı kolundan tuttu, önüne geçirdi:

— Düş önüme bakalım, bizimkini bir ziyaret edelim hele...

Biraz sonra İbrahim'in bulunduğu ormana girmişlerdi. Etrafı sık ağaçlarla çevrili bir kuytu yerde, her ihtimale karşı karargâh kuran İbrahim'i bulmak için birkaç kere seslenmek mecburiyetinde kaldı.

İbrahim karşısında bir varenkle Sunguroğlu'nu görünce güldü:

— Biz fakirlerdeniz ağam, bunca misafiri nerede barındıracağız?..

— Hele akşam olsun da... Bunlar nıütevazi adamlardır, kuştüyü yatak istemezler sanırım!..

Boylu boyunca yere uzanmış Nikola'yı farkedince sordu:

— Herifi öldürmüş olmayasın...

İbrahim ağzı kulaklarına varana kadar sırıttı:

— Yok ağam. Sabaha kadar bizi düşünerekten uyuyamadığı için ninni söyleyip uyuttnm...

— Senin ninnilerini bilirim, biraz ağırcadır. Subayın beyni dağıldı, haberin var mı?

— O zaman heyecandan pek ayarlayamamıştım kendimi!..

Çenesiyle yerde yatan adamı işaret etti:

— Bunu tam tamına akşam vaktine kadar uyut-
tum.

Kendi kendine mırıldandı:

— Vay canına, subayın beyni dağılmış demek?..
Halbuki o kadar hızlı da vurmamıştım.

Başını iki yana salladı:

— Nedense şu Bizans milletinin kafaları çok kof
oluyor. Omuzlarının üstünde süs için taşımaktan gay-
rı işe yaramıyor.

Sonra esir varenke döndü:

— Ne dersin bu işe çorbacı?., dedi.

Sual Türkçe sorulduğu için varenk tek kelime-
sini bile anlayamamıştı. Aval aval bakıp başını sal-
ladı.

* * *

Esirleri ile birlikte ormanda kalıp havanın ka-
rarmasını bekledikten sonra, gece evlerine döndüler.
Bu işi de kazasız belâsız atlatınca rahat bir nefes
aldılar. Fakat uzun boylu eğleşmeye zaman yoktu.
Sunguroğlu, arkadaşını esirlerin yanında nöbetçi bı-
rakarak kendisi Köse Papaz'm, mektubunda bahset-
tiği Valekerna Sarayı önündeki büyük çınar ağacının
altında verilmiş randevuya koştu. Biraz sonra da Kö-
se Papaz, sözüne sadık olduğunu göstermişti. Gelir
gelmez merakla sordu:

— Mektubumu aldın demek yiğidim?..

Sunguroğlu papazın bu hatasına zaten sabah-
tan beri içerleyip duruyordu. Birden parladı:

— İyi haltettin. Madem ki gözetlendiğimizi bili

yorsun, ne vardı mektup yazacak? Az daha bir çuval
inciri berbat ediyorduk.

Papaz hayretle sordu:

— Ne oldu ki?..

— Daha ne olsun istiyorsun?.. Kendimizi güç kur-
tardık.

— Nasıl?!.

Bunun üzerine Sunguroğlu olanı biteni anlattı.
Mektubun Nikola ismindeki Zangoçun eline geçtiği-
ni öğrenen papazın neredeyse nefesi tutulacaktı. Son-
ra bu badireyi atlattıklarını öğrenince ne zamandır
heyecandan tuttuğu nefesini salıverdi:

— Ooo, neredeyse kalbim duracaktı.

Sunguroğlu'nun kızgınlığı geçmiyordu. Köse Pa-

paz gibi, şeytana külahını ters giydiren bir adamın böyle hataya düşmesini bir türlü affedemiyordu.

— Dur biraz, dedi. Böyle hatalar işlemekte devam edersen o kalbi ben durduracağım!..

Neden sonra çok ağır konuştuğunun farkına vararak sustu. Oysa Köse, zerre kadar aldırmış görünmüyordu. Bu tehlikeyi atlattıkları için dua etmek istiyor, Hıristiyanlığa artık inancı kalmadığı ve Müslümanlığı da tam kabullenmiş olmadığı için hangi dine göre dua edeceğini kestiremiyordu. Sadece dudaklarının ucundan tek bir kelime çıktı:

— Allah'ım!., diye âdeta inledi.

O kadar içten söylemişti ki bunu, Sunguroğlu papazın yüzüne dikkatle baktı:

— Galiba Müslüman olmaya başladın!..

— Galiba yiğidim...

Sunguroğlu fazla üstelemedi. Hemen mevzuya döndü:

— Beni buraya davet ettiğine gore söyleyecek mühim şeylerin olmalı, konuş bakalım.

İki adamın karanlıkta bir çınar altında konuşmaları dikkatleri çekebilirdi. Üstelik bulundukları yer, saraya yakın olduğu için etraf varenklerle dolu idi. Yavaş yavaş yürümeğe başladılar.

— Takipçimizden kurtulmak üzere bir plân kurmak için seni buraya davet etmiştim. Şimdi bu meselenin halloldugunu görüyorum. Neyse ki, anlatacak başka şeylerim var, yoksa demin söylediğini yapıp kalbimi dinlendirmeye kalkacağından eminim.

Sunguroğlu papazın koluna girdi:

— Ne zamandır beraber çalışıyoruz Köse Jozef. Kusura bakma; bilmeden bir kelâm çıktı ağzımdan. Hay karnım deşilse de bu sözü etmez olaydım.

Köse Papaz, bir eliyle arkadaşının ağzını kapattı:

— Allah saklasın'yiğidim, o nasıl söz? Bana bütün söylediklerin, samimiyetindendir. Buna emin olduğum için zerrece fütur etmem.

Delikanlı muhabbetle baktı:

— Ne iyi dostsun sen, İslâm ahlâkını öylesine benimsedin ki, nasıl anlatayım?..

— Anlatmana lüzum yok. Ne demek istediğini anlıyorum. Yine Müslüman olmamı isteyeceksin. Fakat bir Hıristiyan Müslüman olunca hemen ibâdet etmekle mükelleftir. Bunu biliyorsun herhalde. Söyler misin ben, kilisede nerede ve nasıl namaz kılacağım?..

— Sen hele Müslüman ol da, gerisi kolay. Bu işler bittikten sonra kılamadıklarını kaza edersin.

Köse, Sunguroğlu'nun koluna daha sıkıca sarıldı:

— Oldum o zaman, dedi. Oldum. Ben esasında, sizi bir sabah namazını kılarken gördüğümde Müslüman olmuştum. İşte şehadet getiriyorum.

Ve cân u gönülden bir «Eşhedü» çekti.

Sunguroğlu durdu. Kelime-i şehadetin bitmesini

bekledi. Sonra yeni ihtida etmiş arkadaşını sıkı sıkıya kucakladı:

— Bundan sonra arkadaştan ziyade bağlarla bağlandık birbirimize. Artık din kardeşiyiz. Şimdi seni daha çok seviyorum. Hadi bir kere daha beraber şehadet getirelim.

Biri genç, biri yaşlı-, biri mühtedi, biri doğuştan Müslüman iki adam, kalplerinden fışkırıp coşan taptaze bir imânla ve huşu içinde bir kere daha İlâhî nağmeyi terennüm ettiler:

«— Eşhedü enlâilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu veresulühû.»

Tekrar yürümeye başladılar. Sunguroğlu kafasını kurcalayan bir mesele daha ortaya attı:

— Şu isim meselesini de halletsek nasıl olur. Bundan sonra sana papaz diyemeyiz artık.

— Geçenlerde teklif etmiştin, hani ismini Yusuf yapalım demiştin, inan bu isim kalbime yer etti.

Sunguroğlu bir sevindi ki, âdeta bir çocuk gibi yerinden zıpladı:

— Tamam öyleyse, artık Yusuf oldun. Dur bakalım kulağına ezan okumak lâzım. Sonra sana «izansız» derler.

Ve yeni doğan çocuklara isim verilirken yapıldığı gibi sağ kulağına ezan, sol kulağına da kamet okudu.

— Artık oldun bizim gibi Müslüman, hattâ bizden daha iyi. Hiç bir günahın yok. Şimdiye kadar işlediğin bütün günahlar eridi.

— Evet yiğidim, bu meseleyi Kur'an-ı Kerim'de okumuştum. Ama şu dakikadan itibaren ibâdetle mükellefim. Onu kaçırmaktan korkarım.

Konuşa konuşa gizli eve gelmişlerdi. Evi keşfe-

den zangoç Nikola kafeste olduğuna göre ev hâlâ gizli sayılırdı.

İbrahim, gelenleri görünce sevindi:

— Canım sıkılmaya başlamıştı, dedi. Nerede kaldınız?

Müjdeyi Köse Yusuf verdi:

— Bil bakalım ne oldu İbrahim?..

Papazın Müslüman olduğundan haberi olmayan İbrahim, eski ismi ile hitap etti yine:

— Ne oldu Jozef Efendi?

Eliyle İbrahim'in ağzını kapadı:

— Yooo, artık o ismi ağzına alma, bundan sonra adım Yusuf oldu...

İbrahim, şaşkın ve sevinçli idi. Dostunun Müslüman olduğunu anlamıştı; kalktı, derin bir sevgi ile kucakladı onu.

— O kadar çok memnunum ki, anlatamam. Ama isminde bir noksanlık var gibime geliyor.

— Ne gibi?..

— Mühtedi olduğunu hiç hatırlatmıyor.

— Meselâ?..

— Meselâ eski durumunu anlatması için «Köse» unvanın beraberinde kalsın ve adın «Köse Yusuf» olsun, nasıl?..

Köse ellerini çırptı:

— Vallahi çok güzel. Köse Papaz yerine, Köse Yusuf; güzel hakikaten. Çift isimlere alışmışım, böylece yeni ismimi yadırgamam.

Kaybedecek fazla vakitleri olmadığı için hemen mevzuya geçildi. Artık Köse Yusuf olan papazın ne anlatacağını ikisi de merak ediyorlardı.

— Anlat bakalım Köse Yusuf, bana ne söyleyecektin ki, o kadar yolu teptirdin?..

— O bir tedbirdi yiğidim, söyleyeceklerimi bura-

da da söyleyebilirdim.

— Öyleyse ne bekliyorsun?..

Yusuf bir an durdu. Mevzuya nereden gireceğini düşünen bir hali vardı. Nihayet konuşmaya başladı:

— Bugün Bursa'dan haber aldım.

İki delikanlı daha çok meraklanmışlardı. İkisi de aynı anda sordu:

— Nasıl?..

— Orhan Gazi açıktan açığa tutumunu meydana koyuyor artık. Bu ikili hattâ üçlü imparatorlar mücadelesinde şimdilik sürgün İmparator Beşinci Yoannis Paleoloğos'un tarafını tutuyoruz.

Akıncıların heyecanları son haddine çıkmıştı:

— Başka?..

— Derhal Bozcaada'ya gidilip sürgün imparatorun durumdan haberdar edilmesini istiyor.

Sunguroğlu bir an düşündü. İmparatoru devirme-

yi başaracaktı. Daha doğrusu başarmaya çalışacaktı. Ancak Beşinci Yoannis'in Bozcaada'dan kurtarılıp İstanbul'a getirilmesi lâzımdı. Hem de büyük yarışların başlayacağı güne kadar.

— Yarışların başlamasına kaç gün var daha?..

— On beş gün kadar bir şey kaldı. Hipodromda provaların başladığını gördüm. Eğer bu yarışı kazanmak istiyorsan provalara iştirak etmelisin.

Sunguroğlu düşünüyordu. Yarışlara mutlaka iştirak edecek ve Allah'ın izniyle kazanacaktı da. Ama sürgün imparatoru Bozcaada'dan getirmek oldukça zor bir işti. Tek kişinin başarması imkânsız gibi görünen bir iş.

— Adam sende, diye söylendi. Sabah olsun hayır olsun.

Sunguroğlu farkında olmadan bu sözleri yüksek sesle söylemişti.

— Sabah olmasını bekliyorsan yiğidim, neredeyse gün açıyor. İlk namazımı sizinle birlikte kılmak isterim.

Yeni mühtediye hemen su verip boy abdesti almasını tavsiye ettiler. Köse Yusuf, su dolu ibriği aldığı gibi yan odalardan birine geçti.

İbrahim kader arkadaşına sordu :

— Ne yapacağız ağam?

Sunguroğlu'nun cevap vermesine fırsat kalmadan Köse Yusuf'un kapıda dikildiğini görüp şaştılar.

Sunguroğlu yarı şaka yarı ciddi sordu:

— Ne o, yıkanmaktan vaz mı geçtin?..

Köse Yusuf gözünü tavana kaldırarak güldü:

— Allah korusun. Papazlığımla birlikte bütün günahlarımı atmak için bol su ile yıkanmaya çok ihtiyacım var; ancak mühim bir şeyi unuttuğum için döndüm. Elbiselerimi çıkarırken farkına vardım ancak.

Elbiseleri çıkarırken farkına varılan şeyi iki arkadaş pek mühimsememişlerdi. Sunguroğlu yarım ağız sordu:

— Neymiş o mühim şey bakalım?..

Eski papaz avucunu açtı. Elinde muska şeklinde deri mahfazalı bir şey tutuyordu.

— Nedir?.. Çarpılmamak için muska mı?..

— Hayır yiğitlerim. Orhan Gazi'nin fermanı.

İki arkadaş bir yerlerine iğne batmış gibi sıçradılar. İkisi bir ağızdan heyecanla bağırdı:

— Ferman mı?!.

— Evet ferman. Orhan Gazi'nin hem de.

— Ver şunu!..

Sunguroğlu muska şeklinde katlanmış muşambayı kapar gibi aldı.

— Doğrudan doğruya sana verilmesi emredildiği için açmadım yiğidim. Bak bakalım ne yazıyor?

Sunguroğlu mahfazanın üstündeki mührü okudu :

«— Allah'ın izniyle Osmanlı Sultanı Osman Gazi oğlu Orhan Gazi...»

Sunguroğlu Köse Yusuf'a ters ters baktı:

— Unutulacak şey mi idi bu?..

Köse Yusuf bu bakışların altında ezildiğini hissediyordu.

— Kusura bakma yiğidim. Bugünlerde hatâ üstüne hatâ yapıyorum. Bunadım mı nedir?..

Sunguroğlu cevap vermedi. Mektubu açmakla meşgul görünüyordu. Nihayet mumlu muşambanın içinden dörde katlanmış bir kâğıt çıkardı. Üstündeki yazılara göz gezdirmeye başladı.

— Ne yazıyor?..

— Bizi, sürgün imparator Beşinci Yoannis Paleoloğos'a elçi tayin ettiğini, nâmeyi alır almaz duruma göre derhal hareket etmemizi emrediyor.

İbrahim bir kere daha sordu:

— Ne yapacağız?..

Sunguroğlu tereddüt etmeden cevap verdi:

— Mademki emrediliyor, gideceğiz. Hayırlısı olur inşaallah.

— İnşaallah!

O zaman iki esirini hatırlayıp İbrahim'e getirmesini söyledi. Zangoç Nikola önce konuşmamakta direnmişti ama, İbrahim'in sillesi ense köküne oturunca bülbül gibi şakıdı. Başkumandan San Todori hesabına nasıl çalıştığını, Köse'den nasıl şüphelendiğini ~bir bir söyledi.

Asker daha iyi şeyler biliyordu. Saraydaki dalaverelerden bahsetti. Varenklerin bu korkak imparatordan artık bıktıklarını, yerine çıkacak kim olursa olsun boyun eğeceklerini iddia etti. Ona göre, askerler bu durumda idi. İmparatorun tacım tahtını bek-

lemekten bıkmışlar, hiç değilse kendilerine kumanda edebilecek bir imparator arıyorlardı. Altıncı Yoannis şehrin asayişine memur muhafızlara bile kendini koruma görevi vermişti. Sarayın içinde «çıt» olsa korkusundan gözleri yuvalarından uğruyor, ihtilâl olduğunu zannederek kaçacak fare deliği arıyordu.

Adam öyle şeyler anlatıyordu ki, üç arkadaş dinledikçe hayretten hayrete sürükleniyorlardı. Bir İmparatorun bu kadar korkak oluşunu akıllarına sığdıramıyorlardı.

Askerin anlatacak başka bir şeyi kalmayınca karnını doyurdular ve tekrar bağlayıp ağzını tıkaçla kapadılar.

Sunguroğlu arkadaşlarına:

— Hayret, dedi. Bu kadar korkak bir insandan nasıl imparator olmuş?

— Ne hayret ediyorsun yiğidim. Bizans nasıl çürümüşse imparatorun yüreği de öylece çürümüştür. Onun için hayret etme.

Sunguroğlu :

— Haklısın Köse, dedi. İbrahim de:

— Haklısın, diye tasdik etti.

Vakit oldukça ilerlemiş, gün açmaya başlamıştı. Sunguroğlu yeni ihtida eden arkadaşını önüne oturttu.

— Şimdi benim söyleyeceklerimi tekrar edeceksin Köse, dedi. Geçmişteki günahlarını affettirmen için lüzumlu bu. Birlikte tevbe edeceğiz.

Köse, dizlerinin üstüne oturup ellerini kavuşturdu :

— Hazırım yiğidim.

— Tövbe estağfurullah...

— Tövbe estağfurullah...

— Estağfurullah, el-azim, el-kerim, er-rahim...

Bu da bitince nasıl namaz kılınacağını tarif etti. Köse, sûrelerin bir çoğunu ezber bildiğini söyleyip, fakat inanmadıklarını görünce bülbül gibi okudu. Sonra arkadaşlarının şaşkınlığına kıs kıs gülerek:

— Ayasofya'da ne yaptığımı zannediyordunuz siz? dedi. Mutlaka Müslüman olmayı kafama koyduğum için, hep sûreleri ezberlemeye çalışıyordum.

Birlikte namazlarını kıldıktan sonra Köse, Ayasofya'ya gitmek üzere çıkarken-.

— Orası şimdi bana daha çok sıkıcı gelecek yiğitlerim, dedi. İnşaallah şehrin Osmanlılar tarafından alınıp Ayasofya'nın cami yapıldığı mübarek günü görürüz.

— İnşaallah.

Diyerek temenniye candan iştirak ettiler. îki arkadaş günün yorgunluğunu gecenin zahmetini tatlı bir uykunun dinlendirici kolları arasında eritmek için kendilerini yatağa attıkları zaman güneş bir kargı boyu yükselmiş bulunuyordu.

İbrahim uzanır uzanmaz kendinden geçmiş, muntazam nefeslerle uyumaya başlamıştı.

Sunguroğlu ise tam uykuya dalmak üzere iken bazı sesler duyup yatağına oturdu.

Sokaktan şiddetli gürültülerin, kılıç şakırtılarının geldiğini farkedince de şaşırdı. Sanki yer yerinden oynuyordu. Kılıç şakırtıları, naralar, küfürler o kadar yakından geliyordu ki, mışıl mışıl uyumakta olan İbrahim bile uyanmıştı. Sunguroğlu arkadaşının doğrulduğunu görünce:

— Dışarda cümbüş var galiba, diye güldü.

Yavaş yavaş kalktı, pencereyi aralayarak bir müddet dışarıya baktı. Bir sürü adam birbirine girmiş kılıç tokuşturuyordu. İbrahim de arkadaşının yanma gelmişti. İkisi bütün dikkatlerini gözlerine ver-

miş, sabahın tatlı serinliği altında sokak muharebesine tutuşanları seyre koyulmuşlardı.

Sokakta on varengin iki şövalyeyi kıstırdığı görülüyordu. Sunguroğlu alelacele elbiselerini giymeye başladı.

İbrahim uykulu gözlerle arkadaşının hareketlerini takip ediyordu. Endişe dolu bir sesle sordu :

— Yine ne delilik yapmak istiyorsun?..

— Şu adamlar kendilerinden güçlü bir kuvvete karşı dövüşüyorlar...

— Bize ne bundan? Birbirlerini yesinler...

— Bize ne olur mu kardeşim? İki şövalyenin kılığım görmedin mi? Asil oldukları belli. Yardım edersek onlar da gün gelir bize yardım ederler. Hem varenklerle araları açık olduğuna göre bunlar İmparator düşmanıdır. Eğer öyleyse aradığımızı bulduk demektir. Sen dilersen uyu ama beni bağlasalar durmam...

İbrahim de çaresiz arkadaşına uyup giyinmeye başladı.

— Başımıza belâ arıyoruz, diye mırıldandı. Bizans hergeleleri toplanmış uykumuza kastetmişler galiba!

Birazdan kılıçları ellerinde kapıdan dışarı fırlamışlardı. Sunguroğlu bir nara attı:

— Dayanın şövalye, yettik!..

Bu naradan yardımlarına koşulduğunu anlayan iki şövalye birden ümitsizlikten kurtulup yeni bir şevkle kılıç çalmaya başladılar. Sunguroğlu kavgaya girer girmez varenklerden biri ile tutuşmuş, alay ede ede dövüşüyordu:

— Sabah vakti ne milleti rahatsız edersiniz leş

kargaları, uyutmayacak mısınız bizi?..
Varenk belki bu alaylı söze alaylı bir cevap ver-

meye hazırlanmıştı ama, ömrü vefa etmedi. Sungur-oğlu'nun usta kılıcı böğrüne girip çıktı, düştü kaldı...

Yeni gelenlerin çok usta dövüştüklerini farkeden şövalyelerden biri:

— Kimsiniz?., diye sordu.

Sunguroğlu bu suali de cevapsız bırakmadı:

— Yardımsever iki vatandaş, yardımsever ve imparatorsever!..

Son sözleri o kadar değişik söylemişti ki, içinde istihza olduğunu alelade bir adam bile anlayabilirdi. Şövalye kahkaha ile güldü:

— Biz de imparatoru canımızdan çok severiz, diye bağırarak karşılık verdi.

Sunguroğlu, yardım ettiği adamların imparator düşmanı olduklarını zaten ilk anda anlamış bulunuyordu. Çünkü, varenklerle dövüşenlerin imparatordan yana olmaları düşünülemezdi.

Şimdi dörde karşı sekiz idiler. Varenkler, iki misli fazla kuvvette olmakla beraber, her geçen dakika karşılarındaki kuvvetin üstünlüğünü biraz daha kabul etmeye mecbur oluyorlardı.

Nihayet üç kişi daha aralarından eksilince dayanamadılar, arkalarına bile bakmadan şeytan kovalıyormuşçasma kaçmaya başladılar.

Sunguroğlu etrafı çınlatan bir kahkaha attı:

— Amma da tabansız heriflermiş be!., diye söylendi.

Şövalyeler aynı anda ellerini uzattılar. Biri Sunguroğlu ile tokalaşırken öbürü de İbrahim'le toka ediyordu.

Sunguroğlu'nun karşısındaki çok uzun boylu ve oldukça zayıftı. Yüzünü kırmızı bir sakal çerçevelemişti. Mavi gözleri minnetle bakıyordu.

- Hayatımızı kurtardınız yiğitler, teşekkür ederiz, diye konuştu.

Sunguroğlu mütevazi bir cevap verdi:

— Biz olmasaydık bile on varenki haklayacak güçtesiniz, dövüşünüz tebrike şayandır şövalye...

— Yok canım, sizin dövüşünüz yanında bizimki çocuk oynaşı gibi kalır.

Methedilmekten hiçbir zaman hoşlanmamış olan akıncı, başını eğdi:

— Buyurunuz şövalye, fakirhanemize teşrif ediniz. ..

Şövalye bir an tereddüt etti. Bir müddet yanındakine baktı. Arkadaşının menfî mânâda başını sallaması üzerine:

— Çok isterdim ama, kusura bakmayın acelemiz var, dedi. Hakikaten imparator aleyhine iseniz yarın gece yarısından sonra Tan Meydanı'na (*) geliniz, şimdilik Allahaısmarladık.

Ellerini tekrar sıkarak hızla yürüdüler.

Sunguroğlu, adamların ardından bir müddet baktıktan sonra arkadaşına döndü :

— Galiba aradığımız kısmet ayağımıza geliyor İbrahim...

İbrahim tasdik etti;

— Öyle görünüyor ağam. Biz imparator düşmanlarıyla tanışmak için fırsat kollar dururduk. Kendiliğinden oluyor işte.

İkisi de eve girdi. Geceyi beklemek üzere yataklarına girdiler. Bir müddet sonra gözleri kendiliğinden kapanmıştı...

(*) Tan Meydanı.- Şimdiki Beyazıd Meydanı.

4. Bölüm

Kan ile kılıçtır görünen bayrağımızda,
Can korkusu gezmez ovamızda, dağımızda,
Her kuşede bir şîr yatar toprağımızda,
Gavgada şehadetle bütün kâm alırız biz,
Osmanlılarız can veririz, nâm alırız biz.

RANDEVU

Sunguroğlu gece yarısını iple çekti, hattâ bir parça erkenden Tan Meydanı'na gitti. Meydanda dolaşmaya başladı.

Biraz sonra iki karaltının kendisine doğru gelmeye başladığını görünce bütün dikkati ile bakmaya başladı. Biraz yanaştıkları zaman tanıdı. Sabah varenklerin elinden kurtardığı şövalyelerdi bunlar. El sıkıştılar.

— Daha birbirimizi tanıyamadık bile, diye güldü, sakallı olanı. Sanırım tanışmanın tam zamanıdır.

Sunguroğlu hakikaten bu adamları ölesiye merak ediyordu. Kendini tanıtmak için düzme bir isim söyledi :

— Adım Taryon, arkadaşlarım Uzun Kargıh Tarya derler.

Uzun boylu şövalye de kendini tanıttı:

— Benim adım Şövalye Lagan Mişöp. Bu da arkadaşım ve yoldaşım Şövalye Kalyan. Eski imparator Beşinci Yoannis'in dostları ve yakınlarıyız.

Sunguroğlu hayatından o kadar memnundu ki, şu anda çocuklar gibi takla atacağı geliyordu. Gökte arayıp yerde bulmak diye buna derlerdi tam tamına.

Şövalye Lagan Mişöp Sunguroğhı'nun koluna girdi:

— İmparatoru istiyor musunuz? diye sordu.

Sunguroğlu şaşırmış göründü:

— Hangisini?..

— Hâlen tahtta bulunan Altıncı Yoannis'i!..

Sunguroğlu:

— Hayır, dedi. Ben onu hiçbir zaman meşru bir imparator olarak tanımadım. O sadece imparatorluğu gasbetmiş bir zorbadır.

Şövalyenin sevinci çehresine aksetmişti mutlaka, fakat ay ışığında Sunguroğlu bunu pek farkedemedi.

— Böyle düşünmenize sevindim dostum. Altıncı Yoannis'i biz de meşru görmüyoruz. Ve bu yüzden doğup büyüdüğümüz şehirde kaçak hayatı yaşıyoruz, asî muamelesi görüyoruz.

Sonra kolundan çekti:

— Gel seni arkadaşlarla tanıştırayım.

Hep beraber Kartos Caddesi'ni geçip Sangam Yokuşu'na vurdular. Ordan da sola kıvrılıp başka bir sokağa daldılar.

Şövalye nihayet durdu. Bir evin kapısına yaklaştı ve üç defa vurdu. Kapının üstündeki küçücük pencere aralandı. Kısık bir ses:

— Kimsiniz?., diye sordu.

Şövalye aynı kısık sesle mukabele etti:

— Lagan Mişöp dehlizi arıyor...

Bu karşılığın bir parola olduğunu anlayan Sunguroğlu kapının açıldığını gördü. Üçü birden içeri geçtiler.

Birkaç kapıdan daha girdikten sonra bir samanlığa varmışlardı.

Şövalye samanları ayağı ile itti. Meydana çıkan kapağı kaldırdı ve içeriye doğru üç kere bağırdı:

— Kartal!.. Kartal!.. Kartal!..

Dehlizde ışığın parladığı görüldü. Bu ışıktan faydalanarak birkaç basamak indiler. Şövalye Lagan Mişöp :

— İşte böyle, dedi. Kendi öz memleketimizde köstebekler gibi yer altlarında yaşamağa mecburuz.

Sunguroğlu :
— Zararı yok, diye teselliye çalıştı. Hürriyetper-
verler tarihte de daima gizli yerlerde yaşamışlardır.
İki insanın yan yana yürüyemeyeceği kadar dar
bir geçitte bir müddet ilerlediler.
Nihayet her tarafı çıralarla aydınlatılmış bir mey-
dana gelmişlerdi. Sunguroğlu etrafa dikkatle göz gez-
dirdi. Her tipten insan burada toplanmış, konuşuyor-
lardı. Yeni gelenlere bakmaya başladılar. Şövalye
Sunguroğlu'nun kulağına; fısıldadı:
— İşte şu adamların lideriyim. Şurada gördüğün
yüz kişi ile bir ihtilâli gerçekleştirmeye hazırlanıyo-
rum. Ümitsizce bir çırpınış değil mi?..
— Hayır. Bence hiç de ümitsizce bir çırpmış de-
ğil. Bizans'ta bir ihtilâl için bu kadar adam bile faz-
ladır. Ben bunu üçümüzün gerçekleştireceğine inanı-
yorum.
— Sahi mi?..
— Elbette sahi...
Şövalye yeni tanıdığı bu adamın cesaretine hay-
ran oluyor, her dakika biraz daha kuvvetle ona bağ-

landığmı hissediyordu.
Hâlâ kendilerine bakmakta olan arkadaşlarına
döndü:
— İşte size bahsettiğim Şövalye Taryon'u getir-
dim, diye Taryon sandığı Sunguroğlu'nu bir adım öne
çıkararak takdim etti.
— Aramıza hoşgeldiniz şövalye, diye mırıldandı-
lar. Sunguroğlu başlığını çıkararak asilleri selâmladı.
Sonra Şövalye Lagan Mişöp onu bir kenara çekti:
— Ne düşünüyorsunuz?., diye sordu.
— Bir şeyler düşünmek için henüz erkencedir
şövalye, ben bütün ümidimi yarışlara bağladım.
— Yarışacak mısınız?..
— Yarışmamam için sebep mi var?..
— Peki yarışlara Sarı Todori ile Çapraz Yani'nin
katılacağını biliyor musunuz?..
— Evet biliyorum...
— Ve onları yeneceğinizi sanıyorsunuz, öyle mi?
Todori'nin ne mükemmel okçu olduğunu ve nasıl ara-
ba kullandığını size söylediler mi?
— İşitmişliğim var, henüz seyretmek şerefine
nail olamadım. Siz bana neden «Uzun Kargılı Tarya»
dediklerini biliyor musunuz?..
— Hayır!..
— Öyleyse Todori'den niçin çekinmediğimi bil-

memekte mazursunuz.

Şövalye takdirle yeni arkadaşına, baktı. Bu adamın boş olmadığını her dakika biraz daha iyi anlıyordu.

— Allah muvaffak etsin, diye temenni etti.

Sunguroğlu bu mevzu üzerine fazla konuşmadı, sözü başka tarafa götürdü:

— İmparatoru devirmek için bir plân hazırladınız mı?

Şövalye başını salladı:

— Senin gibi biz de bütün ümidimizi yarışlara bağladık. İmparatoru düşürmek için bundan âlâ fırsat bulunmaz.

— Nasıl olacak bu?..

— Alışılmış usûlde olacak tabiî. Alışılmış ve şimdiye kadar daima başarılmış klâsik usûlde. Ama azizim şunu söyleyeyim ki, bu usûl, bayatlamış olmasına rağmen, her zaman muvaffak olmuştur.

— Nasıl bir usûldür bu?..

— Hemen oracıkta halkı kışkırtacak ve imparatoru çekilmeye mecbur edeceğiz.

Sunguroğlu menfî mânâda başını salladı:

— Aklıma yatmadı bu iş, kusura bakmayın.

— Niçin?..

— Halk hop deyince peşinizden mi gelir sanıyorsunuz?

Adam güldü:

— Bura halkını iyi tanımadığınız belli yiğidim. Halk daima imparatora karşıdır Bizans'ta. Ve onu devirmek için başa geçen bir lider görünce derhal peşine takılır. Hele bu imparator Kantakuzinos gibi korkak ve zalim biri olursa...

— Ya asker?..

— O daima kazanandan yanadır...

— İmparatora sadık olanları unutuyorsunuz.

— Topu topu birkaç subayla birkaç varenk. Onlar da çabucak saf dışı ediliverirler.

Sunguroğlu bir müddet düşündü:

— Bana bak şövalye, ben başka türlü düşünüyorum bu işi. Ne yalan söyleyeyim plânınız çok sathî geliyor bana. Kazansanız bile imparatorluk asasını eline vereceğiniz adam hazır değil. İstanbul'u tanımadığım doğrudur. Çünkü uzun yıllar Venedik'te kaldım.

Ancak İstanbul halkının değil birkaç gün, birkaç saat

bile imparatorsuz kalmaya tahammülü olmadığını da bilirim. Her zaman başında birini görmek ister. Siz kimi meydana süreceksiniz?.. İmparator yapmak için uğraştığınız adam, hâlâ Bozcaada'da sürgünde. Önce onu getirmek lâzım.

Şövalye yeni arkadaşını hayranlıkla dinledikten sonra başını salladı:

— Doğru söylüyorsunuz.

— Elbette doğru söylüyorum. Bence hipodromda hazırlanan oyunda noksanlık vardır.

— Ne gibi?..

— Elinizde bütün yarışları kazanacak bir adam olursa bu iş daha kolay olur kanaatindeyim, bilmem ne dersiniz?..

Şövalye güldü:

— Siz varsınız ya kahraman; bütün yarışları kazanacağınızdan emin olduğunuzu daha demin söylemediniz mi?..

— Söyledim söylemesine de, henüz sizinle çalışmaya karar vermiş değilim.

Şövalye birden durakladı:

— Peki bizimle çalışmak için ne istiyorsunuz? Para, şöhret, mevki, hangisi?

Sunguroğlu gülümsedi. Muhatabına istihza ile karışık bir tebessümle baktı:

— Beni iyi tanışanız bütün bunların bence bir değeri olmadığını bilirdiniz.

— Öyleyse?..

— Yaptığım işi sadece yapmak istediğim için yaparım. Şimdi de sizinle birlik olacaksam bunu arzuladığım için yapacağım. Hiç bir karşılık beklemeden.

Şövalyenin aklı karışmıştı. Bir Bizanslının bu ka-

dar asil olabileceğini aklından geçiremiyordu. Sunguroğlu'nun gözlerinin içine baktı:

— Siz Bizanslı mısınız?..

— Hayır!..

— ....t?

— Ben Bizanslı olduğumu hiç bir zaman söylemedim. Sadece Bizans'ı bir başbelâsmdan kurtarmak isteyen biriyim.

Şövalye rahatlamıştı bu sözle:

— Öyleyse anlaştık demektir dostum. Kim olduğunuzun ehemmiyeti yok. İmparatoru düşürmek istemekte birleşiyoruz, bu yetmez mi?..

Dostluk elini uzatmıştı. Sunguroğlu •.

— Yeter, diyerek uzatılan eli sıktı.

Adam sordu:

— Meşru imparator Beşinci Yoannis'i Bozcaada'-dan kurtarmak için sizce ne yapmak lâzım?..

— Kolay. Bana bir müsaade kâğıdı bulun, gerisine karışmayın.

— Nasıl müsaade kâğıdı?

— İmparator Kantakuzinos'un imzasını taşıyan bir müsaade kâğıdı. Bunun boş olması lâzım. Üstünü ben doldururum.

— Kolay o...

— Nasıl kolay?., imparatordan kâğıt aşırmak o kadar kolay mıdır?..

Şövalye güldü:

— Kolaydır, çünkü, imparatorun oda hizmetçisi Elena bizdendir. Şimdiye kadar böyle çok kâğıtlar getirdi.

— O zaman mesele yok. Hemen bu kâğıdı bana getiriniz. Yarın gece sizi Tan Meydanı'nda bekleyeceğim. Tam gece yarısı geliniz. Tamam mı?..

— Tamam yiğidim. Yarın gece imparatorun mühürlü kâğıdı elinizde olacaktır.

Bir an düşündü. Sunguroğlu bu kâğıt sayesinde Orhan Gazi'nin emrini rahatlıkla tatbik edip Bozcaada'ya girebileceğini hesaplarken; Şövalye, bu adamın kendilerine çok yardımı dokunabileceğini düşünüyordu. Ona göre Bizans'ı kurtarsın diye Allah bu adamı göndermişti. Belki de insan suretine girmiş bir azizdi!..

— Hipodromdaki isyan planına ne dersiniz?..

— Noksandır derim.

— Niçin?..

— Beni dinleyiniz şövalye. Beni dinleyiniz ve planıma göre hareket etmeye bakınız. O zaman yüzde yüz muvaffak olacağımızdan emin olabilirsiniz.

Şövalye heyecanla:

— Anlatınız, dinliyorum!..

Ve Sunguroğlu anlatmaya başladı...

Şövalye Lagan Mişöp nefes almaktan bile çekinerek, can kulağı ile Sunguroğlu'nu dinliyor, hayretten hayrete düşüyordu. Sunguroğlu ?.

— Bu kadar Şövalye, diye sözlerini noktalayınca Lagan Mişöp sevinçle ellerini oğuşturdu.

— Güzel, diye mırıldandı. Hakikaten çok güzel bir plan kurdunuz. Tebrik ederim Taryon, tebrik ederim.

Sunguroğlu ayağa kalktı. Şövalyenin sitayişkâr sözlerine aldırmadan:

— Bana müsaade şövalye, dedi. Neredeyse sabah olacak. Yarın kuvvetli bulunmam lâzım. Ne olacağı bilinmez bu diyarda.

Şövalye de doğruldu:

— Güle güle yiğidim, yarın gece Tan Meydanında...

— Tan Meydanında şövalye, Allahaısmarladık.

Elini sıktı. Çıkmak üzere iken döndü. Aralarında, derin bir sohbete dalmış bulunan asillere el salladı. Konuşmalar birden durdu. Eller havaya kalktı. Hep bir ağızdan çıkan uğultu mağaranın içinde yankılandı:

— Güle güle!

Girdiği yerden sessizce dışarı çıktı. Sokak bomboştu. Hafif bir yağmur çiselemeye başlamıştı. Hızh adımlarla Sangam Yokuşu'ndan aşağı inmeye başladı.

* * *

5. Bölüm

Top patlasın ateşleri etrafa saçılsın,
Cennet kapısı can veren ihvana açılsın,
Dünyada ne bulduk ki, ölümden de kaçılsın?
Gavgada şehadetle bütün kâm alırız biz,
Osmanlılarız can veririz, nâm alırız biz.

BOZCAADA YOLLARINDA

Gözleri kör edercesine parlak şimşekler çakıyor, şiddetli gürültü çıkararak gök gürlüyordu. Bu hengâmede Gelibolu sahil şeridini takip eden yorgun bir savaşçı kıyasıya at sürerek meçhul bir istikâmete doğru gitmekte idi. Tolgasının altından fırlayan uzun kumral saçları rüzgârın tesiriyle uçuşuyor, dağılıyordu.

Şiddetle yağan yağmur, yola çıktığından beri göz açtırmamıştı. Bir han odasının özlemi içinde idi. Atın yanıbaşmda koşan cins kurt köpeği de sırılsıklam olmuştu. Zaman zaman çakan şimşekten ürküyor, melül melül etrafına bakmıyordu.

Birden şiddetli bir tarraka her yanı doldurdu.

Kuşlar bile bu sesten ürküp sustular. Köpek, kulaklarını dikerek acı acı uludu.

— Korkma Duka, gel peşimden...

Atına sert bir mahmuz darbesi daha vurdu. Hay-

van uzun uzun kişnedi. Binicisi söylenmeye başlamıştı :

— Altımdaki hayvan Şahin olsaydı mesele yoktu. Bizans atlarını fazla koşturmaya gelmiyor, insanları gibi hayvanları da çok dayanıksız nedense. Yakınlarda bir sığmak bulamazsam yandım gitti.

Vakit akşama yaklaşıyordu. Bütün gün at sırtında idi. Islak olmasa pek yorgunluk duymayacaktı ama, üstünün vıcık vıcık oluşu onu hayli rahatsız ediyordu. Üstelik altındaki hayvan neredeyse çatlamak üzere idi.

— Biraz daha gayret, diyerek hayvanı cesaretlendirmeye çalıştı. Gittikçe takattan düşmekte olduğunu biliyordu.

— Yakınlarda bir han bulamazsak yandık, diye tekrar söylendi.

Bir müddet daha yağmur ve gök gürlemeleri altında gitti. Nihayet üstünden duman tüten birkaç evlik bir kasabaya varabilmişti.

Etraf iyiden iyiye kararmak üzere idi. Alaca karanlık, yerini süratle zifiri bir karanlığa- terk ediyordu. Alelacele bir han aradı. Bereket fazla dolaşmasına lüzum kalmadan aradığını buldu.

Hanın önünde atından indi.

— Bak Duka, dedi köpeğine dönüp. İşte sana dinlenip kurulanabileceğimiz kocaman bir han. Artık yarın sabah yola devam ederiz.

Hayvan söylenenleri belki anlamamıştı ama, dinleneceklerini hissetmiş olduğu muhakkaktı. Neşeli olduğu zamanlardaki gibi, acaip sesler çıkararak art

ayakları üstüne dikildi ve ıslaklıktan bir an evvel kurtulmak için silkelendi.

Hancı kapıya çıkmıştı. Meraklı gözlerle karşısındaki Bizanslı şövalyeyi süzüyordu.

— Buyurun, bir şey mi istediniz?., diye sordu.

Bizans şövalyesi kılığının içinde bir Osmanlı vücudu bulunabileceğini aklından geçirmeyen hancı Sunguroğlu'nu soğuk karşılamıştı. Oldum olası Bizanslılara düşmandı. Sunguroğlu, adamın buz gibi sesinden bunu çok iyi anlıyordu. Elini kuşağına atarak ıslak bir kese çıkardı; içinden üç altın ayırıp hancının ayakları dibine attı:

— Kurulanabileceğim bir ateş, sıcak bir çorba ve yumuşak bir yatak istiyorum, dedi. Hayvanlarıma da yiyecek tabiî...

Hancı altınlara bakmadı bile...

— O söylediklerin Bizans'ta olur, diye mukabele

etti son derece kızgın bir tavırla. Burada ancak Osmanlılar ağırlanır.

Sunguroğlu şaşırmakla beraber adamı içinden tebrik ediyordu. Bizans kıyafetinin Osmanlı topraklarında sökmediğini anlayarak hancıya yaklaştı, ağzını kulağına yaklaştırdı.

— Ben de Osmanlıyım, diye fısıldadı. Bu gece burada kalmak istiyorum.

Sonra deri muhafazanın içinden Orhan Gazi'nin müsaade kâğıdını çıkarıp gösterdi.

— Mühim işlerim var hancıbaşı. Bu geceyi hanında geçirmek istiyorum.

Ancak o zaman hancı atın yularına yapıştı.

— Siz buyurun beyzadem, ben hayvanınızla meşgul olurum.

Sunguroğlu köpeği ile birlikte içeri girince hanın bomboş olduğunu farkederek doğrusu yadırgadı. Fa-

kat buna aldırmadı. Hattâ sevindi bile.

Az sonra yanına gelen hancıya odasını göstermesini söyledi.

— Önce bir kurulansanız yiğidim, üstünüz başınız sırılsıklam.

— Haklısın ama hancıbaşı namaz vakti geçmek üzere. Kurulanma işi sonraya kalsa da olur.

— Peki yiğidim. Sana en iyi odamı vereceğim.

Önüne geçip odasına çıkardı. Belindeki halkaya bağlı anahtarlıktan ayırdığı bir anahtarla oda kapısını açtı, kenara çekildi.

— Sen namaz kılana kadar ben ateşi bir güzel canlandırayım. Bir de sıcak çorba hazırlarım.

— Sağol hancı baba.

Sunguroğlu namazını kıldıktan sonra tekrar aşağı indi. Salon eskisi gibi boş değildi. Kılıklarından çapulcu oldukları ilk bakışta belli olan meymenetsiz suratlı üç Bizanslı ocağın önünde oturmuş elbiselerini kurutuyorlardı.

Köpeği ile birlikte Sunguroğlu'nun içeri girdiğini görünce üçü de dönüp dik dik baktılar. Bu bakışlar delikanlıya bir parça da müstehzi gibi gelmiş ve canı hayli sıkılmıştı.

Gitti, ocağın önündeki boş taburelerden birine de o ilişti.

Adamlar kendisine durmadan alaylı nazarlar atıyorlar, bakışıp gülüşüyorlardı. Duka bile bu bakışların mânâsını okumuş, hırlamaya başlamıştı.

Az sonra, hancının önüne yığdığı kemikleri ihti-

rasla kemirmeye koyulunca adamları unuttu gitti.

Birazdan Sunguroğlu'nun da çorbası geldi, iştiha ile kaşıklamaya girişti.

Adamlardan birinin kendisini kasdederek •.

— Kemeri dolu mu dersin? Canı dövüşmek iste-

mediğinden sözlerini anlamamazlığa geldi.

Çapulcular Sunguroğlu'nun susmasından yanlış mânâ çıkarıyor, gittikçe çekilmez oluyorlardı.

İçlerinden biri hancıya doğru "bağırdı:

— Neredesin ihtiyar domuz, çorbalarımızı getir çabuk...

Hancı bir «lahavle» çekip mutfağa girdi.

Sunguroğlu bu adamlara yavaştan içerlemeye başlıyordu. Ne zamandır rahatsız edici bakışlarını üstünde hissetmekten bıkmıştı. İşi daha ileriye götürdükleri takdirde bir ders vermesi icap edecekti.

Çapulcular hancının getirdiği çorba taslarını görünce yüzlerini buruşturdular. Çok uzun boylu ve zayıf olanı hiddetle bağırdı:

— İhtiyar şişko, neden bizim çorbalar yağlı değil?..

Yaşlı hancı şaşkınlıkla bir kaç adım geriledi.

— Yağlıdır efendim, diye kekeledi.

Öbür çapulcu arkadaşını tasdik etti:

— Bu çorbayı köpekler bile içmez be!..

Hancı bir adım daha geriledi.

Fakat bu hareketi, uzun boylu çapulcunun, boğazına sarılmasına mani olamamıştı.

— Git çabuk bize de bu adamın içtiğinden getir, yoksa gebertirim.

Çenesiyle Sunguroğlu'nu işaret ediyordu.

Akıncı daha fazla dayanamadı. Yarısı içilmiş çorba tasını avuçladığı gibi adamın suratına boşalttı.

— Bundan mı istemiştiniz? Buyurun!..

— Vay, bana ha!..

— Sana da yedi ceddine de, efendilikten anlamayanın sonu budur.

Çapulcular süratle ayağa fırlayarak kılıçlarını çekmişlerdi. Duka kemirmekte olduğu kemiği bir pen-

çe darbesiyle yana itti, ağzmdakileri alelacele yutarak hırladı.

Adamlardan biri Sunguroğlu'nun önüne dikilmişti/ Elinde yalın kılıcı vardı.

— Galiba köpeğine güveniyorsun, dedi. Sonra sı-

rıtarak ilâve etti:

— Kuşağındaki o şişkinlik seni rahatsız etmiyor mu?..

Sunguroğlu daha ayağa bile kalkmamıştı. Müstehzi bir tavırla karşısında dikilen adama baktı:

— Köpeklere karşı köpek kullanırım, dedi. Kuşağımdaki şişkinliğe gelince; ben ondan memnunum. Asıl biraz sonra sizi, gözlerinizdeki şişkinlikler rahatsız edecek sanırım.

Bu kinayeli sözler adamların gülümsemelerini dudaklarında dondurmuştu. Çorba tasını başına giyen adam:

— Vay, kim şişirecek gözümüzü?., diye böğürdü.

Sunguroğlu yavaş yavaş ayağa kalktı. Sağ elini sıktı, şimşek gibi bir atakla karşısındakinin gözüne gömdü.

— Yumruğum, dedi.

Yumruğu yiyen adam boylu boyunca yere serilmişti. Elinden kılıcı fırlayıp Düka'nm yambaşma düştü.

Sunguroğlu üstüne gelen bir kılıçtan korunmak için seri bir hareketle eğilirken:

— Adamı kolla Duka, diye bağırdı.

Duka, kılıcı almak için uzanan adamın eline sivri dişlerini geçirmiş sıkmakla meşguldü. Belli belirsiz hırladı.

— Hadi bakalım yiğitler. Görelim kaç kıratta silâhşörler olduğunuzu.

Adamlarda renk diye bir şey kalmamıştı. Büyük

bir kin kasırgasına tutulmuşlar, hazan yaprakları gibi titriyorlardı. Biri:

— Biçeceğim seni namussuz, diye gürledi.

Sunguroğlu onun da gözünün üstüne bir yolunu bulup yumruğunu yapıştırdı.

— Ama ne yazık ki, biçtiğini göremeyeceksin, diye alay etti.

O da boylu boyunca yere serilmiş, Düka'nm muhafazasına kalmıştı. Sadık hayvan ateş gibi yanan gözlerini iki çapulcudan ayırmadan hırlıyordu.

Sunguroğlu'nun önünde tek kişi kalmıştı. Hancının şaşkın bakışları altında şimşek gibi kılıcını çekti, önündeki ile alay ederek oynaşmaya başladı.

— Arkadaşlarının gözleri şişti delikanlı, senin ise, karnına küçücük bir delik açacağım.

Adam Sunguroğlu'nun usta atakları altında bunalıyordu. Karşısındakinin tahmin ettikleri gibi kolay yutulur bir lokma olmadığını anlamıştı. Ne var ki,

anlayana kadar da iş işten geçmişti. Kaçmayı bile akıl edemeyecek derecede şaşkındı.

Sunguroğlu, hasmının bakışlarındaki korkuyu farkettiği için durmadan alay ediyordu:

— Önce küçücük bir çizgi çekelim.

Adamın karnına doğru uzattığı kılıcını hafifçe sağa çekti. Yırtılan gömleğinin altından ince bir kan sütunu fışkırdı.

— Dikkat et şimdi de küçük bir delik açacağım. Bakalım barsakların kaç tanedir?..

Rakibi bu kılıç ustalığı karşısında daha fazla dayanamadı. Karşısındaki adamın dediğini yapanlardan olduğunu dehşetle görüyordu. Nihayet kaçmayı akıl edebildi. Korkunç bir çığlık atarak kapıdan fırladı, gitti.

Sunguroğlu hancıya doğru bakarak güldü:

— Adam şeytan görmüşten beter oldu, dedi.

Hancının şaşkınlığı hâlâ geçmemişti.

— Şeytan mı, melek mi? Bilmem ama, şaşılacak kadar hızlı silâhşorsunuz yiğidim, dedi.

Sunguroğlu boşa vakit kaybettiğini düşünüyordu. Bir an evvel istirahate çekilerek dinlenmesi ve sabah erkenden Bozcaada yoluna düşmesi lâzımdı.

Ne kadar dinlenirse o kadar süratle hareket edebilecek, sürgün İmparator Paleoloğos'u kurtarıp sür'atle Kostantiniyye'ye dönecekti. Hipodromdaki yarışmaya bir geç kalırsa her şey bitmiş olabilirdi.

Birbirlerine sokulmuş, korku dolu gözlerle Duka'ya bakan iki çapulcuya döndü:

— Hayatınızı bağışlıyorum, dedi. Derhal hanı terkediniz ve bir daha karşıma çıkmamaya çalışınız. Bu hana adım attığınız takdirde kendinizi, dünyada işi bitmiş sayın artık.

Sonra köpeğine emretti:

— Bırak Duka, gitsinler...

Tekrar adamlara baktı:

— Hadi fırlayın bakalım!..

Çapulcular ok gibi fırladılar. Kan çanağına dönen gözlerini elleriyle bastırarak kapıdan dışarı kaçtılar.

Sunguroğlu kılıcını kınına soktu:

— Hakkını helâl et hancıbaşı, dedi. Hanında oldukça gürültü kopardık.

Hancı minnetle:

— Sağol yiğidim, beni bunların elinden kurtardınız. Kimbilir neler çektirirlerdi bana. Sen yukarda

iken gelip zorla hana girdiler.

— Bu zorbalardan çok var mı etrafta?..

— Pek fazla değil. Hattâ uzun zamandır görünmüyorlardı. Bunlar nereden çıktı ben de bilmiyorum.

— Ben biliyorum, dedi Sunguroğlu. Bizans halkı artık sarayı beslemekten bıktı. Kılıcını kuşanan biraz da bileğine güveniyorsa dağa çıkıyor.

— Galiba öyle yiğidim. Neyse, iyi bir ders verdin onlara. Bir daha da bu taraflara adım atacaklarını sanmam.

Sunguroğlu fazla eğleşmedi. Hancıya «Allah rahatlık versin» diyerek odasına çıktı. Bir koyun postunun üstünde yatsı namazını kıldı. Alelacele yatağına girip gözlerini kapadı.

O kadar yorgundu ki, hancı kapıyı tıkırdatmamış olsa sabah namazını kaçıracaktı. Kalktı. Soğuk su ile abdest aldı. Doğrusu soğuk su iyice açılmasını temin etmişti. Namaza, kuvvetli ve zinde olarak durdu.

Sonra da duvardaki bir çiviye takılı Kur'an-ı Kerim'i muhafazasından çıkardı. Dizlerinin üstüne oturdu. Gürül gürül okumaya başladı.

Okudukça sanki Allah'ı ile konuşmuşçasma ruhu açılıyor, kalbi heyecanla titriyordu. Kendini mânâ âlemine kaptırmış, vaktin hayli ilerlediğinin farkında bile olmamıştı.

Neden sonra kapalı pancurların arasından sızan güneş ışınları, elindeki İlâhî kitabın sahifeleri üstüne düşünce okumasını kesti. Kalktı, Kur'an'ı üç kere öpüp alnına değdirdi.

Pencereyi açtığı zaman pırıl pırıl bir güneş gözlerini kamaştırmıştı.

Hemen hana inip alelacele çorbasını içti ve hancıya atını hazırlamasını söyledi.

Hancı dışarı koştu. Az sonra da atının eğerlendiği haberini getirdi. Sunguroğlu:

— Hakkını helâl et hancı, dedi. Yemeğini yedik.

Sonra kuşağındaki keseden iki altın ayırdı. Hancıya uzattı.

— Bu da hizmetine karşılık küçük bir bahşiş.

Hancı elinin tersiyle paraları itti. Yüzü asılmıştı.

— Asıl hizmeti sen bana yaptın yiğidim. O çapulcular Allah bilir canımı bile alırdı.

— O iş başka, bu iş başka hancı baba, sen al

bunları hele.

Yaşlı adam ellerini ardına sakladı.

— Almam. Dilersen namıma bir fakire ver ama, ben almam. Ne demek? Orhan Gazi'nin bir akıncısını ağırladık kırk yılda bir. Ona da para alırsak olmaz. Dünya ve ahret hakkım varsa helâL olsun yiğidim. Allah sana yardım etsin.

Sunguroğlu bu lâf kalabalığından kurtulup köpeğine döndü.

— Gidelim Duka, dedi. Burada işimiz kalmadı artık.

Atına atladı, mahmuzlarını sertçe karnına vurdu.

— Allahaısmarladık, diye bir kere daha el salladı, dönemeçli yollardan vurdu gitti.

Uzun zaman kapıda dikilen hancı hâlâ kendisini çapulculardan kurtarmak için Allah'ın bir melek gönderdiğini düşünüyordu. Sonra bir şey hatırladı. Başındaki yağlı serpuşu yere attı:

— Eyvah, eyvahlar olsun, bu mutlaka Hızır Aleyhisselâm'dı, mutlaka! diye feryad ederek ve bağırarak dövünmeye başladı.

* * *

Karanlık basarken Gelibolu Yanmadası'nın Bozcaada'ya en yakın noktasına varmıştı. Yorgunluğuna aldırış etmeden limana gitti. Kendisini Bozcaada'ya götürecek bir kayık aramaya başladı.

Kıyıda balıkçı kayıkları çoktu ama, aradığı gibisini bulmak pek kolay olmadı. Sonunda gözüne kestirdiği bir küçük yelkenliyi satın aldı. Yelkenlinin sahibi bir Rum balıkçısı idi. Pazarlığı uzattı, fakat sonunda razı oldu.

Sunguroğlu ile köpeği Duka karanlıkla beraber, Bozcaada'ya doğru yelken açmış bir sandalın içinde idiler.

Deniz sakindi. Gökyüzü beyaz bulutlarla kaplanmış olduğu için ay görünmüyordu. Müsait rüzgâr yelkeni şişirmiş, süratle yol alıyorlardı.

Bir ara rüzgâr kesildi. Küçük yelkenli, bir müddet denizin ortasında fındık kabuğu gibi başıboş sallandı durdu. Böylece Sunguroğlu oldukça vakit kaybetti. Ancak şafak sökerken adaya ulaşabildi.

Adanın arka tarafına yanaştı. Burası hemen dalgaların dövdüğü yere kadar ağaçlar ve sık çalılarla kaplıydı. Ev filan da yoktu. Karaya atlayıp kayığı bir ağaca iple bağladı.

— Hadi bakalım Duka, iş tabana düştü.

Adanın içlerine doğru yürümeye başladı.

Bozcaada, imparatorların ve prenslerin sürgün yeri olarak nam yapmıştı. Sürgünlere orada bir miktar arazi veriliyor, geçimlerini sağlamaları temin ediliyordu. Sürgün İmparator Beşinci Yoannis Paleoloğos da kendisine verilen tarlayı sürüyor, aklı, fikri Valekerna Sarayı'nda olduğu halde zoraki çiftçilik yapıyordu.

Sunguroğlu burada kılıçtan ziyade kafa ve altın •çalıştırarak iş görebileceğini iyi biliyordu. Bunun için yanma dört kese altın almıştı.

Bir müddet yürüdü. Bizans şövalyelerinin kılığında dikkat çekmiyordu. Artık tek-tük asker görünmeye başlamıştı. Adamlar, bir köpekle birlikte gezme-

ye çıkmış Bizanslı şövalye ile pek ilgilenmediler.

Yürüye yürüye köyümsü bir yere varmıştı. Tek katlı kulübeler vardı: Bunlar, sürgünler için yapılmış evciklerdi. Sık sık çalışan adamlara rastlıyor, isteksiz isteksiz çapa sallamalarına bakıyordu. Başlarında nöbetçi bile yoktu. Halbuki hepsi sürgün asilzadelerdi ve her biri kaçmayı düşünürdü. Herhalde idareciler bu adadan kaçmanın imkânsız olduğu kanaatmda idiler ki, pek fazla tedbire lüzum görmemişlerdi.

Biraz sonra içinde konuşmaların, bağrışmaların geldiği bir meyhaneden içeri girdi. Tezgâhın gerisindeki adama, bir şişe süt vermesini söyleyip tahta peykelerden birine oturdu. Süt isteyen bu şövalyeye birkaç kişi hayretle baktılar. Birkaçı da ınüstehziyane dudak büktü.

Sunguroğlu dikkatle etrafına bakmıyor, işine yarar bir sima gözüne kestirmeye çalışıyordu. Müşterilerin çoğu askerler ve subaylardı. Aralarında sadece birkaç sivil bulunuyordu.

Delikanlının yanıbaşındaki masada oturanlar hayli neşeli idiler. Körkütük sarhoş olmuşlar, birbirlerine sarılıp şarkı söylüyorlardı.

Sunguroğlu göz gezdirmeye devam etti. İşine yanyacak birini bulamamıştı. Yalnız tezgâhın önünde duran aşırı şişman, kırmızı yüzlü bir subayın kendine dikkatle baktığını farketmiş, daha dikkatli davranmaya karar vermişti.

Fakat adam gözlerini Sunguroğlu'aun üstünden ayırmıyordu. Akıncı rahatsızlık duyuyor, zaman zaman bakmak mecburiyetinde kalıyordu. Birkaç kere göz göze geldiler. Adamın kazık gibi dişlerini gösterip sırıttığını gördü. Sonra da elinde şarap dolu

kadehi olduğu halde kendisine doğru yürüdüğünü farketti.

Delikanlı, adamın ne maksatla geldiğini bilmediği için hazırlıklı bulunmak zorunda olduğunu düşünerek hafifçe yana kaydı. Böylece uzun kılıcının sapı kucağına gelmişti.

Yanma yaklaşmakta olan adamı göz ucu ile süzüyordu. Çok kısa boylu ve şişmandı. Yürürken iki tarafına sallanması, ona fırtınaya tutulmuş bir gemi manzarası veriyordu. Gözleri bir öküzün gözünden farksız irilikte idi. Gerdanının altı, kat kat et yığınları ile dolmuştu. Kaim dudaklarına kadehi her götürüşte, bunu yutacakmış hissini veriyordu.

iyice masaya yaklaştı.

— Adım Dimitri, dedi. Oturabilir miyim şövalye? diye sordu.

Sunguroğlu hiç bozuntuya vermedi.

— Buyurun.

Bir müddet karşılıklı bakıştılar. Neden sonra adam :

— Yeni geldiniz galiba, dedi.

Sunguroğlu:

— Evet, diye cevap verdi.

Cebinde imparatorun müsaade kâğıdı olduğu için pek de umursamıyordu.

— Erzak gemisiyle mi?

— Hayır, kendi gemimle...

— Kendi geminiz var demek?..

— Var. Kendime yetiyor.

Dimitri, etrafı çın çın öttüren bir kahkaha attı.

— Çok şakacısınız şövalye. Buraya yalnız asker kayıkları ve erzak gemileri gelir ancak.

Sunguroğlu kırdığı potun farkına o zaman vardı.

— Gerçi kendi gemim de var ama, dedi, ben buraya erzak gemisiyle geldim.

Subay:

— Canları cehenneme cümlesinin, cümle âlemin canı cehenneme hatta. İçmeme bakarım ben.

Bir kahkaha daha attı, boşalan kadehini de Sunguroğlu'nun önüne doğru itti.

— Doldursunlar mı?., diye sordu.

Sunguroğlu adamın şarap ısmarlatmak istediğini anlamıştı. Umursamadan omuzlarını silkti.

— Doldursunlar.

Şişman subayın ağzı kulaklarına varıyordu.

Tezgâha doğru bağırdı:

— Hey Agop! Doldur şu kadehi...

Meyhaneci kırmızı suratını ekşiterek karşılık verdi:

— Doldurmam, borçlarını ödemeden bir damla bile şarap yok sana!

Subay kızmıştı.

— Doldur yahu, baksana arkadaşım ısmarlıyor!

Meyhaneci tezgâhın arkasını dolaşarak Sunguroğlu'nun başına dikildi:

— Öyle mi kiryos, dedi. Hakikaten ısmarlıyor musunuz?

— Evet!..

Dimitri sırıttı:

— Bak kulaklarınla duydun işte, meyhaneciler şahı, hadi uzun etme de doldur şu kadehi, ağzım kuruyor.

Meyhaneci, Bizans şövalyesi sandığı Sunguroğlu'na baktı, umursamaz bir hareketle omuzlarını silkti •.

— Arkadaşının ısmarlayacağını borcundan düşerim ama, yeni bir içki veremem; defterin iyice kabardı Dimitri...

Subay karşılık verdi:

— Vereceğiz be...

— îyi ama ne zaman?..

— Param olunca...

— Hiç paran olduğunu hatırlıyor musun sen?..

Subay sustu. Belli ki, parası olduğu zamanı hatırlamaya çalışıyordu. Bulamayınca yalvanr gibi meyhaneciye baktı.-

— Ne olur Agop, bu sefer de ver içkiyi. Yarın bütün borçlarımı öderim...

— Ne ile?..

Dimitri yine cevap veremedi.

Sunguroğlu alâkasız bir tavırla sütünü yudumlar görünmekle beraber bütün muhavereyi noktası noktasına dinlemişti. Konuşma buraya gelip dayanınca:

— Ne kadar borcu var?., diye sordu.

Meyhaneci biraz da alayla Sunguroğlu'na hitap etti bu sefer:

— Ödeyecek miydiniz?..

Sunguroğlu umursamaz tavrını hiç bozmuyordu; yine omuzlarını silkti:

— İşime gelirse öderim.

Meyhaneci avuçlarını açtı:

— Ödeyin öyleyse ne bekliyorsunuz? Hadi öde-

yin!..

— Kaç para olduğunu söylemedin ki...

— Tam tamamına beş altın...

Delikanlı yüzünü buruşturdu:

— Üf, çok para!..

Meyhaneci boşa açtığı ellerini çekti.

— Öyleyse ısmarladığınızın parasını verin de Dimitri'nin borcundan düşeyim.

Subay ümitle kırpıştırdığı gözlerini bu sözü duyunca kinle büzdü:

— Ne olur bir kadehçik daha ver.

— Olmaz, veremem...

Sunguroğlu belli etmeden elini beline attı. Kesenin içinden el yordamı ile beş altın seçip ayırdı. Sonra keseyi beline, elindekileri de masanın üstüne attı •.

— Al borcunu ve defol git! Arkadaşıma da hakaret etmekten vaz geç, yoksa şiş göbeğini deşmekte zerre kadar tereddüt etmem. Her zaman sabırkâr olmadığımı bilesin.

Meyhaneci paraları bir lâhzada kuşağının arasında kaybettikten sonra paytak adımlarla yanlarından uzaklaştı. Şişman subay, Sunguroğlu'nun ellerine yapışmıştı.

— Asilzadem, asilzadem size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Hayatımda altından kalkamayacağım bir yükten beni kurtardınız. Bu iyiliğinizi unutmayacağım.

Delikanlı, ayyaş subayın gözleri içine acıyarak baktı. İçkinin insanları ne hale soktuğunu bu kırmızı yüzde iyice görüyordu.

— Değmez, dedi, ellerini çekti.

Adam kadehini bitirdikten sonra sordu:

— Kalacak yeriniz var mı kiryos?..

— Düşünmedim...

— Fakirhaneme teşrif eder misiniz?..

— Gelirim...

Sunguroğlu düşünmeden verdiği cevaba kendisi de şaştı. Sonra, nasılsa başka türlü sö/leyemeyeceği kanaatma vardı. Belki birkaç gece bu adada kalması gerekirdi.

— Adam sende, dedi.

Şişman subaya tepeden inme bir sual sordu:

— Evli misin?..

Dimitri yüzünü buruşturdu.

- Evet Kiryos bir baş belâm vardır. Kaşık düşmanı bir karı...

— Beni yatıracak odan var mı?

Sunguroğlu'nun otoriter sesi subayı gittikçe tesir altına alıyordu.

— Fakirhanemde gerçi kiryosa lâyık bir yerim yoktur ama, iyi kötü yine bir oda verebilirim. Karımla tanıştıracağım sizi. Nasıl asilzadelerle arkadaş olduğumu görsün.

Dimitri'nin yaşı belki kırk bile değildi ama ellinin üstünde gösteriyordu. İçki onu vaktinden evvel çökertmişti.

Öğle yemeğini orada yediler. Sunguroğlu, adama tabiî şeylerden bahseder gibi çaktırmadan sormaya başladı:

— Senin vazifen ne?..

— İmparator muhafız subayıyım.

— Hangi imparator?..

— Sürgün İmparator Beşinci Yoannis. Burada olduğunu bilmiyor muydunuz?

— Duymuştum.. Ama bu adadan kaçabilmesine imkân var mı, niçin muhafazaya lüzum görmüşler?

Adam elini salladı:

— Usûl işte, dedi. Yoksa kaçmak için kuş olup uçması lâzım. Hoş, muhafaza filân edildiği yok ya. Sadece muhafız birliği var. İşte hepsi de buradalar şimdi. Kafayı çekiyorlar.

Akıncı birbirleriyLe çirkin şakalar yapan sarhoşlar güruhuna baktı...

* * *

Gece geç vakte kadar konuştular. Bu arada Dimitri'nin imparatorun çok yakınma sokulabildiğini de öğrenmiş oldu. Ayrıca kendisini yarın akşam imparatorla görüştürmesi için razı etti, bir kese altın bu işe yetmiş ve artmıştı bile.

Ertesi gün evden dışarı çıkmadı. Hasta olduğunu bahane ederek akşama kadar yattı. Akşam olunca subay yine körkütük eve geldi. Bir müddet karısıyla dalaştıktan sonra, Sunguroğlu'nun yanma gitti. Karısından bir sürü dert yandı ve nasıl olduğunu sordu.

Delikanlı iyi olduğunu, imparatorla görüşebileceğini söyledi.

— Öyleyse hemen gidelim kiryos, imparator biraz erken yatar.

Duka'yi da yanlarına alarak evden çıktılar. Kulübelerin arasında bir müddet ilerledikten sonra adam, bir evin önünde durdu. Kapısında, sadece bir nöbetçi vardı. Sunguroğlu bunu görünce içten içe sevindi.

Hiç bir müşkülâtla karşılaşmadan Beşinci Yoannis'in yanma girmişti. Bundan sonra iş zekâya ve kuvvete kalıyordu.

Subay, kendilerine şaşkın şaşkın bakan imparatora Sunguroğlu'nu işaret etti:

— Bu kiryos Bizans'tan gelen bir dostumdur, seninle görüşmek istiyor.

İmparator ümitle açılan gözlerini büzdü. Bu adamı gözü ısırıyordu. Sonra birden hatırladı. Birkaç ay evvel gelip Orhan Gazi'nin kendi tarafım tuttuğunu, yakında buradan kurtarılacağını söyleyen adam bu idi. Tam ağzından hayret dolu bir çığlık çıkacakken Sunguroğlu'nun sitemkâr bakışlarını görüp sustu.

Sunguroğlu, ilk gördüğüne nisbetle eski impara-

toru hayli zayıflamış ve çökmüş buldu. Yeniden başa geçme hülyaları, Paleoloğos'u hayli yıpratmıştı. Kat kat yağlı gerdanından geriye yalnız sarkık bir deri kalmış, haşmetli göbeği erimişti.

Sunguroğlu hafif bir reverans yaptı.

— Selâm imparator!..

İmparator selâma mukabele edeceği yerde sordu :

— Ne istiyorsun?..

— Sadece sizi görmek istedim.

Yoannis acı acı güldü.

— Benim hâlâ görülecek bir yanım kalmışsa ne mutlu...

— Öyle demeyiniz, sizi çok görmek isteyenler var...

— Kimler?..

— İstanbul'daki dostlarınız...

Sarhoş subay, yeni yeni ayılmaya başlamıştı. Konuşulanlardan bir şey anlamadığı için aval aval bakıyordu. Bu ziyareti fazla uzatmamak istediği belli idi. Sunguroğlu'na baktı.

— Gidelim artık kiryos...

Sunguroğlu birden şimşek gibi döndü, kılıcını çektiği gibi subayın kafasına kabzasını oturttu.

Endişeli gözlerle kendisine bakan imparatora:

— Sizi götürmeye geldim, dedi.

İmparator şaşırmış kalmıştı:

— Nereye?..
— İstanbul'a...
Bundan sonra alelacele ilâve etti:
— Şövalye Lagan Mişöp'ün selâmlan var...
İmparatora bu kadarı bile yetmişti. Fakat Sunguroğlu ilâve etti:
— Osmanlı Sultanı Orhan Gazi de sizi destekliyor.
İmparatorun son şüpheleri de bertaraf oldu.

— Başarabilecek miyiz?., diye sordu.
— Elbette başaracağız. Hele şu sarhoş subayın elbisesini size giydirelim de gerisi kolay.
Hemen adamı soydu, elbiseleri imparatora giydirmeye başladı. Biraz sonra bu iş de bitmişti. Mümkün mertebe sarhoş subayın sesini taklit ederek dışardaki nöbetçiyi çağırdı.
Zaten ziyaretin uzamasından kuşkulanan asker istekle içeri girdi. Fakat girer girmez kılıç tersini beynine yemişti. Gık bile diyemeden olduğu yere yığıldı.
— Hadi Vasileas acele edelim...
Vasileas Yoannis yerde yatan subayın kılıcını alarak, Sunguroğlu'nun peşine takıldı.
Etraf iyice kararmıştı. Gökte tek tük yıldızlar vardı. Ağaçların arasından süratle yürümeye başladılar.
Hayli yürüdükten sonra Sunguroğlu birden durdurdu. Yoannis korku dolu bir sesle :
— Ne oluyor?., diye sordu.
Delikanlı kulağı kirişte bir müddet dinledi.
— Galiba ilerden gelenler var Vasileas...
— Gelenler mi?..
— Elbette, sesleri duymuyor musunuz?..
— Hayır!.
Yoannis hiçbir şey duymuyordu. Kulakları sakattı. Fakat kurtarıcısına inanıyordu. Yoldan çıktılar. Sık çalıları kendilerine siper ederek yere yattılar.
Fazla beklemelerine lüzum kalımdan, bir sürü askerin önlerinden geçmekte olduğunu gördüler. Yoannis eliyle kalbini bastırdı; âdeta duracakmış gibi hissediyordu.
— Geçtiler Vasileas!..
— Evet, bunu atlattık!..

Çalıların arasından çıkıp süratle sahile giden yolu takip etmeye başladılar...
Bir müddet böyle yürüdükten sonra adanm en

tenha yerine gelmişlerdi. Yoannis, merakını yenmek için sordu:

— Kaç kişisiniz?..

— Kaç kişi mi?..

— Evet kaç kişi?. Herhalde beni tek başınıza kurtarmaya gelmediniz!..

— Niçin olmasın Vasileas?.. Yerine göre bir kişi bin kişinin yapamadığı işi yapar...

— Tek başınıza geldiğinizi mi söylemek istiyorsunuz?..

— Evet!..

— ....ı?

Yoannis'in uğradığı hayal sükûtunu sesinden açık bir şekilde okumak mümkündü.

— Ben de kurtulacağıma inanmıştım, meğer ne boş ümitmiş...

— Niçin?.

— Buradan sağ çıkmak için kuş olup uçmak veya balık olup denizi geçmek lâzım delikanlı.

Sunguroğlu kısık bir sesle güldü:

— Ne kuş olup uçmaya ne de balık olup deniz altından geçmeye lüzum yok. Başka insanca usûller vardır Vasileas.

— Nasıl?. Hem de tek başına öyle mi?..

Sunguroğlu sohbetin sırası olmadığını düşünerek adamı kolundan çekti.

— Bizans donanmasının topuyla, tüfeğiyle ve askeriyle sizi kurtarmak için adaya geldiğini mi sanmıştınız yoksa? Konuşacağınıza yürüyünüz!.

împarator cevap vermedi. Sürgün hayatı boyunca

alay edilmeye de alışmıştı o. Onun için delikanlının sözlerini anlamamazlıktan geldi.

Birazdan sahile varmışlardı. Sunguroğlu hesapta küçük bir yanlışlık yaptığını hemen anlayarak canı sıkıldı. Sandalını bıraktığı yere inememişti. Sahili bakışlarıyla dikkatle taradı. Ama zifiri karanlıkta hiçbir şey görünmüyordu.

Şimdi de sahil boyu yürümeye başlamışlardı. İmparator iyice yorulmuştu. Bunu kurtarıcısına belli etmek istemiyor, sık sık duraklayarak, yorgunluğunu geçiştirmeye çalışıyordu. Sunguroğlu imparatorun bu durumunu anlamıştı, ama elinden de bir şey gelmiyordu.

Daha bir süre yürümeleri icap ederse, onu da sırtında taşıyacağını düşünerek rahatı kaçtı.

— Biraz hızlı yürüyün Vasileas...

— Yürüyorum ya!..

— Daha hızlı yürüyün...

Adam cevap vermedi. Daha hızlı yürümesinin artık elinde olmadığını bu dik kafalı adama anlatmaktan çekindi.

Sahilde bir noktaya gelince Sunguroğlu durdu.

— Geldik Vasileas, diye mırıldandı.

Sesindeki sevinç sonsuzdu. İmparator bir şey anlamadığı için sormaktan kendini alamadı:

— Geldik mi, nereye?

Sunguroğlu güldü:

— Menzil-i maksudumuza. Küçük yelkenlim buralarda bir yerde olacak...

— Yelkenliniz mi var?..

— Ya denizi yüzerek mi geçeceğimizi sanmıştınız?..

İmparator, yeniden kurtuluş ümitleriyle dolmaya başlamıştı. Karşısındaki adamın cin gibi bir zekâya

malik olduğunu her an biraz daha idrak ediyordu.

Nihayet bir kavşağı daha döndüler. Yelkenli bağladığı yerde duruyordu.

— İşte!..

Sürgün imparator bir şey görmediği için sordu :

— Ne var?..

— Daha ne olsun istiyorsunuz?.. İşte kayık orada...

İmparatorun esaretten feri sönmüş gözleri, o karanlıkta kayığı farkedecek kadar kuvvetli değildi.

Tam yelkenliye doğru yürümek üzere oldukları bir sırada kahkahalar duyarak oldukları yerde taşlaşmış gibi durdular. Bir kaya çıkıntısının üstünde kalakalmışlardı. Sunguroğlu:

— Yere yapış, diye emretti.

İkisi birden yüzü koyun yere yapıştılar. Belki bir dakika sonra, dört karaltının sandala doğru yürümekte olduğunu gördüler.

İkisinin de kalbi heyecanla vuruyordu. İmparator .göğsünü bastırmış, kalbinin kaburgalarını delerek dışarı fırlamasını önlemeye çalışıyordu.

Dört karaltı şimdi kayığın önünden geçiyorlardı. Birisinin bağırdığını duydular:

— Hey, burada bir kayık var!..

Hepsi durmuş, bakmaya başlamışlardı.

— Ne işi var bunun yahu?..

— Erzak kayıklarından değil bu. Onlar daha büyük olur...

— Elbette. Bu olsa olsa...

— Birileri adaya gezmeye mi geldi ki?..
— Öyle olsa iskeleye yanaşırdı. Niçin bu metruk yere çıksın?.. Sonra, her kafasına esen adaya gezmeye gelebilirmiş gibi konuşuyorsun!..

— Haklısın. Özel müsaade olmadan kimse çıkamaz.
— Durun hele, bir arayalım şunun içini...
— Kafan çalıştı yine, belki dişe dokunur bir şeyler buluruz.
İki kişinin kayığa atladığını gördüler. Diğer ikisi ise dışarda duruyordu.
Birazdan içerdekilerin sesi duyuldu :
— Bir şey yok be, küçük bir yelkenli.
Karaltılardan biri bir kahkaha attı:
— Kim bilir, imparatoru kaçırmağa gelmişlerdir belki?..
Buna tedirgin bir ses cevap verdi:
— Amma da pis şaka ha!..
Akıllının biri fikir yürüttü :
— Ne olursa olsun a canım, şunu çözüp bir yelken açalım mı ne dersiniz?.. Uzun zamandır sandal sefası yapmamıştım.
Öbür üçü bu teklifi alkışlarla karşıladılar.
— Doğru be, hadi binelim...
Sunguroğlu yattığı yerden dişlerini gıcırdattı:
— Allah belâlarını versin. Tam deniz sefası yapacak zamanı buldular!..
İmparator fırlayacakmış gibi vuran kalbini bastırmaya devam ederek sordu:
— Ne yapacağız?
Delikanlı tereddüt etmeden cevap verdi:
— Tek şey...
— Ne?..
— Dövüşeceğiz...
— Ama onlar dört kişi!..
— Çok az!..
— ....?
İmparator şaşkınlıktan gelen öksürüğünü bastır-

mak için az daha boğuluyordu.
Zaman geçiyordu. Askerler sandalı dışarıya bağlayan ipi çözmeye başlamışlardı bile.
Sunguroğlu yerinden fırladı.
— Haydi! diye bağırdı.
İmparator da onu takip etmekten başka çare

bulamamıştı. Ama o kadar yavaş hareket edebiliyordu ki, Sunguroğlu askerlerin yanma vardığı zaman, o hâlâ kayanın üstünde idi.

Akıncı, bir set gibi askerlerin önüne dikildi.

— Bırakın o kayığı...

Askerler birden şaşırdılar. Karanlıkta yüzünü iyi göremedikleri adamın kim olduğunu hepsi de merak ediyordu. Bir yandan kılıçlarını sıyırırken sordular:

— Kimsin be?.

— Bu kayığın sahibi...

Askerlerden biri bir çığlık attı:

— Meyhanedeki adam!

Sonra ilâve etti:

— İyi işler için gelmediği belli. Söyle bakalım ne işin var adada?..

Sunguroğlu istihza dolu bir cevap verdi:

— İmparatoru almaya geldim.

Askerler buz gibi dondular. Sunguroğlu'nun yanına yaklaşmış bulunan kısa boylu karaltı, doğrusu imparatora çok benziyordu.

Bir anda sandaldakiler de atlamış, yalın kılıç üstüne gelmeye başlamışlardı. Sunguroğlu:

— Hadi Vasileas, diye bağırdı, uzun kılıcını en yakınındaki askerin üstüne havale etti.

Sürgün imparator da kılıcını çıkarmıştı ama, doğrusu bu dört askerle başa çıkabileceklerini sanmıyordu. Hiç değilse hürriyeti için vuruşarak ölecekti.

Bu duygu onu teselli ediyor, kollarına kuvvet veriyordu.

Mücadele gittikçe şiddetini artırıyordu. Sunguroğlu işi bir an evvel bitirmeye can attığı halde bu zifiri karanlıkta kısa yoldan neticeye ulaşmanın pek kolay olmadığını da biliyordu.

O zamana kadar sessiz sedasız yanında duran Duka, kendisine burada iş doğacağını hissetmiş hırlamaya başlamıştı.

Delikanlı birden köpeğini hatırladı.

— Fırla Duka! diye bağırdı.

Duka bir gerildi ön ayaklarıyla toprağı bir, iki eşti, ok gibi birinin üstüne atıldı.

Canhıraş bir feryat karanlık gecede perde perde yükseldi. Bunu ikincisi takip etti. Birini Duka haklarken birini de Sunguroğlu saf dışı etmişti. O kadar gürültülü feryatlar attılar ki, Sunguroğlu'nun canı sıkıldı.

— Köpek gibi yaşıyorsunuz, köpek gibi ölüyor-

sunuz. Hiç bir yanınız insana benzemiyor be!..

Kılıç sesleri denizin sahile çarpmaktan çıkardığı tatlı sese karışıyor, feryatlar, küfürlerle birlikte gecenin içinde uğulduyordu.

Sunguroğlu imparatora seslendi:

— Kayığı çöz ve üstüne atla Vasileas...

— Ama siz yalnız kalacaksınız.

Delikanlının dudaklarında müstehzi bir tebessüm gölgelendi:

— Olsun, ben nasılsa bunları haklarım; siz dediğimi yapınız.

İmparator itiraz etmedi. Hemen kayığa koştu. Bir ağaca bağlı ipi kılıcı ile kesti. Sunguroğlu bu arada birini daha böğürterek cehenneme yollamıştı.

— Sandal sefasını hep beraber cehennemde yaparsınız artık, diye bağırdı.

Askerlerden hâlâ ayakta kalabilen bir kişi daha vardı. Duka onu kendi kısmetine almak için fırsat gözlüyordu. Pırıl pırıl yanan gözleri, hasmının bütün hareketlerini takip etmek için dört açılmıştı.

Ne var ki, adamların canhıraş feryatları devriye gezen askerler tarafından duyulmuş, sesin geldiği tarafa bir sürü asker koşmaya başlamıştı. Bağırtılar, çağırtılar, gittikçe daha net duyuluyordu. Üstelik ay bulutlardan kurtulmuş, etraf oldukça aydınlanmıştı.

Sunguroğlu biraz daha gecikirse kıskıvrak yakalanacağını düşündü. Bir an evvel işini bitirip yola koyulmazsa bütün emekler boşa gidecek, imparatoru kaçıramayacağı gibi kendisi de kıskıvrak yakalanacaktı. O zaman da Orhan Gazi'nin emirlerini yerine getiremeyecek, sevdiklerini dünya gözüyle belki bir daha göremeyecekti.

Bütün bu düşünceler şimşek hızı ile zihninden geçti. Yeni bir şevkle kılıcını savurdu :

— Al bakalım soytarı.

Asker bundan korunamamıştı. Başı boydan boya yarılmış beyni dışarı fırlamıştı. Böğürmeye bile fırsat bulamadı. Olduğu yere düştü.

— Duka, sandala!..

Bir sıçrayışta sandala sıçradı. Çarçabuk yelken açarak dümene geçti.

Az sonra vak'a yerini bir sürü asker doldurdu. Mehtap altında süratle yol alan yelkenliyi henüz farkettiler. Sert/bir emir karanlığı perde perde yırtarak yayıldı. Dalganın çıt çıtları ile birlikte yelkenlide bulunanların kulaklarına kadar ulaştı.

— Çabuk sandallara, casus var!..

Onu daha kuvvetli diğer bir ses takip etti:

— İmparator kaçırıldı!..

Bundan sonra anlaşılmaz şekilde sahil uğuldamaya başlamıştı.

Sunguroğlu imparatora döndü:

— Kaçtığınızı nihayet farkedebilmişler Vasileas...

İmparator, gördüğü şeylerin heyecanıyla titriyordu. Yalnız;

— Çok beceriklisiniz, diyebildi.

Dışardakiler, henüz ölmemiş yaralılardan birini konuşturabildikleri zaman imparatorun kaçırıldığını öğrenebilmişlerdi. Koca bir yelkenli hazırlayıp, kaçakların peşine düştüler. Ama hazırlık süresi epey uzamıştı. Bu da Sunguroğlu'na zaman kazandırmış, oldukça arayı açmıştı.

Bir müddet gittikten sonra:

— Gözünüz aydın Vasileas, kurtuldunuz, dedi.

Fakat henüz kurtulmuş değillerdi. Bunu biraz sonra peşlerine takılan yelkenliyi farkedince anladılar. İmparator yine ümitsizlikle mırıldandı:

— Takip ediliyoruz!..

Sunguroğlu başını çevirip uzun uzun baktı. Peşlerindeki yelkenli, âdeta bir kalyon kadar büyüktü. İçinde rahatça elli kişi taşıyabilirdi. Bereket fazla süratli değildi.

— Yetişemezler merak etmeyin, diye teselli etti.

— Sahi yetişemezler mi?

— O yelkenli bizimkine yetişemez. Koskoca bir şey ama, büyüklüğüne göre yelkeni bir tane!..

Kayık, sakin denizin üstünde kayıyor, önünü köpürte köpürte ilerliyordu.

Birkaç ok yanlarına düştü. Hatta biri sandalın yelkenine takılıp kaldı. Sunguroğlu dişlerinin arasından :

- Zımbalıyacak! diye mırıldandı.

Fakat gittikçe arayı açıyorlardı. Bunu farkedince ikisi de sevindiler. Bir müdet sonra arkalarındaki yelkenliyi artık seçemez olmuşlardı. Derin derin nefes aldılar. Hiç konuşmadan bir süre daha gittiler.

Neden sonra Sunguroğlu daldığı düşüncelerden sıyrılarak başını havaya kaldırdı. Tecrübeli kaptanlar gibi havayı kokladı.

— Galiba fırtına çıkacak!..

Hakikaten hava gittikçe kararıyordu. Ay yeniden gri bulutların ardında silinmişti. Rüzgâr çıkmış, denizin üstü beyaz dalgacıklarla köpürmüştü.

Delikanlı uzun uzun ufka baktı.

— Galiba fırtına çıkacak, diye tekrarladı.

Duka, sanki havayı keşfetmiş gibi uluyup duruyordu. Etraf derin bir sessizliğe, âdeta ölüm sessizliğine bürünmüştü. Dünyada bütün kaptanlar, bütün denizciler bu sessizlikten ürkerlerdi. Bilirlerdi ki, bunun ardından mutlaka bir fırtına kopar.

Sunguroğlu denizcilikte tecrübeli olmamakla birlikte, içinde bir rahatsızlık, bir sıkılma hissediyordu. Nereden çıktığını bilmediği demir bir pençe, sanki kalbini sıkıyordu.

Gece yarısına kadar tam bir sessizlik hüküm sürdü. Sandaldaki iki adam havanın sükûnetini ihlâl etmekten korkar gibi hep sustular. Birdenbire çakan bir şimşek ikisini de ürküterek her tarafı aydınlattı. Peşinden kulakları sağır eden bir tarraka ile gök gürledi. Duka, yine bir tarafı kesiliyormuş gibi uludu: Sunguroğlu:

— Fırtına çıkmak üzere, diye mırıldandı.

Hesabına göre sahile epey yakınlaşmışlardı. Müsait rüzgâr altında hayli sür'atle yol almışlardı. Kısa bir zaman sonra karaya ulaşmaları lâzımdı.

Artık Sunguroğlu'nun tek ümidi bir an evvel, fırtına kopmadan karaya ulaşabilmekti. Yoksa bu küçük yelkenli, ilk dalgada devrilir, müşkül durumlara düşerlerdi.

Şimdi şimşekler peşi peşine çakıyor, fasılasız keskin tarrakalarla gök gürlüyordu.

Rüzgâr, gittikçe şiddetini arttırmaya başlamıştı. Yelkene fazla gelen rüzgârın tesiriyle kayık, tehlikeli bir şekilde yana yatıyordu.

Deniz şimdiye kadar sessiz, sedasız duruşunun intikamını almak ister gibi süratle kabarmaya başlamıştı.

Kayık gerçi daha süratlenmişti ama, rüzgâr daha arttığı takdirde yelkeni indirmek mecburiyeti hasıl olacaktı. O zaman da hapı yutmuş sayılacaklarını Sunguroğlu iyi biliyordu. Kaba dalgalı denizde yelkensiz bir kayığın başıboş kalacağını ve kısa zamanda sulara gömüleceğini anlayacak kadar zeki idi.

Dişlerini sıktı.

imparator iki eliyle küpeşteyi kavramış, büyük bir gayretle muvazenesini temin etmeye çalışıyordu.

— Fırtına, diye inledi.
Sunguroğlu cevap vermedi. Belki de duymadı, düşünüyordu. Daha en az bir saatlik yolları vardı. Eğer bir saate kadar fırtına şiddetini arttırmazsa se-
Lâmete çıkmış olacaklardı.
Ama her zaman işler insanın temenni ettiği gi-
bi olmuyordu. Az sonra delikanlı da bunu anladı. Artık yelkenle gitmenin imkânsız olduğunu gördü. Ne var ki yelkeni indirdiği zaman da derhal dev-
rileceklerdi. Deniz iyice kabarmış, kuvvetli dalgalar zamanlaman sandalı aşarak güverteye dolmaya baş-
lamıştı.
Yarım saat kadar fevkalâde bir gayretle kaba

dalgalarla mücadele ederek gittiler. İmparator hem muvazenesini temine çalışıyor, hem de eline geçirdi-
ği bir kutu ile kayığa dolan suları tahliye etmeye ça-
lışıyordu.
Rüzgâr besbeter şiddetini artırdı. Sinirleri törpü-
leyen sesi, kulaklarında ıslıklamaya başladı. Hâlâ sandalı deviremediğine içerlemiş gibi yelkene doldu. Sandal bir yanlandı, kuvvetli bir dalganın tesiriyle gıcırdadı. Köpeğin iniltiyi andıran acı uluması ve im-
paratorun ona karışan:
— Batıyoruz! feryadı duyuldu. Sonra yine rüzgâr ıslıkladı, kuvvetli dalgalar yine yuvarlandı.
Sunguroğlu kendini denizin içinde buldu birden. Bütün kuvvetini sesine vererek bağırdı:
— Vasileas!..
imparatorun cevap vermesini beklerken yanıba-
şında Düka'nın havlamasını duydu.
— Yanıma gel Duka. Aman dikkat et.
Tekrar bağırdı:
— Vasileaaas!
Hayal meyal bir ses duyar gibi oldu. Sesin geldi-
ği yana doğru yüzmeye başladı.
— Vasileas...
Bu sefer imparatorun sesini yakından duydu.
— Buradayım!..
— Dayan geliyorum...
Birkaç kulaçta yanma varmıştı.
— Nasılsınız?
imparator ağzına dolan dalgalardan kurtulmağa çalışarak cevap verdi:
— İyi değilim...
Hoş bir tesadüf eseri kayık yanlarına sürüklen-
mişti. Tersine dönmüş, muvazenesiz bir şekilde sal-
lanıyordu.

Sunguroğlu elini uzatıp bir çıkıntısına tutundu. İmparatoru da çekerek tutunmasına yardım etti. Duka sahibinin yanından hiç ayrılmıyor, fırsat buldukça havlıyordu.

Bazan öyle kaba dalgalar geliyordu ki, bir zaman bunların altında gömülü kalıyorlardı. Su yüzüne bir daha hiç çıkamayacaklarını sanıyor, Vasileas Hıristiyanca; Sunguroğlu da Müslümanca, bildikleri duaları içten içe tekrarlıyorlardı.

Tutundukları kayık gittikçe bir enkaz haline gelmekte idi. Biraz sonra ellerinde birer tahtadan başka bir şey kalmamıştı.

Bilmedikleri bir istikâmete doğru sürükleniyorlardı. Her şey dalgaların keyfine kalmıştı. Sunguroğlu kaba dalgaların ağzına gözüne dolmasından aman buldukça dikkatle etrafına bakıyor, zaman zaman çakan kuvvetli şimşeklerin ışığında yönünü kestirmeye çalışıyordu. Fakat değil Sunguroğlu gibi denizcilik bilgisi çok sathî olan biri, en usta bir gemicinin bile açık denizde, yıldızsız gök kubbe altında, karanlık bir gecede yön kestirmesi mümkün değildi.

Nihayet düşünmekle hiçbir şey halledemiyeceğini anladı ve işi oluruna bırakmaya karar verdi.

— Adam sende, Allah'ın takdiri ne ise o olur. Rüzgâr aynı cihette esmeye devam ederse galiba bizi sahile ulaştırır.

Elindeki tahtaya daha sıkı sarıldı, imparatora da:

— Tahtaya kuvvetle sarıl Vasileas, diye tembihledi.

* * *

Ertesi sabah etraf sakinleşmişti. Rüzgâr durmuş, deniz bir gece evvel yaptıklarından pişmanlık duymuş gibi tatlı kıvrımlarla dalgalanmaya başlamıştı.

Sahile vuran birkaç parça tahta olmasa, geceki fırtınadan hiç bir iz kalmayacaktı.

Her fırtınadan sonra sabah erkenden sahile koşup karaya vuran, tahta ve odun parçalarını toplamayı âdet edinen köy halkı, her zamanki gibi erkenden kalkarak sahili taramaya başlamışlardı.

Fakat bu sabah rızıkları az gibi görünüyordu. Bir saattir dolaştıkları halde tek çöp bile bulamamışlardı.

Birden acı bir köpek uluması duydular. Bütün başlar sesin geldiği tarafa döndü. Köylü köpek dilinden anlardı. Bir köpeğin ulumasından ne mânâ çıktı-

ğını bilirlerdi. Bu her uluma gibi değildi. Köpek kimin köpeği ise âdeta ağlıyor, etrafa bir şeyler duyurmaya çalışıyordu.

Köylülerden biri arkadaşlarına .?

— Bir bakalım isterseniz, dedi. Belki yardıma ihtiyacı olanlar vardır.

Altı kişilik kafile sesin geldiği yana doğru süratle yürümeye başladı.

Yaklaştıkça ses daha yakından geliyordu. Nihayet bir burnu döndüler. Döner dönmez uluyan köpeği de fark ettiler. Daha dikkatle bakınca, kumların üstünde yatan iki adam gördüler.

Köpek köylüleri görünce dik dik baktı. Dost mu, yoksa düşman mı olduklarını kestirmeye çalışıyordu. Bir karar veremeyince de tekrar arka ayakları üstüne dikildi. Acı acı iki defa daha uludu.

Köylülerden biri:

— Galiba fırtınadan artakalanlar, dedi.

Bir başka köylü:

— Zavallılar! diye mırıldandı.

Duka, köylülerin gittikçe yaklaştıklarını görünce

ulumayı kesti. Bütün dikkati ile bakmaya devam etti.

Kendisini kaale almayıp hâlâ yaklaştıklarını görünce birkaç kere kızgın kızgın havladı. Köylülerden biri:

— Bu köpek bizi yaklaştıracağa benzemez, dedi.

Başka bir köylü, kafileyi geçerek yürürken •.

— Amma da korkaksın ha! Bir köpek bunca adama ne yapar? Şimdi kaçacak delik arayacaktır... diye cesaret gösterisi yaptı.

Fakat Duka, kaçacak delik arayacak köpeklerden değildi. Ateş saçan gözlerini en önde yürüyen adama dikti, ön ayaklarını gererek biraz daha yaklaşmasını bekledi.

Adam donup kaldı. Köpeğin niyetini hiç iyi görmüyordu. Ne olur ne olmaz gibilerden arkadaşlarını bekledi. Biraz evvel korkaklıkla itham ettiği köylü alay etti:

— Ne haber, gitsene. Niçin durdun?..

— Bu köpeğin niyeti iyi değil kardeş!..

Duka bir kere daha hırladı. Sahibini uyandırmak için göğsüne ön ayakları ile sürekli darbeler indirmeye başladı.

Sunguroğlu bu darbelerden uyanmıştı. Fakat gelenlerden haberi olmadığı için köpeğini azarladı.

— Dürtme Duka, çok yorgunum.

Sonra denizin tâ çizgi gibi gökle birleştiği yerden nazlı nazlı başını çıkarmak üzere olan .güneşi gördü.

— Oo, dedi. Sabah olmuş...

Yanıbaşmda mışıl mışıl uyumakta olan İmparatoru uyandırmak için doğruldu. O zaman birkaç metre ilerde bekleşen köylüleri farketti. Lime lime olmuş elbiselerine bir göz attı. Mahcubiyetinden yüzü kızarmıştı. Bu paçavralar ancak en mahrem yerlerini örtebiliyordu.

Yavaş yavaş doğruldu. Uykusunu dağıtmak için gözlerini ovdu. Sonra süratli birkaç adım atarak köylülere yaklaştı.

— Selâmünaleyküm ağalar!..

Adamlar, ölü sandıkları birinin kalkıp yanlarına gelmesine hem sevinmişler, hem ürkmüşlerdi. Aralarında en yaşlı olanı:

— Vealeykümselâm delikanlı, diye selâma mukabele etti. Galiba kazadan kurtuldunuz. Geçmiş olsun.

— Sağol baba. Tahmin ettiğiniz gibi kazadan kurtulduk. Nerede olduğumuzu bile bilmiyoruz.

— Burası Kumkale mevkiidir. Şu karşıdaki karaltı da Gelibolu sahilleri.

Sunguroğlu sevincinden neredeyse zıplayacaktı. Koşup imparatoru uyandırdı.

Adam uyku sersemliğinden bir müddet kendini kurtaramadı. Aval aval Sunguroğlu'nun yüzüne bakarak :

— Ne var, ne oluyor, neredeyiz?., diye sual sorup durdu.

Sunguroğlu gülerek cevap verdi:

— Hiç bir şey olduğu yok. Lütfen kalkın, selâmette olduğumuzu müjdelerim size...

İmparator etrafına alelacele bir göz attı:

— Selâmetteyiz ha, kurtulduk ha!., diye bir müddet tekrarladı.

Efendisi ile yabancıların dost olduğunu gören Duka, artık hırlamıyor, onlara düşmanca bakmıyordu. Adamlar bundan cesaret alarak iyice yaklaştılar. Yine yaşlı köylü sordu :

— Başınıza ne geldi delikanlı?..

Sunguroğlu bir an düşündü. Bir şey uydurmak mecburiyetinde idi. İmparatoru kaçırmaya gittiğini söyleyemezdi.

— Arkadaşımla balığa çıkmıştık, dedi. Birden rüzgâr şiddetlendi ve bizi açıklara doğru sürükledi. Sonra da kayığımız battı. Elimize geçen tahta parçaları ile buraya çıkabildik.

Merhametli insanlardı. Bütün Türk köylüleri gibi misafirperverdiler. Kazazedeleri yanlarına alarak köylerine götürdüler. İyice yedirip giydirdiler. Sonra Sunguroğlu'nun isteği üzere Gelibolu sahillerine kendilerini ulaştırabilecek bir sandal temin ettiler. Öğle vakti Sunguroğlu ile eski imparator sandala atlamış, üzerlerinde köylü elbiseleri olduğu halde yola koyulmuşlardı.

Bir saatlik bir yolculuktan sonra Gelibolu sahillerinde bir köye çıktılar. Fazla aramalarına lüzum kalmadan at satan bir dükkân bulup iki at temin ettiler. Süratle Kostantiniyye'ye dönmek üzere yola koyuldular.

6. Bölüm

Gaza kim ettiler Allahü-ekber,
Dediler her nefes Allahü-ekber.
Salındı seyf-i İslâm kâfir üzre,
Uruldu nevbet Allahü-ekber!
Kılıç gölgesinde Cennet-i Hâke,
Resulden bu haber, Allahü-ekber!
Bozuldu çanlar, hem kiliseler
Makam oldu dine, Allahü-ekber!

BÜYÜK YARIŞ

Yarış günü hava çok sıcaktı. Kavurucu bir güneş, Bizans Payitahtı'nı kucaklamış, sıcaklığın tesiriyle hava dalga dalga buğulanımştı.

Babaların çocuklarına itimat edemediği, çocukların ise babalarına kuyular kazdığı bu büyük, fakat büyük olduğu kadar da içten çürük Bizans Payitahtında bugün ananavî yarışlar yapılacaktı.

Aylardır hazırlanan yarışmacılar boy ölçüşecek, bir yıllık Bizans kahramanı bunların arasından seçilecekti.

Koca hipodrom ağzına kadar dolmuştu. Mermer basamaklarda halk âdeta birbiri üstüne yığılmıştı.

Süslü sütunların çıkıntılı yerlerinde bile oturanlar vardı.

Müthiş bir gulgule, direk direk semaya yükseliyordu. Hele kadınlar kısmı başlıbaşma bir âlemdi. Bazı anneler bırakacakları kimseleri olmadığından çocuklarını birlikte getirmişlerdi. Arasıra bunlar koro

halinde bir ağlama tutturuyor, kadınlar kısmını çın çın çınlatıyordu.

Erkekler kısmı da az gürültülü değildi. Hepsi eğlenceli oyunlar seyredeceği ümidi içinde neşeli, uzaktan uzağa selâmlaşıyor, birbirleriyle şakalaşıyor, yüksek sesle bağırıp çağırıyorlardı.

— Hey Nikadis kim kazanacak dersin?..

— Bence Sarı Todori kazanır. Hoş, Müthiş Kanyos da kazanabilir ya...

— Bence Çapraz Yani kazanacak bu yarışları. Nasıl ok atıp araba sürdüğünü gözlerimle gördüm. Çok da güzel ata binermiş.

— Nerede gördün?..

— Hipodromda, provalar sırasında...

— Belli olmaz!

Bu tip konuşmalara her grupta rastlamak mümkündü.

Yarışmalarda birinci gelecek silâhşöre, büyük mükâfatlar verilecekti. Bizzat İmparator da altın bir nişan takacaktı...

Uğultu gittikçe çoğalıyordu. Dakikalar geçtikçe, artan kalabalık neredeyse birbirlerinin omuzuna çıkacaktı.

— Yahu ayağıma basma be adam!..

— Bir ilişecek yer de bize versene arkadaş, sereserpe oturdun krallar gibi...

— Hey Larsen, gel, yanımda bir yer açarım sana!..

Herkes yeni gelen bir tanıdığına yer açmak için biraz daha sıkışıyor, biraz daha yanmdakine yapışıyordu. Netice olarak da hipodrom ter kokusu, insan gürültüsü, çocuk bağırtıları, kadın çığlıkları ile biraz daha doluyordu.

Birden kalabalıkta bir kaynaşma oldu.

— Vasileas... Vasileas geliyor, mırıltıları kulaktan kulağa yayıldı.

Bütün bakışlar nefretle arkaya döndü. Hipodromdakiler imparatoru görebilmek için ayaklanmıştı. Kadınlar çocuklarını susturmuş, erkekler yüksek sesle şakalaşmaktan vazgeçmiş, bağrışmalar, selamlaşmalar bir anda durmuştu.

Koca hipodromda kimsecikler yokmuş gibi, çıt çıkmıyordu şimdi. \

İmparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos altm simlerle işlemeli pelerine sıkı sıkıya sarılmış olduğu halde imparatorluk asasına dayana dayana yüzlerce muhafızın açmağa çalıştığı insan selinin ortasında

ağır ağır ilerliyor, kendisine nefretle bakan, fakat nefretine rağmen yine de el sallayarak selâmlayan bu muazzam kalabalığa kin dolu bakışlarla o da bakıyor, dudakları müstehzi bir ifade ile kıvrılarak gerdan kırıyordu.

Bizans İmparatoru, bu insanları senelerdir çok iyi tanımıştı. Hislerini belli etmeyen bu adamlar, kendisinin tahttan indirilmesini cân u gönülle arzuluyorlardı. Hıristiyan topraklarını damadı olan Türk Sultanı Orhan Gazi'ye satmakla itham ediliyor, tahttan çekilmesi isteniyordu. Şimdiye kadar bu isteği kendisine kimse tebliğ edememişti ama, Kantakuzinos bunun böyle olduğunu biliyordu.

Şimdi burada toplanmış alkışlarla imparatoru

karşılayanlar, bir işaret veren olsa, imparatorlarını ezmekten geri durmazlardı.

Dehşetle kalabalığa göz gezdirdi. Bunun düşüncesi bile içini ürpertti. Şu hipodrom yarışlarını icad edene de, hipodromu inşa edene de içinden kalayı basıyordu.

Şvndiye kadar burada düşürülen imparatorları, uçan kelleleri hatırlayınca beyni zonkluyordu. Üşüyormuş gibi pelerine daha sıkı sarındı.

Nedense korkuyordu. Muhafızlarının tamam olup olmadığını kontrol etmek için baktı. Muhafızları tamamdı ama, onlara bile itimadı yoktu. Sarı Todori ile de araları açıktı üstelik. Todori'yi kumandanlıktan azletmediğine bin pişman, şeref locasına girip tahtına kuruldu.

İmparatorun oturduğu yer, halktan, demir parmaklıklarla ayrılmıştı. Birçok kereler bu hipodromda kanlı hâdiseler olmuş, isyanlar çıkmış, çok imparatorun başı burada kesilmişti. Onun için şimdi imparatorun yeri bir demir kafesle halktan ayrılmış, kafasına esen birkaç çapulcunun imparatoru devirmesi güya böylece önlenmişti.

İmparatorun her zaman yanında bulunması icap ettiği halde, Todori, nedense bugün en az on adım arkasından yürüyor. Şeref locasında bile imparatorun ram başındaki yerine oturmamıştı.

Bunu gören halkta bir mırıltıdır başladı:

— Galiba bunlar dargın...

— Birbirlerini yesinler köpoğulları...

— Niçin yerine oturmuyor şu sarı belâ?.. İmparator da onunla hiç konuşmuyor, neden acaba?..

— Aralarından kara kedi geçmiş olsa gerek!..

— Galiba imparator son günlerini yaşıyor...
— Nedenmiş o?..

— Baksana kumandan Todori ile kavgalı, yamna bile oturtmadı. Başkumandan ile arayı açtıktan sonra barışık olduğu kim kaldı daha?.. Devrildi devrilecek göreceksin!

Bizans halkı, uzun zaman bir hükümdarın hükmü altında yaşamaktan bıkmıştı. Yeni imparatorlar arıyor, değişiklik istiyordu. İmparatorların indirilip imparatorların tahta çıkarıldığı günler Bizans'ta bayram olurdu. Böyle birkaç gün yaşamak için bir imparator değiştirmek isteyenler, az değildi.

Esasında, bahane ettikleri gibi Rumeli'nin Osmanlılar tarafından işgali kimsenin umurunda bile değildi. Sadece imparatordan bıktıkları için değişmesini istiyorlardı o kadar...

Dokuz seneden beri Bizans tahtına bir kene gibi yapışan bu adamın, halledilmesi ve yerine yeni bir imparatorun getirilmesi lâzımdı. Bunun için önderlik yapacak birini Bizans halkı, baş tacı etmeye peşinen razı idi.

Hipodromun papazlara ayrılmış kısmı tamamen siyasî havaya bürünmüştü. Uzaktan bakanlar papazların dinî sohbet ettiklerini sanırdı ama, konuştuklarının dinle, imanla bağdaştırılmasma imkân yoktu. İmparator eğer oradaki konuşmalara vakıf olsa idi, derhal hepsinin öldürülmesi için ferman çıkartırdı.

Papazlardan biri çenesiyle imparatorluk locasını işaret etti.

— Şu kuruma bak şu kuruma. Hiç utanmak yok mu bu adamda?.. Altın kıymetindeki topraklarımızı Osmanlılara peşkeş çeken sanki bu değil. İnsan bir parça sıkılır. Ben olsam, halk içine çıkamazdım utancımdan.

Bunları söyleyen Köse Yusuf'tan başkası değildi. Papazları günlerce bu tip sözlerle işlemiş, imparato-

run düşürülmesi gerektiğini telkin etmiş durmuştu. Neticede Ayasofya papazları, imparatorun düşürülmesinin zarurî olduğu kanaatma varmışlardı. Gözlerinde zerre kadar değeri olmayan Rumeli toprakları, Köse'nin gayreti ile büyüdükçe büyüyor, her taşı, her karışı altın oluyordu.

Papazlardan biri:

— Bu adamı def etmeli, diye mırıldandı. •

Öbürü:
— Sürmeli Prinkipis Adalarındaki bir manastıra, kalan ömrünü günahlarına tövbe ile orada geçirsin.
Bir başka papaz hararetle tasdik etti:
— Sürmeli, sürmeli!..
Hülâsa, imparatora karşı ayaklanmak için bütün hipodrom hazırdı. O gün, hipodrom demek, Kostan-tiniyye'nin bütün halkı demekti.
İmparator, yanındaki muhafızlara bir kere daha bakıp tamam olduklarını gördükten sonra bir parça rahatlamıştı. Muazzam kalabalığa ürkek birkaç na-zar daha attı. Sonra bir an evvel yarışların başlama-sı için acele ile emir verdi:
—? Yarışçılar meydana çıksın...
Bu emir, tellallar ve borazancılar vasıtasıyla anın-da duyuruldu.
— Müsabıklar sahaya, müsabıklar sahaya!..
Az sonra bütün yarışmacılar sahaya dolmağa başlamıştı. Yarışlara katılacak oları Kumandan Sarı Todori de şeref locasından indi. İlk müsabaka ok ve kargı atma olduğu için hepsinin ellerinde bu âletler-den vardı. Hepsi de cakalı cakalı kendilerine teza-hürat yapan halkı selâmlıyorlardı. Sonra hep beraber şeref locası önüne gidip imparatoru selâmladılar. Halk ayağa kalkmış yarışmacıları alkışlı.yordu.
Kalabalığın arasında kaybolmuş gibi duran İbra-

him, endişeli bakışlarla müsabıklara bakıyor, arala-rında Sunguroğlu'nu görmeye çalışıyordu. Ne kadar dikkat ettiyse göremedi. Köse de aynı merakla bak-mış, fakat Sunguroğlu'nu o da görememişti.
— Yine bir deliğe takıldı galiba, diye söylenerek yerine oturdu.
Şimdi bütün müsabıklar meydanda idi. Tellallar önce kargı ile yarışılacağım ilân ettiler. Kargılar bir kere daha gözden geçirildi, ağırlıkları, muvazene du-rumları bir kere daha kontrol edildi. Fakat Sungur-oğlu hâlâ meydanda yoktu.
Hedef tahtası getirilip dikilmişti. Yarışmacılar tek tek sıra halinde dizildiler. Sırası gelen üç adım öne çıkacak, hedef tahtasını gözleyip kargısını savura-caktı.
Her şey hazırlanmıştı. İbrahim bir yandan, Köse öbür yandan endişeli bakışlarla bakmıyor, Sunguroğ-lu'ıun bir yerden çıkıp gelmesi için dua ediyorlardı.
Halbuki o sırada Sunguroğlu mühim işlerle meş-guldü. Koca Bizans İmparatorluğunun kaderini ha-zırlıyordu. Yanında dikilip duran Şövalye Kalyan'a:

— Araba hazır mı?., diye sordu.
— Hazır şövalye...
Sunguroğlu güldü. Bu adamlar hâlâ kendisini bir şövalye sanıyorlardı.
— Hipodromda ne var ne yok?..
Buna asilerin lideri Lagan Mişöp cevap verdi:
— Çok kalabalık, iğne atsan yere düşmez. Baksana sokaklarda in cin top atıyor. Bacalardan duman bile tütmüyor. Bütün şehir halkı, bugün hipodromda toplanmış.
Sunguroğlu bu neticeden çok memnun olmuştu. Tatlı tatlı güldü:
— Çok güzel, diye mırıldandı.

Sonra tekrar Kalyan'a döndü:
— imparatoru getiriniz şövalye...
Kalyan dışarı çıktıktan sonra Şövalye Lagan Mişöp kırmızı sakalını çekiştirerek endişeli bir tavırla sordu:
— Ne dersin, başarabilecek miyiz?..
Sunguroğlu tereddüt etmeden cevap verdi •.
— Elbette. Allah'ın izniyle... Sonra şövalyeye sert bir bakış fırlattı:
— Hayatta kazanacağına inanmayan adam kaybetmiş sayılır şövalye, bunu unutma...
Şövalye cevap vermedi, Kalyan'la birlikte odaya giren Beşinci Yoannis Paleoloğos'u selâmlamak için eğildi.
Yoannis'in yüzü sapsarı idi. Endişesini belli etmemeye çalışıyor, fakat sesinin titremesini önleyemiyordu.
— Her şey tamam mı?., diye sordu.
Buna Sunguroğlu cevap verdi:
— Tamamdır Vasileas...
Adam minnetle baktv Elini kurtarıcısının omuzuna koydu. -J
— Size müteşekkirim yiğit adam, diye mırıldandı.
Yalnız o, Sunguroğlu'nun Türk olduğunu biliyordu. Fakat bunu bir sır olarak saklayacağına söz verdiği için söylemiyordu.
— Gidiyor muyuz?., diye mırıldandı.
Sunguroğlu imparatora cevap vermeden Lagarı Mişöp'a döndü:
— Adamlarını yerleştirdin mi şövalye?..
— Hepsi tamam, elimdeki yüz kişiyi halkm arasına dağıttım. Vakti gelince yapacaklarını biliyorlar.
— Güzeeel. Şimdi ben gidiyorum. Siz de impa-

ratoru kapalı bir arabaya bindirip peşimden getiriniz.

Nasıl olsa sokaklar tenha, kimse sizinle alâkadar olmaz.

— Tamam şövalye. Şansınız açık olsun.

Sunguroğlu içinden :

— Allah yardımcımız olsun, diye mırıldanırken yüksek sesle:

— Sizin de şövalye, dedi.

Birden oda kapısı açıldı. İçeri giren asilerden biri nefes nefese .-

— Yarışmalar başlamak üzere, diye haber verdi.

Sunguroğlu geç kalmamak için kapıdan ok gibi fırladı. Dışarda bekleyen atma bir sıçrayışta atladı, delice bir mahmuz vurdu.

Plana göre Sunguroğlu bütün yarışları kazandıktan sonra İmparator Kantakuzinos'un önünde eğilmeyecek, bunu hakaret kabul edecek olan imparator ise onu yakalatmaya çalışacaktı. Bu sırada halk arasında oturan yüz kadar asi, halkı tahrik edecek; «Kahramanımız elden gidiyor» diye yaygarayı basacaklardı. Aynı anda Şövalye Lagan Mişöp'ün yanında bulunacak olan on seçme silahşor, imparatorluk locasına hücum edecek, Altıncı Yoannis Kantakuzinos'u tahtından alaşağı edip hipodrom dışında kapalı bir arabada bekleyecek olan Beşinci Yoannis Paleoloğos'u imparator ilân edeceklerdi.

Bu arada az bir ihtimal bile olsa karşı koyacak asker çıkarsa dövüşecekler, icabında öleceklerdi.

Sunguroğlu, uçarcasına at sürerken içinden muvaffak olmaları için dua ediyordu.

Arkadaşlarının iyice geciktiğini gören Köse ile İbrahim, yerlerinde oturamaz olmuşlardı. Endişeli bakışlarını son bir ümitle yarışmaya hazırlanan adamların üstünde bir kere daha gezdirdiler. Ama arkadaşları hâlâ meydanda yoktu.

Artık müsabaka başladığı için bütün ümitleri sönmüştü. İlk atıcı üç adım öne çıkmış ve kargısını sallamıştı bile.

Bu kargı hedefin ortasına değil, kenarına girmişti. Seyirciler çıt çıkarmadan beklediler.

İkinci yarışmacı da karavana atınca halkta bir mırıltı başladı:

— Neredesin Çapraz Yani? Salla kargını be!..

— Bunları kim getirdi yarışmacı diye buraya?..

Bunlar senden benden acemi yahu!

— Allah kahretsin, ağzımızın tadı bozulacak.

Üçüncü yarışmacı kargısını hedefe oldukça yaklaştırmıştı. Birkaç kişi alkışladılar.

Dördüncü müsabık Sarı Todori idi. Üç adım ileri çıktı. Bir baş işaretiyle halkı ve imparatoru selâmladıktan sonra iyice hedefi gözleyip kargısını savurdu.

Kargı, halkın çığlıkları arasında gitti gitti ve tam hedefin ortasına saplandı. Todori muzaffer bir eda ile döndü. Çılgınca alkış tutan seyircilerini selâmlamağa başladı.

Halk ayağa kalkmış, ağızlarını yırtarcasma bağırıyorlardı. Sesler o kadar birbirine karışmıştı ki, kimin ne dediğini anlamaya imkân yoktu. Herkes ellerini sallıyor, bir şeyler söylüyordu ama sözler, cümleler halinde değil de bir uğultu halinde çıkıyordu.

Bunun peşinden birkaç yarışmacı daha kargılarını savurdular. Fakat hiç biri Todori'nin gösterdiği başarıyı gösteremedi.

Son atış Çapraz Yani'ye kalmıştı. Çapraz'm çok iyi atıcı olduğunu bilen halk, daha kargısını savurmadan adamı tezahürat yağmuruna tutmuşlar, ellerini kollarını sallayarak teşvik etmeye başlamışlardı.

— Yaşşa sen Çapraz Yani!..

— Varool! Bizans'ın kahraman evlâdı...

— Kargı nasıl atılırmış göster şunlara!

— Yaşşa aslan parçası!..

— Haydi salla!..

— Haydi, haydiii!..

Halk Başkumandan Sarı Todori'ye oldum olası içerlediği için Çapraz Yani'nin veya bir başka müsabıkın kazanmasını candan arzuluyordu.

Nihayet o da kargısını savurdu. Binlerce gözün heyecanlı bakışları, binlerce ağzın teşvikkâr naraları arasında atılan kargı hedef tahtasının tam orta yerine, Todori'nin kargısıyla ucuca saplandı kaldı. Hedef tahtası hemen alınıp jüri heyetine verildi. Heyet bir süre inceledikten sonra Çapraz Yani'yi kargı atma galibi olarak ilân etmeye hazırlandı. Elleri patlayana kadar alkışlayan halk, birden bire durdu; inceleme heyeti reisinin Çapraz Yani'yi galip ilân etmek için kalkan eli havada kaldı. Meydana bir adam daha çıkmıştı. Hesapta olmayan bu adamı kimse tanımıyordu. Elinde kargısı, çevik adımlarla meydanın ortasına yürüyüp halka el salladı.

İbrahim bunu görünce neredeyse kalb sektesinden gidiyordu. Gözlerini kapadı.-

— Oh Allahım! diye mırıldandı.
Köse Yusuf da aynı anda elini kalbine götürmüş, arenaya yeni çıkan adamdan gözlerini ayırmadan mırıldanmıştı:
— Hele şükür, delioğlan gelebilmiş!..
Bu adam Sunguroğlu'ndan başkası değildi. Tenha İstanbul sokaklarında delicesine at sürmüş, buna rağmen kargı atma yarışmasına son anda yetişebilmişti. Fakat bu daha iyi olmuş, bütün gözler üstünde toplanırken mırıltılar da başlamıştı:
— Yahu kim bu adam?..
— Bilmem, ilk defa görüyorum...

— Şimdiye kadar hiç bir yarışta görmemiştim, aceminin biri vesselam.
— Nereden anladın?
— Baksana daha zamanında gelmeyi beceremiyor.
İmparator bile tanımadığı bu adamı merak ediyordu, yanında dikilip duran adamına sordu ;
— Kim bu adam, tanıyor musun?..
— Tanımıyorum Vasileas.
— Sor, öğren...
Fakat tanıyan çıkmadı. Kimi Makedonya Kralı'nın yakın adamı olduğunu söylüyor, kimi Foça Şövalyesi olduğunu iddia ediyordu.
Halk sabırsızlanmaya başlamıştı. Bağırtılar ayyuka çıkıyordu.
— Hadi salla kargını!..
— Kim olursan ol ama, bir an evvel bitir şu işi!..
— Hadi arslanım eğleşme!..
Sunguroğlu, bu sözlerden kendisini halkın pek kaale almadığını anlıyordu. Dudaklarını kıstı, iki derin çizgi tâ çenesine kadar uzandı. Müstehzi bir tebessüm yanaklarını çukurlaştırdı.
Önce şeref locasının önünde durup imparatoru selâmladı. Geç kaldığı için özür diledi ve yarışmaya katılmasına müsaade istedi.
İmparator kim olduğunu bilmediği bu adama fazla ehemmiyet vermedi:
— Destur verdim, yarış da görelim, diye alayla karışık karşılığını verdi. Hedef tahtasının yerine konmasını emretti.
Sunguroğlu kargı atılan yere gidip durdu. Hedefe bir baktı. Daha uzun boylu gözlemeden kargıyı fırlattı.

Binlerce göz bu sivri uçlu değneğin gidişini takip ediyordu. Gitti, gitti ve...

Evet, hedef tahtasının ortasına saplı bulunan Todori ile Çapraz Yani'nin kargılarını ortalayarak tam merkeze saplandı.

Tezahürattan gök kubbe çatırdıyordu.

— Yaşa arslan yavrusu...

— Amma da salladı ha!..

— Ne atış be!..

İltifat ve takdir dolu sözler bazan muazzam gürültüyü bile bastırıyor, tâ Sunguroğlu'nun kulağıra kadar ulaşıyordu.

Köse ile İbrahim tatlı tatlı gülüştüler. Köse yanındaki papazlara bakıp göz kırptı.

Hepsi, yabancının yaman bir atıcı olduğunda fikir birliğine varmışlardı. Hattâ aralarında en soğuk tip olarak tanınan bir papaz ayağa kalkmış, avuçlarını çatlatırcasma alkışlıyordu.

Birinci müsabaka Sunguroğlu'nun mutlak bir zaferiyle bitmişti. İkinci müsabaka ok atışı üzerine yapılacaktı. Derhal hazırlıklar başladı. Birinci hedef tahtası jüri heyetine gitti. Adamlar hayretle yeni gelen yabancıya en büyük puanı verdikten sonra, tahtayı halkın görebilmesi için elden ele dolaştırmaya başladılar. Bir ara bu tahta, papaz locasına kadar geldi. İçlerinden biri:

— Çok mahir bir atıcı, diye fikrini söyledi.

Bu sözleri hep bir ağızdan tasdik ettiler:

— Hakikaten öyle...

Köse Yusuf'un neredeyse sevinçten gözleri yaşaracaktı.

İkinci yarışmanın hazırlıkları bitmiş, müsabıklar

tek sıra halinde dizilmişlerdi. Yine sırası gelen üç adım öne çıkıyor ve hedef tahtasına okunu gönderiyordu.

Herkes fırlattı. Yine en sona Sunguroğlu kalmıştı. Halk yine teşvik ediyor, avuçlarım patlatırcasma alkış tutuyordu.

— Hadi şövalye yolla okunu.

— Hadi salla da görelim.

— îyi gezle!..

Sunguroğlu emin hareketlerle okunu kirişe yerleştirdi. Omuzunun hizasına kaldırarak yayı gerdi, bıraktı.

— Yaşşaaa...
— Varoool!..
— Aslan. Bizans aslanı!..

Bu atış öbüründen daha kati bir zaferle bitti. Sunguroğlu'nun fırlattığı ok, tam hedefin ortasına saplanmış bulunan Todori'nin okunu ikiye bölerek kendine yer açmıştı. Yine halk coştu. Bütün kuvvetini ellerine ve gırtlaklarına vermiş alkışlıyor, bağrışıyorlardı.

İmparator, hedef tahtasını görünce dudaklarını ısırdı. Jüri üyeleri şaşkınlıkla bakakaldılar.

Bu da bitince, sıra araba yarışma gelmişti. Yarışmacıların çoğu sahadan çekildi. Sadece üç kişi kaldı. Varenklerin kumandam Sarı Todori, Çapraz Yani ve halk için hâlâ yabancı olan Sunguroğlu.

Arabalar getirildi. Sunguroğlu'nun koşturacağı arabayı Köse Yusuf temin etmişti. Bizans'ın en iyi yarış atlarını besleyen bir adamdan iki de at almışlardı. Bir binicinin elinde atları on beş gündür alıştırıyorlardı. Sunguroğlu da bir kaç kere arenada kimsenin olmadığı akşam vakitleri provalar yapmıştı.

Herkes arabasına atladı. Sunguroğlu ile Todori

yan yana idiler. Todori bu adamı kendisine tek rakip olarak gördüğü için ters ters bakıyordu.

Sunguroğlu gülümsedi:

— Çok kızgınsınız kumandan Todori...

— Bu yarışta seni yeneceğim delikanlı, buna inanabilirsin.

— İyi bir binici olduğun söyleniyor kumandan...

Todori kabardı:

— Şimdiye kadar girdiğim bütün yarışları kazanmışımdır.

— Öyle de olsa bu yarışı kazanamayacaksın...

— Nedenmiş o?..

— Çünkü burada ben de yarışacağım.

Todori öfkeden kıpkırmızı oldu. Kırbacını birkaç kere havada döndürdü. Dişlerinin arasından kükredi:

— Seni bir kedi gibi ezeceğim yabancı...

Sunguroğlu hafiften bir kahkaha attı:

— Kediler daima farelerden şereflidir kumandan...

Varenklerin kumandanı bu sözlerin mânâsını anlamayacak kadar aptal değildi. Ama anlamamazlıktan gelmeyi daha uygun buldu. Yarışı kazanınca bu adam nasılsa kendiliğinden silinip gidecekti.

İmparatorun işaretiyle borular öttü ve yarış başladı. Üç araba ok gibi ileri atıldı. Alkışlar teşvik ses-

lerine karışıyor, herkes nefes almadan yarışı takip ediyordu. Yakıcı sıcağa rağmen kimse hipodromdan dışarı çıkmayı düşünmüyor, bayılanlar bile, oracıkta kalıyordu.

Müthiş yarış devam ediyordu. İbrahim heyecandan yumruklarını sıkmış, dikkatle Sunguroğlu'nu gözlemekte idi. Fakat arabasının gittikçe geri kaldığını görerek canı müthiş sıkılıyordu.

— Hadi yavrum, hadi yavrum, diye yumruklarını salladı.

Gerçekten Sunguroğlu'nun arabası dakikalar ilerledikçe daha da geri kalıyordu. Ama bu, onun umurunda değildi. Halkın bağırıp çağırmalarına aldırmadan, imparatorun önünden her geçişte selâmlayarak, sanki bayrama giden bir kupa sürücüsü gibi rahatlıkla arabasını sürüyordu.

Öbürleri dördüncü turu ortalarken Sunguroğlu daha üçüncü turu yeni bitirmişti.

Yarış yedinci tura doğru daha da hızlanıp hareketlendi. O zamana kadar hep geride kalmış olan Sunguroğlu halkın çığlıkları arasında rakiplerine yetişti :

— Nasılsın Todori?.. Bu yarışı kazanamayacağını söylediğim zaman mübalâğa etmemiştim değil mi?..

Sarı Todori dişlerinin arasından:

— Allah belânı versin, diye bağırdı.

Sunguroğlu rakibinin moralini bozmak için, bir kahkaha attı:

— Senin gibi yavuz bir kâfir varken belâ bana gelmez.

Todori hayvanlarına müthiş bir kırbaç indirdi.

— Ezeceğim seni!., diye bağırdı.

— Hırsını hayvanlardan çıkarmaya çalışma Todori, fayda etmeyecek nasılsa.

Todori kan çanağına dönmüş gözlerini Sunguroğlu'na çevirdi:

— Bu yarıştan vaz geç delikanlı, istediğini veririm.

Sunguroğlu kıs kıs gülüyordu.

— Niçin Başkumandan cenapları?.. Hayatında bir kere bile olsun namuslu hareket edemez misin?..

Sarı Todori köpürdü. Anlaşılmaz bir şeyler söy-

lemeye başladı. Sunguroğlu aldırmadı. Dokuzuncu turu bitirmekte olduklarını farketmişti, kırbacını hay-

vanların üstünde gezdirerek:
— Yallah!., diye bağırdı. Todori ve Çapraz Yani'yi toza boğarak sağa açıldı.
Onuncu turun başlarında galip, yavaş yavaş çehresini göstermeye başlamıştı. Sunguroğlu'nun kullandığı araba gittikçe hızlanıyor, yarışın sonuna yaklaşıyordu.
Halk çılgınca alkış tutmakta idi. Birbiri ardına teşviklerle teşyi ediyorlardı.
— Hadi yabancı, biraz daha hızlı.
— Geç onu geç!..
— GeçiyooorL
Ve bomba gibi bir ses patladı:
— Geçti!..
Sunguroğlu'nun kullandığı araba turu bitirmiş, beş at boyu farkla Todori'yi geri bırakarak birinciüği almıştı.
Aynı anda nedense Todori'nin muvazenesi bozulmuş, arabadan inerken yere kapaklanmıştı.
Halk onu görünce kahkahalar atmaya, Todori ile alay etmeye başladı.
Yer yerinden oynuyor, çığlıklar ayyuka çıkıyordu. Bunca yarışa sahne olan hipodrom, belki de şimdiye kadar böyle bir gürültü ile sarsümamıştı.
Sunguroğlu, halkı selâmladıktan sonra imparator locasının önüne gelerek dimdik durdu. Öylece kaldı.
İmparator, adamın eğilmesini boşu boşuna bekledi. Sonra böyle bir niyette olmadığını görerek bağırdı :
— Önümde eğil yabancı!..
İşte o zaman Sunguroğlu'nun gür sesi hipodromu çın çın çınlattı. Bütün gürültüleri bir anda bastırdı,

dalga dalga kalabalığı dolaşarak yayıldı gitti:
— Ben senin gibi düzme, korkak bir imparatorun önünde eğilmem.
Ses koca hipodromda bir bomba tesiri yapmıştı. Herkesle beraber imparator da şaşırmıştı. Bir süre aval aval bakmdıktan sonra varenklere döndü:
— Yakalayın şu yüzsüzü!..
Elli kadar saray muhafızı koştu. Bir anda Sunguroğlu'nun etrafını aldılar.
Bu sırada papazlar locasından bir çığlık yükseldi:
— Ey ahali kahramanımızı göz görerekten teslim mi edeceğiz?..
Bu sesin sahibi Köse Yusuf'tan başkası değildi.
Plan gereğince hareket etmiş, halkı coşturmak için

ilk teşvikini yapmıştı.

Bundan sonra sıra İbrahim'e geliyordu. Halkın arasından ayağa fırladı. Ellerini boru gibi yaparak ağzına götürdü. Köse'den öğrendiği tek Rumca cümleyi, var kuvvetiyle tekrarladı:

— Ey şanlı Bizans halkı! Kahramanımızı tevkif ediyorlar!..

Bu kuvvetli ses de öbürü gibi halkın arasında dolaştı, kulaktan kulağa yayıldı...

Vaktin geldiğini anlayan asi Şövalye Lagan Mişöp'ün halk arasına yerleştirdiği adamlar da, birer birer yerlerinden fırlayıp imparator aleyhine halkı kışkırtmaya başladılar.

Hipodrom çeşitli ağızlardan imparator aleyhine çıkan sözlerle uğuldamaya başladı:

— Hain imparator!..

— Zalim Kantakuzinos!..

— Bizans topraklarını babasının malı gibi dağıttı!

- Yıllardır kan ağlattı millete!..

— Topraklarımızı Türklere satan bir imparator istemeyiz!..

— İstemeyiz!..

— İstemeyiiiz!..

Bütün bunlar Şövalye Lagan Mişöp'ün adamlarının ağzından çıkıyor, her şeyden habersiz duran halkı galeyana getiriyordu.

Nihayet halk, bu kadar tahrikten sonra kıpırdamaya başlamıştı.

Önce birkaç kişi:

— Zalim imparator...

Diye bağırdı. Varenklerin Sunguroğlu'na gittikçe yaklaştığını gören Köse haykırdı:

— Kahramanımızı götürecekler!..

Varenklerin müsabaka muzafferine küıçlarmı çekmiş yaklaştıklarını görenler daha da heyecanlandılar :

— Hayır onu götüremezler...

— O Bizans'ın kahramanıdır...

— O bizim malımızdır. İmparatora vermeyiz...

— Kahramanımızı kimselere kaptırmayız!

— Zalim Vasileas!..

— Hain Kantakuzinos!..

— Alamazsın onu bizden!..

Sunguroğlu kılıcını çekmiş, ilk önüne gelen varengi boylu boyunca yere sermişti.

Arkadan avlanmamak için sırtını yüksek duvarlara vermeye çalışıyordu. Dövüşe dövüşe gerilemek suretiyle bu işi başardı:

— Gelin bakalım, diye bağırdı. Korkak bir imparatoru korumaktan başka marifeti olmayan köpekler, gelin.

İkinci varengi de yere sermiş, üçüncüsüyle tutuşmuştu.

Halk arasında dalgalanma gittikçe artıyordu.

— Kahramanımızı bize verin, sesleri, artık «Katil İmparator» çığlıklarına dönüşmüştü.

Kantakuzinos'un yüzü şeklini kaybetmiş, gözleri dehşetle büyümüştü. Yumruklarını sıktı •.

— Nankörler!..

Diye hırladı. Fakat sesini etrafındaki birkaç saray adamından başkası duymamıştı.

Halk da artık yerinde durup tepinmeyi bir yana bırakmış, sahaya inmeye başlamıştı.

— Kahramanımızı boğduracak!..

— Kaatil Vasileas!..

— Kan içici imparator!..

Müthiş bir çağlayan halinde bentleri yıkarak, bir çığ gibi önüne geleni ezerek meydana akıyordu. Hipodromun büyük meydanı bir anda mahşere dönmüştü. Daha evvelki bazı imparatorların başına gelen felâkete kendisinin de uğramak üzere olduğunu gören Kantakuzinos, selâmeti kaçmakta aramıştı.

Fakat dışarı çıkmaya fırsat bulamadı. Dalga dalga kabaran halkın arasında nasılsa kendine bir yol bulabilmiş olan Köse Yusuf, imparatorluk kapısı önünde var kuvvetiyle bağırdı:

— Kaçıyor, yetişin!..

Lagan Mişöp o zamana kadar sessizce beklemişti. İmparatorun çıkışa doğru koştuğunu görünce:

— Hey ihtilâlciler! On kişi kahramana yardıma koşsun, diğerleriniz benimle gelsin! emrini verdi.

Bir kaynaşma daha oldu. İhtilâlcilerden on kişi Sunguroğlu'nun yardımına koşarken, diğerleri halkı yara yara imparatorun önünü tuttular.

Bir yandan da genç, ihtiyar, kadın, erkek hep birden imparatorun yolunu kesiyordu. Bizans askeri sevmediği imparatoru korumak külfetine bile katlan-

mamış, kenardan seyrediyordu. Nasılsa birinden biri galip gelecekti. Onlar daima galibin önünde eğilmesini bilirlerdi.

Sunguroğlu, kendisini seyredenleri hayretler içinde bırakan bir çabukluk ve ustalıkla dövüşüyordu.

Kısa zamanda beş kişiyi haklamış, bir kısmını da dö-
vüşemez şekilde yaralamıştı. Sağdan sola, soldan sa-
ğa sıçrıyor, bir çekirge gibi zıplıyor, en öldürücü
hamleleri boşa çıkartıyordu. Hele, kılıcını bir eliyle
havaya fırlatıp öbür eliyle yakalayarak âni ataklar
yapması, dövüşenlerin de, seyredenlerin de akılları-
nı başlarından almıştı.

Kuvvetli naralarla seri atakları, varenklerin gö-
zünü iyice yıldırmıştı.

On ihtilâlcinin yardıma geldiğini gördü. Daha bü-
yük bir şevkle dövüşmeye başladı.

Altıncı Yoannis bu insan selinden kurtulamaya-
cağını görüyordu. Önünü kesenlerin en başında La-
gan Mişöp'ü farketti.

— Teslim ol Yoannis, kurtulamazsın. Zorla aldı-
ğın tahtı artık hakiki sahibine terket... diye bağırı-
yordu.

— Köpek, diye hırladı.

Yüzü sapsarı kesilmişti. Halkın bir kısmı, mey-
danda olup bitenleri bir yana bırakarak imparatorun
etrafını sarmıştı. Hâlâ Peder Jozef sandıkları adamın
sözlerinden coşmuşlardı.

— Evet Yoannis teslim ol, tek başına kaldın...

İmparator dehşetle etrafına baktı. Köşede bucak-
la kıskıs gülen birkaç asker gördü, dişlerinin arasın-
da bir sayha fırladı:

— Hain köpekler!

Her şeyi kaybettiğini görüyordu. Hipodroma gel-
mekle büyük bir hata işlemişti. İhtilâli hazırlayanın

kim olduğunu bile bilmeden tahtından alaşağı edi-
liyordu.

Mukavemet ettiği takdirde, bu kadar adamın
kendisini tükürükle boğabileceklerini düşündü. Hattâ
birkaç tükürük yüzüne gözüne gelmeye bile başla-
mıştı.

Sağ elini havaya kaldırdı. Bir çığ gibi akan hal-
kın önünde şu tarihî sözleri mırıldandı:

— Tahttan feragat ediyorum!..

Köse Yusuf derhal imparatorun asasını ve pe-
lerinini çekti aldı. Götürüp piskoposa teslim etti:

— Buyurun muhterem peder. Geleneklere göre
sahibi gelene kadar bu emaneti siz muhafaza ede-
ceksiniz.

On kadar ihtilâlci Şövalye Kalyan'ın kumanda-
sında düşük imparatoru kucakladıkları gibi bir ara-
baya attılar.

Doğruca sarayın yolunu tuttular. Ama bu seferki yolculuk tahta oturmak için değil, akıbetini beklemek için oluyordu.

İmparatorun düştüğü haberi bir çığ gibi hipodroma yayıldı. Sunguroğlu ile dövüşen ve hâlâ canını korumak bahtiyarlığına eren otuz kadar varenk, derhal dövüş meydanını terkettiler. Yeni gelen imparatorun önünde yerlere kadar eğilmek için sıralarını beklemek üzere gittiler.

Sunguroğlu elinin tersiyle çenesinden süzülen terleri sildi.

— Çok şükür bu badireyi de atlattık, diye söylendi. Kendisini kucaklamak için üzerine yürüyen kalabalığa bir müddet baktı.

Halk uğulduyor, bu kahraman yabancıyı imparator yapmak için herkes bağırıyordu:

— Bu yabancı Bizans'a imparator olacak güçtedir.

— Yabancıyı imparator görmek isteriz.

— Bize kuvvetli bilek lâzım.

— Bize hareketli imparator lâzım!..

Görüldüğü gibi Bizanslılar, kuvvetten başka şeye ehemmiyet vermiyorlardı. Başlarına geçecek adamın kendilerinden kuvvetli olmasını isterlerdi. însan kuvvetli olduktan sonra her istediğini yapabilir, bir ordu ile dövüşebilirdi. Halk, bu yabancının Rumeli'yi Osmanoğullarının elinden alacağına öylesine inanıyordu ki, ondan başka imparator düşünemiyordu.

Sunguroğlu, kendisine doğru gelenleri bir kere daha süzdü. İster misin bunlar kendisini zorla imparator yapsınlar?..

— Allah göstermesin, diye mırıldandı.

Gelen kalabalığı durdurmak için ellerini havaya kaldırdı:

— Durun dostlarım, diye bağırdı. Ben size benden kuvvetli bir imparator buldum. O sizi zaferden zafere koşturacak. Bizans milletini lâyık olduğu mevkiye çıkaracaktır...

Halk:

— Kim, kim?., diye bağrıştı...

Birden imparatorluk locasından gür bir ses duyuldu :

— Ben!..

Başlar bir anda döndü. Herkes sesin sahibini görmek için merakla ayaklarının ucunda yükseldi.

Locada bir yanında papazlar, bir yanında varenkler olduğu halde eski imparator Beşinci Yoannis Pa-

leoloğos duruyordu.

Sırtında biraz evvel Altıncı Yoannis'in sırtından çıkarılan süslü imparatorluk pelerini ile, elinde kut-

sal Bizans armasını taşıyan imparatorluk alâmeti, altın asâ vardı. Bizanslılar için, bu iki şeyi elinde bulunduran imparatordu. Nasıl ve ne şekilde ele geçirdiği sorulmaz, kim ve ne olduğunun hükmü kalmazdı.

Başlar saygı ile eğildi. Birkaç kişi:

— Eski imparatorumuz, diye mırıldandı.

Artık müthiş yarışı kazanan, bütün hedefleri ortasından vuran, elli seçme varenkle kıyasıya dövüşen Sunguroğlu ile kimse alâkadar değildi.

Onlar yeni bir imparator bulmanın sevinci içinde, ezeli yaltakçılık hastalığından gelen bir teslimiyetle boyunlarını bükmüş, yeni imparatoru selâmlama yarışma girmişlerdi.

Sunguroğlu, bu fırsattan istifade ederek hipodromun çıkış kapısına doğru yürüdü.

Kapıyı geçti. Ara sokaklardan birine daldı. Etrafta in, cin top oynuyordu. Herkes hipodromda imparator devirmekle meşgul bulunduğu için Kostantiniyye sokakları bir ölüm sessizliğine bürünmüştü. Yalnız uzaktan uzağa hipodromdan akseden çığlıklar duyuluyordu.

Sunguroğlu acele adımlarla şöhretten kaçarken birden sağ tarafında bir ses duydu:

— Dur yabancı!..

Şimşek gibi döndü. Hâlâ kınına sokmayı akıl etmediği kanlı kılıcını ileri uzattı.

Karşısında az önce yarışta ekarte ettiği Başkumandan Sarı Todori duruyordu. Yüzü daha da sararmış, kızıla yakın saçları tolgasının altından çıkıp alnına yapışmıştı. Pis pis sırıtıyor, gözlerinden ateşler saçarak Sunguroğlu'na bakıyordu. Hırıltılı bir sesle:

— imparatoru devirmekle belki Bizans'a bir hizmet yaptın ama, benim bütün planlarımı bozdun, onun için öleceksin, dedi.

O, bunları söylediği sırada altı kılıksız adam gölgeden fırlayıp Sunguroğlu'nun etrafını almaya başladılar.

Sunguroğlu bir dövüşün daha alevlenmek üzere olduğunu anlayınca yana sıçradı. Sırtını bir binanın duvarına yaslayarak mütecavizleri karşılamaya hazırlandı.

Todori'nin hayal kırıklığı, sesine aksetmişti:
— Bütün planlarımı bozdun yabancı, diye tekrar hırladı.
Sunguroğlu da karşısındakini yıpratmak için alay etmenin en uygun yol olduğunu kestirmişti. Hem bu suretle zaman kazanmış da olacak, bir parça dinlenebilecekti.
— Maşallah kumandan, kendinizi çok çabuk toparladınız. O düşüşten sonra birkaç gün yataktan çıkamayacağınızı sanıyordum.
Adam, dişlerini gıcırdatarak cevap verdi:
— Önüme sen çıkmasan bütün yarışları kazanıp imparator ben olacaktım. Sen buna mani oldun. Her şeyi hazırlamıştım, bütün planlarımı altüst ettin.
Akıncı bir kahkaha attı:
— Yahu ne iştir?.. Beni de az daha imparator yapacaklardı, kendimi güç kurtardım. Bizans'ta her yarış kazanan imparator oluyorsa mesele yok...
— Bizans'ta her kahraman kalblerde yaşar, halk, bir işareti ile isyana gider. Senin yaptığın gibi...
Sunguroğlu tekrar güldü:
— Anlıyorum kumandan, dedi. Ama bu kaz kafa ile imparatorluk değil ya, tavuk çobanlığı bile yapamazsın. Şaşarım ona ki, seni başkumandan nasıl yaptılar?
Todori bütün gayzını gözlerine aksettirmişti.

— Gebereceksin, diye bağırdı. Ve peşinden kuvvetli bir atak yaptı.
Dövüş kaidelerine taban tabana zıt bu hareketi kalleş Todori'den Sunguroğlu zaten bekliyordu. Hiç şaşırmadı. Eğilerek ilk darbeyi boşa çıkardı.
Kalleşliğin sökmediğini anlayan Todori, kiralık adamlarına emretti:
— Gebertin şunu!..
Sunguroğlu karşısmdakinde asap bırakmayan bir kahkaha daha attı...
— Bir zamanların başkumandanı artık kiralık katillerle mi iş görmeye başladı. Yazık olacak sana Todori...
Todori aldırmadı. Adamları da dövüşe katıldıkları için Sunguroğlu'nu haklayacağını umuyordu.
— Biçeceğim seni pis köpek.
— Yavaş biç aslanım, sonra dikmekte zorluk çekersin...
— Ağzını yırtacağım.
— Biraz evvel üstüme saldıran elli varenk de

senin gibi düşünmüşlerdi ama, sonunda kendi ağızları yırtıldı.

Gerçi Sunguroğlu alay ediyordu, fakat durumu pek de parlak değildi. Sabahtan beri devam eden yarışlar, yakıcı güneş altında varenklerle yaptığı uzun bir dövüş onu oldukça takattan düşürmüştü. Tek ümidi birilerinin durumu görerek yardımına koşmasıydı. Ama herkes yeni imparatorun nutkunu dinliyordu şu anda. Sabahtan beri hipodromda rakiplerine kan kusturan Sunguroğlu'nu çoktan unutmuşlardı. Çabuk unutmak, Bizans milLetinin ruhuna sinmiş bir huydu.

Uzun zaman dövüştüğü halde bir tanesini bile saf dışı edememişti.

Gerçi hâlâ kendini koruyabiliyor, saldırıları boşa çıkarabiliyordu ama, darbelerini eskisi gibi öldürücü indiremiyordu. Yorgunluktan seri hareket edemez olmuştu. Sabahtan beri dövüşmek, bütün kuvvetine rağmen onu yormuş bulunuyordu.

İlk kılıcı karnına yedi. Bereket çizip geçmiş, derin bir yara açmamıştı. Todori, Sunguroğlu'nun akan kanını görünce gülmesini daha da çirkinleştirerek bağırdı:

— Kanını gördüm, şimdi hepsini akıtacağım...

Sunguroğlu son ânının geldiğini hissediyor, fakat yine de alaycılığını elden bırakmıyordu.

— Sırıtma öyle pis domuz, birazdan dedelerinin yanına gideceksin.

Todori karşısındakinin iyice takattan düştüğünü görerek seviniyordu. Esasen kendisinde de pek takat kalmamıştı. Acı kuvvetine ve mukavemetine rağmen yorulduğunu hissediyordu. Arabadan nasıl düştüğünü hatırlayınca dişlerini daha da sıktı:

— Gebereceksin!..

Şiddetle atıldı. Sunguroğlu ondan kaçmak isterken başka birinin kılıcından korunamamıştı. Sol omuz başında müthiş bir ağrı duydu. Derince olduğunu tahmin ettiği yaradan akan kan, yavaş yavaş koltuk altına doğru süzülerek yere damlamağa başladı. Sarı Todori daha da keyiflendi.

— Sonun geldi Bizans kahramanı, diye alay etti.

Sonunun geldiğini Sunguroğlu da görüyordu. Fakat kanının son damlasına kadar mücadele etmeye kararlı idi.

Bu hisle kuvvetlenir gibi oldu. Nereden geldiğini kestiremediği bir duygu, biraz daha dayanmasını fısıldıyordu. Bu kuvvetle bir atak yaptı. Kılıç, Sarı To-

dori'nin hırstan kızıllaşmış yüzünün tam ortasına geldi. Ellerini yüzüne kapadı:

— Kahpe, diye bir çığlık attı. Bir müddet tepkidikten sonra yüzükoyun yere kapaklandı. Yüzü boydan boya yarılmış, bir gözü patlamıştı.

Reislerinin öldüğünü sanan çapulcularda heves denen bir şey kalmamıştı. Karşılarındaki adamı haklasalar bile Todori olmadığına göre parayı kim verecekti?

Önce bacağından yaralı olan dövüşü bıraktı:

— Ben gidiyorum, dedi ve çekti gitti...

Arkadaşlarının gittiğini gören diğerleri de peşinden seğirttiler. Sunguroğlu'nun gözleri kararıyordu. Sallana sallana birkaç adım attı. Düşer gibi oldu. Bir çıkıntıya tutunup bir parça bekledi. Derin derin soluyor, vücudundaki iki yaradan da kan kaybediyordu.

Son kuvvetini toplayarak birkaç adım daha attı. Artık hiçbir yeri göremiyordu. Sadece gözünün önünde yıldızların uçuştuğunu farkediyordu. Bu sırada birinin sokak arasından çıkıp koluna girdiğini hissetti. Başka ne bir şey düşünebildi, ne de kimseyi görebildi. Uçsuz bucaksız bir karanlığa düştü, kendinden geçti.

* * *

Güzel irini ile babası Cerrah Miros, hipodromdaki bütün yarışları kazanıp, İmparatoru alaşağı eden yiğidin, Sarı Todori ve adamları ile ümitsiz bir mücadeleye girdiğini ve tehlikeli şekilde yaralandığını görerek koşmuşlardı. Gerçi Cerrah Miros buna pek istekli görünmemiş, genç adamı düştüğü yerde kaderi ile başbaşa bırakmayı daha uygun bulmuştu ama, İrini katiyyen buna yanaşmamıştı. Baba - kız arasında

kısa bir münakaşa cereyan ettikten sonra nihayet Miros mağlûp oldu. Çok sevdiği biricik kızının isteğini reddedemedi. Sunguroğlu'nun kollarına girip tenha sokaklardan geçtiler ve pek uzak olmayan evlerine taşıdılar.

İrini'nin babası Miros, meşhur bir cerrahtı. Uzun zaman imparatorun cerrahlığını yapmış bir adamdı. Bunun için sabık imparator Altıncı Yoannis Kantakuzinos'a karşı bir muhabbeti de vardı. Hipodromda Sunguroğlu'nun imparatora karşı gelmesini hoş gör-

memiş, fakat kızının hatırı için alkışlamak zorunda kalmıştı. Ve hiç istemediği halde şimdi de Sunguroğlu'nun yaralarını maharetli elleriyle tedavi etmeye çalışacaktı.

Her Bizanslı kız gibi İrini de bu kahramanı sevmişti. Sırf bu duygusu yüzünden kurtulmasını istiyor, babasını mütemadiyen sıkıştırıyordu:

— Ne olur onu kurtarın babacığım. O ölürse ben de yaşayamam, ölürüm.

Yaşlı cerrah ellerini başına götürmüş düşünüyordu.

— Sırf senin hatırın için bunu yapacağım kızım. Önce öğrenmek istediğim bir şey var. Bu adamı seviyor musun?

Genç kız başını eğdi. Bu baş eğişte hiçbir lisanın ifade edemeyeceği kesin bir itiraf vardı.

Yaşlı adam da bunu farketti. Endişeli bakışlarını kızma dikti:

— Hata ediyorsun. Bu adam imparatorumuzun canına okudu. Onu tacından tahtından etti. Şimdi durumumuz ne olacak düşünüyor musun?..

— Düşünmüyorum baba. Bu kahramanı kurtar-

malısın, başka bir şey düşünemiyorum. Bir an evvel onu kurtar ki, düşünmeye başlayayım.

İhtiyar Miros acı acı gülümseyerek başını iki yana salladı •.

— Düşünemiyorsan ben söyleyeyim kızım. Birazdan yeni imparatorun adamları evimizi sarıp bizi tevkif etmeye gelecekler.

— Tevkif mi edecekler? Niçin?

— Çünkü biz sabık imparatorun yakınlarıyız. Bu her imparator değişirken böyledir. Yakınlar daima toplanıp zindana atılırlar. Şövalye Kalyan'ı asiler arasında gördüm. Bizi mahvetmek için fırsat kolladığını biliyorsun. Onun için derhal buradan gitmemiz lâzım.

— İyi ama baba!..

Gözlerini genç adama dikti. Solgun bir çehre ile yatıyor, ara sıra yüzünü buruşturarak başını başka tarafa çeviriyordu.

Genç kız sözlerinin sonunu getirdi:

— Bunu böyle nasıl bırakabiliriz?..

— Başka çaremiz yok kızım. Hayatımızı kurtarmamız için bir an evvel buraları terketmemiz gerekli... Edirne'ye gider, imparator şeriki Matheos

Kantakuzinos'a sığınırız. Böylece ancak hayatımız kurtulur.

İrini bir müdet düşündü. Bizans kahramanı olarak tanıdığı Sunguroğlu'na baktı. Menfi mânâda başını salladı ?.

— Ben bunu bırakamayacağımı hissediyorum baba. İstersen sen git hayatını kurtar, başka cerrah bulmaya çalışırım.

Miros afalladı. Kızından doğrusu böyle bir cevap beklemiyordu:

— Ne!., diye haykırdı. Benden ayrılmayı bu tanımadığın adam için göze alıyorsun ha!..

Genç kız gözlerini yere indirdi:

— Kusura bakma babacığım.

Diye âdeta inledi. Miros biraz sakinleşti. Genç kızın «babacığım» hitabına bir türlü dayanamıyor, bütün mukavemeti her seferinde bu tek kelime ile eriyiveriyordu.

Düşündükçe biraz daha sükûnet buldu. Şefkatle kızma baktı.

Ondan ayrılamayacağını hissediyordu. Dünyada biricik varlığı olan kızını, hayatı bahasına bile olsa terk edip gidemezdi. Kollarını sıvadı:

— Peki kızım, dedi. Madem kim olduğunu bilmediğin bir adama gönül verdin, senin hatırın için bütün maharetimi kullanıp tedavi edeceğim onu. Hadi sen biraz su ısıtıp getir.

Genç kız kanatlanmış gibi dışarı fırlarken :

— Hemen babacığım, diye karşılık verdi.

Cerrah Miros, kızının ardından bir müddet baktıktan sonra:

— Şimdiki kızlar da belli olmuyor hiç, bir anda gönüllerini kaptırıveriyorlar, diye söylendi.

Yaralının yattığı karyolaya doğru yürüdü.

Pencereden giren güneş huzmeleri yüzünün üstünde oynaşıyordu. Kapalı göz kapaklarının uzun kirpikleri sihirli bir el gibi gözünü örtmüştü. Gür ve kumral saçları gelişi güzel yastığın üstüne yayılmıştı. Sunguroğlu, yaralı haliyle bile harikulade güzeldi. Solgun yanakları ona meleğimsi bir letafet vermişti. Açık göğsünden fışkıran sık kıllar ve meydana çıkan geniş omuzlar onun ne kadar kuvvetli olduğunu göstermeye kâfi idi.

Cerrah Miros uzun uzun bu çehreyi, bu yaralı

vücudu tetkik etti. Sonra tekrar başını salladı:

— Hakikaten çok güzel bir delikanlı, diye tasdik etti.

Böylece kızma hak veriyordu. Delikanlıya da gönlü ısınmıştı birden. Koca bir imparatora meydan okuyan bu yiğit, tedavi edilmeye lâyıktı. Bu kadar kıymetli hasletleri; kuvvet, cesaret, maharet ve güzellik gibi ilâhî vergileri üstünde toplamış bir adamın, hele içinde bulundukları fesat zamanında mutlaka yaşaması lâzımdı.

Bu düşüncelerle kapıya baktı, kızma seslendi:

— Daha olmadı mı kızım?..

— Oluyor baba, şimdi geliyorum.

Genç kız babasının sesinde kararlı bir ifade okumuştu. Yıllarca birlikte bulunmaktan doğan bir alışkanlık, ona, babasının sesini tahlil etme kabiliyetini vermişti. İçin için sevindi.

Az sonra elinde sıcak su tası olduğu halde odaya girdi. Takımlarını, ilâçlarını toplamakla meşgul olan babasına:

— Tamam babacığım, dedi.

İhtiyar adam kızma baktı. Sanki ona metanet aşılamak istiyordu.

— Kurtulacak kızım, merak etme.

Genç kızın kalbi yerinden fırlayacakmış gibi vuruyordu. Babasının ellerine sarıldı.

— Ne olur kurtulsun baba.

Cerrah tekrar teminat verdi:

— Elimden geleni yapacağım. Mutlaka kurtulacaktır.

İrini babasının yanağına bir öpücük kondurdu:

— Sen dünyanın en iyi babasısın, seni çok seviyorum.

Yaşlı cerrah gülerek yaralının üstüne eğildi. İtina ile yarasını yıkamaya başladı.

Endişeli bakışlarla hareketlerini izleyen İrini'ye biraz sonra müjdeyi verdi:

— Yara, sandığım kadar ağır değil kızım. Yalnız çok kan kaybetti. Fakat bünyesi şaşılacak kadar dayanıklı. Yakında iyileşeceğini umarım.

Güzel rum kızı, kendini bir kuş kadar hafif hissediyordu. Babasının yanağına bir öpücük daha kondurdu.

— Şimdi seni daha çok seviyorum baba...

Yaşlı adam kızının elini okşadı:

— Sanmam, dedi. Şimdi bu adamı da seviyorsun. Küçücük kalbine bu kadar sevgiyi sığdırabilir mi-

sin?..

Genç kız mahcup olmuş, başını önüne eğmişti. Nasıl olmuş da bir görüşte bu adama gönlünü kaptırmıştı. Bir türlü anlayamıyordu. Halbuki o zamana kadar kendisine evlenme teklif edenlerin hesabı yoktu. Şimdiye kadar bütün talipleri reddetmiş, hayâlinde yaşattığı prensi yıllardır beklemişti. Sunguroğlu'nu ilk defa yarışlarda görmüş ve birden küçük kalbi heyecanla çarpmıştı. Daha yarışlar başlamadan onun kazanacağına inanmış, yıllardır beklediği prensin geldiğini anlamıştı. Fakat bilmiyordu ki, o prensin kalbi, vücudu ile beraber vakfedilmiş, Din ve Millet hizmetine adanmıştı.

Genç adama bakarak bunları düşünüyordu. İnleyerek gözlerini açtığını görünce babasıyla birlikte seğirttiler. Yaşlı cerrah, endişeli bakışlarla kendisine bakan delikanlıya gülümsedi:

— Merak etmeyin kahraman, burada dostlarınız arasmdasmız. Yaralarını tımar edip tedavi ettik. Pek yakında dipdiri ayağa kalkarsın.

Sunguroğlu bu sözleri hayal - meyal duydu. Teşekkür etmek istedi, fakat başaramadı. Gözlerinin önünde tekrar yıldızlar uçuşmaya, acaip şekiller oynaşmaya başladı. Sıkı sıkıya tekrar yumdu. Ama hayaller bir türlü silinmiyordu.

Cerrah Miros endişeyle bakan kızma:

— Merak etme, dedi, acı çekiyor ama, iyileşecek.

Karyolanın ayakucuna ilişti. Asıl kendi durumu berbattı. Birazdan tevkife gelirlerdi belki de. Belki değil muhakkak geleceklerdi. İrini'yi de götürürler miydi acaba? Kendisi neyse de, hayatımn baharında zindanlara atamazdı kızını. Bir çıkar yol bulmalıydı. Yaralıyı bırakmak istemiyordu. Hoş istese bile yapamazdı. Kızı seviyordu onu, belki de evlenirlerdi. Şu zindan hayali midesini bulandıran bir kâbustu, yoksa her şey güzel olabilirdi.

Belki birkaç gün rahatsız etmezlerdi, hatırlayamazlardı, kimbilir? Öyle ya, düzene konacak bunca mühim iş dururken ihtiyar bir cerrahla kızı kimin aklına gelebilirdi? Kalyan'in... Onun aklına gelebilirdi evet. Yalnız onun. İntikamını zorlu alacağını söylememiş miydi?

Doğruldu. Yaralıya baktı. Nefesi giderek muntazamlaşıyordu. Gözleri pazılarına takıldı. Amma kuvvetli görünüşü vardı. Hipodromdaki yarışlarda marifetlerini görmüş, elli varenkle dövüşmesine şahit ol-

muştu. Kalyan'la mücadele edebilecek tek adamdı belki İstanbul'da. Kızını da, kendisini de koruyabilirdi.

Bu düşüncelerden sonra delikanlının bir an evvel iyi olması için dualar mırıldandı. Bütün maharetini kullanacak, imparatorlar için hazırladığı kuvvetli yara macunlarını ona tatbik edecek, kısa zamanda iyileşmesini sağlayacaktı. Bunu yapabilirdi.

İrini kapıya dayanmış, sorgu dolu gözlerle babasını süzüyordu:

— Ne düşünüyorsun baba?..

— Hiç kızım, dedi, ne düşüneceğim?.. Bu delikanlının bir an evvel iyi olması için Allah'a dua ediyorum.

* * *

Bu sırada İbrahim ve Köse telâş içinde kıvranıyorlardı.

Duka döşemeleri tırmalıyor, acı acı uluyordu.

İbrahim:

— Zavallı Duka, diye mırıldandı. Sahibinin kaybolduğunu anlamış gibi bir hali var.

Sonra Köse Yusuf'a döndü:

— Ne dersin sen, Sunguroğlu nerede olabilir?..

Köse de bunu düşünüyordu saatlerdir. İmparator Beşinci Yoannis'i tahta geçirdikten sonra Sunguroğlu'nu aramışlar, fakat ne ölüler ne diriler arasında hiçbir ize rastlayamamışlardı. Ondan sonra iki gündür eve gelmesini boşuna beklemişlerdi. Köse acı acı güldü:

— Sunguroğlu çocuk değildir, mutlaka bir yerlere gitmiştir. Ama bize bunu haber verebilirdi hiç değilse.

— İyi ama ölmüş olabileceğini hiç düşünmüyor musun?

İbrahim, şimdiye kadar aklına getirmek istemediği bu ihtimalle titrediğini hissetti. Köse de aynı şekilde ürpermişti.

— Hayır, diye bağırdı. Ölmüş olamaz. Her tarafı aradık, bütün cesetlere baktık. Ölüler arasında yoktu. Fakat anlamadığım bir nokta var.

— Nedir?..

— Kumandan Sarı Todori'yi kim vurdu?

İbrahim bezgin bezgin başını salladı •.

— Belki yüzüncü defadır bunu soruyorsun ihtiyar. Bilsem herhalde şimdiye kadar söylerdim.

Köse, arkadaşına sert sert baktı. Sonra başını önüne indirdi. Birkaç kıldan ibaret olan sakalını çekiştirmeye başladı. Düşünceli zamanlarında hep böyle yapar, karşısındaki ne kadar konuşsa cevap vermeden sakalını çekiştirmeye devam ederdi.

İbrahim de bir sürü sual sorup cevap alamayınca içerledi:

— Çeke çeke sakalını bitirdin gayri, yakında çekiştirecek tek kıl bile bulamadığın zaman suallerime cevap verirsin artık!..

Köse rahatsız edilmesine kızdı:

— Dilin ne çok işliyor be, rahat bırak da düşüneyim...

— Günlerdir düşünüp durdun zaten. Bıraksam belki senelerce düşüneceksin. Yok efendim, bu sefer sana uymuyorum artık; benim bildiğim usûlde çalışacağım.

Köse yine cevap vermedi. Fakat ibrahim konuşmasına ara vermeden devam etti:

— Kılıcımı aldığım gibi tek tek bütün evleri dolaşacağım. Sunguroğlu mutlaka bir kalleşliğe uğrayarak evlerden birine hapsedildi. Belki de zindana atılmıştır, kimbilir.

Köse alay etti:

— Ee, zindana atılmışsa ne yapacaksın?..

İbrahim kendisiyle alay edildiğini anlayınca tahammül edemedi. Hiddetle ayağa fırlayıp kılıcını çekti:

— Şu kılıcı süs diye takmadık belimize. Bizans'ın meşhur Anemas Zindanı da bana vız gelir. Allah'ın izni ile zindanlarını başlarına geçiririm. Eğer impa-

rator böyle bir kalleşlik yapmışsa, onu doğduğuna bin pişman ederim...

Köse Yusuf da doğruldu. Heyecanlı Osmanlı akıncısının elini tuttu :

— Dur bre yiğit!., dur hele seni şöyle doya doya bir seyredeyim. Zira zindanı basmaya kalkarsan bir daha göremeyeceğim.

Hâlâ alay ediyor, gülerek söz söylüyordu. İbrahim iyice kızmıştı:

— Görürsün!

Yaşlı adam birden ciddileşti.

— Bir kere imparatorun ihanet edebileceğini düşünme, çünkü onu çok iyi tanırım. Böyle bir şey yapmaz. Esasında Osmanlılardan çekindiği için cesaret edemez. Hem böyle bir şeye tevessül etse bizi de buldurur ve zindana attırırdı.

İbrahim düşüncelerinin bir sabun köpüğü gibi eridiğini görünce hayretle sordu:

— Öyleyse Sunguroğlu nerede?

— Tahmin ettiğin gibi belki de bir evde. Sabık imparatorun adamları onu bir eve kapamış olabilirler. Sarı Todori'yi Sunguroğlu'dan başka haklayabilecek adam Bizans'ta pek bulunmaz zira...

İbrahim'in de aklına yatan bu ihtimal onu susturmuş ve Köse Yusuf'un zekâsına güvenmekten başka bir iş yapamayacağını anlamıştı.

İkisi de oturdular. İbrahim zindanı nasıl basacağını düşünürken, Köse yine sakalını çekiştirmeye koyulmuştu.

Bu sırada Duka tekrar acı acı uludu. Köse, yaşından beklenmeyen bir çabuklukla yerinden fırladı:

— Buldum, diye bağırdı.

Sonra şaşkın şaşkın kendisine bakan İbrahim'e

döndü. Bir çocuk gibi seviniyor, bağıra bağıra bulduğu şeyi izah etmeye çalışıyordu:

— Hay Allah, nasıl şimdiye kadar düşünememiştim bunu? Biliyorsun bir zamanlar Şarköy Zindanı'nda ikiniz mahpusken Duka, sizi bulmama yardımcı olmuş ve bizi Şarköy'e götürmüştü.

— Evet!..

— Şimdi de aynı şeyi yapabilir. Todori'nin ölü bulunduğu sokağa köpeği salar, oradan Sunguroğlu'nun geçip geçmediğini öğreniriz. Geçmişse, köpek mutlaka sahibinin izini takip edecektir.

— Duka konuşamaz ki! Sunguroğlu'nun Todori ile dövüştüğünü veya dövüşmediğini nasıl ifade eder?

Köse, İbrahim'e ters ters baktı:

— Kılıç sallamaktan başka marifetin yok senin. Evvelâ köpek dilini öğrenmelisin.

İbrahim yine alaya alındığını anlamıştı:

— Benimle alay etmeyi bırak da Sunguroğiu'nu nasıl kurtaracağımızı düşün bir... Yoksa başına geleceklerden mesul değilim.

Köse, Düka'ya doğru yürüdü ı

— Düşündüm... düşündüm, diye mırıldandı.

İrini iki gece sevdiği adamın, başı ucundan ayrılmamış, uykusuzluktan kızarmış mavi gözlerini Sunguroğlu'nun yüzüne dikip her an orada bir hayat belirtisi arayarak beklemişti.

Babasının bütün ısrarlarına rağmen yatmıyordu. Yaşlı Cerrah, yaralıyı yalnız başına bekleyebileceğini söyleyince de reddetmişti. Zaman zaman gözlerini açan delikanlıya gülümsüyor, böylece ona emniyet telkin etmeye çalışıyordu.

Yalnız anlamadığı bir şey vardı. Delikanlı baygın yattığı müddetçe tek bir kelime mırıldanmış, durmuştu. Bu mırıltıyı iyice duyabilmek için İrini, kaç kere kulağını genç adamın ağzına yaklaştırmış, «ALLAH, ALLAH» şeklinde çıkan kelimeleri, mânâsını anlamadan defalarca dinlemişti.

İr un. yan olu halde delikanlının söylediği kelimelerin mânâsını anlayabilse, belki bu büyük imân nünde diz çöker ve Islâmiyeti kabul ederdi.

İkinci gün gece yarısına doğru Sunguroğlu biraz kendini topladı. Başucunda bekleyen kıza gülümsedi. Belli belirsiz bir sesle1 sordu:

— Sen misin Nilüfer?..

Güzel Bizans kızı Türkçe söylenen bu sözlerin tek kelimesini bile anlayamamıştı. Her zamanki gibi tatlı bir gülümseme ile :

— Merak etmeyin, dostlarınızın yanındasınız kahraman, diye teminat verdi.

Sunguroğlu, Nilüfer sandığı kızın Rumca konuştuğunu görünce bir tuhaf olmuş ve daha dikkatle bakmaya başlamıştı. Boşuna Nilüfer'in kara gözleri- . ni arıyordu. Baktığı gözlerde gecelerin karanlığını değil, enginlerin maviliğini gördü. Birden aklı başına geldi, doğrulmak için bir hareket yaptı. Cerrah Miros koştu, delikanlıyı göğsünden yatağa bastırdı.

— Kımıldamayın kahraman, daha yaranız iyi olmadı.

Sunguroğlu birden her şeyi hatırladı. Gözlerinin önünde hayaller oynaşmaya başlamıştı. Bu hayallerin içinde hipodromdaki yarışı gördü. İmparatorun değiştiğini ve kendisinin kapıdan kaçarcasma geçerek, yorgun argın ara sokaklara daldığını, sonra Sarı Todori ile birlikte pusu kurmuş birkaç kiralık katilin yolunu çevirdiklerini hatırladı.

Gözlerini genç kıza dikti; halsiz bir sesle :

— Nerdeyim?.. diye sordu.

Sualinde bile emredici bir ton vardı.

Genç kız, bunu farkettiği için karşısındakinin bir prens olduğuna daha çok inandı. Kimbilir bu, yıl-

lardır bekledıği kalbinin prensi, belki küçüklüğünde hikâyelerini dinlediği peri padişahının oğlu idi?

Dudaklarında goncalanan tatlı bir tebessümle gülümsedi :

— Emin ellerdesiniz Prensim merak etmeyin.

Delikanlı gittikçe kendine geliyor, kendine geldikçe de merakı tahrik oluyordu. Karşısındaki güzel kızın varlığını şimdi daha iyi farkediyor, buraya nasıl geldiğini düşünüyordu. Kafasındaki suallere cevap bulamadığı için hep sormak zorunda kalıyordu:

— Buraya nasıl geldim?..

— Biz getirdik. Yaralı ve mecalsiz bir halde idiniz, babamla seni buraya getirdik. Babam meşhur bir cerrahtır. Şimdiye kadar ne öldürücü yaralar iyi etmiştir. Hiç merak etmeyin, sizi de iyi edecek. Birkaç güne kadar bir şeyiniz kalmayacak.

Birkaç gün. Bu, Sunguroğlu için çok uzun bir zamandı. Yine yatağında doğrulmaya çalıştı. Fakat sıkı sıkıya vücudunu saran sargılar buna mani oluyordu.

Cerrah, Sunguroğlu'nun doğrulmaya çalıştığını görünce yine elini göğsüne koyup hafiften yatağa bastırdı:

— Ne olur, doğrulmaya çalışmayınız. Henüz yaralarınız tazedir.

Sunguroğlu yaralarının acısını yeniden duymaya başladı. Belli etmek istememesine rağmen elinde olmadan yüzünü buruşturdu.

İrini ıstırapla gölgelenen gözlerini genç adama dikti:

— Çok acıyor mu?..

Sunguroğlu, bu halinde bile zaafının anlaşılmasına sinirlenmişti. Bir kadının yanında aczini göstermek istomiyordu:

— Hiç acımıyor, diye cevap verdi. Acımıyor hiç.
'im/m elleri çok maharetli olsa gerek, kendimi kuvvetli hissediyorum.

Oysa kendini hiç bu kadar halsiz hissetmemişti. Fakat bir kadına bunu belli etmekten şiddetle çekiniyordu.

— Acımıyor, diye tekrarladı.

Genç kızın havsalası metanetin bu derecesini almıyordu. Karşısındaki adamın bambaşka yaradılışta biri olduğunu her dakika biraz daha iyi idrak ediyor, bunun neticesi olarak da, kopmaz bağlarla biraz daha bağlanıyordu.

Bir yandan bu meçhul adamı nasıl olup da sev-

diğine akıl erdirmeye çalışırken, bir yandan iyileşmesi için dua ediyordu.

Sunguroğlu, bu kısa konuşmadan hayli yorulmuş, tekrar başını yastığa bırakarak derin derin solumaya başlamıştı. Cerrah, delikanlının geniş alnında biriken ter tanelerini sık sık siliyor, bir an evvel iyi olması için istanbul'da ne kadar kilise ve yerde gökte ne kadar aziz varsa hepsine adaklar adıyordu.

Baba - kız o geceyi de yaralının başı ucunda uykusuz geçirdiler. İrini, ancak sabaha karşı oturduğu yerde bir parça daldı. Bu sırada Sunguroğlu'nun gözlerini açıp kendisine baktığını göremedi.

İrini tatlı uykusuna devam ediyor, rüyasında sevdiği prensin kendisini kır atına attığı gibi ormanlara doğru uçurduğunu görüp mesut oluyordu.

Delikanlı uzun zaman İrini'yi seyretti. Bir genç kızın yaralı bir adamı evine getirip sabahlara kadar başucunda uyumadan beklemesinin mânâsını çok iyi biliyordu. Güzel Bizans dilberi onu seviyor olmalıydı. Fakat kendisinin ona verecek sevgisi olmadığını biliyor, sadece şefkat duyuyordu.

İrini bir iki kımıldadıktan sonra gözlerini açtı. Kendisini tetkik eden gözlerle karşılaşınca utanarak başını önüne eğdi:

— Uyuyakalmışım, diye âdeta özür diledi.

Sunguroğlu şimdi kendini hakikaten dinlenmiş ve oldukça zindeleşmiş hissediyordu. Gülümseyerek sordu:

— Adın ne senin güzel kız?

Genç kız sevdiği adamdan utanıyordu. Kızararak cevap verdi:

— İrini efendim!..

— Söyle bakalım İrini, ihtilâl muvaffak oldu mu?

— Oldu efendim.

— Peki ben ne zamandır buradayım?

— İki gecedir burada yatıyorsunuz...

Sunguroğlu'nun ağzından bir çığlık halinde:

— Ya!., nidası döküldü.

Sonra kendi kendine mırıldandı •.

«— Kimbilir arkadaşlar nasıl merak etmişlerdir beni. Hemen gitmem lâzım...»

Delikanlının düşünceli hali İrini'nin gözünden kaçmamıştı:

— Ne düşünüyorsunuz? diye sordu.

Sunguroğlu bir an söyleyip söylememek arasında tereddüt ettikten sonra nihayet cevap verdi:

— Çok uzun zaman burada kaldığımı düşünüyorum. Halbuki bana birkaç saat gibi gelmişti. Arkadaşlarım şimdi meraktadırlar. Gitmem lâzım.

Genç kız ayağa fırladı:

— Olmaz, dedi. Bu halinizle bir yere gidemezsiniz.

İrini'nin sesinde, «beni bırakamazsın» der gibi bir hüzün ifadesi vardı. Delikanlı bunun farkına varmıştı ama, hiç oralı olmadı. Sağ dirseğini yatağa destek yaparak doğrulmaya çalıştı. Yaraları hâlâ şiddetle acıyordu. Fakat eskisi kadar mecalsiz değildi.

Usulca yatağından indi. Ayağa kalkarak birkaç udim attı.

Hâlâ gözleri kararıyordu. Yatakta kabadayılık taslamak kolay olmuştu ama, ayağa kalkarak birkaç adım attığında, yataktan çıkacak durumda olmadığını hemen anlamıştı. Koluna girmek üzere yanma gelen İrini'ye mani olmak için tekrar yatağa oturdu:

— Hakikaten istirahate ihtiyacım var, diye mırıldandı.

Genç kız, sevdiği adamın gidemediğine için için seviniyordu. Bir giderse bir daha onu göremeyecekmiş gibi kötü bir his vardı içinde. Bu hissi ne kadar uzaklaştırmak istiyor ise de muvaffak olamıyordu.

Konuşmalarla Cerrah Miros uyanmıştı:

— Bu halinizle bir yere gidemezsiniz, diye katı bir tavırla konuştu. Birkaç gün daha beklemeniz lâzım. Eğer isterseniz arkadaşlarınıza ben haber verebilirim.

Sunguroğlu'nun aklına bu hiç gelmemişti:

— Sen mi?., diye hayretle sordu.

— Evet ben. Siz bana arkadaşlarınızın bulunduğu yeri tarif ederseniz, gidip onları bulur ve durumunuzu anlatırım. İsterseniz buraya bile getirebilirim.

İrini söze karıştı:

— İsterseniz ben gideyim. Kadın olduğum için şüphelenmezler.

Genç adam, İrini'nin uykusuzluktan kızarmış gözlerine ve perişan haline baktı:

— Sahi bunu yapar mısınız?., diye sordu.

İrini tasdik makamında gözlerini indirdi. Çok hafif bir sesle:

— Sizin için her şeyi yaparım, diye mırıldandı.

Bu sözlerde gizli bir itiraf vardı. Delikanlı anla-

mamazlıktan gelerek gülümsemeye çalıştı:

— Fakat sizin hâliniz benimkinden daha iyi değil biliyor musunuz?. İki gecedir uykusuzlukla pençeleşip, beni beklediğinizi anlıyorum. Fakat ne yazık ki size teşekkürden başka bir şey veremeyeceğim.

Bu sözlerle kendisinin başka bir âleme ait olduğunu, geri almamak üzere her şeyini Din ve Millet yoluna vakfettiğini anlatmak istiyordu. Genç kız şüphesiz bunu anlamadı.

— Bize bir teşekkürünüz bile kâfidir kahraman, dedi.

Cerrah Miros sevinçle hastasım süzüyordu. Kendisini bu kadar çabuk toparlayabilin bir yaralı daha görmemişti hayatında:

— Maşaallah yiğidim, kendinizi bu kadar çabuk toparlayabileceğinizi tahmin etmiyordum. Atlatmışa benziyorsunuz.

Sunguroğlu cerraha gülümsedi:

— Size hayatımı borçluyum cerrah efendi. Çok teşekkür ederim.

— Hayatınızı bu kıza borçlusunuz delikanlı. O olmasaydı yaralarına aldırış etmeden buralardan kaçmaya bakardım.

— Niçin?

Genç kız babasına yalvaran gözlerle baktı. Kendi meseleleriyle sevdiği adamı üzmek istemiyordu.

Miros bu bakışların mânâsını anladığı için delikanlının sorusunu duymamış gibi davrandı.

Sunguroğlu ise öğrenmek istiyordu:

— Niçin?., diye tekrar sordu.

Adam sadece cevap vermiş olmak için mırıldandı:

— Burada durmak istemediğimden...

— Neden istemiyorsunuz? Bunun sebepleri olsa gerek?

— Sebepleri...

— Evet?..

Genç kız tekrar babasına baktı. Bu seferki bakışlar oldukça sitemkârdı.

— Sebebi yok, dedi. Sadece İstanbul'dan çıkmak istiyordum, o kadar.

Sunguroğlu başını salladı, inanmıyordu:

— Bir insan doğup büyüdüğü yerleri basit şeyler için kolay kolay terk edemez. Bunun başka sebebi olsa gerektir. Beni iyi tanışanız, güvenebileceğinizi de bilirdiniz...

Sunguroğlu kendisine güvenmediklerini sanıyor-

du. Onun için biraz da iğneli konuşmuştu. Buna çok üzülen genç kız artık meseleyi saklayacak gücü kendinde bulamadı:

— Babam eski imparator Altıncı Yoannis'in cerrahı idi, diye konuştu.

Delikanlı hayretle sordu:

— Bundan ne çıkar?..

Bu sefer babası söze karıştı:

— Her eski imparatorun yakınlarını, hattâ hizmetkârlarını bile, yeni gelenler tasfiye eder. Eskiye bağlı tek adam kalmasını istemezler.

Delikanlı işi anlamıştı. Bunlar yeni imparatorun hışmından kaçmak istiyorlardı.

— Yeni imparator böyle bir şey yapmaz.

— Yapar yiğidim. Bu bir an'ane haline gelmiştir. İmparator yapmazsa bile onun yaltakçıları mutlaka yapar. Hele Şövalye Kalyan, mutlaka yapar. Onun bana ve kızıma karşı şahsî bir husûmeti de vardır. Ben imparatordan ziyâde Kalyan'dan korkarım.

— Sebebi vardır herhalde? Adam durup dururken kin bağlamaz ya!

— Yaşlı adam bir müddet durdukten sonra devam etti:

— Bir zamanlar kızımı istemişti. Ne kızım ne de ben buna razı olmadık tabiî. Kalyan gibi bir serseriye kızımı veremezdim. Bunun için bize içerledi. Bir gün külahların değişeceğini ve sıranın kendisine geçeceğini söyledi. «Benden o zaman sakın» diye bir tehdit savurdu. Şimdi ilk karışıklık biter bitmez, beni hatırlayacağına eminim. Belki şimdiden, hatırı sayılır bir darbe indirmeye hazırlanmaktadır kimbilir?

Sunguroğlu kısa bir müddet evvel hayatını kurtardığı Şövalye Kalyan'ı hatırladı. Şövalye Lagan Mişöp'ün halim - selim tabiatının tam zıddı, gözlerinde her zaman ihtiras pırıltıları taşıyan sinsi bir tip olarak görünmüştü ilk günden beri. Fakat imparatoru devirmek için zamanın icapları gereğince bir müddet beraber çalışmışlardı.

Bir süre baba - kıza bakıp bunları düşündü. Sonra Kalyan'm şahsî bir husûmeti bile olsa mutlaka kendisinin hatırı için bu baba - kızı bağışlayacağına kani oldu:

— Merak etmeyin, dedi. Kalyan'ı tanırım. Bir zamanlar hayatını kurtarmıştım. Birkaç gün öncesine kadar da beraber çalıştık. Size bir kötülük yapa-

cağını sanmıyorum. Hiç olmazsa bana karşı bunu yapmayacağından eminim.

Yaşlı cerrah acı acı güldü:

— Siz Kalyan'ı iyi tanımıyorsunuz yiğidim, dedi.

Bu bahsi daha fazla kurcalamak istemeyen delikanlı başka mevzulara geçti:

— Şehirde ne var ne yok? diye sordu.

— Bütün şehir sizden bahsediyor kahraman. Bi-ıs'uı gönlünü fethettiniz.

Miros, bunu söylerken bir yandan da göz ucuyla kızına bakıyordu.

— Evet bütün şehrin kalbi şimdi sizin için vuruyor, diye devam etti. Genç, ihtiyar, kadın, kız, hep sizden bahsediyor. Anlayacağınız iyice efsâneleştiniz. Halkın çoğu gökten inen İsa'nın ruhu sanıyor sizi. Birdenbire ortadan kaybolmanıza bir mânâ veremedikleri için böyle efsaneleştirmekte de haklılar galiba...

Sunguroğlu cevap vermedi. Cerrah Miros da sustu. Kızma bir baş işareti yaptı. Birlikte odadan dışarı çıktılar. Sunguroğlu yalnız kalınca yatağa uzandı. Şimdi çok daha iyi hissediyordu kendini. Sabaha kadar uyursa birşeyciği kalmayacak gibi geliyordu. Gözlerini yumdu.

Uyandığında güneş çıkmış, pencereden içeri ilk huzmelerini nazlı nazlı salmaya başlamıştı. Her sabah olduğu gibi cadde tarafından yine gürültüler geliyordu. İstanbul halkı iki gündür bayramlar, şenlikler tertipleyerek, eski imparatoru lanetliyor, yenisini takdis ediyordu.

Biraz sonra sabah kahvaltısını yaptılar. Sunguroğlu tekrar yatağına girerek sargılarının değiştirilmesini- bekledi. Aklı fikri hep arkadaşlarında idi. Bir an evvel onları bulmak istiyordu.

Vakit öğleye yaklaşırken kapı hızla vuruldu. Süratle Sunguroğlu'nun yattığı odaya dalan yaşlı cerrah :

— Eyvah geldiler!., diye haykırdı..

Genç kız da titremeğe başlamıştı..

Sunguroğlu şaşkındı •.

— Kim geldi?., diye sordu.

Miros kekeliyordu:

— Onlar, onlar geldi!..

— Kim onlar?..

— Onlar, imparatorun, yahut Şövalye Kalyan'ın adamları; onlar geldi işte!..

Sunguroğlu, baba - kızı korkutan şeyin ne olduğunu o zaman anladı. Karşısında hazân yaprağı gibi titreyen baba - kıza cesaret vermek için ?.

— Durun, telâş etmeyin, dedi. Korkacak bir şey olmadığını söylemiştim size. Ben hallederim.

Birden yüzü aydınlandı. Yanlış duyup duymadığını anlamak için elini kulağına götürüp bekledi.

Evet bir köpek uluması duyuyordu. Yıllardır duya duya aşina olduğu bu ulumayı, başka köpeklerinkinden ayırdetmesini çok iyi bilirdi. Gözleri bir kere daha neşe ile parladı. Duka'sının sesini tanımıştı.

Hâlâ titremekte olan Cerrah Miros'a döndü. Çok neşeli bir sesle :

— Kapıyı açın, dedi.

— Ama yiğidim!..

— Açın korkmayın. Gelenler arkadaşlarımdır. Merak edecek bir şey yok. Hadi İrini, sen aç kapıyı.

İrini seğirtti. Sevdiği adamın emri olduktan sonra ölüme bile severek koşardı.

Kapı açılır açılmaz şimşek gibi içeri dalan Duka kimseye ehemmiyet vermeden merdivenlere atıldı. İbrahim elinde yalın kılıç olduğu halde kendileri-

ne kapıyı açan genç kıza bakıyordu. Hayretinden donup kalmıştı. Burada bir sürü düşmanla karşılaşacağını umarken, çıka çıka karşısına bir kız çıkmıştı. Buna rağmen kılıcını kınına sokmadı. Korkuyla karışık bir merakla gözlerini kendilerine diken genç kıza, Bizans'ta olduğunu unutarak Türkçe sordu:

— ıoğlu nerede?

ni bu lisanı bilmediği için delikanlının ne de- nlayamamıştı. İbrahim'in ardında duran Ko- taya girdi:

— Bak yavrum, buraya Bizans kahramanı geldi mi?..

Genç kız evindeki adamın niçin arandığını kesin olarak öğrenmek istiyordu:

— Siz kimsiniz?., diye sordu.

Kurnaz Köse, işin içinde bir gönül kokusunu hemen almıştı. İrini erkeğini korumak için ölüme atılmaya hazır vahşî bir kaplanı andırıyordu. Sesine en tatlı tonunu vererek konuştu:

— Biz onun dostlarıyız yavrum. Kaç gündür aramadığımız yer kalmadı. Buradaysa çık yukarı, kendisini görmek istediğimizi söyle.

Genç kız inanmıyordu. Ama İbrahim'in de sabrı

tükenmişti. İrini'nin gözlerindeki endişeli bakışları başka türlü yorumladı:

— Yoksa ona bir şey mi yaptınız? Eğer kılma zarar geldi ise vay halinize. Bizans'ınızı başınıza yıkacağım.

Sonra sert adımlarla kapıyı geçti. Önünü kesmeye çalışan İrini'yi kenara itti:

— Çekil yolumdan bacı. Dua et ki, kadınlara el kaldırmak âdetim değildir, yoksa...

Sunguroğlu hâlâ arkadaşlarının yukarı çıkmadığını görünce güçhal merdiven başına gelmişti. İb-

rahim'in fırtına gibi içeri daldığını görünce güldü:

— Vay yiğidim vay!.. Bugün sertliğin üstünde...

İbrahim, sevgili arkadaşını sargılar içinde görmekten müteessir, fakat ne olursa olsun ona kavuşmaktan memnun, ok gibi merdivenleri çıktı. Sunguroğlu'nu kucakladı. Yaralarını acıtmcaya kadar sıktı.

Köse bir kenarda durmuş gülerek iki arkadaşm ayrılmasını bekliyordu. Sonra kendisi de gitti. Hasretle sarıldı:

— Arslanım benim... Seni gördüğüme nasıl sevindim bilemezsin.

— Ben de çok sevindim ihtiyar, maşaallah bomba gibisin.

— Bomba gibiyim ya. Gasıp imparatoru devirince emelime ulaştım ve en az on yıl daha gençleştim.

Sonra karşısına geçerek bir müddet baktı:

— Sen de pek fena değilsin hani. Köpoğlu Todori neredeyse ciğerlerini delecekti.

Sunguroğlu hayretle sordu:

— Nereden bildin Todori ile vuruştuğumu?

Köse, kafasını işaret etti:

— Bunun içinde hâlâ birşeyler taşıyoruz yiğidim.

Hep beraber gülüştüler. Sunguroğlu baba - kızı farkedince arkadaşlarına gösterdi:

—? Hayatımı kurtardılar, dedi. Sonra onlara döndü :

— Bunlar benim en iyi dostlarımdır.

Genç kız mani olmak için uğraştığı adamların yabancı olmadıklarını anlayınca mahcup olmuş ve başını önüne eğmişti. İbrahim de arkadaşını kurtaran genç kıza kaba davrandığı için sıkılmıştı, özür diler gibi gülümsedi.

Köse, genç kıza teşekkür ettikten sonra yaşlı cerrahın elini sıktı.

— En sevgili arkadaşımı kurtardınız, size çok teşekkür ederim.

Yaşlı cerrah boynunu büktü :

— Bana değil, kızıma teşekkür ediniz, dedi.

Hep beraber odaya girdiler.

Sunguroğlu İrini'ye:

— Kusura bakma, dedi. Arkadaşlarla bazı şeyler konuşacağız. Bizi bir müddet yalnız bırakır mısın?

— Elbette, diyerek çekildi İrini. Sesindeki kırgın ifade bariz bir şekilde anlaşılıyordu.

Köse hâlâ kıs kıs gülmekte idi. Genç kızın çıktığı kapıyı çenesiyle işaret ederek :

— İyice kapılmışa benzer, diye söylendi.

Delikanlı bu tarz konuşmadan pek hoşlanmamıştı. Onun için mevzuu derhal değiştirdi:

— Ne var ne yok bakalım? Kızın söylediğine göre iki gecedir burada mahpus kalmışım.

Köse bu suale bir sualle mukabele etti:

— Boş ver olanlara da, sen kendinden bahset biraz. Nasıl oldu da yaralandın?.. Hipodromda sapasağlam dövüşüyordun halbuki!..

— Öyleydi, fakat dışarı çıkınca Todori ve kirahk adamları üstüme çullandılar. Vuruştuk, Todori öldü, ben ise yaralanmıştım. Adamlar Todori'nin öldüğünü görünce tabanları yağladılar. Ondan sonrakini hatırlamıyorum.

— Eh yiğidim, Bizans'ta kuvvetten ziyade iş gören bir gizli kuvvet daha olduğunu anlamışsın artık.

— Nedir o?..

— Hiyle!..

Başım arkaya attı:

— Anlayacağın kuvvet ve cesarete hiyle galip

geldi ve Şövalye Lagan Mişöp başkumandan olacak diye beklerken zindanı boyladı.

Sunguroğlu'nun aklı başından gidiyordu az daha.

— Kim?..

— Kim olacak, dostumuz Mişöp...

— Peki Başkumandan kim oldu?..

— Kim oldu dersin?..

Sunguroğlu bilmece çözecek halde değildi, biraz da kızgınlıkla Köse'ye baktı:

— Uzatma sözü; doğru dürüst söyle şunu!..

Köse Yusuf'un verdiği isim Sunguroğlu'nun beynine âdeta bir bomba gibi inmişti:

— Şövalye Kalyan...

__ ......!?

— Evet yiğidim, Şövalye Kalyan Başkumandan oldu. Ve kendine rakip olarak gördüğü arkadaşı Lagan Mişöp'ü derhal tevkif ettirip Anemas Zindanı'na attırdı.

—? Deme yahu!..

— Nasıl demiyeyim? İşin doğrusu bu...

— Peki halk bu işe ne diyor?..

Köse, «adam sen de» der gibi elini boşlukta salladı :

— Halk eğlenmekten başka birşey düşünmüyor şimdilik...

— Ya İmparator?..

— O da tahta geçmenin sarhoşluğu içinde gününü gün etmeye bakıyor.

Sunguroğlu hayretler içinde:

— Vay canına!., diye mırıldandı.

Bir müddet düşündükten sonra ilâve etti:

— Lagan Mişöp'ü affettirmemiz lâzım...

İbrahim sordu :

— İmparatora mı?..

— Elbette, bundan tabiî ne olabilir?.. İmparator o makama bizim sayemizde geçti.

— Öyle ama, Şövalye Lagan Mişöp'ün sayesinde de geçti. Herifçioğlu onu imparator yapmak için kelle koltukta az mı mücadele etmişti; netice ne oldu?. Zindanı boylamaktan öte ne işe yaradı?

Sunguroğlu başını elleri arasına almış sıkıyordu :

— Haklısın İbrahim. Kahpeliğe can dayanmıyor...

Sunguroğlu ve Lagan Mişöp'ün gayretiyle sürgün bulunduğu Bozcaada'dan kurtarılarak Kostantiniyye'-ye getirilen ve bir ihtilâlle Valekerna Sarayı'ndaki mükellef imparatorluk tahtına oturtulan Beşinci Yoannis Paleoloğos, muvaffakiyetten sarhoş bir halde idi. Bu durumdan azamî istifade etmeyi düşünen. muhteris Şövalye Kalyan, önce başkumandan sonra da imparator olmak için ilk hiylekâr adımını atmış, tahta çıktığından bir gün sonra imparatorun huzuruna çıkarak yerlere kadar eğilmiş ve ı

— Çok uğraştık ama sonunda muvaffak olduk. Vasileas, Allah sizi bundan sonra başımızdan eksik etmesin, diyerek yaltaklanmaya başlamıştı.

Sonra da, imparatora bir Başkumandan gerektiğini söyleyerek bu makama en çok kendisinin lâyık

olduğunu ihsas etmişti. İmparatorun cevap vermesine fırsat kalmadan Şövalye Lagan Mişöp içeri girmiş ve imparatora tebriklerini sunmuştu.

Bu sırada Şövalye Kalyan bir teklif ortaya attı r

— Sayın Vasileas, şimdi geleneklere uyarak derhal eski imparatorun yakınlarını toplatmalısmız...

Bu fikre iyi kalpli Lagan Mişöp şiddetle itiraz etti r

— Sayın Vasileas; arkadaşımın teklifi belki bir anda makul gibi görünecektir ama, iyi düşünülürse

çok hatalı bir yol olduğu hemen meydana çıkar. Eski imparatorun yakınlarını tevkif ettirmeniz, size bir şan kazandırmayacak, aksine bazı çevreleri düşman edecek ve ilk fırsatta ayaklandıracaktır. Meselâ sizin yakınınız olmaktan başka suçu olmayan ben ve Kalyan, Yoannis Kantakuzinos tarafından imha edilmek istenmesek ve affedilmiş olsak ona karşı kin değil, muhakkak minnet duyacaktık. O zaman bu isyan hazırlanmayacaktı. Şimdi siz bu adamları affederseniz kendinize bağlamış olursunuz. Minnet duyarlar ve sadakatle hizmet ederler. Cezalandırmak isterseniz onların yakınları ve onlardan kaçanlar daima size karşı kin duyacaklar ve mutlaka bir isyan patlatacaklardır. Vasileas, eski imparatorun yakınlarını affederek büyüklüğünüzü millete göstermelisiniz.

İmparator zıt fikirler ileri süren iki şövalyeden hangisine uyacağını şaşırmıştı:

— Düşünelim!..

Diyerek ikisini de başından savdı. İmparatorluğun heyecanını tatmak için yalnızlığa ihtiyacı vardı şimdilik.

Ne var ki, birkaç dakika sonra Şövalye Kalyan, tekrar huzura kabul edilmek isteğinde olduğunu bildirdi. İçeri girince de yerlere kadar eğilerek sordu:

— Düşük imparatoru ne yapalım. Vasileas?..

İmparator hiç düşünmeden cevap verdi:

— Aynaroz'a gönderiniz. Haşmetpenah çok yorulmuştur, istirahat buyursunlar bir müddet!..

Kalyan çıkmak için döndü. Tanı kapıya vardığı zaman tekrar imparatora baktı:

— Derhal bir Başkumandan lâzım Vasileas. İşlerin bundan fazla aksamasına ülkenin tahammülü yoktur.

Beşinci Yoannis bezgin bir tavırla elini boşlukta salladı:

— Pekâlâ, seni Başkumandan tayin ediyorum. Git ne yapılacaksa yap...

Sonra süslü yazı masasına giderek emrini yazdı ve mühürledi.

Başkumandanlık emrini alan Kalyan, biraz daha şımarmıştı. Şu anda fikirlerine karşı duran ve her zaman icraatlarını engelleyeceği anlaşılan yumuşak huylu Şövalye Lagan'ı saf dışı etmesi lâzımdı. Bunun için imparatorun kulağına eğilerek şu sözleri söyledi:

— Şövalye Lagan Mişöp benim şahsî dostumdur Vasileas. Ancak kendisi bir şövalyeye yakışmayacak kadar yumuşak başlıdır. Gözlerinizle görüp kulaklarınızla duydunuz ki, düşmanlarınızı affettirmek için uğraşır. Kimbilir ilerde onların başına geçip hareketlerinizi engellemeye çalışacaktır belki de...

İmparatorluk iksiri ile sarhoş bulunan Yoannis, şövalyenin sözlerinden bir çoğunu duymamıştı bile. Fakat bu adamın kendi iyiliği için çalışacağına aklı yatmıştı. Önüne bir kâğıt daha çekerek Başkumandan Şövalye Kalyan'm İmparatorluk adına her türlü işi tedvir ve tanzimle görevli olduğunu, ona karşı gelmenin imparatora karşı gelmek sayılacağını ve suçlunun derhal idam edileceğini yazdı. Bunun da altını mühürleyerek şövalyenin eline verdi.

Şövalye Kalyan'm sevinçten ağzı kulaklarına varıyordu. İyi bir punduna getirip istediği kâğıtları sandığından daha kolay elde etmişti. Şimdi Bizans Payitahtında istediği gibi at oynatabilecekti. Âdeta ikinci imparator olmuştu. Artık düşmanlarına kan kusturabilecekti.

Başı yerlere değene kadar eğildi. Geri geri yürüyerek, taht odasından dışarı çıktı.

Hemen Başkumandanlık pelerinini sırtına geçirdi. Pelerin, kısa, boyunu tamamen örtmüş, âdeta ona bir hortlak manzarası vermişti.

Yanına elli varenk alarak eski arkadaşı, yeni düşmanı Şövalye Lagan Mişöp'ü aramaya çıktı.

Bu sırada Lagan Mişöp, arkadaşının nasıl böyle birdenbire değişebileceğini düşünmekle meşguldü. Gerçi birlikte çalıştığı süre içinde onun çok hiylekârlıklarma, zulümkârlıklarma şahit olmuştu. Ancak imparator değişir değişmez, eski imparatorun yakınlarını toplamak gibi bir kötü fikrin tarafından ortaya atılmasını yine de yakıştıramıyordu ona.

Bunları düşüne düşüne Valekerna Sarayı'nm çiçekli bahçesinde yürüyordu. Nihayet karar verdi:

En iyisi Kalyan'ı görüp bu fikrinden vaz geçirmek; yoksa hepimizin başını derde sokabilir...

Kalyan'ı aramak üzere saraya doğru yürüdü. Bu sırada sırtında Başkumandanlık pelerini olduğu halde elli varenkle kendisine doğru yürümekte olan arkadaşını görünce güldü:

«— Çok seri hareket etmiş,» diye mırıldandı. Kalyan'm Başkumandan olmasından zerre kadar etkilenmiş görünmüyordu. Esasen kendisinin yüksek yerlerde gözü yoktu. Yalnız milleti için çalışıyor, onların saadeti uğruna kendi saadetini ve rahatını feda ediyordu. Belki kendisine de sorulsa Başkumandanlık için Kalyan'ı teklif ederdi. Arkadaşına samimiyetle el salladı:

— Oo... Şövalye Kalyan Başkumandanlığınızı candan tebrik ederim.

Derin bir samimiyetle söylenen bu sözlere Kalyan hiç mukabele etmedi. Azametli bir tavırla Lagan Mişöp'ün önüne dikildi. Bıçak gibi keskin ve buz gibi soğuk bir sesle :

M^HIMMMl
??
MH
?1

— Ulu Bizans İmparatoru haşmetlü Beşinci Yoannis Paleoloğos'un bana verdiği selâhiyete dayanarak seni tevkif ediyorum şövalye, derhal kılıcını teslim et, diye bağırdı.

Lagan Mişöp yıldırımla vurulmuşa dönmüştü. Arkadaşının nasıl olup da böyle hareket edebildiğini düşünmeğe bile zamanı yoktu. Zehir gibi acı bir gülümseme ile Kalyan'a bakıyordu:

— Her halde şaka ediyorsun Kalyan!..

Kalyan pis pis sırıttı:

— Hayır, sözlerim gayet ciddidir. Bana Kalyan diye hitap etmekten seni menederim. Karşında koca bir imparatorluğun Başkumandanı vardır.

Şövalye Lagan Mişöp aşırı derecede cesur bir adamdı.

Bizans'ın o zamana kadar seyrek yetiştirdiği bir tipti. İhaneti ve kalleşliği aklına bile getirmez, arkadaşı için gerektiği an, gerektiği yerde canını vermekten çekinmezdi. Kalyan'm sözleri ona çok dokunmuş-

tu. Yıllardır aynı yerde yatıp kalktıkları, aynı ideal
için çalıştıkları adam Başkumandan olunca kendisi-
ni tevkif etmeye kalkıyordu.

Derin bir hayret, hattâ bir dehşet içinde idi. Her
şeye rağmen inanmak istemiyordu.

— Ciddi mi söylüyorsun Kalyan?..

Kalyan bu suale ayağını yere vurarak yeni bir
ihtarla cevap verdi:

— Bana kumandan diyeceksin. Ben imparator-
luk orduları Başkumandanıyım.

Lagan Mişöp işin şakaya gelir yanı kalmadığını
acı acı idrak ediyor, fakat mert ruhu böyle bir kal-
leşliğe isyan ediyordu.

Korkması, titremesi lâzımdı. Hattâ onun duru-

raunda olan her Bizanslı gibi af dilemesi, yalvarması,
Başkumandan'ın ayaklarına kapanması gerekti.

Ama hayır! O hiç böyle bir zillete tevessül etme-
di. Her zamanki metanet ve cesareti, vücudunu bir
zırh gibi örtüyordu:

— Hadi oradan. Sen, değil bir ordunun, farelerin
bile kumandanı olamazsın, diye gürledi Kalyan'm yü-
züne.

Kalyan bu sözlere iyice kızdı. Yüzü hırsından kıp-
kırmızı oldu. Ağzından köpükler saçıyordu. Parmağı-
nı Lagan Mişöp'ün üstüne çevirdi, varenklere dönüp
bağırdı:

— Yakalayın şunu, karşı gelirse öldürün, vatan
hainidir...

Lagan Mişöp, kurtuluş olmadığını anlamıştı. Va-
tan haini sözü, beynine bir demir balyoz gibi indi. Yıl-
larını vatan ve milleti uğruna harcayan adam, iha-
netle suçlanıyordu. îşte bu çok acı geliyordu ona...

İki adım geri sıçrayarak şimşek gibi bir hare-
ketle kılıcını çekti. Ateş saçan gözlerini Kalyan'm üs-
tüne dikti:

— Kalyan, Kalyan, diye bağırdı. Eğer ben vatan
haini isem sen, benden daha hainsin. Çünkü bu va-
tana birlikte ihanet ettik!..

Sözlerinin sonunu bitirmeye zaman kalmadan
bir sürü varenk kılıç üşürdüler. Lagan "bütün hiddeti,
bütün nefretiyle dövüşmeye başladı. Usta darbeleri
sayesinde ilk hamlede birkaç varengi yere serdi. Ama
elli kişi idiler. Tek başına onları haklaması mümkün
değildi.

Kalyan, kenarda durmuş, dudaklarında şeytani
bir tebessüm, daha bir gün önce en yakın arkadaşı

ve âmiri olan bu adamın bir an evvel temizlenmesini gözlüyordu. Lagan Mişöp ölürse, Kalyan için çok

iyi olacaktı. Hoş, zindana girmesi de ölümden beter bir şeydi ya.

— Uzaktan bakma öyle korkak karılar gibi Şövalye Kalyan; gel karşıma erkekçe dövüşelim.

Kalyan titrediğini hissetti. Şövalye Lagan Mişöp'ün karşısına çıkmak ölüm fermanına imza atmakla müsavi idi. Boğazına bir şey tıkandı.

Böğürür gibi Varenklere emretti:

— Köpekler, bir kişi ile başa çıkamıyorsunuz. Tepeleyin çabuk. Gebertin onu...

Lagan Mişöp'ün dudakları tekrar acı kıvrımlarla büzüldü:

— Adamların az gelecek soytarılar şahı, sen de gelsene...

Kalyan dişleri arasından:

— Gebereceksin Lagan! diye fısıldadı.

Şövalye Lagan Mişöp, yarım saat kadar direndi. Bu ümitsiz bir müdafaa idi. Fakat bu ümitsizlikten kuvvet alıyor, hiç değilse postunu pahalı satmak için can havliyle vuruşuyordu.

Beş Varengi yere sermiş, bir o kadarını da yaralamıştı. Ancak kendisi de yaralar almıştı. Devamlı surette kan kaybediyor, gittikçe takattan düşüyordu.

Nihayet, bir kılıç darbesinden kendini korumak için geri sıçradığı bir sırada ayağı arkasındaki bir taşa takılarak boylu boyunca yere serildi.

— Lanet şeytan! diye bağırdı.

Peşinden Kalyan'm sesi duyuldu :

— Çullanın üstüne beceriksizler...

Bir sürü insan üstüne yığıldı. Bu ağırlığın altında bir müddet ezildiğini hissetti.

Kılıcını alıp ayağa kaldırdılar. Şövalye Kalyan kıs kıs gülüyor, esirine göğsü kabararak bakıyordu.

— İşte şövalye, artık avucumdasıı. Yıllardır bana sen emredip istediğin şeyleri yaptırdın. Şimdi artık sıra bende, ben kuvvetliyim...

Bir meczup gibi şuursuz bir hareketle ellerini havaya kaldırdı:

— Ben kuvvetliyim, ben kudretliyim!.. Önümde bütün başlar eğilecek, eğilmeyenler gövdesinden ayrılacaktır. Anladın mı Lagan? îlk olarak senin başın gövdenden ayrılacak, çabuk başını eğ...

Lagan Mişöp, ihtirastan çılgına dönen eski arkadaşına nefretle baktı:

— Sana acıyorum Kalyan, dedi. Şövalye unvanını taşıyamayacak kadar dessasmışsın meğer. Yazık, bunu pek geç farkettim.

Kalyan, ağzım köpürterek bağırdı:

— Eğil önümde pis herif!..

Lagan Mişöp dudaklarını ısırdı. Karşısındaki adamın yüzüne bütün nefretiyle baktı. Ağzında topladığı okkalı bir tükrüğü suratına gönderdi:

— Al pis köpek, senin lâyık olduğun en iyi mükâfat budur işte!..

Kalyan birden şaşırdı. Bu durumda bile cesaretini kaybetmeyen eski âmirine, kin dolu bir bakış daha fırlattı. Sonra kuvvetli bir tokat patlattı:

— Götürün götürün, diye bağırdı. Atın bunu Anemas Zindanı'na, gebersin.

Peşinden histerik bir kahkaha attı:

— İlk olarak senin başın düşecek Lagan, pek yakında...

Şövalye Lagan Mişöp bir sürü varengin arasında götürülürken bile baş eğmedi. Bir ara arkasına döndü. Kinle sırıtan Kalyan'a doğru bağırdı:

— Senin gibi pis riyakârların selâhiyet sahibi ol-

duğu bir memlekette, yaşanacak en iyi yer zindanlardır.

Bu hâdiseden üç gün sonra da kitle halinde tevkifler başladı. Eski imparatorun sarayına girmiş, ona hizmet etmiş ne kadar insan varsa, arkalarında bir sürü yaşlı göz bırakarak Anemas Zindanı'nm yolunu tutuyorlardı.

İmparator, Başkumandan tayin ettiği Kalyan'a güveniyor, ne yaparsa iyiliği için yaptığına inanıyordu. Onun için ses çıkarmadan bekliyor, bir an evvel huzurun geri gelmesini ve halkın normal şartlara dönmesini istiyordu

Tevkifler başlar başlamaz halk dört gün devam eden çılgınca eğlenceyi bırakmış, herkes tevkif sırasının ne zaman kendisine geleceğim bekler olmuştu. Halk arasında casuslar kol geziyor, eski imparatordan kazara bahseden kimi görseler derhal evini tespit edip Kalyan'a haber uçuruyorlardı. Ondan sonra da o bedbahtın gideceği tek yer kalıyordu: Anemas Zindanı.

Halkın çok iyi tanıdığı ve sevdiği Şövalye Lagan

Mişöp'ün tevkifi bir çığ gibi bütün şehre yayılmıştı. Ondan sonra endişeler başlamış, peşinden tevkifler gelmişti. Her gün bir zencire bağlanmış dizi halinde insanlar, yüzlerce askerin arasında Anemas Zindanı'na gönderiliyordu. Zindan artık adam almaz olmuştu. Bunun üzerine Kalyan, eski mahkûmların suçlan ne olursa olsun serbest bırakılmalarını emretti. Böylece yeni misafirlere yer açmış oluyordu.

Bu korkulu günlerde Sunguroğlu tekrar hatır-

landı. Bir gün meydana çıkıp bütün bu mahkûmları kurtaracağı inancı halk arasında kalpten kalbe yayılıyordu. Gün oldu bu rivayeti ortaya atan bile inandı. Bu kadar söylentiyi Kalyan'm duymamasına imkân yoktu. Halkın kahramanı haline gelen bu kuvvetli, fakat meçhul adamın sırası gelince neler yapabileceğini biliyordu. Onun için gizli gizli adamlar salmış, her yerde onu aratmaya başlamıştı. Bizans'ta kendinden kuvvetli kimsenin kalmasına gönlü razı olmuyordu.

Bir zamanlar intikam almaya yemin ettiği Cerrah Miros ve kızı Irini'yi nedense bu kargaşalıkta unutmuş veya müdafaasız iki insanı büyük hâdiseler yanında küçümseyerek tevkiflerini geciktirmişti. Ancak on gün sonra hatırına getirebildi. Bir subayın yanma dört varenk katarak Cerrah Miros'un evine gönderdi.

* * *

Sunguroğlu, Şövalye Lagan Mişöp'ün tevkifine bir türlü akıl erdiremiyordu. Kalyan'm Başkumandan olur olmaz böyle bir cürüm işlemesi iyiye alâmet değildi. Bir ara kendilerinin de tehlikede olduklarını düşündü. Köse ile İbrahim'e bu endişesini açtı:

— En yakın arkadaşına böyle bir tuzak kuran insan, kimbilir bize ne kötülükler düşünür. Siz gidip gizli evimize uzaktan bir bakın hele. Bu adam orada oturduğumuzu biliyor. Eğer bizi tutmak gibi bir niyeti varsa eve döneceğimizi düşünüp mutlaka tarassut altına aldırmıştır.

İki arkadaş sokağa çıktıktan az sonra döndüler. Köse Yusuf sakalını çekiştirerek koıraştu:

— Düşündüğün doğru yiğidim. Otuz kadar varenk evi gözetliyor. Sokaklarda ise kitle halinde tevkifler sürüp gidiyor. Bu adam Bizans'ın başına bü-

211
yük belâlar getirir. Ne yapıp edip bertaraf etmek lâzım.
Sunguroğlu güldü:
— Bakıyorum yine Bizanslı damarın kabarmaya başladı. Vazifemiz Bizans'taki karışıklığı önlemek değil, bunu kafana koy! Bize emredileni yaptık. Beşinci Voannı „ şu anda Bizans tahtına kurulmuş durumdadır, Böylece aldığımız işi başarmış oluyoruz...
Köse hayretle sordu:
— Geri mi dönüyorsunuz yoksa?..
— Yok canım. Emredileni yaptık ama, bazı şahsi işlerimiz kalmıştır.
— önce Şövalye Lagan Mişöp'ün zindandan kurtulması lâzım. Sonra bize çok iyilikleri dokunan cerrah ile kızının hayatını korumak gerek. Bu işlerin oturmakla olacağını sanmıyorum. En iyisi Kalyan'ı o mevkiden düşürmek için bir plan hazırlamak lâzım önce. Böylece işler bir çırpıda düzelir...
Kösenin gözlerinin içi gülüyordu.
— Oh, diye derin bir nefes bıraktı. Bir ara dönmeye karar verdiğini sanıp korkmuştum.
İbrahim, Köse arkadaşına alaylı bir sesle sordu:
— Biz dönersek sen burada mı kalacaksın yani?
— Yok be yiğidim. O günleri görelim de bir, düşünürüz elbet!..
— Hele bir kalmaya karar ver de bak, nasıl kulaklarını keserim senin.
Duka bile bu şakalardan neşelenmiş hırlayarak kuyruğunu sallıyordu.
Sunguroğlu derin düşüncelere dalmıştı. Kalyan'ı gözden düşürmenin yollarını aramakla meşguldü.
* * *

212
SUNGUROĞLU
İhtilâlin üstünden tam on gün geçmiş, Sunguroğlu, Baba-kızm ihtimamları sayesinde kendini adamakıllı toparlamıştı. Zaman zaman yaralarının acımasına aldırış etmiyor, Cerrah Miros'un muhalefetine rağmen İbrahim'le kılıç tokuşturuyor, eski formunu tutturmağa çalışıyordu.
Köse de ona özenmiş kılıç talimine merak sarmıştı. Yapacak pek bir işleri olmadığı için sık sık bunu tekrarlama fırsatı buluyor, Köse her gün biraz daha iyi bir silâhşor oluyordu.
Sunguroğlu köşedeki divanın üstüne bağdaş kurmuş, yine İbrahim'den kılıç dersi alan. Köse'yi gülerek seyretmekte idi.

— Aferin sana ihtiyar, Bizans'ın en seçme varenkleri ile boy ölçüşebilecek kadar iyi kılıç kullanmasını beceriyorsun. Biraz daha çalışırsan şövalyeleri bile arkana takarsın, haberin olsun.

Köse bir atak daha yapıp İbrahim'i oldukça müşkül bir duruma sokunca bir kahkaha savurdu:

— Çırak bazan ustasını geçer, n'aber arslanım?

İbrahim görünüşte sıkışmıştı. Fakat umursadığı yoktu:

— Bakalım geçebildin mi?.. Sıkı dur hele, diye bağırdığı gibi bacakları üstünde yayLandı.

— Hooop!..

Köse'nin kılıcı elinden fırladı, uçtu. Tavanın ortasına saplandı.

Sunguroğlu aval aval bakan Köse Yusuf'un haline kahkahalarla güldü:

— Silâhşorluk papazlıktan zormuş değil mi Köse?..

Köse, tavana saplı kılıcından gözlerini ayıramıyordu :

— Zormuş ya!., diye cevap verdi. Sonra bir san-

dalyenin üstüne çıktı. Kılıcı tavandan söktü. Durduğu yerden kıs kıs gülen İbrahim'e:

— Yaman yiğitmişsin be!., dedi.

— Eh, bizim de ustamız Sunguroğlu'dur. Bu oyun, «mim oyunu.

— Yanlış, diye konuştu Sunguroğlu. Bu oyun Akı)ede'nin oyunudur. O öğretmişti bana.

Derin bir nefes aldı:

— Allah rahmet eylesin, diye mırıldandı.

Köse ile İbrahim de aynı içtenlikle:

— Allah rahmet eylesin, diye tekrarladılar.

Uzun bir sessizlik oldu. Odadaki üç adam son hadiseleri düşünmeye koyuldular.

Zaten Sunguroğlu günlerdir bunları düşünüyordu. Anemas Zindanı'nda bulunan Şövalye Lagan Mişöp'ü kurtarmak için planlar tasarlıyordu zihninde. Artık kuvvetini toplamıştı. Birkaç güne kadar harekete geçebileceğini umuyordu.

Köse kımıldadı. Uzun zaman sessiz durmaktan sıkılmış gibi esnedi. Sonra İbrahim'e döndü:

— Ne dersin hocam, bir parça daha kılıç tokuştursak mı acaba?..

İbrahim başını kaldırıp Köse'ye baktı. Sonra gözleri Sunguroğlu'na gitti. Boş oturmaktansa Köse'ye kılıç dersi vermek daha uygundu.

— Tokuşturalım. Bu gidişle beni bile yaya bıra-

kacaksın. Yaşma rağmen maşallahm var doğrusu. Seri ataklar yapmasını iyice öğrendin.

Köse ayağa kalktı:

— Ee, dedi. Hocamız kuvvetli, sayesinde öğrendik.

Kılıçlarının ucunu bir bezle sararak oynaşmaya lekrar başladılar. Sunguroğlu ise köşesinde oturup dalgın dalgın arkadaşlarına bakıyor, Anemas Zinda-

nı'nda inleyen mert Şövalye Lagan Mişöp'ü düşünmeye devam ediyordu.

Bu sırada yaşlı cerrahla kızı, sessizce kapıdan süzülüp içeri girdiler. İhtiyar Miros iki adamın kılıç tokuşturuşunu bir müddet seyrettikten sonra Sunguroğlu'na:

— Maşallah genç arkadaşınız kılıç tokuşturmayı iyice bellemişe benzer, dedi.

Sunguroğlu gelenlerin farkında bile olmamıştı. Başını kaldırınca baba - kızı gördü.

— Afedersiniz dalmışım, bir şey mi buyurdunuz?

Cerrah, çenesi ile kılıç tokuşturanları işaret etti:

— Genç arkadaşınız kılıç kullanmasını iyi bellemiş diyorum.

Sunguroğlu arkadaşlarına baktı. Hakikaten hangisinin usta, hangisinin çırak olduğunu acemi bir gözün ayırmasına imkân yoktu. Köse, kısa zamanda şaşılacak derecede işi pişirmişti. Sadece:

— Evet, dedi. Adamın acemiliğini yüzüne vurmadı.

Yaşlı adamın endişeli olduğunu gözünden kaçırmayan Sunguroğlu:

— Bir şey mi oldu?., diye sordu.

Cerrah Miros:

— Her zamanki şey, diye cevap verdi. Tevkifler hâlâ devam ediyor. Yalnız merak ettiğim bir nokta var, bizi şimdiye kadar niçin ihmal etti bu adam?

— Kim?..

— Şimdi Başkumandan olan Şövalye Kalyan!..

— Belki de unutmuştur kimbilir?..

Adam ümitsizlikle başını salladı:

— Unutmaz o, göreceksiniz.

— Onu iyi tanıdığınız anlaşılıyor.

- Evet yiğidim, onu iyi tanırım. Hattâ benim

kadar iyi tanıyan bir adam daha yoktur Bizans'ta. Çünkü...

— Evet çünkü...
Yaşlı adam bir an durakladı. Endişe dolu gözlerini üstüne diken kızma baktı. Bir an sözlerine devam etmeyecekmiş gibi bir tavır takındı.
— Çünkü demiştiniz Cerrah Miros?..
Sunguroğlu'nun ısrar ettiğini görünce, anlatmadan yapamadı ?.
— Çünkü onu ben büyüttüm delikanlı. Elimde, ekmeğimi yiyerek büyüdü!..
— Elinizde mi büyüdü?..
— Elimde evet. Ona babalık ettim. Babasızlığını hissettirmemek için elimden geleni ardıma koymadım.
Bu sırada İbrahim'le Köse de kılıç tokuşturmayı bitirmiş, ihtiyar adamın anlattıklarını dinlemeğe başlamışlardı.
— Annesi melek gibi bir kadındı. Nasılsa hiylekâr'hir şövalyenin vaadlerine kanmış ve daha on sekizinde bir taze iken Şövalye Selikos'un kollarına düşmüştü...
Bu isim odaya bir yıldırım gibi düştü. Üç ağız hayretle açıldı. Üç kişi şimşek gibi yerinden doğruldu. Üç dudaktan:
— Selikos!.. ismi bir çığ gibi çıktı.
İhtiyar cerrah ve kızı apışıp kalmışlardı. Bu ismin niçin bu kadar tesir ettiğini anlayamıyorlardı. Cerrah Miros hayretle sordu:
— Selikos^u tanıyor musunuz yiğidim?..
Sunguroğlu'nun gözleri bir an daldı. Babasını öldüren adamın ismi, bir kere daha dudaklarının ucundan nefretle döküldü :
— Selikos ha!..

Kendisini yıllarca sürgünden sürgüne gezdiren bu ismi Köse Yusuf da nefretle telâffuz etti:
— Selikos öyle mi?..
Nişanlısını kaçırıp Enez Beyi'ne peşkeş çekmeye götüren ahlâksız şövalyenin mel'un ismi, İbrahim'in de dudaklarını yakarak çıktı.
Baba - kızın şaşkınlıkları bir kat daha artmıştı. Cerrah:
— Onu tanıyor musunuz? diye sordu tekrar.
Sunguroğlu nefretle dudaklarını büzdü. Gelibolu sahillerinde öldürdüğü adamı tekrar gözlerinin önüne getirdi:
— Mümkün olsa onu bir kere daha öldürürdüm, diye mırıldandı.

Cerrah Miros elektriklenmiş gibi ayağa fırlayıp Sunguroğlu'nun ellerini tuttu:

— Onu siz mi öldürdünüz?

Sunguroğlu, söyleyip söyleyeceğine de pişman olmuş, fakat bir kere ok yaydan çıkmıştı. Cerrah, genç adamın ellerine sarılmış bırakmıyordu:

— Onu, Gelibolu sahillerinde Sunguroğlu namında bir akıncının öldürdüğünü duymuştum. Siz o adamsınız!..

Delikanlı yerine oturdu. Bir anda eski soğukkanlı haline tekrar dönmüştü.

— Hikâyenize devam ediniz Cerrah Miros, dedi.

Miros genç akıncının ellerini bırakmıyordu:

— Siz Sunguroğlu'sunuz!..

Delikanlı, yakasını bu adamdan kolay kurtaramayacağını anlamıştı. Tasdik etmekten başka çare bulamadı:

— Evet, dedi. Ama lütfen hikâyenize devam ediniz.

Cerrah Miros şimdi genç adamın ellerini öpü-

yordu. Sunguroğlu, hızla birden ellerini çekip arkanın sakladı. Yaşlı adamın ellerini öpmesi onu sıkmıştı.

— Bizanslıların basma belâ olduğunu duyunca, size lanet okuyordum yiğidim. Elimden gelse bir kaşık suda boğacaktım. Sonra Selikos'u öldürdüğünüzü duyunca birden kinim muhabbete döndü.

— Niçin?..

— Çünkü o, toy bir kızı kandırdıktan sonra bir paçavra gibi fırlatmıştı. Sadece yüzlerden bir tanesi idi bu. Ahlâksız herifin biri idi. Gözüne kestirdiğini kandırıyordu. İşte siz o kadınların da intikamını aldınız.

— Hikâyeniz...

— Anlatacağım yiğidim, şimdi daha içten anlatacağım.

İrini başını elleri arasına almış, gözyaşlarını sessiz sedasız içine akıtıyordu. Sevdiği adamın bir Osmanlı olduğunu anladığı anda yıkılmıştı. Artık ulaşılamayacak kadar uzak hissediyordu onu. Sonra dayanamadı. Hıçkıra hıçkıra kapıdan dışarı fırladı.

İbrahim, Köse Yusuf'u dürtüp sordu :

— Yahu ne oldu bu kıza da böyle?..

Köse kıs kıs gülerek kalbini işaret etti:

— Sen anlamazsın delikanlı. Gönül meselesi gönül...

İbrahim sadece:

— Hıh, etti.

Cerrah Miros, kızının ardından bir süre baktıktan sonra konuşmasına devam etti:

— Şövalye Selikos, on sekiz yaşındaki Marika'yı kandırarak çirkin emeline nail olduktan sonra terketti. Ben Marika'yı aldığım zaman Selikos'tan olan

oğlu Kalyan'ı da evlât edinmiştim. O sıralarda karımı kaybetmiş bulunuyordum. Kızım İrini'yi dünyaya getirirken göçmüştü. Çocuğu bir süt anneye verdim. Aradan bir sene geçmeden Marika ile tanışmış ve evlenmiştim. Kalyan, o sırada altı, İrini ise bir yaşında idi.

Beraber büyütüyor, ikisine de aynı şefkati ve sevgiyi gösteriyordum. Marika çok merhametkârdı. Eve gelir gelmez, süt annede olan kızımı getirtmemi istedi. Öz kızı gibi bağrına bastı.

Beraber gül gibi geçiniyorduk. Ama Kalyan büyüdükçe rahatımız kaçmaya başladı. Her fırsatta İrini'yi döver, zavallı küçük kız gözyaşlarına boğularak ağlarken, karşısına geçip kahkahalar atardı. Bir gün dayanamadım ve Kalyan'ı dövdüm. Bu onu ilk dövmemdi. Kalyan dokuz yaşında olmasına rağmen dik dik yüzüme bakmış ve bir gün büyük adam olunca beni öldüreceğini bağıra bağıra defalarca tekrarlamıştı.

Annesine karşı da müthiş bir kin duyuyordu. Nihayet on altı yaşma geldiği zaman, annesi ile şiddetli bir münakaşaya girdi. Zavallı kadıncağızı bu münakaşadan birkaç gün sonra sahilde bulduk. Boğulmuştu. Boynunda mor parmak izleri vardı. Hâdiseden sonra Kalyan, kayıplara karıştı. Bütün aramalara rağmen bulamadım. Sonra birden karşıma çıkıp kızıma talip olduğunu, onu sevdiğini söyleyince beynimden vurulmuşa döndüm. Onu şiddetle tahkir ederek kovdum. Bir gün gelip kendisinin kuvvetleneceğini ve intikamının pek şiddetli olacağını yüzüme haykırdı. Kendisinden sakınmamı ihtar etti. Yıllarca izbe mağaralarda kanun dışı yaşadı.

Cerrah Miros tıkanır gibi olmuştu. Bir an sözlerine ara vererek:

— Su, diye inledi.

Üç adam hikâyenin tesirinden donup kalmışlardı. İbrahim, su vermek için köşedeki testiye doğru seğirtirken Sunguroğlu :

— Vay canına, demek Kalyan, Selikos'un oğlu ha! diye söylendi.
Yaşlı adam, suyu içtikten sonra bir parça kendini toplamıştı. Başını müsbet mânada salladı:
— Evet yiğidim. Karşımızdaki adam Selikos'un oğludur. Başkumandan olur olmaz da hiylekârlıkta babasını bile yaya bıraktığını gösterdi.
— Öyle. İlk kazığı en yakın arkadaşına atmakla bunu ziyadesiyle ispat etti!..
Yaşlı cerrah acı acı güldü:
— Şimdi mutlaka bizi arayacak. Takdir edersiniz ki, bu arama hatırımızı sormak için olmayacaktır.
— Öyle galiba! Öz annesini boğan insandan her şey beklenir. Hikâyeyi zamanında bilsek durum başka türlü olurdu.
Birden kapının şiddetle sarsıldığını duydular. Birileri var gücüyle kapıyı tekmeliyor olmalıydı.
İrini telâşla içeri daldı:
— Geldiler, diye haykırdı.
Dört adam, elektriklenmiş gibi ayağa fırladılar. Bakışlar birleşti. Gelenlerin kim olduğunu dördü de çok iyi biliyordu. Yaşlı cerrah inilti gibi:
— Geldiler, diye tekrarladı.
Sunguroğlu pencereye gitti. Kendini göstermemeye çalışarak dışarı baktı.
Kapının önünde beş varenk durmuş eve bakıyorlardı. Bunlardan biri bet bir sesle bağırdı:
— İmparator adına kapıyı açınız...
Sunguroğlu sesi duyunca dişlerini gıcırdattı:

— Vay itoğlu, imparator adına hareket etmeyi de ihmal etmiyor!.
Pencereden çekilip korkudan titreyen cerraha döndü:
— Korkmayınız Cerrah Miros, metanetinizi muhafaza ediniz. Düşmana zayıf görünmek kadar tehlikeli bir şey yoktur. Bak, sizi korumak için yemin etmiş üç kişi var burada. Yanlış saymadımsa gelenler sadece beş varenk.
İhtiyar cerrah:
— Beşe karşı üç, diye mırıldandı.
Köse bu sözden alınmıştı:
— Haydi diyelim ki, bizi harp meydanında görmedin, ihtiyar. Sunguroğlu'nu hipodromda dövüşürken de mi görmedin?
İhtiyar bir anda hatırladı. Elli varenke karşı Sunguroğlu'nun nasıl arslanlar gibi dövüştüğünü, o yor-

gunluktan sonra da Sarı Todori'yi nasıl yere serdiğini gözleri ile görmüştü. Birden cesaretlendi. Titremesi durdu:

— Korkmuyorum yiğitler, dedi.

Aşağıdaki bet ses tekrar kulaklarına doldu :

— Başkumandan kudretli Şövalye Kalyan adına son ihtar, derhal kapıyı açın, yoksa kırarız.

İbrahim ile Köse'nin elleri aynı anda kılıçlarına uzandı. Sunguroğlu'nun gözbebeklerinde tehlikeli zamanlarda olduğu gibi keskin pırıltılar oynaşmaya başladı. Duka aksi aksi hırladı. Bakıştılar.

Aşağıda gürültüler artmış, kapı daha kuvvetle tekmelenmeye başlamıştı. Küfürle karışık bağırtılar geliyordu.

Sunguroğlu yaralı bir serçe gibi titreyen genç kıza döndü :

— Korkma İrini, dedi. Biz buradayız. Bizim ce-

sedimize basmadan saçının kılma dokunamazlar. Allah'ın izniyle gelip geleceklerine pişman edeceğiz onları.

Bu sırada kapı büyük bir çatırtı ile yıkılmış, varenkler eve dolmuşlardı. Birkaçının merdivenleri tırmanmaya başladığı gıcırtılardan anlaşılıyordu.

Sunguroğlu kapıdan çıkarken baba - kıza tekrar seslendi:

— Siz burada kalın, kapıyı da içerden sürmeleyin. Sakın korkmayın, hiç kimse kılınıza dokunamayacaktır.

Alelacele odadan çıkıp merdiven başını tuttular.

Üç arkadaşı ilk farkeden en öndeki kısa boylu varenk oldu.

— Hey bu ne!., diye bağırdı. Bize burada bir kadınla bir ihtiyar bulunduğunu söylemişlerdi.

Sunguroğlu'nun kahkahası duvarlarda çın çın Öttü :

— Onun için mi az geldiniz it sürüleri?..

Diğerleri de merdivenin altındaki sahanlıkta durmuş şaşkınlıkla bakıyorlardı. Birinin daha hayretle çıkan sesi duyuldu :

— Yahu ben bu adamı bir yerlerden tanıyorum.

Sunguroğlu tekrar konuştu:

— Hipodromdan olacak kaz kafalı. Eğer benimle vuruşan elli varenkin içinde sen de vardıysan üstünde bir hatıram bulunmalı.

Adam hakikaten hipodromda Sunguroğlu'na saldıran elli varenkin içinde idi. Karnından aldığı bir yara, daha henüz kapanmıştı. Hatırlayınca yüzünü

buruşturdu.
— Ne o, saldırmaktan vaz mı geçiyorsun?..
Varenklerin çoğu, kendileriyle alay eden adamı tanımışlardı ama, ne var ki, subayları bu işin henüz

acemisi idi. Kalyan'm yakın adamı olduğu için onun tarafından kayınlmış, silahşorluğu emretmek sayan serseri bir tipti:
— Yakalayın şu adamı, diye emretti.
En arkada durduğu için Sunguroğlu adamı göremiyordu.
— Hey, diye bağırdı. Kelleni çıkar da müşerref olalım.
Adam tekrar bağırdı:
— Söyletmeyin be, sonra hepinizi astırırım.
Askerlerden biri subaya izahat vermek lüzumunu duydu:
— Ama kumandan, bu hipodromdaki adam. Bizans'ın kahramanı.
Subay kahkahalarla güldü:
— Öyle mi?., desenize kuş kafese girdi artık. Bunun da tevkifi için emir almıştım.
Birkaç basamak çıktı. Sunguroğlu'nun merdiven başında dimdik durduğunu o zaman gördü. Belinde asılı duran enli kılıcı nasıl salladığını hipodromda bizzat görmüştü. Bir an durakladı. Ama askerlerinin önünde korkak görünmek istemiyordu.
— Delikanlı, dedi. Seni imparator adına tevkif ediyorum. Kılıcını ver...
Sunguroğlu alaylı alaylı güldü :
— Öyle mi kumandan?.. Lütfen imparatorun benim hakkımda çıkardığı tevkif emrini görebilir miyim?..
Subay biraz daha sertleşmek için var gücü ile bağırdı:
— Başkumandan kudretli Kalyan Cenapları'nın sarih emirleri vardır. Seni tevkif ediyorum. Ver kılıcını.

— Ya, demek öyle? Madem istiyorsun, pekâlâ. Gel kılıcımı kendin al.
Fakat subay buna cesaret edemedi. Varenklerin birine dönüp emretmeyi daha münasip buldu. Böylesi canı bakımından daha emniyetli düşüyordu.
— Git, al şunun kılıcını!..
Sonra Sunguroğlu'na döndü:

— Aferin delikanlı. Bu kadar akıllı olduğunu tahmin etmemiştim. Bizimle başa çıkılamayacağını bildiğin için teslim olmayı uygun buldun. Bizzat Başkumandan Kalyan'a sizi affettirmek için rica edeceğim.

Sunguroğlu, bu adamın ne kadar kalın kafalı biri olduğunu zaten ilk bakışta anlamıştı. Arkadaşlarına bakıp belli belirsiz bir göz kırptı. Sonra subaya döndü, eğildi:

— Lütfedersiniz efendim. Size minnettar kalırım.

Sunguroğlu'nun bu kadar yumuşamasına akıl erdiremeyen varenklerden hiçbiri, gidip kılıcını almaya cesaret edemiyordu. Acemi subay en yakmmdakini kolundan tutup çekti:

— Sen git bakalım sersem. Şu adamın kılıcını al çabuk.

Asker çaresiz itaat etti. Korka korka merdivenleri çıktı. Gidip Sunguroğlu'nun karşısında bir an durdu. Sonra kılıcını almak için elini uzattı.

Birden Sunguroğlu'nun şimşek gibi kalkan yumruğu garibin çenesinde patlamış, otuz iki dişinden en az yansını göçürtmüştü. Ayakları üstünde havalanıp arkadaşlannın arasına yığıldı...

Aynı anda akıncının gök gürlemesini andıran sesi patladı.-

— Kılıcımı almak isteyen başka var mı?..

Subay ağzından köpükler saçıyordu :

— Kalleşlik etti bize, çabuk öldürün.

Ve kılıcını çekip ileri atıldı. Atılır atılmaz da Köse'nin ileriye doğru uzanmış kılıcına geçti. Köse Yusuf sevinçle :

— Bu ilk gazam, diye bağırırken subay canhıraş bir feryatla geri geri sendeledi. Adamlarının ortasına düştü kaldı.

Sunguroğlu'nun gür sesi bir kere daha yankılandı :

— Duka, çabuk kapıyı tut!..

Duka yıldırım gibi atıldı, ok gibi fırladı. Adamların korku dolu bakışları arasında üstlerinden aşıp dış kapıyı tuttu. Ön ayaklarını kasıp gözlerini varenklerin üstüne dikti.

Sunguroğlu hâlâ kılıcını çekmemişti. Kollarını sallaya sallaya varenklerin üstüne yürüdü.

Adamlar şeytan görmüşten beter olmuşlardı. Silâhını bile çekmeden üzerlerine yürüyen bu adamdan korkuyorlardı. Kenara çekilip yol açtılar. Sunguroğlu, varenklerin bu halini göz ucu ile süzüyor, içinden

gülüyordu.

— Kılıçlarınızı teslim ediniz, diye emretti.

İtiraz etmeden kılıçlarını çıkarıp yere attılar.

— Şimdi ağır ağır merdivenleri çıkınız.

Üç varenk emri ikiletmeden itaat etti.

— Şu odaya giriniz...

Gösterdiği oda, ihtiyar cerrahla kızın bulunduğu oda idi ve içerden sürgülenmişti.

Sunguroğlu birkaç kere kapıyı tıkırdattı:

— Açın Cerrah Miros, diye seslendi. Artık hiç bir tehlike kalmadı, korkmayın.

Bir tereddütten sonra sürgü çekildi. Açılan kapının ardında birbirlerine sarılmış baba - kız duruyordu. Sunguroğlu, gülerek varenkleri işaret etti:

— Bizans'ın bekçileri kahraman varenkler, bir-

kaç saat evinizde misafir kalma arzusunu izhar ettiler Miros, ne dersiniz?..

İhtiyar adam, şaşkınlıktan bir cevap veremiyor, durmadan anlaşılmaz kelimeler mırıldanıyordu.

Sunguroğlu İbrahim'in kulağına eğildi:

— Subayın cesedini yukarı taşıyın, yumruğu yiyen varengi de ayılınca buraya getirirsin. Bağırıp ortalığı velveleye vermesini istemem. Başucunda bekle.

İbrahim dışarı çıktıktan sonra Sunguroğlu varenklere döndü:

— E, söyleyin bakalım. Yeni kumandanınızı nasıl buldunuz? Todori'den iyidir herhalde?..

Varenklerden biri nefretle yüzünü buruşturdu:

— Muvaffak olamadığımızı anlayınca bizi hemen cellâda verecektir.

— Ya, o kadar öfkeli demek?..

— Hem de nasıl? Günlerdir halkı tevkif etmekten başka bir şey yaptığı yok.

— İmparatorun haberi yok mu bütün bu olanlardan?..

Varenk menfî mânada başını salladı:

— İmparatoru parmağının ucunda oynatıyor. Halkı tazyik yoluyla sindirmenin daha kolay olduğunu devamlı olarak telkin ediyor. İmparator da ona itimat ediyor.

— Yani bir kör dövüşü...

— Evet kahraman, tamamen bir kör dövüşü hüküm sürüyor şehirde. Kim, niçin tevkif edildiğini bilmiyor. Anemas Zindanı, ağzına kadar dolu.

— Şövalye Lagan Mişöp de Anemas'ta mı?

İhtiyarla kızı İrini, bir varenklere bir Sunguroğlu'na bakıyor, nasıl bu adamları yakaladığını öğren-

F: 15

mek için can atıyorlardı. Hele genç kız, gözünde bir kat daha büyüyen Sunguroğlu'nun kahramanlığına bir kere daha şahit olmaktan doğan hazzı doya doya tadıyordu. Nihayet Cerrah Miros dayanamadı:

— Bunları nasıl yakaladın yiğidim?..

Sunguroğlu güldü :

— Nasıl mı?..

— Evet nasıl?.. Kılıç şakırtılarını bile duymadık.

— öyle hakikaten. Kılıç tokuşturup pasını silmeye bile fırsat kalmadı. Bu varenkler, benimle sohbet etmeye can atıyorlarmış meğer!

Cerrah Miros, Sunguroğlu'nun ne demek istediğini anlamış, gülüyordu.

Fakat genç kız bir şey anlamamıştı. Mavi gözlerinde engin bir merak vardı. Babası kulağına eğilerek izah etti:

— Adamlar Sunguroğlu'nu görünce korkularından teslim olmuşlar kızım...

Genç kız babasının kulağına fısıldadı:

— O korkulacak bir adam değil ki baba!..

— Ya?..

— Sevilecek adam!..

Yaşlı adam kızının saçlarını okşadı:

— Senin için öyle kızım ama, düşmanları için korkulacak bir adamdır...

Sunguroğlu, fısıltı halinde cereyan eden bu konuşmayı duymamıştı. Çünkü o da Köse Yusuf'un kulağına eğilmiş bir şeyler fısıldamakla meşguldü.

— Ne yapalım dersin Köse?

Köse ilk gazasını yapmanın sevinci içinde idi. Yalnız dövüşün kızışmadan durması bir parça canını sıkmıştı. Bu suale muhatap olunca bir an Köse, sakalını çekiştirip düşündü. Sonra sırıtarak Sunguroğlu'nun kulağına ağzını yapıştırdı:

— Vakit akşama yaklaşıyor. Burada uzun müddet kalmamız tehlikeli olur. Kalyan gönderdiği adamların dönmediğini görünce şüphelenip daha büyük bir kuvvetle gelebilir. Hemen şu varenklerin elbiselerini çıkartıp giyelim. Kıza da bir erkek kıyafeti uydururuz. Böylece iki kişiyi tevkif eden üç varenk pozunda buradan karanlıkla birlikte çıkarız.

— Nereye gideceğiz peki? Senin eski evin gözaltında. ..

— Onu da düşündüm meraklanma. Yakında bir dostumun evi vardır. Kimse ile alacağı vereceği olmayan bir nalbanttır kendisi. Onun evine gider bir müddet kalırız.

— İtimad edilir mi?..

— En az benim kadar...

Delikanlı güldü:

— Kaya Hanı'ndaki halini kasdediyorsan ben bu işte yokum. Çünkü o zaman sana zerrece itimat etmezdim.

Köse de güldü :

— Hatırlatma o günleri be yiğidim. Sen şimdiki halime bak.

— Peki, öyleyse anlaştık.

Sonra varenklere döndü:

— Size hiçbir şey yapmayacağız. Yalnız elbiselerinize ihtiyacımız vardır. Onları bize verin.

Varenkler, bu kadar ucuz kurulabildiklerine inanamıyorlardı. Memnuniyetle elbiselerini çıkardılar.

Bu sırada İbrahim, yanında bir varenk olduğu halde içeri girdi. Askerin çenesi hurdaya dönmüş, kıvranıp duruyordu.

İbrahim yanındakini göstererek:

— Ayıldı bu adam, dedi.

— Hafif vurmuşum demek. Neyse getir otursun şöyle.

Adam, Sunguroğlu'nu görünce geri kaçmak istedi. Fakat ardında duran İbrahim'in yalın kılıcı sırtına hafifçe batınca bundan vaz geçmek mecburiyetinde kaldı. Korka korka yürüdü.

— Çök şuraya, birazdan altına yastık çekeriz.

Adam ister istemez yere çöktü.

Sunguroğlu elbiselerini çıkarmak için yeleğine el attığı sırada genç kızı farketti:

— irini, dedi. Sen biraz dışarı çıkar mısın, soyunacağız.

Genç kız sözü ikiletmeden dışarı fırladı.

— Hadi bakalım İbrahim, şu asker elbiseleri bize yakışacak mı?..

ibrahim, işin mahiyetini bilmediği halde bir plân uygulanacağını anladığı için sesini çıkarmadı. Kendisine uzatılan asker elbisesini giymek üzere soyunmaya başladı.

Bu iş de bitmişti. Etrafın kararmasını beklemekten başka yapacak birşey yoktu. Bir saat sonra akşam namazı vakti gelmişti. Artık baba - kızdan çe-

kinmedikleri için rahatça abdestlerini alıp, namazı kıldılar. Varenkleri bir güzel bağlayıp her ihtimale karşı ağızlarını da tıkaçla kapadılar.

îrini'ye babasının elbiselerinden, birini giydirdikten sonra da karanlık sokağa daldılar.

Görenler, biri genç, biri yaşlı iki adamın daha, varenkler arasında zindana gittiğini sanıyor, nefretle dudaklar büzülüyordu.

Bir müddet yürüdüler. Nihayet Köse, iki katlı beyaz boyalı bir evin önünde durdu. Sunguroğlu'na fısıldadı :

— Tamam yiğidim geldik. Arkadaşımın evi bu-

i. Yalnız siz şurada bir parça bekleyin. Önce onunla konuşmam lâzım.

Kapıyı tıkırdattı. Hemen pencereden bir baş uzandı :

— Kim var orada?..

Köse kısık bir sesle karşılık verdi:

—? Benim, peder Jozef...

Köseyi, Bizans'ta «Köse» lâkabı ile, kimse tanımıyordu. Bu lâkabını yıllarca Osmanlı diyarında kullanmış, Bizans dışında bu nâmda anılmıştı. Fakat hayret! Bu evin sahibi olacak adam, bunu biliyordu.

— Hadi oradan, diye bağırdı. Peder Jozef'miş. Köse desene sen.

— Dur, bağırma!

Penceredeki baş çekildi. Az sonra kapı açılmıştı:

— Buyur bakalım.

Köse ile arkadaşı bir müddet kapının arkasında kayboldular. Kapıyı da arkalarından kapattıkları için Sunguroğlu ile arkadaşları onları göremez olmuşlardı. Biraz sonra tekrar kapı açıldığı zaman dört baş ümitle o tarafa döndü. Köse Yusuf, kapıda durmuş kendilerine el sallıyordu:

— Haydi, dedi.

Hep birlikte kapıyı geçtiler. Köse'nin arkadaşının yaşı, ellinin üstünde gösteriyordu. Dişlerinin tamamı dökülmüş olduğu için yanakları içe göçmüştü. Bir iskelet gibi zayıftı.

Başının üstünde tek kıl bile yoktu. Çıplak yer, kandil ışığında pırıl pırıl parlamakta idi.

Davetsiz misafirlerini bir odaya soktu, içerisi karmakarışık bir halde idi. Hiç kadın elinin değmediği, ilk bakışta anlaşılıyordu. Sunguroğlu, Köse arkadaşına sordu:

— Ne dedin adama doğru söyle?

— Doğrusunu söyledim.
— Yani?..
— Osmanlı olduğunuzu!
— Evet. Fakat Bizans'a bir gönül macerası için geldiğinizi de ilâve ettim. Şimdi sevdiği kızı kaçıran, sırılsıklam âşıktan başka bir şey değilsin.
— Bütün bunları niçin uydurdun?..
Köse'nin ağzı kulaklarına varıyordu:
— Çünkü; arkadaşım bir zamanlar bir kıza âşık olmuştu. Bu kızı alamadı. Ondan sonra da evlenmemeye yemin etti. Hâlâ bu yeminini tutuyor. Baksana şu dağınıklığa?
— Eeeyy?..
— Onun için âşıklara karşı büyük bir sempatisi vardır. İcabında iki âşığı kavuşturmak için gözünü kırpmadan ateşe atılabilir.
Sunguroğlu:
— Koca Köse seniii! diyerek sırtına vurdu. Cinliğinden bir şey kaybetmedin hâlâ.
* * *
7. Bölüm
Osmanlı adı her duyana lerzeresandır,
Ecdadımızın heybeti mâruj-u cihandır,
Fıtrat değişir sanma, bu kan yine o kandır,
Gavgada şehadetle kâm alırız biz,
Os-manlilarız, can veririz, nâm alırız biz.

ANEMAS ZİNDANLARI

Mangan Kulesi'nin tam karşısına isabet eden Başkumandanlık sarayının bahçesine, bir gölge süzülmüştü. Bastığı yere azamî surette dikkat ederek sessizce yaklaşıyordu.
Gece zifiri karanlıktı ve üstelik de sis vardı. İnsan bir karış ilerisini görmekte güçlük çekiyordu. Gölge, ağaçlıklı bahçeyi geçerek sarayın arka tarafına yürüdü. Arasıra yakınından geçmekte olan bir nöbetçinin ayak sesini duyunca hemen boylu boyunca yere uzanıyor ve hırlamaması için köpeğinin başını okşuyordu.
Nihayet sarayın arka kısmına gelince dikkatle etrafı dinledi. Kimsenin olmadığına kanaat getirince de, elindeki ucu çengelli urganı, duvarın çıkıntılı yerine doğru salladı.

İsabetle atılan çengel çıkıntıya takılmıştı. îpi bir iki yokladıktan sonra köpeğinin önünde diz çöktü, kulaklarını fiskeledi:

— Burada beni bekle, sakın hırlayıp havlayayım deme.

Sonra ipe sarıldı ve tırmanmaya başladı.

Adamın tırmandığı yer, Başkumandan Kalyan'ın yattığı odanın penceresi altına geliyordu. Sarayın bazı pencerelerinden ışık sızdığı halde bu pencere kapkaranlıktı.

Gölge, bir ip cambazı kadar maharetli hareketlerle tırmanıp çıkıntıya ayak bastı. İpi olduğu gibi bırakarak belinden hançerini çıkardı. Bunun ucu ile pencere kanadını kurcalamaya başladı. Az sonra hafif çıtırtı ile kilit açılmıştı. Ağır ağır kanadı araladı. Bir kere daha etrafı dinledikten sonra içeri süzüldü.

Odaya girince olduğu yerde kımıldamadan durup, yine etrafa bir müddet daha kulak kabarttı. Odada sinir törpüleyici horultulardan başka ses yoktu. Kalyan, imparator sofrasında içkiyi fazla kaçırdığı için imparatordan izin almış ve geç vakit sarayına gelip yatağa girmişti. Sunguroğlu'nu her tarafta arattığı halde bulamamış olması, canını sıkıyordu. Ama buna rağmen yine de gününü gün etmeye bakıyordu.

Gölge yavaşça gidip yatağın yanma yaklaştı. Belinden çıkardığı mumu alelacele yaktı.

Birdenbire gözlerine dolan ışıktan rahatsız olan Kalyan, sağdan sola döndü. Titrek mum ışığında gölgenin yüzü iyice aydınlanmış, Sunguroğlünun dikkatle büzülmüş kısık gözleri parlamıştı. Alnının ortasında derin bir iz belirmiş, ter damlacıkları çenesine doğru süzülüyordu.

Dudaklarında istihza dolu bir tebessüm vardı.

Sağdan sola, soldan sağa birkaç k&re daha dö-

nen Kalyan, nihayet rahatsız edici ışığı uzaklaştırmak ister gibi birkaç el hareketi yaptıktan sonra gözlerini açtı.

Açar açmaz da karşısında yalın kılıç dikilen hayali, uzaklaştırmak için tekrar yumdu.

Sunguroğlu kılıcını Kalyan'ın tam gırtlağı hizasına uzattı:

— Aç gözlerini Kalyan, ne zamandır beni aramıyor muydun?.. İşte geldim.

Kalyan gözünü kapamakla bu korkunç hayali uzaklaştıramayacağını anlayınca göz kapaklarını kaldırdı. Dehşet dolu bir sesle sordu:

— Kimsin?..

Sunguroğlu kısık bir kahkaha attı:

— Ne o?.. Gören de, beni görmekten memnun olmadığını sanacak. Halbuki bütün varenkleri seferber edip arıyordun. Bunu duyunca geldim işte. Fakat karşılaşmaktan hiç de memnun olmuş bir halin yok!..

Kalyan yatağın içinde doğruldu:

— Ne istiyorsun?..

— Şimdilik bağırmamanı tavsiye ederim. Çünkü pis boğazını delmek için sabırsızlanan kılıcımı zor zaptediyorum. Sonra da benimle geleceksin.

Kalyan o kadar şaşırmış, o kadar afallamıştı ki, Sunguroğlu'nun ne demek istediğini hayli sonra anladı :

— Sen delisin, diye dişlerini sıktı.

— Onun orası beni ilgilendirir. Şunu kalın kafana sok ki, fazla eğleşmeye vaktim yok. Kimbilir eski dostun Şövalye Lagan Mişöp, seni görmek için nasıl sabırsızlanıyordun Fazla bekletirsek ayıp olacak, onun için hemen şu süslü elbiselerini geçir üstüne...

Kalyan'ın gözleri nefretle açılmış, dudakları büzülmüştü :

— Pis herif!

Sunguroğlu adamın suratına sert bir tokat çaktı:

— Ağzını topla, sersem budala. Karşındaki, emrinle iki büklüm olan aptal varenklerden değil.

Kalyan acı ile yüzünü buruşturdu.

— Şimdi giyin bakalım. Önce çok sevdiğin bir yere götüreceğim seni, trini'nin yanına.

Kalyan yıldırım çarpmış gibi döndü:

— İrini, diye söylendi nefretle.

— Haydi vakit kaybetmeyelim. Üstümdeki varenk elbiseleri işe yarar sanıyorum. Muhafız pozunda saraydan çıkabiliriz.

Kalyan'a birden bir cesaret geldi. Sunguroğlu'nun yalnız olduğunu anlamaktan doğan bir cesaretti bu.

— Buradan sağ çıkamayacaksın, diye sırıttı. Sarayın her tarafı asker dolu. Seni görür görmez tanırlar.

— Senin himayende olduktan sonra kimse bir şey yapamaz. En küçük bir hareketinde böğrünü deşerim. Şimdi giy bakalım elbiselerini.

Kalyan kötü kapana girdiğini düşüne düşüne giyindi.

— Kapıda kaç nöbetçi var Kalyan?

— İki...

Sunguroğlu etrafına baktı. Penceredeki ağır at

las perdeler dikkatini çekmiş, işine yarayacağını anlamıştı.

— Ben şu perdenin ardına geçiyorum, dedi. Şimdi nöbetçilerden birini çağırıp dışarı çıkmak istediğini söyle. Arabanı hazırlasınlar. Ayrıca gizli bir ziyaret yapacağını ve muhafız istemediğini de ilâve edeceksin. En küçük bir falso verirsen hayatına mal olur. Yaklaş bakalım pencereye şimdi. Yaklaş yaklaş,

çekinme, hah şöyle. En küçük bir imâ, bir işaretin hayatına mal olur unutma...

Kalyan, söylenenleri yapmaktan başka çare bulunmadığını anlamımı. Belki ilerde bir müsait fırsat çıkar ve bu adamı yakalatırdı.

Sunguroğlu, perdenin arkasına geçti, kılıcını hissettirecek şekilde adamın sırtına dayadı:

— Çağır nöbetçiyi...

Kalyan itiraz etmedi daha...

— Nöbetçi, diye bağırdı.

Dışardan uykulu bir cevap geldi :

— Buyurunuz kumandan.

— Biriniz içeri gelin!..

Nöbetçilerden biri girerek yerlere kadar eğildi:

— Emrediniz kumandan.

— Git söyle arabamı hazırlasınlar. Gizli bir ziyaret yapacağım. Muhafız filân istemiyorum.

Nöbetçi belini doğrultmadan geri çıktı.

Kalyan meydana çıkan delikanlıya baktı:

— İstediğin oldu ama, buradan sağ çıkabileceğini sanma.

— Orası benim bileceğim iş. Can benim değil mi, sana ne oluyor?

Az sonra kapıya vuruldu. Sunguroğlu tekrar perdenin arkasına geçip kılıcını Kalyan'm sırtına dayadı:

— Çağır şu adamı. Sonra da ikisinin oda kapısından defolmalarını emret.

Kumandan Kalyan bezgin bir sesle bağırdı:

— Gir...

İçeri yine aynı nöbetçi girmişti:

— Emrettiğiniz gibi arabanız hazır Kiryos Başkumandan.

Kalyan bir an tereddüt etti. Sunguroğlu bunu anlayınca kılıcı ile sırtına hafifçe dokundu. Sırtındaki

yeleği delen sivri uçlu keskin çelik, Kalyan'm etine değmişti. Sanki karşısındaki varenk bir kusur etmiş

gibi hiddetlendi:

— Defol buradan pis herif. Hâlâ dikiliyor musun? Kapı önündeki köpeğe söyle, ikiniz de defolun.

Asker tekrar yerlere kadar eğildi. Sanki kendisine iltifat edilmiş gibi boynunu büktü:

— Emredersiniz Kiryos Başkumandan.

Biraz sonra kapı önünden başlayan ayak sesleri, gittikçe eriyip kayboldular. Sunguroğlu bulunduğu yerden bir sıçrayışta çıktı. Kalyan'm önüne dikildi:

— Böyle tereddütler geçirmekte devam edersen, ömrünün pek kısa olacağını üzülerek hatırlatırım. Şimdi düş önüme. Kılıcım belimde olacak ama, onu ne kadar süratli çektiğimi biliyorsun. Her zaman hançerimin böğründe olduğunu da unutmamanı tavsiye ederim. Herhalde hayatının baharında ve hele bu ikbal içinde iken dünyadan göçmek istemezsin.

Kalyan sadece homurdandı. Sunguroğlu kılıcını beline koydu. Hançerini çıkarıp Kalyan'm böğrüne doğrulttu. Mantosunun geniş kolu, hançeri tamamen örttüğü için kimsenin farketmesine imkân yoktu. Böylece ikisi birden boş koridora çıktılar.

Sunguroğlu sık sık ihtar ediyor, bir yandan da bir aksilik çıkmaması için dua ediyordu.

— Kalyan, hançerim böğründedir unutma!.

Kalyan bir ara ters ters baktı:

— Buradan sağ çıkamayacaksın, diye fısıldadı.

— öyle mi sanıyorsun Kalyan?.. Bak, çıkayım da gör...

Sunguroğlu başındaki miğferin siperliğini gözlerine kadar indirmişti. Böylece münasebetsiz bir zamanda tanınmasının önüne geçmek istiyordu. Biraz sonra ışıklı bir koridorda bir asker kalabalığı içine

düştükleri zaman böyle yapmakla ne kadar isabet etmiş olduğunu daha iyi anlamıştı. Fakat askerler yerlere kadar eğilmekten yüzüne bakmaya bile fırsat bulamamışlar, sadece arkalarından uzun uzun bakmışlardı. Bir varenkle başkumandanın çıkışını yadırgayanlar bile olmuştu.

Kazasız belâsız avluya çıkıp kendilerini bekleyen arabaya bindiler.

Büyük bahçenin her tarafı karanlıktı ve kesif sis hâlâ devam ediyordu. Sunguroğlu Kalyana fısıldadı:

— Arabacıya Meşe Caddesi'ne doğru sürmesini emret...

Kalyan son bir tereddüt daha geçirdi. Dışarı çıkamayacağını sandığı adam, işte kendisi ile birlikte kazasız belâsız sarayı terketmek üzere bulunuyordu.

Delikanlı, kumandanın aklından geçenleri okumuş gibi hançerini böğrüne bir parça gömdü. Kalyan acı ile yüzünü buruşturdu.

— Şaka yapacak durumda olmadığımı anlamışsmdır Kalyan... Kendi hayatın da benim hayatım da sana bağlı. Çabuk arabacıya emri ver...

Kalyan başka kurtuluş ümidi aramadı. Biraz daha dursa derisini çizen keskin hançerin böğrünü delmekte asla tereddüt etmeyeceğini biliyordu.

— Arabacı, diye bağırdı, Meşe Caddesi'ne doğru, dörtnal...

Arabacı kırbacını şaklattı:

— Deeeehh!..

Araba bir sallandı, bir gıcırdadı ve süratle yola koyuldu.

Birazdan karanlık sokağa çıkmışlar, sisler içindeki gecede Meşe Caddesi'ne doğru süratle yol almaya başlamışlardı.

Sunguroğlu Düka'yı bırakmıştı. Nasıl olsa sadık

köpeğinin kendisini arayıp bulacağını bildiği için üzülmüyordu.

Bir müddet dörtnala gittiler. Tam Meşe Caddesi'ne kıvrılan yola girdikleri zaman birden iki gölge önlerine dikildi. Biri elindeki meşaleyi birkaç kere havaya kaldırıp indirirken, öbürü bağırdı:

— Hey, durun!..

Kalyan önlerini kesen asker kılıklı iki varenk'i görünce neşelendi:

— Şimdi ne yapacaksın bakalım kahraman? diye alayla sordu.

Fakat Sungur oğlu'nun alaylı kahkahasını duyunca donup kaldı.

— Ümitlenme kumandan bozuntusu, onlar benim arkadaşlarım. Burada buluşacaktık.

Hakikaten adamlardan biri göz açıp kapayana kadar arabacı yerine tırmanarak bir kılıç tersi ile arabacının işini bitirmiş ve dizginleri ele geçirmişti. Öbür adam ise içeri tırmandı. Elindeki çırayı da beraberinde getirmişti. Sapsarı çehresi ile Kalyan'ı görünce alabildiğine güldü:

— Nasılsın bakalım Kiryos Başkumandan?.. Bu iş masum insanları zindana doldurmaya benzemiyor değil mi?.. Onca muhafızın içinden, sarayına girip bir başkumandanı kaçırmak hiyle ile olmaz, cesaret işidir...

Kalyan sadece homurdanmakla iktifa etti. Ondan

cevap çıkmayacağını gören Köse bu sefer Sunguroğlu'na döndü:

— iyi iş becermişsin yiğidim. Demek plânda bir aksilik olmadı?

Sunguroğlu, arkadaşına neşeyle gülümsedi:

— Yok canım. Senin yaptığın plânın aksadığı nerede görülmüştür?..

Köse kızardığını hissetti. Müslüman olduktan sonra artık iltifatlar, eskisi gibi koltuğunu kabartmıyor, bilâkis yüzünü kızartıyordu.

Sunguroğlu devam etti:

— Şimdi bir an evvel işi bitirmeye bakalım. Şövalye Lagan Mişöp mutlaka Kalyan'ı görmek için sabırsızlanıyordum Umarım Kalyan da Lagan'ı özlemiştir!

Köse Yusuf hafiften bir kahkaha attı:

— Ona ne şüphe, baksana sevincinden yerinde duramıyor.

Kalyan hakikaten yerinde duramıyordu. Ama bu, Köse'nin söylediği gibi sevinçten değil, ümitsizliktendi.

— Kıvranıp durmasana be. Görmüyor musun işimiz acele!..

İbrahim dizginleri eline alır almaz, derhal arabanın başını çevirmiş, süratle Anemas Zindanı'na doğru atları koşturmaya başlamıştı.

Sunguroğlu Kalyan'a son talimatını verdi:

— Zindancıyı şüphelendirmeden getirmelerini emredeceksin. Şimdiye kadar uslu durduğun için başına hiçbir şey gelmedi. Eğer küçük bir yanlışlık yaparsan canından olursun; bir kere daha hatırlatayım.

Kalyan artık her şeyin bittiğini anlıyordu;

— Şeytanlar, diye mırıldandı.

Köse bu söze iyice içerlemişti:

— Sus be, diye bağırdı. Şeytan senin gibisine derler, murdar herif!

Birazdan zindan kapısına yanaşmışlardı. Başkumandanın arabasını gören uykulu askerler, derhal toparlanarak eğildiler. Zindan kumandanı hemen seğirtip arabanın kapısını açtı:

— Buyursunlar Kiryos Başkumandan...

Sunguroğlu ile Kalyan yine yan yana arabadan

atladılar. Kumandan Kalyan, subaya çıkışır gibi emretti :

— Çabuk Şövalye Lagan Mişöp'ü buraya getiri-

niz...

Subay, kumandanının sarhoş olup olmadığını anlamak için bir müddet yüzüne aval aval baktı. Sunguroğlu Kalyan'm böğrünü hançeriyle bir kere daha dürttü. Kalyan bu ağrı ile bütün kuvvetini sesinde toplayarak bağırdı:

— Derhal emrimi yerine getiriniz sersemler, hepinizi astıracağım.

Subay:

— Emredersiniz Kiryos Başkumandan, diye yerlere kadar eğilerek çekilirken, Sunguroğlu Kalyan'm kulağına fısıldadı:

— Aferin Kalyan, oyunu çok iyi oynuyorsun.

Kalyan:

— Geber!.. diye hırladı.

Bir müddet beklediler. Nihayet on beş muhafızın ortasında Şövalye Lagan Mişöp getirilmişti. Ne olup bittiğini anlamak isteyerek bakmıyor, belki de idama götürüldüğünü sanıyordu.

Sunguroğlu Kalyan'a emrini bildirdi:

— Arabaya götürsünler.

Kalyan öğrendiklerini tekrarlayan bir papağandan farksızdı:

— Arabaya götürün.

— Lagan Mişöp, eski arkadaşı Kalyan'ı görünce yüzünü nefretle buruşturdu. Küçümseyen bakışlarla onu süzdü. Sonra metanet dolu bir sesle sordu:

— Sonum geldi galiba Kalyan?

Kalyan cevap vermedi. Şövalyenin gözü bu sırada Sunguroğlu'na takılmış kalmıştı. Yanındaki askerlerin dürtmesine rağmen bakmaya devam etti. Sun-

guroğlu yüzünü ne kadar sakladıysa da şövalyenin ağzından:

— Vay sen de mi?., şeklinde bir feryadın çıkmasına mani olamadı.

Şaşıran Sunguroğlu, bir an hançerini Kalyan'ın böğründen uzaklaştırmıştı. Bunu hisseden Kalyan, kendini yana atmasıyla:

— Yakalayın, bu bir tuzaktır, diye bağırması bir oldu. Sunguroğlu, elindeki hançeri zindan kapısına doğı-u koşmakta olan Kalyan'a fırlattı. Tam isabet kaydetmişti. Kalyan bir sendeledi, bir kaç kere etrafında döndü. Ağzından kanla karışık çıkan köpüklere elini götürdü:

— Yakalayın, diye belli belirsiz inledi; düştü kaldı. Fakat on beş kadar muhafız Sunguroğlu'nun üzerine gelmeye başlamıştı. Bir anlık şaşkınlıktan istifa-

de eden Şövalye Mişöp, yanındaki askerlerden biri-
nin kılıcım çektiği gibi adamı bir vuruşta yere serdi. Bir anda bunun kendisini kurtarmak için hazırlanan bir tuzak olduğunu anlamış, fakat iş işten geçmişti.

İbrahim de, o zamana kadar oturduğu arabacı yerinden bir sıçrayışta atlayarak kılıcını çekmişti.

Sunguroğlu'nun sesi karanlık geceyi doldurdu, çıraların alevini titretti:

— Vuruşa vuruşa arabaya doğru çekilin!

Foyaları meydana çıktığı için yapacak tek şey kalıyordu; vuruşmak. Onlar da o şeye sarıldılar. Kılıçları ellerinde üzerlerine gelen muhafızların önüne aşılmaz bir kale gibi dikildiler.

Sunguroğlu her kavgada olduğu gibi yine neşeli idi:

— Nasılsın Şövalye Lagan Mişöp? diye hatırını bile sordu.

Hâlâ Foçalı bir şövalye olarak tanıdığı arkadaşının kendine kızmamış olduğunu görünce Lagan Mişöp memnun oldu:

— İyilik sağlık, dedi. Bir çuval inciri berbat ettiğimin farkındayım ama, seni Kalyan'la birlikte görünce şüphelenmiştim.

— Boş ver sen olanlara, olacaklara bak asıl. Bak, bak!..

Sunguroğlu önündeki dört kişiden birine kuvvetli bir atak çıkardı. Adam sendeleyerek yere yıkılırken ikincisinin hamlesini yana sıçrayarak boşa gönderdi. Sonra kılıcını sağ elinden sol eline hızla aktardı:

— Canınız cehenneme!..

Göz açıp kapayana kadar iki varengi deviren Sunguroğlu'nun hareketini Lagan Mişöp görememişti. Ama bir ara bakınca önünde sadece tek kişi kaldığını f arkederek seslendi:

— Hey arkadaş, önündekiler ne oldu?..

— Kalpleri çok yorgundu, dinlendiriyorlar, diye karşılık verdi.

Köse Yusuf'un önünde de iki kişi vardı. Köse, kafa çalıştırmakta usta idi ama, kılıç tokuşturmaya gelince, hareketlerinden acemilik akıyordu. Arkadaşının iyice bunaldığını gören Sunguroğlu, önündeki iki varenkle vuruşa vuruşa ona doğru çekildi. Sonra bir manevra ile önündekileri kendine çekti.

Sunguroğlu, yine dört kişi ile vuruşmaya başlamıştı. Fakat arkadaşlarının birer birer döküldüğünü

gören muhafızlar artık kaçmak için fırsat kollar olmuşlardı. Subayları durmadan:

— Öldürün, gebertin, diye naralar atıyordu. Ama bu titrek naralar Sunguroğlu'nun :

— Vurun yiğitlerim, koman koçlarım!

Naraları altında eriyor, İbrahim'in:

— Vur arslanım, vur şehbazım, vur Köse yiğidim, vur! nârasıyla siliniyordu.

Türkçe bağırmalardan Şövalye Lagan Mişöp bir şeyler anlamaya başlamıştı. Sunguroğlu'nun esasen Bizanslı olmadığını biliyor, Foçalıya da pek benzetemiyordu. Şimdi iyi anlıyordu ki, Osmanlı idi. Şimdiye kadar bunu nasıl anlayamadığına hayret etti. Çünkü ondaki cesaret, ondaki metanet, ondaki muvaffak olma inancı ancak bir Osmanlı akıncısında bulunabilirdi.

Bunları düşündüğü sırada önündeki beş kişiden ikisini yere sermişti. Varenkler kaçırmamak için en çok ona yüklenmişlerdi. Fakat şövalyenin bundan şikâyet ettiği yoktu. Süratle vuruşuyor, her geçen dakika usta manevralarla karşısındakileri daha çok yıldırıyordu.

Sunguroğlu bir müddet sonra önündekileri de yere serdi. İbrahim'in önünde ise tek kişi kalmış; Köse, hasmını haklayarak nefes almak için bir müddet durmuştu.

Sunguroğlu'nun gür sesi bir kere daha Anemas Zindanlarını doldurup, duvarlara çarpa çarpa dağıldı:

— Hey şövalye, boş kaldık, ödünç vermez misin?

Şövalye karşısındaki dört varengin birini daha yere sererken:

— Bunlar ancak bana yeter Osmanlı, başka kapıya, diye karşılık verdi.

— Demek Osmanlı olduğumuzu nihayet anladın şövalye? Hele şükür...

Lagan Mişöp güldü:

— Ne ehemmiyeti var kardeşim?.. Biz birlikte ölmeye andiçmiş insanlarız.

Sunguroğlu, Köse'ye seslendi:

— İhtiyar, çabuk arabacı yerine geç!

Köse istenileni yaparken şövalye ile Sunguroğ-

lu hasımlarından birer tane daha haklamışlardı. Son gidenlerin arasında varenklerin subayı da vardı. Lagan Mişöp bir kılıç darbesiyle onu saf dışı ederken:

— Bu heriften çok çekmiştim, gebermezse gözüm açık gider, diyerek bir kahkaha attı.

— Arabaya fırlayın!..

Sunguroğlu'nun yankılanan sesi son bir defa daha karanlık geceyi yırtarak dağıldı. Üç adam yıldırım gibi arabaya girdiler. Köse, kırbacını cins arap atlarının üstünde kuvvetle şaklattı. Atlar can havliyle ileri atıldılar.

Karanlık caddeleri yıldırım süratiyle geçerek kaldıkları eve doğru yol alırken sis yavaş yavaş dağılmaya başlamış, yerini hafif bir serpintiye terketmişti. Tan yeri yeni yeni ağarmaya başlıyordu.

Gelir gelmez hemen bir plân tasarlamaya koyuldular.

Köse:

— Bence imparatora durum anlatılmalı, dedi. Tahtına kavuşma sarhoşluğundan ayılmış olacak.

Sunguroğlu kurtardığı adama döndü:

— Siz ne düşünüyorsunuz şövalye?

— Sabahı bekleyelim. Bütün bu olanlardan imparatorun haberi yoktur sanırım.

— Oho, diye elini salladı. Yer yerinden oynuyor. Bizans payitahtı kana boğuluyor, günlerce tevkifler devam ediyor da imparatorun nasıl haberi olmuyor?.. Eğer böyleyse bu adam imparatorluğa lâyık değildir.

Şövalye :

— Belki haklısın, dedi. Ama imparatorun bu kadar zâlim olmasına imkân yok. Eğer böyle ise emeklerimize yazık oldu doğrusu...

Sunguroğlu söze karıştı ?.

— Böyle değildir. Onunla birkaç gün yolculuk yaptım. Bozcaada'dan tâ buraya kadar birlikte geldik.

Yolda kayığımız devrildi, birlikte dalgalarla mücadele ettik. Birlikte bu şehre kaçak yollardan girdik. Anlayacağınız, uzun müddet kader birliği ettiğim bu adamı iyi tanırım.

Eminim benim hakkımda çıkarılan yakalama emrini bilmiyordur. Riyakâr Kalyan, ondan habersiz çalışmış olabilir.

— Aynı fikirdeyim, diye1 tasdik etti.

Sunguroğlu bir müddet başını önüne eğdikten sonra gözlerinin içi gülerek Lagan Mişöp'e baktı:

— Uyuyalım şövalye, dedi. Yarın saraya gidiyoruz...

— Saraya mı?..

— Evet, Valekerna Sarayı'na, imparatoru görmek istiyorum. Her şeyden evvel Orhan Gazi'yi temsil et-

tiğimi unutmayın. Saraya gidip geciken Türk heyeti adına Vasileas'a tebriklerimi sunacağım.

— Olurumu?..

— Bal gibi olur. Ben de Orhan Gazi'nin selâhiyet belgesi vardır. Kimse mâni olamaz. Onu temsil etmeye yetkiliyim.

Köse:

— Tamam, diye bağırdı. Şimdiye kadar nasıl hatırlayamadık?..

Sunguroğlu güldü:

— Müsaade et de birini de biz hatırlayalım Köse, kafamızın içinde saman taşımıyoruz!..

% ^T ^

Dört arkadaş satın aldıkları atlara binerek öğle üstü Valekerna Sarayı'nın yolunu tuttular. Saray kapısına geldikleri zaman bir kargaşalığın hüküm sürdüğünü ilk bakışta anlamışlardı. Başkumandanın ağır yaralandığı duyulmuş, vuruşmadan kurtulan askerler imparatorun huzuruna çıkarılmıştı.

imparator Beşinci Yoannis Paleoloğos, yeni yeni uykudan uyanıyor, askerlerin anlattıklarından hayretten hayrete düşüyordu.

Sözü varenklerden biri bırakıyor, biri alıyordu:

— Şövalye Lagan Mişöp'le birlikte dört kişi olmuşlardı vasileas, on beş kişi idik ama öylesine seri kılıç sallıyorlardı ki, tarif edilemez.

İmparator, dört kişinin on beş muhafızı nasıl haklayabildiğine akıl erdirmeye çalışırken, bir yandan da Şövalye Kalyan'a hudutsuz bir selâhiyet vererek Başkumandan yaptığına bin pişman oluyordu. Halkın kitle kitle tevkif edildiğini de bu askerlerden duyuyor, nasıl olup da bu kadar hatayı birkaç gün içinde işleyebildiğine şaşıyordu. Sonra saldıranların Türkçe naralar attığını işitince işi anlar gibi oldu. Askerlerden birine:

— Şu Türkçe bağıran savaşçıyı bir tarif et bakalım, diye emretti.

Varenk, kendilerine hücum edenlerin en kuvvetlisini ve âmir mevkiinde olanını, çıraların ışığında gördüğü kadarıyla tarif etmeye başlamıştı ki, imparator bir el işareti ile askeri susturdu:

— Yeter, dedi, anladım...

Yerinden fırladı:

— Çabuk bu adamı bulup bana getiriniz. Ona bir kötülüğünüz erişirse kendinizi yok "bilin.

Kumandanlar çıkmak üzere iken başka bir saray subayı taht odasına daldı:

— Vasileas... Vasileas!..

Heyecandan boğulur gibi idi.

— Ne var, ne oluyor?..

— İzinsiz girdiğim için affınızı dilerim. Vasileas. Ama dışarda çok mühim şeyler oluyor.

İmparator elini hançerine attı.. Daha bir isyan

bitmeden yeni bir isyanın başladığım sanarak telâşlanmıştı.

— Çabuk söyle be adam!

— Dışarıda dört kişi var Vasileas.

— Ee...?!

— Osmanlı elçileri olduklarını söyleyip içeri girmeye çalışıyorlar. Kılıkları hiç de elçi kılığı değil. İçeri bırakmak istemeyince zorlamaya başladılar. Belki de varenklerle tutuşmuşlardır b

— Nasıl adamlar bunlar?..

— Hele başlarında biri var ki V de
ğil sanki canavar. Bir yerlerden gözüm ıtırı
çıkartamıyorum.

İmparator Beşinci Yoannis Palook>v,<>\ İm mu tlj
ni çenesine götürüp sakalını kaşıdı. Beynindi
bir çıra alevlenmişti:

— Sakın isyan günü hipodromda görmûf ol
yasın?..

Subayın dudaklarından bir çığlık çıktı

— Evet orada!..

İmparator gazapla bağırdı:

— Defol buradan sersem herif. Çabuk onları krallar gibi karşılayarak huzuruma getirin.

Subay şaşırmakla beraber, şimşek gibi dönüp kapıdan fırladı.

Sunguroğlu ile arkadaşları, bu sırada lâf anlatamadıkları varenklere neredeyse kılıç üşürmek üzere idiler. Bereket versin imparatorun emrini alan subay, çabuk yetişti. Dört süvarinin önünde yerlere kadar selâm durdu.

— Buyurunuz kiryoslar. Haşmetlü İmparator Yoannis Paleoloğos sizi kabul edecekler.

Sunguroğlu önünde yerlere kadar eğilen adamlara bir göz attı:

— Hadi oradan düzenbazlar, diye mırıldandı.

Birazdan dört arkadaş, imparatorun huzurunda

idiler. Yoannis Paleoloğos onları ayakta karşıladı. Huzurunda başka kimse yoktu. Sunguroğlu'nu görünce kollarını açtı:

— Gel arslanım seni bir kucaklayayım.

Diğerlerinin şaşkın bakışları altında biri imparator, biri başıboş bir akıncı, iki eski dost sarmaş dolaş kucaklaştılar. İmparator kesik kesik özür diliyordu.

— Kusura bakma yiğidim. Bilmeyerek büyük hatalar işledim. Şövalye Kalyan'a itimat etmekle ne kadar hata ettiğimi çok iyi anlıyorum şimdi. Ben senin çoktan Bursa'ya gittiğini sanıyordum. Meğer ki, hilekâr herif senin için de tevkif emri çıkarttırmış. Duyunca şaşkına döndüm.

Sunguroğlu, imparatoru teskin etmek için:

— Üzülmeyin Vasileas, dedi. Artık hatalarınızı tamir etmek için bol bol fırsatlar vardır önünüzde, umarım onları iyi değerlendirirsiniz.

Arkasında duran Şövalye Lagan Mişöp'ü işaret etti:

— Eğer Kalyan'dan boşalan yere bir Başkumandan arıyorsanız bundan iyisini bulamazsınız Vasileas.

Yoannis o zaman Lagan Mişöp'ü farketti. Ona da kollarını açarak:

— Gel yiğidim şövalye, dedi. Biliyorum sana karşı çok kötüyüm. Halbuki sen, imparator olmam için yıllardır hayatını ortaya koymuşsun.

— Üzülmeyin imparatorum. Biz arkadaş diye yıllardır bağrımıza bastığımız bir yılanın gadrine uğradık. Bizi aldatan, elbet sizi de yanıltacaktı, üzülmeyiniz.

İmparatorun yüreği bu sözlerden sonra serinlemişti. İbrahim'le Köse'nin de eileriııi sıktıktan sonra oturmaları için yer gösterdi. Biraz sonra da yanmda-

ki altm çanı sallayarak nöbetçiyi çağırdı:

— Çabuk Başkumandanlık pelerinini buraya getirsinler, diye emretti. Birazdan gelen pelerini elleriyle Şövalye Lagan Mişöp'ün sırtına geçirdikten sonra :

— Seni ordularımın başına Başkumandan tayin ediyorum şövalye!., dedi. Bizans'ın selâmeti için çalışacağına yemin ettirdi.

— Bundan sonra kuvvetli bir Başkumandanımız var; Şövalye Lagan Mişöp, buna lâyık bir insandır. Kendisini huzurumda tebrik edebilirsiniz.

Saray erkânı ve subaylar tek tek şövalyeyi tebrik ettiler. Sonra da imparatorun emriyle huzurdan çekildiler.

Dört arkadaş imparatorla yalnız kaldıkları /a
man Sunguroğlu müsaade istedi:
— Biz artık müsaadenizle gidelim vasile;
cu yolunda gerek.
— Nereye gideceksiniz?.. Daha sar.
ce bile misafir kalmadınız.
— Başka zaman belki Va;
şımıza gelmedik b<
mize gidelim. Bilir
İmparator bir imin ı
— Hiç değilse bir geco misaflı
ziyafetler vereceğim.
— Çok isterdik ama, bir an evvel yun
liyiz. Vazifemiz sizi imparator yapıp dönmek lı
buki biz şahsî işlerimiz için bir müddet daha i
da kaldık. Gecikmiş sayılırız.
— Ama söz verin yine geleceksiniz...
— Yolumuz düşerse uğramamazlık etmeyiz vasileas...
Sunguroğlu bunu söylerken Osmanlı ordularıyla birlikte İstanbul'a girecekleri günü hayal ediyordu.
— Yolumuz düşerse, diye tekrarladı.

— Mutlaka beklerim yiğitlerim, ama mutlaka...
İmparatorla vedalaşıp ayrılırlarken Sunguroğlu, Şövalye Lagan Mişöp'ün kulağına eğildi:
— Bizimle birlikte fakirhaneye kadar gelir misiniz kumandan?.. Size bir sürprizim var...
Artık Başkumandan olan Lagan Mişöp neşe içinde Sunguroğlu'nun koluna girdi:
— Elbette yiğidim, istediğin yere gelirim.
Dört arkadaş çıkarken, varenkler, artık iki büklüm olup selâm duruyorlardı. Sunguroğlu bu adamları işaret ederek şövalyeye:
— Hiçbir zaman bunlara güvenip işlerini oluruna bırakma şövalye, dedi. Sonra halka da zulmetme. Zulüm gören millet durmadan vahşileşir ve muhakkak gün gelir intikamını alır. Hem de zorlu bir şekilde.
Mişöp arkadaşının kolunu sıktı:
— Nasihatlarını unutmayacağım yiğidim. Bunları hayatımın en değerli hâtıraları olarak ömrüm boyunca kafamda saklayacağım.
Eve geldikleri zaman Düka'yı kapıda bekler bulan Sunguroğlu, sevinçle atından atlayarak köpeğini okşadı:
— Aferin sana Duka, izimi buldun demek?

Köpek, sahibine kavuşmanın verdiği hazla tatlı tatlı uluyor, bacaklarına sarılıyordu.

Hep birlikte kapının önüne gelerek durdular. Köse kapıyı tıkırdattı. Artık eve iyice alışmış olan İrini, kapıya çıkmıştı. Sunguroğlu, genç kıza gülümseyerek baktı:

— Nasılsın güzel kız?

— Sağolun efendim.

Şövalye Lagan Mişöp olduğu yerde çakılıp kalmıştı sanki. Gözlerini kırpıştırıyor, karşısındakinin

hakikaten İrini olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. Gayr-i ihtiyarî:

— İrini, diye mırıldandı. Genç kız o zaman şövalyenin farkına vardı. Bir zamanlar zorla kaçırmak isterken kendisini Kalyan'ın elinden kurtaran şöval yeyi hemen tanıdı.

Fakat sırtındaki Başkumandanlık pelerini onu ur kütmüştü.

Sunguroğlu ilk bakışta onların tanıştığını anladı. Fakat anlamazlığa vurdu:

— Sana Başkumandan Şövalye Lagan Mişöp'ü tanıtayım İrini, dedi. Kendi yakın arkadaşlarımdandır.

İrini şövalyeye gülümsedi. Sadece :

— Hoş geldiniz Kiryos Kumandan, diyerek kapıdan çekildi.

Dört arkadaş yanlarında Duka olduğu halde içeri girdiler. Sunguroğlu şövalyenin kulağına eğildi:

— Herhalde bekârsın Lagan.

Lagan Mişöp hâlâ şaşkınlıktan kurtulamamıştı. Buna rağmen cevap verdi ?.

— Evlenmeye fırsat mı kaldı Sunguroğlu?

— İrini'yi nasıl buluyorsunuz?

Şövalyenin gözleri parlamıştı:

— Çok güzel ve cana yakm...

— Evlenme teklif ederseniz müsbet cevap alacağınızı sanırım.

— Nereden biliyorsunuz?

Sunguroğlu mutfağa doğru yürüdü:

— Şimdi öğrenirim!

İrini mutfakta yemek pişirmekle meşguldü. Sunguroğlu'nun içeri girdiğini görünce durakladı. Kalbi yine hızlı hızlı vurmaya başlamıştı.

— Baban nerede İrini?..

— Dışarı çıktı kiryos.

— Adımın Sunguroğlu olduğunu biliyorsun. Ar-

tık bana ismimle hitap edebilirsin. Ben senin ağabeyin sayılırım.

İrini, iri mavi gözlerini kaldırarak genç adama baktı:

— Ağabeyim mi?., diye kekeledi.

— Ağabeyin tabiî, başka ne olabilir? Benim evlenmeme imkân yok İrini. Kalbim de vücudum da Dinim, Milletim uğruna adanmıştır. Akmcılık kanununda evlenmenin yeri yoktur!..

— Yaaa!..

Genç kız birden yıkılmış gibiydi. Sunguroğlu'nun artık ulaşılması imkânsız bir zirve olduğunu iyice görüyordu.

— Sana bir şey söylemek istiyorum İrini. Şövalye Lagan Mişöp başkumandan oldu. Genç ve dirayetli bir adam. Üstelik de cesur ve iyi ahlâklı. Allah'ın emri ile seni onun için istiyorum.

İrini yaşlı gözlerini Sunguroğlu'na çevirdi. Bu gözlerde bir kararsızlık ifadesi okunuyordu.

— Fakat, diye inledi.

— Sana bir ağabey nasihati diye söylüyorum İrini. Seni severim, üstelik hayatımı kurtardın. Onun için daima mesut olmanı isterim. Sen buna lâyık bir kızsın. Şövalyenin seni mesut edeceğine bütün kalbimle inanıyorum. Böylece İstanbul'a geldiğimiz zaman kalabileceğimiz bir dost evi kazanmış oluruz biz de.

Genç kız bir müddet düşündü. Sonra yaşlı gözlerinde yeni yeni parlamaya başlayan bir ümit ışığı ile genç adama baktı:

— Nasıl istersen ağabey, dedi.

Sunguroğlu sevinç içinde teşekkür etti:

— Teşekkür ederim İrini. Beni kırmayacağından emindim. Sana bir şey daha söyleyeceğim. Bizans'ta senden başka kimsenin bilmediği bir şey. Sadece en yakınlarımın bildiği bir şey.

Genç kızın gözlerinin içi gülüyordu artık:

— Nedir" o?..

— Benim küçüklük adım Aykut'tur. Yakınlarım, beni hep bu isimle çağırır. Senin de Aykut ağabeyin olmak istiyorum İrini.

İrini'nin mavi enginleri andıra bir kere daha yaşla dolm

— Aykut ağabey, diyo mırıldandı

Sunguroğlu.-

— Müjdeyi Lagan M

rek dışarı seğirtti.

Gözlerinin içi gülerek odaya döndü
kadaşlarmı tatlı bir sohbetin İçinde buldu I
babası da dönmüş, sohbete I
Gidip şövalyenin yanına oturdu
yaklaştırdı:
— Tamam şövalye, İrini ı ılı İn I inlin
etmek artık sana düşer.
Şövalye, Sunguroğlu'na minnetle gülümnodl i
le iyi bir arkadaşa ömrü boyu hır <lH.ı iehip oluj
fakat daha doymadan elinden kaçinyordu
Cesaretini artırmak* için dürttü
— Hadi, Cerrah MİTO
Şövalye birkaç kere ökettrdû. Anemas Zindanı önünde beş kişiye karşı kılıç sallarken bu kadar sıkılmamıştı. Şövalyelik bu işlerde sökmüyordu. Bütün eesaretini ele alarak:
—? Cerrah Miros, diye seslendi.
İhtiyar adam derhal şövalyeye doğru döndü:
— Buyur Başkumandan?
Sesi gayr-i ihtiyari hürmetkar çıkıyordu.
— Cerrah Miros, demek isteyecektim ki, yâni şey diyecektim.
Koca şövalye kekelemeğe başlamıştı. Sunguroğlu yine imdada yetişti:

— Anlayacağınız Cerrah Miros, şövalye cenapları kerimeniz İrini'ye taliptir. Müsaadenizle onunla izdivaç etmek ister...
Yaşlı adam, böyle bir teklifi beklemediği için iyice şaşırmıştı:
— Ama! diye kekeledi.
— Aması filân yok Cerrah Miros. Bu hayırlı işe evet diyeceğini umarım.
Cerrah Miros başını önüne eğdi, bir müddet düşündü :
— İrini'nin fikrini sordunuz mu?
— Evet, İrini razı...
— Bir kere daha ben sorayım müsaade ederseniz.
Yaşlı adam çıktıktan sonra Köse, Sunguroğlu'na göz kırptı:
— Gene ne işler çeviriyorsun?..
Sunguroğlu elini salladı boşlukta:
— Bu seferki hilesiz hurdasız bir iş Köse, sana göre değil.
Köse kızmış gibi yaptı:
— Ben nicedir hileyi dalavereyi bırakmışım yahu. Hâlâ başıma kakıp durmasana!
Sunguroğlu daha alay edecekti ama ihtiyar cer-

rah, İrini ile birlikte içeri girmişti. Baba-kızı gören dört adam bakışlarını onlara dikti. Cerrah Miros'un gözlerinde yaş damlaları oynaşıyordu:

— Yegâne istediğim kızımın mürüvvetini görmek ve onu ahlâklı bir insanla evlendirebilmekti. Şükür Allah'a bana o günleri de gösterdi. Artık rahatça ölebilirim.

Elini şövalyeye uzattı:

— Gel evlâdım şövalye.

Lagan Mişöp, biraz da saadetten sarhoş bir halde ayağa kalktı. İhtiyar adamın elini öptü:

— Size müteşekkirim baba!..

İhtiyarın gözlerinden akan habbecikler artık çenesinden süzülmeye başlamıştı.-

— Hayır yavrum, dedi. Bana değil Osmanlı kahramanı Sunguroğlu'na teşekkür et. Hattâ, sadece bizim değil koca bir Bizans'ın teşekkür etmesi lâzım.

Sonra iki gencin ellerini birleştirdi

— Sizin ve Allah'ın huzurunda |u iki genci ol
şanlı ilân ediyorum, diyo mırıldandı

Hepsi sevinçle ellerini çupUlai Duka bili
bir hadisenin cereyan ettiğim an]
km, alkışlara uluyarak iştira! rdu

Sunguroğlu yakınında bulu mm
eğildi:

— Bu alkışlar biraz Ih ı ne yi
hm. Onlara verecek başka bir hı

Sonra yine nişanlılara döndü

— İkinizi de bütün kal
zaman devam edecek sevgi
lecek bir hediyemiz olmadır;' için ı
düğününüzde haberdar eci-
çektir...

İrini mahcup mahcup ı.....lu

— Düğüne kalmıyor mu,m

Sunguroğlu gözlerini j
di. Enginlerde aradığı bir şey
baktı.

— Maalesef kalamıyoruz irini bacı, dedi. Yo
yolunda gerek. Bir an evvel gitmemiz lâ/.mı

— Bizi bu kadar erken terkedeceksiniz demek?

— Pek erken sayılmaz herhalde. Epey zamandır birlikte oturuyoruz. Bizim için çok şeyler yaptınız. Karşılığını ödememize imkân olmayan şeyler.

Yaşlı Miros Sunguroğlu'nu kucakladı:

— Asıl siz bizim için çok şeyler yaptınız yiğidim.

— Neyse en iyisi helallaşmak olacak galiba?

n Mişöp:

Hemen mi gideceksiniz sahi?

Cerrah Miros da ısrar ediyordu:

— Hiç değilse bu gece kalın...

Sunguroğlu tekrar uzaklara baktı. Ne zamandır kendisini bekleyen sevdiklerini hatırladı. Vatan toprağı buram buram burnunda tütüyordu:

— Hemen gitmemiz gerek, diye mırıldandı.

Sonra Köse Yusuf'a döndü:

— Senin fikrin ne ihtiyar?.. Bizimle geliyor musun, yoksa burada mı kalıyorsun?..

Köse sitemkâr bir bakışla Sunguroğlu'nu susturdu :

— Eğer beni başınızdan defetmek istiyorsanız o başka. Ama beraberinizde götürmek isterseniz bir itirazım olmadığını bilesiniz.

Hepsiyle vedalaştılar. Vakit ikindiye yaklaşırken sokağa çıkıp atlarına bindiler. Arkalarında bıraktıkları üç dostu gözden kaybedene kadar el salladılar.

Şehir kapısından dışarı çıktıkları zaman Sunguroğlu son bir daha arkasına baktı:

— Bu şehir mutlaka bizim olacaktır, diye mırıldandı.

İki kayık tutarak atlarıyla birlikte karşı kıyıya geçtiler.

Sunguroğlu, Şahin'in sağrısına kuvvetli bir mahmuz vurdu:

— Hadi yavrum, bizi sevdiklerimize bir an önce ulaştır. Sonra Düka'ya döndü:

— Yürü Duka, dedi. Vatana dönüyoruz.

Vatanına doğru uçtu, gitti...

İKİNCİ KİTABIN SONU

Üçüncü kitap :

SUNGUROĞLU FOÇA KORSANLARINA KARŞI